

54**OBWIESZCZENIE MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH**

z dnia 4 grudnia 1995 r.

w sprawie publikacji załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO).

Stosownie do oświadczenia rządowego z dnia 31 lipca 1995 r. w sprawie ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (Dz. U. Nr 98, poz. 484), publikuje się niniejszym następujące porozumienia będące załącznikami do powyższego Porozumienia (Dz. U. Nr 98, poz. 483):

- Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu,
 - Porozumienie w sprawie środków dotyczących inwestycji i związanych z handlem,
 - Porozumienie w sprawie licencjonowania importu,
 - Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych,
 - Porozumienie w sprawie środków ochronnych.
- Porozumienie w sprawie rolnictwa,
 - Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych,
 - Porozumienie w sprawie tekstyliów i odzieży,

Minister Spraw Zagranicznych: *W. Bartoszewski*

(Wyżej wymienione porozumienia stanowią odrębny załącznik do niniejszego numeru)

**ZAŁĄCZNIKI DO POROZUMIENIA
USTANAWIAJĄCEGO
ŚWIATOWĄ ORGANIZACJĘ HANDLU (WTO)**

sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 98, poz. 483)

POROZUMIENIE W SPRAWIE ROLNICTWA

Członkowie,

Postanawiając ustanowić podstawę do podjęcia procesu reform w handlu rolnym zgodnie z celami negocjacji przewidzianymi Deklaracją z Punta del Este;

Pomni, że długofalowym celem zapisanym w postanowieniach Przeglądu Średnio-okresowego Rundy Urugwajskiej „jest ustanowienie rzetelnego i opartego na prawach rynku systemu handlu rolnego i że proces reform powinien zostać podjęty poprzez negocjacje zobowiązań dotyczących protekcji i wsparcia oraz ustanowienia wzmocnionych i skuteczniejszych reguł i dyscyplin GATT”;

Pomni również, że „wspomnianym wyżej celem długofalowym jest osiągnięcie istotnej i stopniowej redukcji protekcji i wsparcia w sektorze rolnym, realizowanej w uzgodnionym okresie czasu i prowadzącej do złagodzenia restrykcji oraz zakłóceń na światowych rynkach rolnych i zapobiegania takim zjawiskom”;

Zdecydowani doprowadzić do przyjęcia wiążących zobowiązań dotyczących każdej z następujących dziedzin: dostępu do rynku, środków wsparcia krajowego, konkurencji eksportowej, oraz osiągnąć porozumienie w sprawach kontroli sanitarnej i fitosanitarnej;

Uzgadniając, że przy wprowadzaniu w życie zobowiązań w sprawie dostępu do rynku, Członkowie-kraje rozwinięte w pełni uwzględnią szczególne potrzeby i warunki Członków-krajów rozwijających się poprzez doprowadzenie do znaczniejszej poprawy możliwości i warunków dostępu do rynku dla produktów rolnych mających szczególne znaczenie dla tych Członków, włączając w to najpełniejszą liberalizację handlu tropikalnymi produktami rolnymi, jak uzgodniono w Przegładzie Średniookresowym, oraz dla produktów szczególnie ważnych dla dywersyfikacji produkcji w kierunku zarzucania nielegalnych upraw roślin narkotycznych;

Biorąc pod uwagę, że zobowiązania w ramach programu reform powinny być rozłożone między Członków w sposób sprawiedliwy i z uwzględnieniem aspektów pozahandlowych, w tym bezpieczeństwa żywnościowego i ochrony środowiska; uwzględniając uzgodnienie, według którego specjalne i wyróżniające traktowanie krajów rozwijających się jest integralnym elementem negocjacji; a także biorąc pod uwagę możliwe negatywne skutki, jakie realizacja programu reform może przynieść krajom najmniej rozwiniętym i krajom rozwijającym się, będącym importerami netto żywności;

Niniejszym *uzgadniają*, co następuje:

Część I

Artykuł 1
Definicje pojęć

W niniejszym Porozumieniu, jeżeli z kontekstu nie wynika inaczej:

- (a) "Zagregowany Wskaźnik Wsparcia" (*Aggregate Measurement of Support*) i jego skrót "AMS" oznaczają poziom wsparcia w okresie rocznym, wyrażonego w kategoriach pieniężnych, udzielonego produktowi rolnemu i świadczonego na rzecz producentów podstawowych produktów rolnych, albo też wsparcie nie związane z konkretnym towarem, świadczone na rzecz ogółu producentów rolnych, inne niż wsparcie udzielone w ramach programów kwalifikujących się do wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych zgodnie z Załącznikiem 2 do niniejszego Porozumienia, a które:
- (i) w odniesieniu do wsparcia udzielonego w okresie bazowym jest wyszczególnione w tabelach pomocniczych do Części IV listy koncesyjnej Członka; oraz
 - (ii) w odniesieniu do wsparcia udzielonego w jakimkolwiek roku okresu realizacyjnego i po tym okresie, jest liczone zgodnie z postanowieniami Załącznika 3 do niniejszego Porozumienia i przy uwzględnieniu zawartych tam danych oraz wskazówek metodologicznych stosowanych w tablicach pomocniczych do Części IV listy koncesyjnej Członka;
- (b) "podstawowy produkt rolny" oznacza, w odniesieniu do zobowiązań w sprawie wsparcia krajowego, produkt w stanie możliwie najbliższym temu, w jakim występuje on przy pierwszej sprzedaży, zgodnie ze wskazaniem w liście koncesyjnej Członka i w odpowiednich danych wyjaśniających;
- (c) "nakłady budżetowe" lub "nakłady" obejmują również nieściągnięte dochody;
- (d) "Ekwiwalentny Wskaźnik Wsparcia" (*Equivalent Measurement of Support*) oznacza poziom wsparcia w okresie rocznym, wyrażonego w jednostkach pieniężnych, świadczonego na rzecz producentów podstawowych produktów rolnych w jednej lub kilku formach, którego liczenie zgodnie z metodologią AMS byłoby niepraktyczne, innego niż wsparcie udzielane w ramach programów kwalifikujących się do wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych zgodnie z Załącznikiem 2 do niniejszego Porozumienia, a które:
- (i) w odniesieniu do wsparcia udzielanego w okresie bazowym jest wyszczególnione w odpowiednich tablicach pomocniczych do Części IV listy koncesyjnej Członka; oraz
 - (ii) w odniesieniu do wsparcia udzielonego w jakimkolwiek roku okresu realizacyjnego i po tym okresie, jest liczone zgodnie z postanowieniami Załącznika 4 do niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu zawartych tam danych oraz wskazówek metodologicznych stosowanych w tablicach pomocniczych do Części IV listy koncesyjnej Członka;
- (e) "subsydia eksportowe" oznaczają subsydia uwarunkowane działalnością eksportową, łącznie z subsydiami wymienionymi w Artykule 9 niniejszego Porozumienia;

- (f) "okres realizacyjny" oznacza sześcioletni okres rozpoczynający się w roku 1995 z zastrzeżeniem, że dla celów Artykułu 13 oznacza on okres dziewięcioletni rozpoczynający się w roku 1995;
- (g) "koncesje dotyczące dostępu do rynku" obejmują wszystkie zobowiązania odnoszące się do dostępu do rynku, podjęte zgodnie z niniejszym Porozumieniem;
- (h) "Łączny Zagregowany Wskaźnik Wsparcia" (*Total Aggregate Measurement of Support*) i jego skrót "Łączny AMS" oznaczają sumę całego wsparcia krajowego, świadczonego na rzecz producentów rolnych, liczonego jako suma wszystkich zagregowanych wskaźników wsparcia dla podstawowych produktów rolnych, wszystkich zagregowanych wskaźników wsparcia nie związanych z określonymi towarami oraz wszystkich ekwiwalentnych wskaźników wsparcia produktów rolnych, a które:
 - (i) w odniesieniu do wsparcia świadczonego w okresie bazowym (t.zn. "Łącznego Bazowego AMS") i maksymalnego wsparcia dopuszczalnego w jakimkolwiek roku okresu realizacyjnego lub po tym okresie (t.zn. "Rocznego i Ostatecznego Poziomu Związanych Zobowiązań") jest wyszczególnione w części IV listy koncesyjnej Członka; oraz
 - (ii) w odniesieniu do poziomu wsparcia faktycznie udzielonego w którymkolwiek roku okresu realizacyjnego i w latach następnych (t.zn. "Bieżącego Łącznego AMS"), jest liczone zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, w tym Artykułu 6, przy uwzględnieniu zawartych tam danych oraz wskazówek metodologicznych stosowanych w tablicach pomocniczych do części IV listy koncesyjnej Członka;
- (i) "rok" w punkcie (f) powyżej oraz w odniesieniu do szczegółowych zobowiązań Członka oznacza rok kalendarzowy, finansowy lub obrachunkowy wskazany w liście koncesyjnej dotyczącej tego Członka.

Artykuł 2 **Zakres towarowy**

Niniejsze Porozumienie dotyczy produktów wymienionych w Załączniku 1 do tego Porozumienia, zwanych dalej produktami rolnymi.

Część II

Artykuł 3 Inkorporacja koncesji i zobowiązań

1. Zobowiązania dotyczące wsparcia krajowego i subsydiów eksportowych zawarte w Części IV listy koncesyjnej każdego Członka stanowią zobowiązania ograniczające subwencjonowanie i stają się niniejszym integralną częścią GATT 1994.
2. Z zastrzeżeniem postanowień Artykułu 6, Członek nie będzie udzielał wsparcia producentom krajowym ponad poziom zobowiązań wyszczególnionych w Sekcji I Części IV jego listy koncesyjnej.
3. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2(b) i 4 Artykułu 9, Członek nie będzie udzielał subsydiów eksportowych wymienionych w ust. 1 Artykułu 9 w odniesieniu do produktów rolnych lub grup produktów wyszczególnionych w Sekcji II Części IV jego listy koncesyjnej, w wysokości przekraczającej wskazane tam poziomy zobowiązań dotyczących nakładów budżetowych i wolumenu eksportu oraz nie będzie udzielał subsydiów na rzecz produktów rolnych nie wymienionych w tej sekcji jego listy koncesyjnej.

Część III

Artykuł 4 Dostęp do rynku

1. Koncesje dotyczące dostępu do rynku zawarte w listach koncesyjnych odnoszą się do związania i obniżki stawek celnych, jak również do innych wskazanych tam zobowiązań dotyczących dostępu do rynku.
2. Członkowie nie będą utrzymywać, wprowadzać ani przywracać żadnych środków, objętych wymogiem przekształcenia w zwyczajne opłaty celne¹ z zastrzeżeniem odrębnych postanowień Artykułu 5 i Załącznika 5.

¹Takie środki obejmują ilościowe ograniczenia importowe, zmienne opłaty wyrównawcze, minimalne ceny importowe, dyskrecjonalne licencjonowanie importu, środki pozataryfowe utrzymywane za pośrednictwem przedsiębiorstw handlu państwowego, dobrowolne ograniczenia eksportowe i podobne środki stosowane na granicy, inne niż zwyczajne opłaty celne, niezależnie od tego, czy są one, czy też nie są stosowane w ramach szczególnych zwolnień krajów z postanowień GATT 1947. Nie dotyczy to jednak środków utrzymywanych w oparciu o postanowienia dotyczące bilansu płatniczego, czy innych, ogólnych, a nie odnoszących się tylko do rolnictwa, postanowień GATT 1994 oraz innych Wielostronnych porozumień handlowych z Załącznika 1A Porozumienia WTO.

Artykuł 5 **Specjalne środki ochronne**

1. Niezależnie od postanowień ust. 1(b) Artykułu II GATT 1994, każdy Członek może zastosować postanowienia ust. 4 i 5 jak poniżej w związku z importem produktu rolnego w odniesieniu do którego środki wspomniane w ust. 2 Artykułu 4 niniejszego Porozumienia zostały przekształcone w zwykłe opłaty celne, a który to produkt jest oznaczony w jego liście koncesyjnej symbolem "SSG" jako przedmiot koncesji, w odniesieniu do której można zastosować postanowienia niniejszego Artykułu, jeżeli:

- (a) wolumen importu takiego produktu wprowadzanego do obszaru celnego Członka udzielającego danej koncesji przekroczy w jakimkolwiek roku wielkość progową odnoszącą się do istniejących możliwości dostępu do rynku w myśl ust. 4, lub też, lecz nie równocześnie
- (b) cena po której import tego towaru jest wprowadzany do obszaru celnego Członka udzielającego koncesji, liczona jako cena importowa c.i.f. dotycząca danej dostawy i wyrażona w walucie krajowej, jest niższa od wielkości progowej równej średniej cenie referencyjnej² danego produktu z lat 1986 do 1988.

2. Import w ramach zobowiązań dotyczących bieżącego i minimalnego dostępu do rynku, podjętych jako część koncesji wskazanych w ust. 1 powyżej, będzie uwzględniany przy ustalaniu wolumenu importu wymaganego do zastosowania postanowień zawartych w ust. 1(a) oraz w ust. 4, jednakże do importu w ramach takich zobowiązań nie mają zastosowania dodatkowe opłaty celne nałożone zgodnie z ust. 1(a) i ust. 4, lub ust. 1(b) i ust. 5 jak nizej.

3. Wszelkie dostawy danego produktu znajdujące się w drodze na podstawie kontraktu zawartego przed nałożeniem dodatkowego cła zgodnego z ust. 1(a) i ust. 4 zostaną zwolnione z takiego dodatkowego cła z tym, że mogą być zaliczone w następnym roku na poczet wielkości importu danego produktu wymaganych do zastosowania postanowień ust. 1(a) w tymże roku.

4. Wszelkie dodatkowe cło nałożone zgodnie z powyższym ust. 1(a) będzie utrzymywane w mocy tylko do końca roku w którym zostało nałożone i może być nakładane tylko w wysokości nie przekraczającej jednej trzeciej poziomu zwykłej opłaty celnej stosowanej w roku, w którym podjęto takie działanie.

² Cena referencyjna dla potrzeb stosowania niniejszego punktu będzie w zasadzie średnią wartością jednostkową danego towaru liczoną na bazie c.i.f. lub też ceną odpowiednią do jakości produktu i stopnia jego przetworzenia. Będzie ona, po jej zastosowaniu do tych celów, publicznie ogłoszona i udostępniona w stopniu niezbędnym dla oceny przez innych Członków dodatkowej opłaty celnej, jaka może być nałożona.

Wielkość progowa będzie ustalana na podstawie następującego schematu opartego na możliwościach dostępu do rynku, rozumianego jako procentowy udział konsumpcji krajowej³ podczas trzech poprzednich lat, dla których dostępne są dane:

- (a) jeżeli taki dostęp liczony dla produktu wynosi 10 procent lub mniej, bazowa wielkość progowa będzie równa 125 procentom;
- (b) jeżeli taki dostęp liczony dla produktu jest większy niż 10 procent, lecz nie większy niż 30 procent, bazowa wielkość progowa będzie równa 110 procentom;
- (c) jeżeli taki dostęp liczony dla produktu jest większy niż 30 procent, bazowa wielkość progowa będzie równa 105 procentom.

We wszystkich przypadkach dodatkowe cło może być nałożone w każdym roku, w którym bezwzględny wolumen importu danego towaru wprowadzanego do obszaru celnego Członka udzielającego koncesji przekracza sumę wielkości (x) wynikającej z przemnożenia powyższej, bazowej wielkości progowej przez średnią wielkość fizyczną importu podczas trzech poprzednich lat, dla których dostępne są dane, oraz wielkości (y) oznaczającej bezwzględną zmianę wolumenu konsumpcji krajowej danego towaru w ostatnim roku, dla którego dostępne są dane, w stosunku do roku poprzedniego, z zastrzeżeniem, że wielkość progowa nie będzie niższa niż 105 procent średniej wielkości fizycznej importu w (x) jak wyżej.

5. Dodatkowe cło nakładane stosownie do ust. 1(b) będzie ustalane zgodnie z następującym schematem:

- (a) jeżeli różnica między ceną importową c.i.f. dostawy wyrażoną w walucie krajowej (dalej zwana "ceną importową"), a ceną progową w rozumieniu tego ustępu wynosi 10 lub mniej procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna nie będzie nakładana;
- (b) jeżeli różnica między ceną importową a ceną progową (zwana dalej "różnicą") jest większa niż 10 procent lecz nie większa niż 40 procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna wyniesie 30 procent kwoty, o którą taka różnica przewyższa 10 procent;
- (c) jeżeli różnica jest większa niż 40 procent, lecz nie większa niż 60 procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna wyniesie 50 procent kwoty, o którą taka różnica przewyższa 40 procent, plus dodatkowa opłata celna dopuszczona zgodnie z punktem (b);
- (d) jeżeli różnica jest większa niż 60 procent lecz nie większa niż 75 procent, dodatkowa opłata celna wyniesie 70 procent kwoty, o którą taka różnica

³ Jeżeli konsumpcja krajowa nie jest tu uwzględniona, stosowany będzie bazowy poziom progowy zgodnie z ustępem 4(a).

przewyższa 60 procent ceny progowej, plus dodatkowe opłaty celne dopuszczone zgodnie z punktami (b) i (c);

- (e) jeżeli różnica jest większa niż 75 procent ceny progowej, dodatkowa opłata celna wyniesie 90 procent kwoty o którą taka różnica przewyższa 75 procent plus dodatkowe opłaty celne dopuszczone zgodnie z punktami (b), (c) i (d).

6. W odniesieniu do produktów łatwo psujących się i sezonowych, warunki wskazane powyżej będą stosowane w sposób uwzględniający specyficzne cechy takich produktów. W szczególności, dla celów wskazanych w ust. 1(a) i ust. 4 można przyjmować krótsze okresy bazowe, jak też stosować odmienne ceny referencyjne dla poszczególnych okresów o których mowa w ust. 1(b).

7. Specjalne środki ochronne będą stosowane w sposób przejrzysty. Każdy Członek podejmujący działania z tytułu powyższego ust. 1(a) przekaże pisemne powiadomienie z odpowiednimi danymi Komitetowi Rolnemu tak wcześnie, jak jest to praktycznie możliwe, lecz w każdym razie nie później niż 10 dni od daty podjęcia takich działań. W przypadkach w których zmiany wolumenu konsumpcji muszą zostać rozpisane między poszczególnymi liniami taryfowymi objętymi działaniami z ust. 4, odpowiednie dane będą zawierały informacje i wskazówki metodologiczne dotyczące sposobu uwzględnienia tych zmian. Członek podejmujący działania z tytułu ust. 4 stworzy wszystkim zainteresowanym Członkom możliwość odbycia konsultacji co do warunków realizacji takiego przedsięwzięcia. Każdy Członek podejmujący działania z tytułu powyższego ust. 1(b) przekaże pisemne powiadomienia z odpowiednimi danymi Komitetowi Rolnemu w terminie do 10 dni od daty podjęcia pierwszego z takich działań, lub też, w przypadku towarów łatwo psujących się lub sezonowych, w terminie 10 dni od pierwszego takiego działania w każdym okresie. Członkowie zobowiązują się, tak dalece, jak jest to praktycznie możliwe, nie stosować postanowień ust. 1(b), jeżeli wolumen importu określonych produktów ulega obniżeniu. W każdym przypadku, Członek podejmujący takie działania stworzy wszystkim zainteresowanym Członkom możliwości konsultacji co do warunków realizacji takiego działania.

8. Jeżeli podejmowane są środki zgodne z powyższymi ust. od 1 do 7, Członkowie zobowiązują się nie stosować, w odniesieniu do takich środków, postanowień ust. 1(a) i 3 Artykułu XIX GATT 1994 lub ust. 2 Artykułu 8 Porozumienia w sprawie stosowania środków ochronnych.

9. Postanowienia niniejszego Artykułu pozostaną w mocy na okres procesu reformy określonego w Artykule 20.

Część IV

Artykuł 6

Zobowiązania dotyczące wsparcia wewnętrznego

1. Zobowiązania dotyczące zmniejszenia wsparcia wewnętrznego podjęte przez każdego Członka i zawarte w Części IV jego listy koncesyjnej będą miały zastosowanie

do wszystkich jego środków wsparcia stosowanych na rzecz producentów rolnych, z wyjątkiem tych środków, które nie podlegają redukcji w rozumieniu kryteriów wyszczególnionych w niniejszym Artykule oraz w Załączniku 2 do niniejszego Porozumienia. Zobowiązania te są wyrażone w postaci łącznych Zagregowanych Wskaźników Wsparcia oraz "Rocznych i Ostatecznych Związanych Poziomów Zobowiązań".

2. Zgodnie z Porozumieniem Przeglądu Średniookresowego, pomoc rządowa zarówno bezpośrednia, jak i pośrednia przeznaczona na rozwój rolnictwa i środowiska wiejskiego stanowi integralną część programów rozwojowych krajów rozwijających się, subsydia inwestycyjne, które są powszechnie dostępne w rolnictwie Członków-krajów rozwijających się, oraz subsydia na rzecz czynników produkcji rolnej ogólnie dostępne w tych krajach dla producentów ubogich pod względem dochodów i zasobów, będą wyłączone z zobowiązań redukcyjnych dotyczących wsparcia krajowego, które to zobowiązania w innym przypadku miałyby zastosowanie. Podobnie traktowane będzie wsparcie na rzecz producentów Członków-krajów rozwijających się, udzielane w celu zachęty do dywersyfikacji produkcji w kierunku zaniechania nielegalnych upraw narkotycznych. Wsparcie wewnętrzne spełniające kryteria niniejszego ustępu nie będzie wymagało włączenia do kalkulacji Bieżącego Łącznego AMS danego Członka.

3. Członek będzie uznawany za pozostającego w zgodności ze swymi zobowiązaniami dotyczącymi redukcji wsparcia wewnętrznego w każdym roku, w którym jego wsparcie na rzecz producentów rolnych wyrażone w kategoriach Bieżącego Łącznego AMS, nie przekracza odpowiedniego rocznego lub ostatecznego związanego poziomu zobowiązań wskazanego w Części IV listy koncesyjnej tego Członka.

4. (a) Członek nie będzie zobowiązany do włączenia do kalkulacji jego Bieżącego Łącznego AMS ani też do poddawania redukcji:

(i) wsparcia wewnętrznego dotyczącego określonych produktów, które skądinąd winno być uwzględniane w kalkulacji Bieżącego AMS dotyczącej Członka, jeżeli takie wsparcie nie przekracza 5 procent łącznej wartości produkcji podstawowego produktu rolnego uzyskiwanej przez tego Członka w danym roku; oraz

(ii) wsparcia wewnętrznego nie związanego z określonymi towarami, które skądinąd winno być uwzględnione w kalkulacji Bieżącego AMS dotyczącej Członka, jeżeli takie wsparcie nie przekracza 5 procent łącznej wartości produkcji rolnej uzyskiwanej przez tego Członka.

(b) Dla Członków-krajów rozwijających się, wskaźnik procentowy *de minimis*, o którym mowa w tym ustępie, będzie wynosił 10 procent.

5. (a) Płatności bezpośrednie w ramach systemów ograniczania produkcji nie będą podlegały zobowiązaniom redukcji wsparcia wewnętrznego jeżeli:

(i) takie płatności są oparte na ustalonych rozmiarach gruntów i zbiorów;
lub

- (ii) takie płatności są dokonywane w odniesieniu do co najwyżej 85 procent wyjściowego poziomu produkcji; lub
 - (iii) płatności dotyczące zwierząt hodowlanych są oparte na określonym, stałym pogłowie.
- (b) Wyłączenie płatności bezpośrednich z zobowiązań redukcyjnych spełniające powyższe kryteria będzie wyrażone w postaci wyłączeń wartości tych płatności bezpośrednich z kalkulacji Bieżącego Łącznego AMS dotyczącej Członka.

Artykuł 7

Ogólne dyscypliny dotyczące wsparcia wewnętrznego

1. Każdy Członek zapewni, by wszelkie środki wsparcia wewnętrznego udzielanego producentom rolnym, które nie są przedmiotem zobowiązań redukcyjnych, ponieważ kwalifikują się do skorzystania z kryteriów wyłożonych w Załączniku 2 do niniejszego Porozumienia, były utrzymywane zgodnie z tymi kryteriami.
2. (a) Wszelkie środki wsparcia krajowego na rzecz producentów rolnych łącznie z jakąkolwiek modyfikacją takich środków, jak również środki następnie wprowadzone, co do których nie można wykazać, iż spełniają kryteria z Załącznika 2 do niniejszego Porozumienia lub że mogą być zwolnione z redukcji ze względu na inne postanowienia niniejszego Porozumienia - będą wliczone do kalkulacji Bieżącego Łącznego AMS dotyczącej danego Członka.
- (b) Jeżeli w Części IV listy koncesyjnej Członka nie uwidoczniono zobowiązania dotyczącego Łącznego AMS, taki Członek nie będzie udzielał wsparcia producentom rolnym ponad odpowiedni poziom *de minimis* określony w ust. 4 Artykułu 6.

Część V

Artykuł 8

Zobowiązania dotyczące konkurencji eksportowej

Każdy Członek zobowiązuje się nie udzielać kredytów eksportowych inaczej niż zgodnie z niniejszym Porozumieniem i z zobowiązaniami wyszczególnionymi w liście koncesyjnej tego Członka.

Artykuł 9

Zobowiązania dotyczące subsydiów eksportowych

1. Następujące subsydia eksportowe podlegają zobowiązaniom redukcyjnym zgodnie z niniejszym Porozumieniem:

- (a) świadczenie przez rządy i ich agendy subsydiów bezpośrednich, włączając w to świadczenia w naturze, zależnych od działalności eksportowej, a udzielanych na rzecz firm, gałęzi produkcji, producentów produktów rolnych, spółdzielni i innych stowarzyszeń takich producentów lub organizacji zbytu;
 - (b) sprzedaż lub przekazywanie przez rządy i ich agendy, w celu eksportu, niehandlowych zapasów produktów rolnych po cenie niższej od porównywalnej ceny pobieranej za podobny produkt od nabywców na rynku krajowym;
 - (c) płatności za eksport produktów rolnych finansowane w trybie decyzji rządowych, niezależnie od tego czy angażowane są tu środki publiczne, włączając w to płatności finansowane z wpływów z opłat nakładanych na dany produkt rolny lub też na produkt, z którego eksportowany towar jest wytwarzany;
 - (d) udzielanie subsydiów w celu obniżenia kosztów wprowadzenia na rynek eksportowanych produktów rolnych (innych niż koszty powszechnie dostępnych usług promocji eksportu i doradztwa handlowego), włączając w to koszty operacyjne, koszty podniesienia klasy produktu i innego przetwórstwa oraz koszty międzynarodowego transportu i usług frachtowych;
 - (e) stosowanie, na koszt lub z dyspozycji rządu, krajowych stawek transportowych lub opłat frachtowych od ładunków eksportowych, na warunkach korzystniejszych od stosowanych wobec towarów na użytek krajowy;
 - (f) subsydiowanie produktów rolnych zależnie od ich wykorzystania jako składnika w towarach eksportowanych;
2. (a) Z wyjątkiem postanowień punktu (b) zobowiązania dotyczące poziomu subsydiów eksportowych w każdym roku okresu realizacyjnego a wyszczególnione w liście koncesyjne Członka oznaczają, w odniesieniu do subsydiów eksportowych wymienionych w ust. 1 niniejszego Artykułu:
- (i) w przypadku zobowiązań dotyczących zmniejszenia nakładów budżetowych - maksymalny poziom wydatków na takie subsydia, jakie mogą zostać przyznane lub poniesione w danym roku z przeznaczeniem na określony produkt rolny lub grupę produktów; oraz
 - (ii) w przypadku zobowiązań dotyczących zmniejszenia wolumenu subsydiowanego eksportu - maksymalną ilość danego produktu rolnego, lub grupy produktów, w odniesieniu do których mogą być udzielone w danym roku takie subsydia eksportowe.
- (b) W każdym z lat od drugiego do piątego roku okresu realizacyjnego, Członek może udzielić subsydiów eksportowych wymienionych w ust. 1 powyżej w kwotach przekraczających w danym roku odpowiedni poziom zobowiązań

rocznych w odniesieniu do produktów lub grup produktów wyszczególnionych w Części IV listy koncesyjnej tego Członka pod warunkiem, że:

- (i) skumulowana kwota nakładów budżetowych na takie subsydia od początku okresu realizacyjnego do końca danego roku nie przekracza skumulowanej kwoty, jaka wynikałaby z zachowania pełnej zgodności z odpowiednimi rocznymi poziomami nakładów budżetowych zapisanymi w liście koncesyjnej tego Członka o więcej niż 3 procent wartości nakładów budżetowych z okresu bazowego;
- (ii) skumulowany wolumen produktów eksportowanych przy wykorzystaniu takich subsydiów w czasie od początku okresu realizacyjnego do końca danego roku nie przekracza skumulowanych ilości, jakie wynikałyby z zachowania pełnej zgodności z odpowiednimi zobowiązaniami dotyczącymi rocznych wielkości eksportu zapisanymi w liście koncesyjnej tego Członka o więcej niż 1,75 procent ilości z okresu bazowego;
- (iii) łączne, skumulowane kwoty nakładów budżetowych na takie subsydia eksportowe oraz wolumen towarów korzystających z takich subsydiów eksportowych w całym okresie realizacyjnym nie będą większe niż wynikałoby to z zachowania pełnej zgodności z odpowiednimi poziomami rocznych zobowiązań zawartymi w liście koncesyjnej tego Członka; oraz
- (iv) środki budżetowe tego Członka przeznaczone na subsydia eksportowe oraz wolumen towarów korzystających z takich subsydiów na koniec okresu realizacyjnego nie będą większe niż, odpowiednio, 64 procent i 79 procent ich poziomu z okresu bazowego 1986 - 1990. Dla Członków-krajów rozwijających się te wskaźniki procentowe wynoszą odpowiednio 76 procent oraz 86 procent.

3. Zobowiązania dotyczące ograniczeń w poszerzeniu zakresu subsydiów eksportowych są zgodne z zapisanymi w listach koncesyjnych.

4. W okresie realizacyjnym, od Członków-krajów rozwijających się nie będzie wymagane podejmowanie zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych wymienionych powyżej w punktach (d) i (e) ust. 1, z zastrzeżeniem, że nie będą one stosowane w sposób powodujący obejście zobowiązań redukcyjnych.

Artykuł 10

Zapobieganie obchodzeniu zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych

1. Subsydia eksportowe nie wymienione w ust. 1 Artykułu 9 nie będą stosowane w taki sposób by powodować obchodzenie zobowiązań dotyczących subsydiów

eksportowych lub groźbę takiego obchodzenia; również transakcje niehandlowe nie będą stosowane w celu obchodzenia takich zobowiązań.

2. Członkowie zobowiązują się działać w kierunku opracowania międzynarodowo uzgodnionych dyscyplin regulujących udzielanie kredytów eksportowych, gwarancji kredytów eksportowych oraz ubezpieczania kredytów, a także, po uzgodnieniu takich dyscyplin, udzielać kredytów eksportowych, gwarancji takich kredytów lub ubezpieczeń tylko zgodnie z nimi.

3. Każdy Członek, który twierdzi, że jakakolwiek ilość produktu eksportowanego przekraczająca zobowiązania redukcyjne nie jest subsydiowana, musi dowieść, że w stosunku do tej ilości nie zostało zastosowane subsydlum eksportowe, zarówno wymienione w Artykule 9 jak i jakiegokolwiek inne.

4. Członkowie będący dawcami międzynarodowej pomocy żywnościowej zapewnią, by:

- (a) świadczenie międzynarodowej pomocy żywnościowej nie było bezpośrednio lub pośrednio związane z eksportem na warunkach handlowych produktów rolnych do krajów będących biorcami pomocy;
- (b) międzynarodowe transakcje dotyczące pomocy żywnościowej, łącznie z pomocą bilateralną w postaci towarów sprzedawanych na rynku biorcy, były realizowane zgodnie z "Zasadami w sprawie dysponowania nadwyżkami i w sprawie zobowiązań konsultacyjnych" FAO, łącznie i zgodnie z systemem UMR (*Usual Marketing Requirements*); oraz
- (c) taka pomoc była świadczona w możliwie największym stopniu całkowicie nieodpłatnie lub na warunkach nie mniej ulgowych od tych, jakie są przewidziane w Artykule IV Konwencji o Pomocy Żywnościowej z 1986 roku.

Artykuł 11

Składniki produktu finalnego

W żadnym przypadku subsydlum eksportowe udzielone na jednostkę pierwotnego produktu rolnego zawartego w produkcie finalnym nie może być wyższe od subsydlum jednostkowego, jakie byłoby stosowane przy eksporcie pierwotnego produktu rolnego jako takiego.

Część VI

Artykuł 12

Dyscypliny dotyczące zakazów i ograniczeń eksportowych

1. Jeżeli Członek ustanawia nowe zakazy eksportu lub ograniczenia eksportowe dotyczące artykułów żywnościowych zgodnie z ust. 2(a) Artykułu XI GATT 1994, to taki Członek będzie przestrzegał następujących postanowień:

- (a) Członek ustanawiający zakazy lub ograniczenia eksportowe weźmie należycie pod uwagę skutki takiego zakazu lub ograniczenia dla bezpieczeństwa żywnościowego Członków będących importerami;
 - (b) zanim jakkolwiek Członek ustanowi zakaz lub ograniczenie eksportowe, powiadomi pisemnie i możliwie najwcześniej Komitet Rolny o charakterze i czasie trwania takiego środka oraz podejmie konsultacje, o które wystąpi jakkolwiek inny Członek, który jest istotnie zainteresowany jako importer jakąkolwiek kwestią związaną z danym środkiem. Członek ustanawiający zakaz lub ograniczenie eksportowe przedstawi takiemu Członkowi, na jego wniosek, niezbędną informację.
2. Postanowienia niniejszego Artykułu nie będą dotyczyły jakiegokolwiek Członka-kraju rozwijającego się, chyba, że taki środek jest zastosowany przez Członka-kraju rozwijający się, będącego eksporterem netto danego produktu żywnościowego.

Część VII

Artykuł 13

Należyta powściągliwość

W okresie realizacyjnym, niezależnie od postanowień GATT 1994 oraz Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych (zwanego w tym Artykule "Porozumieniem w sprawie subsydiów"):

(a) krajowe środki wsparcia, które są całkowicie zgodne z postanowieniami Załącznika 2 do niniejszego Porozumienia będą:

- (i) traktowane jako subsydia nie podlegające sankcjom w trybie stosowania ceł wyrównawczych⁴;
- (ii) wyłączone z działań opartych na artykule XVI GATT 1994 oraz na części III Porozumienia o subsydiach; jak również
- (iii) wyłączone z działań opartych na przepisach dotyczących nienaruszalności korzyści przysługujących innemu Członkowi z tytułu koncesji celnych stosownie do Artykułu II GATT 1994 w rozumieniu ust. 1(b) Artykułu XXIII GATT 1994.

(b) Środki wsparcia wewnętrznego, które są całkowicie zgodne z postanowieniami Artykułu 6 niniejszego Porozumienia, włączając w to

⁴ "Cła wyrównawcze" są rozumiane dla celów niniejszego Artykułu tak, jak w Artykule VI GATT 1994 oraz w Części V Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych.

płatności bezpośrednio zgodne z zawartym tam ust. 5 i wymienione w liście koncesyjnej każdego Członka, a także wsparcie wewnętrzne na poziomie *de minimis* zgodne z ust. 2 Artykułu 6 będą:

- (i) wyjęte spod nakładania ceł wyrównawczych, chyba, że orzeczone zostanie istnienie szkody lub jej groźby zgodnie z Artykułem VI GATT 1994 i z Częścią V Porozumienia w sprawie subsydiów, przy czym stosowana będzie należyta powściągliwość we wszczynaniu jakichkolwiek postępowań wyrównawczych;
 - (ii) wyjęte spod działań opartych na ustępie 1 Artykułu XVI GATT 1994 lub na Artykułach 5 i 6 Porozumienia o subsydiach, z zastrzeżeniem, że takie wsparcie przyznane na rzecz określonego produktu nie przekracza poziomu stosowanego w roku obrachunkowym 1992; oraz
 - (iii) wyjęte spod działań opartych na przepisach dotyczących nienaruszalności korzyści przysługujących innemu Członkowi z tytułu koncesji celnych stosownie do Artykułu II GATT 1994 w rozumieniu ust. 1(b) Artykułu XXIII GATT 1994, o ile takie wsparcie przyznane na rzecz określonego produktu nie przekracza poziomu stosowanego w roku obrachunkowym 1992.
- (c) subsydia eksportowe zgodne w pełni z postanowieniami Części V niniejszego Porozumienia, a wskazane w liście koncesyjnej każdego Członka, będą:
- (i) podlegały cłom wyrównawczym tylko w przypadku orzeczenia szkody lub jej groźby, opartego na wolumenie dostaw, efektach cenowych lub wynikających stąd skutkach zgodnie z Artykułem VI GATT 1994 oraz częścią V Porozumienia o subsydiach, przy czym okazywana będzie należyta powściągliwość we wszczynaniu jakichkolwiek postępowań wyrównawczych; jak również
 - (ii) wyjęte spod działań opartych na Artykule XVI GATT 1994 oraz na Artykułach 3, 5 i 6 Porozumienia o subsydiach.

Część VIII

Artykuł 14

Środki sanitarne i fitosanitarne

Członkowie postanawiają wprowadzić w życie Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych.

Część IX

Artykuł 15

Specjalne i wyróżniające traktowanie

1. Wobec uznania, że specjalne i wyróżniające traktowanie Członków-krajów rozwijających się jest integralnym elementem negocjacji, takie traktowanie w odniesieniu do zobowiązań zostanie udzielone, tak jak to ustalono w odpowiednich postanowieniach niniejszego Porozumienia, oraz będzie wyrażone w listach koncesji i zobowiązań.
2. Członkom-krajom rozwijającym się będzie przysługiwała elastyczność w realizacji zobowiązań redukcyjnych w okresie do 10 lat. Od Członków-krajów najmniej rozwiniętych nie będzie wymagane przyjęcie zobowiązań redukcyjnych.

Część X

Artykuł 16

Kraje najmniej rozwinięte i importerzy netto żywności będący krajami rozwijającymi się

1. Członkowie-kraje rozwinięte podejmą takie działania jakie przewidziano w ramach "Decyzji o środkach dotyczących możliwych negatywnych skutków programu reformy dla krajów najmniej rozwiniętych i importerów netto żywności będących krajami rozwijającymi się".
2. Komitet Rolny będzie odpowiednio nadzorował wykonanie tej decyzji.

Część XI

Artykuł 17

Komitet Rolny

Ustanawia się niniejszym Komitet Rolny.

Artykuł 18

Przegląd realizacji zobowiązań

1. Postęp w realizacji zobowiązań negocjowanych w ramach programu reformy Rundy Urugwajskiej będzie podlegać przeglądowi w Komitecie Rolnym.
2. Proces przeglądu będzie podejmowany na podstawie notyfikacji składanych przez Członków w odniesieniu do takich spraw i w takich terminach, jakie zostaną ustalone, jak

również na podstawie takiej dokumentacji, o przygotowanie której może zostać poproszony Sekretariat w celu ułatwienia procesu przeglądu.

3. W uzupełnieniu notyfikacji, które mają być składane zgodnie z ust. 2, notyfikowany będzie niezwłocznie każdy nowy środek wsparcia wewnętrznego, lub też modyfikacja istniejącego środka wobec którego wnioskowane jest wyłączenie z redukcji. Notyfikacja ta będzie zawierać szczegóły dotyczące nowego lub zmodyfikowanego środka i jego zgodności z kryteriami ustalonymi w Artykule 6 lub w Załączniku 2.

4. W trakcie procesu przeglądu Członkowie zwrócą należną uwagę na wpływ nadmiernych stóp inflacji na zdolność jakiegokolwiek Członka do przestrzegania swych zobowiązań dotyczących wsparcia wewnętrznego.

5. Członkowie zgadzają się przeprowadzać coroczne konsultacje w Komitecie Rolnym w związku z ich udziałem w normalnym wzroście światowego handlu produktami rolnymi w ramach zobowiązań dotyczących subsydiów eksportowych zgodnych z niniejszym Porozumieniem.

6. Proces przeglądu umożliwi Członkom podnoszenie wszelkich spraw odnoszących się do realizacji, w ramach programu reformy, zobowiązań zgodnych z niniejszym Porozumieniem.

7. Każdy Członek może zwrócić uwagę Komitetu Rolnego na jakikolwiek środek, który jego zdaniem, winien być zostać notyfikowany przez innego Członka.

Artykuł 19

Konsultacje i rozstrzyganie sporów

Postanowienia artykułów XXII i XXIII GATT 1994, rozwinięte i zastosowane w ramach Porozumienia o rozstrzyganiu sporów, będą stosowane w konsultacjach i do rozstrzygnięcia sporów w ramach niniejszego Porozumienia.

Część XII

Artykuł 20

Kontynuacja procesu reformy

Uznając, że osiągnięcie długofalowego celu, jakim jest istotna, stopniowa redukcja wsparcia i protekcji w sektorze rolnym, prowadząca do fundamentalnej reformy w tej dziedzinie jest procesem ciągłym, Członkowie uzgadniają, że negocjacje nad dalszym przebiegiem tego procesu zostaną podjęte na rok przed upływem okresu realizacyjnego, z uwzględnieniem:

- (a) doświadczenia nabytego do tego czasu w trakcie realizacji zobowiązań redukcyjnych;

- (b) skutków zobowiązań redukcyjnych dla światowego handlu towarami rolnymi;
- (c) pozahandlowych problemów, specjalnego i wyróżniającego traktowania Członków-krajów rozwijających się i celu, jakim jest ustanowienie sprawiedliwego i ukierunkowanego rynkowo systemu handlu rolnego oraz innych celów i problemów wymienionych we wstępie do niniejszego Porozumienia; oraz
- (d) potrzeby dalszych zobowiązań, które są niezbędne dla osiągnięcia wspomnianych wyżej długofalowych celów.

Część XIII

Artykuł 21

Postanowienia końcowe

1. Postanowienia GATT 1994 oraz innych Wielostronnych porozumień handlowych w Załączniku 1A do Porozumienia WTO będą stosowane zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Załączniki do niniejszego Porozumienia są jego integralną częścią.

Załącznik 1

ZAKRES TOWAROWY

1. Niniejsze Porozumienie będzie obejmowało następujące produkty:

- (i) Rozdziały 1 do 24 w systemie HS, bez ryb i przetworów rybnych, oraz*
- (ii)
Kod HS	2905.43	(mannit)
Kod HS	2905.44	(sorbit)
Pozycja HS	33.01	(olejki eteryczne)
Pozycje HS	35.01 do 35.05	(substancje białkowe, skrobie modyfikowane, kleje)
Kod HS	3809.10	(środki wykańczalnicze)
Kod HS	3823.60	(sorbit inny niż w/wym.)
Pozycje HS	41.01 do 41.03	(skóry i skórki surowe)
Pozycja HS	43.01	(surowe skóry futerkowe)
Pozycje HS	50.01 do 50.03	(jedwab surowy i odpady)
Pozycje HS	51.01 do 51.03	(wełna i sierść zwierzęca)
Pozycje HS	52.01 do 52.03	(bawełna surowa, odpady bawełniane, bawełna zgrzebna lub czesana)
Pozycja HS	53.01	(len surowy)
Pozycja HS	53.02	(konopie surowe)

2. Powyższe nie ogranicza zakresu towarowego Porozumienia w sprawie stosowaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych.

* Opis produktów zawarty w nawiasach nie jest traktowany jako wyczerpujący.

Załącznik 2

WSPARCIE KRAJOWE: PODSTAWA WYŁĄCZEŃ Z ZOBOWIĄZAŃ REDUKCYJNYCH

1. Podstawowym warunkiem, jaki mają spełniać środki wsparcia wewnętrznego wnioskowane do wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych, jest to, by nie wpływały one w ogóle, lub co najwyżej w minimalnym stopniu, na produkcję i handel. Wszystkie środki wnioskowane do takiego wyłączenia, będą zatem odpowiadały następującym podstawowym kryteriom:

- (a) wsparcie, o którym mowa będzie udzielane w ramach programów rządowych finansowanych ze środków publicznych (łącznie z zaniechanymi należnościami finansów publicznych), nie obejmujących transferów od konsumentów; oraz
- (b) wsparcie, o którym mowa, nie spowoduje podtrzymywania cen producentów;

a ponadto będą spełniać szczegółowe warunki i kryteria dotyczące polityki wskazane poniżej.

Programy usług publicznych

2. Usługi ogólne

Polityka w tej kategorii obejmuje wydatki (lub zaniechane należności) dotyczące programów przewidujących świadczenie usług lub dostarczanie korzyści dla rolnictwa lub społeczności wiejskiej. Nie będą one obejmowały bezpośrednich płatności na rzecz producentów lub przetwórców. Stosowne programy obejmujące działania wymienione poniżej, lecz nie ograniczone tylko do tych działań, będą spełniały podstawowe kryteria wskazane powyżej w ust. 1 i szczegółowe warunki o ile takowe zostały wskazane poniżej:

- (a) prace badawcze, łącznie z badaniami podstawowymi, badaniami dotyczącymi programów ochrony środowiska i programami badań nad poszczególnymi produktami;
- (b) ochrona przed pasożytami i chorobami, obejmująca przedsięwzięcia o charakterze ogólnym oraz specyficzne odnoszące się do poszczególnych produktów, w tym systemy wczesnego ostrzegania, kwarantannę i zwalczanie;
- (c) szkolenie, obejmujące zarówno szkolenie ogólne jak i specjalistyczne;
- (d) poradnictwo i popularyzacja wiedzy agrotechnicznej, w tym dostarczanie środków ułatwiających przekazywanie producentom i konsumentom informacji i wyników badań;

- (e) usługi inspekcyjne, w tym inspekcja ogólna oraz inspekcja określonych produktów dla celów ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, klasyfikacji jakościowej i standaryzacji;
- (f) usługi marketingowe i promocyjne, obejmujące informację rynkową, doradztwo i promocję w odniesieniu do poszczególnych produktów, lecz z wyłączeniem wydatków na nieokreślone cele, które mogłyby zostać wykorzystane przez sprzedawców w celu obniżenia ich ceny zbytu lub też przynosiłyby bezpośrednią korzyść gospodarczą nabywcom; oraz
- (g) usługi o charakterze infrastrukturalnym obejmujące: elektryfikację, drogi i inne środki transportu, urządzenia rynkowe i portowe, systemy zaopatrzenia w wodę, systemy tam i odwadniające oraz prace infrastrukturalne związane z programami ochrony środowiska. We wszystkich takich przypadkach nakłady będą dokonywane tylko na cele inwestycji podstawowych, z wyłączeniem subsydiowania urządzeń w obrębie poszczególnych gospodarstw, poza podłączeniem do ogólnie dostępnych instalacji publicznych. Nie będą one obejmowały subsydiów na nakłady i koszty eksploatacji, ani też preferencji w opłatach ponoszonych przez użytkownika.

3. Zapasy publiczne dla celów bezpieczeństwa żywnościowego⁵

Nakłady (lub zaniechane należności) świadczone na tworzenie i utrzymywanie rezerw produktów stanowiących integralną część programu bezpieczeństwa żywnościowego, ustanowionego w ramach ustawodawstwa państwowego. Może to obejmować pomoc rządową na rzecz prywatnych rezerw produktów będących częścią takiego programu.

Rozmiary i gromadzenie takich zapasów będą zgodne z uprzednio określonymi założeniami odnoszącymi się wyłącznie do bezpieczeństwa żywnościowego. Proces tworzenia zapasów i dysponowania nimi będzie finansowo przejrzysty. Zakupy żywności przez instytucje rządowe będą dokonywane po bieżących cenach rynkowych, a sprzedaż z rezerw tworzonych dla celów bezpieczeństwa żywnościowego będzie realizowana po cenach nie niższych od bieżących cen rynkowych dotyczących danego towaru i właściwej mu klasy jakościowej.

⁵ Dla celów ust. 3 niniejszego Załącznika, rządowe programy rezerw żywnościowych dla potrzeb bezpieczeństwa żywnościowego krajów rozwijających się, realizowane w sposób przejrzysty i zgodnie z oficjalnie ogłoszonymi obiektywnymi kryteriami lub wytycznymi, będą uznawane za zgodne z postanowieniami niniejszego ustępu, włączając w to programy, w ramach których zapasy żywności dla potrzeb bezpieczeństwa żywnościowego są tworzone i rozdysponowane po cenach administrowanych, z zastrzeżeniem, że różnica między ceną nabycia a zewnętrzną ceną referencyjną jest uwzględniona w kalkulacji AMS.

4. Krajowa pomoc żywnościowa⁶

Wydatki (lub zaniechane należności) dotyczące świadczenia pomocy na rzecz potrzebujących jej środowisk społecznych.

Uprawnienia do otrzymywania pomocy żywnościowej będą oparte na jasno określonych kryteriach odnoszących się do założeń dotyczących odżywiania. Pomoc taka będzie świadczona w formie bezpośrednich dostaw na rzecz osób nią objętych albo też w formie środków pozwalających uprawnionym odbiorcom na zakup żywności po cenach rynkowych lub subsydiowanych. Zakupy żywności przez instytucje rządowe będą dokonywane po bieżących cenach rynkowych, a finansowanie i administrowanie pomocy będą prowadzone w sposób przejrzysty.

5. Bezpośrednie płatności na rzecz producentów

Wsparcie, które jest udzielane w formie płatności bezpośrednich (lub zaniechanych należności łącznie ze świadczeniami w naturze) na rzecz producentów, a które jest wnioskowane jako nie podlegające kryteriom redukcyjnym, będzie spełniało podstawowe kryteria ustalone w ust. 1 jak wyżej, jak również specyficzne kryteria dotyczące poszczególnych rodzajów bezpośrednich płatności ustalone poniżej w ust. od 6 do 13 włącznie. Wszelkie wnioskowane wyłączenia z zobowiązań redukcyjnych istniejących lub nowych rodzajów płatności, innych niż wymienione w ust. od 6 do 13, będą odpowiadać kryteriom od (b) do (e) włącznie w ust. 6 wraz z ogólnymi kryteriami ustalonymi w ust. 1.

6. Wsparcie poziomu dochodów, niezależne od działalności produkcyjnej

- (a) Uprawnienia do takich płatności będą podlegały jasno określonym kryteriom, takim jak dochód, status producenta lub właściciela ziemi, stopień wykorzystania czynników produkcji lub wielkość produkcji w określonym i stałym okresie bazowym.
- (b) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od, lub oparta na, rodzaju lub rozmiarach produkcji (w tym też wielkości pogłowia inwentarza żywego) podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
- (c) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach krajowych lub międzynarodowych dotyczących jakiejkolwiek produkcji podjętej w którymkolwiek roku po okresie bazowym.

⁶ Dla celów ust. 3 i 4 niniejszego Załącznika, udostępnienie żywności po cenach subwencjonowanych w celu zaspokojenia potrzeb żywnościowych ubogiej ludności miejskiej i wiejskiej w krajach rozwijających się, prowadzone w sposób systematyczny i po rozsądnych cenach, będzie uznawane za zgodne z postanowieniami niniejszego ustępu.

- (d) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na czynnikach produkcji zaangażowanych w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
- (e) Dla celów uzyskania takich płatności nie będzie wymagane wykazanie się produkcją.

7. Finansowy udział rządu w programach ubezpieczania poziomu dochodów i innych programów zabezpieczenia dochodów.

- (a) Uprawnienia do uzyskiwania takich płatności będą określone przez stopień utraty dochodu, przy uwzględnieniu tylko dochodu osiąganego z rolnictwa, która to utrata przekracza 30 procent średniego dochodu brutto lub jego równowartości w wyrażeniu netto (z wyłączeniem płatności uzyskanych z tytułu tych samych lub podobnych programów wsparcia) w okresie ostatnich trzech lat, lub też jest wyższa od trzyletniej średniej za okres ostatnich pięciu lat, po odliczeniu najwyższej i najniższej wartości. Każdy producent spełniający ten warunek będzie uprawniony do otrzymywania płatności.
- (b) Kwota takich płatności będzie rekompensowała mniej niż 70 procent utraty dochodu poniesionej przez producenta w roku, w którym ten producent uzyskuje uprawnienia do otrzymywania tej pomocy.
- (c) Kwota takich płatności będzie zależna tylko od dochodu; będzie ona niezależna od rodzaju lub rozmiarów produkcji (w tym od wielkości pogłowia inwentarza żywego) prowadzonej przez producenta, lub od cen krajowych albo międzynarodowych dotyczących takiej produkcji, ani też od zaangażowanych czynników wytwórczych.
- (d) Jeżeli producent otrzymuje w tym samym roku płatności o których mowa w niniejszym ust. i w ust. 8 (pomoc z tytułu klęsk żywiołowych), łączna suma takich płatności będzie niższa niż 100 procent całej utraty dochodu poniesionej przez producenta.

8. Płatności w związku z pomocą w tytułu klęsk żywiołowych (dokonywane bezpośrednio, albo poprzez udział środków rządowych w ubezpieczaniu zbiorów)

- (a) Uprawnienia do takiej pomocy powstaną tylko wówczas, gdy władze rządowe oficjalnie uznają, że klęska żywiołowa lub podobna w skutkach (włączając w to epidemię chorób zakaźnych, plagę szkodników, skażenie radioaktywne i wojnę na terytorium zainteresowanego Członka) miała lub ma miejsce i będą uwarunkowane stratami w produkcji przekraczającymi 30 procent średniej produkcji w okresie trzech ostatnich lat, lub też średnią trzyletniej wielkości produkcji w okresie ostatnich pięciu lat po odliczeniu najwyższej i najniższej wartości rocznej.
- (b) Płatności dokonywane w następstwie klęski żywiołowej będą dotyczyły tylko strat odnoszących się do dochodu, pogłowia inwentarza żywego (łącznie w

płatnościami związanymi z usługami weterynaryjnymi), ziemi lub innych czynników produkcji, spowodowanych klęską żywiołową.

- (c) Płatności nie będą rekompensowały więcej niż całkowity koszt wyrównania tych strat i nie będą uwarunkowane wymogiem przyszłej produkcji, jej rodzajem i wielkością.
- (d) Płatności dokonywane w czasie trwania klęski żywiołowej nie będą wyższe od poziomu wymaganego dla uniknięcia lub złagodzenia dalszych strat w rozumieniu kryterium (b) jak wyżej.
- (e) Jeżeli producent otrzymuje w tym samym roku płatności, o których mowa w niniejszym ustępie lub w ust. 7 (programy ubezpieczenia i gwarantowania poziomu dochodu), całkowita suma takich płatności będzie niższa niż 100 procent łącznej utraty dochodu poniesionej przez producenta.

9. Pomoc na potrzeby dostosowań strukturalnych świadczona w ramach programów emerytalnych

- (a) Uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów mających na celu ułatwienia przejścia na emeryturę osobom zajmującym się towarową produkcją rolną, lub też ułatwienia takim osobom podjęcia zatrudnienia w działalności pozarolniczej.
- (b) Płatności będą uwarunkowane całkowitym i trwałym zaniechaniem towarowej produkcji rolnej przez osoby korzystające z takich świadczeń.

10. Pomoc na potrzeby dostosowań strukturalnych świadczona w ramach programów wycofywania czynników produkcji

- (a) Uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów mających na celu wycofywanie ziemi lub innych czynników wytwórczych, w tym także inwentarza żywego, z towarowej produkcji rolnej.
- (b) Płatności będą uwarunkowane wycofaniem ziemi z towarowej produkcji rolnej na okres co najmniej 3 lat, a w przypadku inwentarza żywego - jego ubojem lub innym trwałym usunięciem.
- (c) Płatności nie będą wymagać lub określać żadnego alternatywnego wykorzystania takiej ziemi lub innych czynników produkcji, które wiązałyby się z produkcją rynkową artykułów rolnych.
- (d) Płatności nie będą związane ani z rodzajem lub wielkością produkcji, ani też z cenami, krajowymi lub międzynarodowymi, które dotyczyłyby produkcji podjętej z wykorzystaniem pozostałej ziemi i innych zasobów pozostających w eksploatacji.

11. Pomoc w dostosowaniach strukturalnych, świadczona przez wsparcie inwestycyjne
 - (a) Uprawnienia do takich płatności będą określone na podstawie jasno sformułowanych kryteriów w ramach programów rządowych mających na celu pomoc w finansowej lub fizycznej restrukturyzacji działalności producenta wobec obiektywnie wykazanych niedogodności strukturalnych. Kwalifikacja do korzystania z takich programów może być także oparta na jasno określonym rządowym programie reprivatyzacji ziemi rolniczej.
 - (b) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od, lub oparta na, rodzaju i wielkości produkcji (w tym wielkości pogłowia), podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym, z zastrzeżeniem kryterium (e) poniżej.
 - (c) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach, krajowych lub międzynarodowych, odnoszących się do danej produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
 - (d) Płatności będą świadczone tylko przez okres niezbędny dla realizacji inwestycji której one dotyczą.
 - (e) Płatności nie będą uwarunkowane wymogiem wytwarzania przez beneficjentów produktów rolnych ani też nie będą w jakimkolwiek sposób określały takich produktów, z wyjątkiem wymagań dotyczących niewytwarzania określonego produktu.
 - (f) Płatności będą ograniczone do wartości wymaganej do zrekompensowania niedogodności strukturalnych.
12. Płatności w ramach programów ochrony środowiska
 - (a) Uprawnienia do takich płatności zostaną określone jako część składowa jasno sformułowanego rządowego programu ochrony środowiska i będą zależne od spełnienia określonych warunków programu rządowego, włączając w to warunki dotyczące metod produkcji i jej składników.
 - (b) Kwota płatności będzie ograniczona do dodatkowych kosztów lub utraty dochodu wynikających ze stosowania danego programu rządowego.
13. Płatności w ramach programów pomocy regionalnej
 - (a) Uprawnienia do takich płatności będą ograniczone tylko do producentów w regionach zwiększonej uciążliwości gospodarowania. Każdy taki region musi być jasno określonym, zwartym obszarem geograficznym, posiadającym wyraźną tożsamość gospodarczą i administracyjną, uznanym za region

zwiększonej uciążliwości gospodarowania na podstawie neutralnych i obiektywnych kryteriów, które są wyraźnie określone w ustawodawstwie lub przepisach i wskazują, że trudności danego regionu wynikają z okoliczności nie mających doraźnego charakteru.

- (b) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna od, lub oparta na, rodzaju lub wielkości produkcji (włączając w to inwentarz żywy) podjętej przez producenta w jakimkolwiek roku po okresie bazowym, chyba że w celu zmniejszenia tej produkcji.
- (c) Kwota takich płatności w jakimkolwiek danym roku nie będzie zależna lub oparta na cenach krajowych lub międzynarodowych dotyczących jakiegokolwiek produkcji podjętej w jakimkolwiek roku po okresie bazowym.
- (d) Płatności będą dokonywane tylko na rzecz producentów w uprawnionych regionach, ale będą powszechnie dostępne dla wszystkich producentów w obrębie takich regionów.
- (e) Płatności związane z czynnikami produkcji będą dokonywane przy stawce degresywnej powyżej progu opłacalności danego czynnika produkcji.
- (f) Płatności będą ograniczone do dodatkowych kosztów, lub utraty dochodu, wynikających z podejmowania produkcji na wskazanym obszarze.

Załącznik 3

WSPARCIE KRAJOWE: KALKULACJA ZAGREGOWANEGO WSKAŹNIKA WSPARCIA

1. Z zastrzeżeniem przepisów Artykułu 6, Zagregowany Wskaźnik Wsparcia (AMS) będzie kalkulowany indywidualnie w odniesieniu do poszczególnego produktu dla każdego podstawowego produktu rolnego otrzymującego wsparcie cenowe, płatności bezpośrednie nie podlegające wyłączeniu lub jakiegokolwiek inne subsydium nie wyłączone z zobowiązań redukcyjnych ("pozostałe polityki nie podlegające wyłączeniu"). Wsparcie, które nie jest świadczone w odniesieniu do poszczególnych towarów będzie zagregowane w postaci jednego "niespecyficznego AMS" i wyrażone sumą jednostek pieniężnych.
2. Subsydia w rozumieniu ust. 1 będą obejmowały zarówno wydatki budżetowe, jak i zaniechane należności dochodowe rządów i ich agend.
3. Uwzględniane będzie wsparcie udzielane na szczeblu ogólnokrajowym, jak i niższym.
4. Podatki rolne lub opłaty uiszczane przez producentów zostaną odjęte od AMS.
5. Wskaźnik AMS liczony według wskazanych poniżej zasad dla okresu bazowego będzie stanowił podstawę wyjściową dla realizacji zobowiązań redukcyjnych dotyczących wsparcia krajowego.
6. Dla każdego podstawowego towaru rolnego wskaźnik AMS zostanie odrębnie określony i wyrażony w łącznej wartości pieniężnej.
7. Wskaźnik AMS będzie liczony dla danego towaru rolnego możliwie najbliżej pierwszego szczebla zbytu. Środki przyznawane na rzecz przetwórców artykułów rolnych będą uwzględniane w takim zakresie, w jakim korzystają z nich producenci podstawowych produktów rolnych.
8. Wsparcie cen rynkowych: wsparcie cen rynkowych będzie obliczane przy zastosowaniu różnicy między stałą, referencyjną ceną zewnętrzną, a stosowaną ceną administrowaną i z pomnożeniem takiej różnicy przez wielkość produkcji uprawnionej do otrzymywania stosowanej ceny administrowanej. Wydatki z budżetu dokonywane w celu utrzymania tej różnicy, takie jak koszty skupu lub utrzymywania rezerw nie będą wliczane do AMS.
9. Stała, zewnętrzna cena referencyjna będzie oparta na danych z lat 1986 do 1988 i będzie w zasadzie średnią, jednostkową wartością f.o.b. określonego, podstawowego produktu rolnego w kraju będącym eksporterem netto i średnią, jednostkową wartością c.i.f. określonego, podstawowego produktu rolnego w kraju będącym importerem netto w okresie bazowym. Stała cena referencyjna może być korygowana w razie konieczności o różnice jakościowe.

10. Nie wyłączone płatności bezpośrednio: nie wyłączone płatności bezpośrednio zależne od różnic w cenach będą obliczane albo przez mnożenie różnicy między stałą ceną referencyjną a stosowaną ceną administrowaną przez wielkość produkcji uprawnionej do korzystania z ceny administrowanej, albo też na podstawie wielkości wydatków budżetowych.

11. Stała cena referencyjna będzie oparta na danych z lat od 1986 do 1988 i będzie w zasadzie faktyczną ceną stosowaną do ustalenia stawek płatności.

12. Nie wyłączone, bezpośrednio płatności oparte na czynnikach innych niż cena będą mierzone na podstawie wydatków budżetowych.

13. Inne środki nie wyłączone, w tym subsydiowanie składników produkcji i inne działania, takie jak obniżanie kosztów zbytu: wartość takich środków będzie mierzona przy zastosowaniu rządowych wydatków budżetowych lub też, tam gdzie odwołanie się do wydatków budżetowych nie odzwierciedla pełnych rozmiarów tego subsydium, podstawą obliczenia subsydium będzie różnica pomiędzy ceną subsydiowanego dobra lub usługi a reprezentatywną ceną rynkową podobnego dobra lub usługi pomnożona przez ilość tego dobra lub usługi.

Załącznik 4

WSPARCIE KRAJOWE: KALKULACJA EKWIWALENTNEGO WSKAŹNIKA WSPARCIA

1. Z zastrzeżeniem postanowień Artykułu 6, ekwiwalentne wskaźniki wsparcia będą liczone dla wszystkich podstawowych produktów rolnych, których ceny rynkowe korzystają z wsparcia zgodnie z definicją z Załącznika 3, lecz dla których kalkulacja tej części składowej AMS nie byłaby praktycznie możliwa. W odniesieniu do takich produktów bazy poziomu realizacji zobowiązań redukcji wsparcia krajowego będzie składać się z elementu wsparcia ceny rynkowej wyrażonego w postaci ekwiwalentnego wskaźnika wsparcia zgodnie z poniższym ust. 2, jak również z wszelkich bezpośrednich płatności nie wyłączonych z redukcji oraz innych nie wyłączonych środków wsparcia, które zostaną oszacowane zgodnie z poniższym ust. 3. Uwzględnione będzie wsparcie udzielone zarówno na poziomie ogólnokrajowym, jak i niższym.
2. Ekwiwalentne wskaźniki wsparcia o których mowa w ust. 1, zostaną skalkulowane, możliwie najbliżej pierwszego szczebla zbytu, dla każdego z wszystkich podstawowych produktów rolnych korzystających ze wsparcia ceny rynkowej, dla których nie można wyliczyć części składowej AMS dotyczącej wsparcia ceny. Dla takich podstawowych produktów rolnych, ekwiwalentne wskaźniki wsparcia cen rynkowych będą obliczane z uwzględnieniem stosowanej ceny administrowanej i wielkości produkcji uprawnionej do otrzymywania takiej ceny, lub też, tam gdzie nie jest to możliwe, na podstawie wielkości nakładów budżetowych stosowanych dla podtrzymania ceny producenta.
3. Jeżeli podstawowe produkty rolne podlegające postanowieniom ust. 1 korzystają z nie wyłączonych płatności bezpośrednich, lub też z innych subsydiów udzielanych określonym produktom, a nie wyłączonych z zobowiązań redukcyjnych, podstawa ekwiwalentnych wskaźników wsparcia dotyczących takich środków będzie wyliczona jak dla odpowiednich części składowych AMS (wymienionych w Załączniku 3 ust. 10 do 13 włącznie).
4. Ekwiwalentne wskaźniki wsparcia będą obliczane na podstawie wielkości subsydium możliwie najbliżej pierwszego szczebla zbytu odnośnego podstawowego produktu rolnego. Środki kierowane na rzecz przetwórców artykułów rolnych będą uwzględniane w takim zakresie, w jakim ich beneficjentami są producenci podstawowych produktów rolnych. Ekwiwalentne wskaźniki wsparcia będą pomniejszane o wartość specyficznych obciążeń rolnych lub opłat nakładanych na producentów.

Załącznik 5**SPECJALNE TRAKTOWANIE
W ŚWIETLE UST. 2 ARTYKUŁU 4***Sekcja A*

1. Postanowienia ust. 2 Artykułu 4 nie będą dotyczyły, ze skutkiem od wejścia w życie Porozumienia WTO, jakichkolwiek pierwotnych produktów rolnych albo ich przetworów (zwanymi dalej "produktami wydzielonymi"), wobec których zachowane zostają następujące warunki (zwane dalej "specjalnym traktowaniem"):

- (a) import produktów wydzielonych stanowił mniej niż 3 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej w okresie bazowym 1986 - 1988 ("okres bazowy");
- (b) od początku okresu bazowego produkty wydzielone nie korzystały z subsydiów eksportowych;
- (c) wobec pierwotnych produktów rolnych stosowane są efektywne ograniczenia produkcyjne;
- (d) takie produkty są oznaczone symbolem "ST-Annex 5" w Sekcji I-B Części I listy koncesyjnej danego Członka dołączonej do Protokołu z Marakeszu, jako będące przedmiotem specjalnego traktowania ze względów pozahandlowych, takich jak bezpieczeństwo żywnościowe i ochrona środowiska; oraz
- (e) możliwości minimalnego dostępu do rynku w odniesieniu do produktów wydzielonych odpowiadają, zgodnie z Sekcją I-B Części I listy koncesyjnej danego Członka, 4 procentom konsumpcji krajowej produktów wydzielonych z okresu bazowego, poczynając od pierwszego roku okresu realizacyjnego, a następnie wzrastają corocznie, aż do końca okresu realizacyjnego, o 0,8 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego.

2. Na początku każdego okresu realizacyjnego Członek może zaprzestać stosowania specjalnego traktowania w odniesieniu do produktów wydzielonych poprzez zastosowanie się do postanowień ust. 6. W takim przypadku dany Członek utrzyma już istniejące wtedy możliwości minimalnego dostępu do rynku i będzie zwiększał je corocznie aż do końca okresu realizacyjnego o 0,4 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego. Poziom możliwości minimalnego dostępu do rynku wynikający z tej formuły w ostatnim roku okresu realizacyjnego zostanie następnie utrzymany w liście koncesyjnej danego Członka.

3. Wszelkie negocjacje w kwestii możliwości kontynuacji, po okresie realizacyjnym, specjalnego traktowania przewidzianego w ust. 1, będą zakończone w ramach tego okresu realizacyjnego, jako część negocjacji przewidzianych Artykułem 20 niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu aspektów pozahandlowych.

4. Jeżeli w rezultacie negocjacji, o których mowa w ust. 3, zostanie uzgodnione, że Członek może kontynuować stosowanie specjalnego traktowania, taki Członek udzieli dodatkowych i możliwych do zaakceptowania koncesji, jakie zostaną określone w trakcie tych negocjacji.

5. Jeżeli specjalne traktowanie nie będzie kontynuowane w końcu okresu realizacyjnego, zainteresowany Członek wykona postanowienia ust. 6. W takim przypadku, po zakończeniu okresu realizacyjnego, minimalny dostęp dla produktów wydzielonych zostanie utrzymany na poziomie 8 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego, wskazanej w liście koncesyjnej danego Członka.

6. Wobec środków granicznych innych niż zwykle opłaty celne, utrzymywanych w odniesieniu do produktów wydzielonych, zostaną wówczas zastosowane postanowienia ust. 2 Artykułu 4 z mocą od początku roku, w którym specjalne traktowanie zostanie zakończone. Takie produkty zostaną poddane zwykłym opłatom celnym, które będą związane w liście koncesyjnej danego Członka i stosowane począwszy od początku roku, w którym wygasa specjalne traktowanie, przy takich stawkach celnych, jakie miałyby zastosowanie, gdyby redukcja o 15 procent została dokonana w okresie realizacyjnym w równych ratach rocznych. Takie stawki celne zostaną ustalone na podstawie ekwiwalentów taryfowych, jakie będą określone zgodnie z wytycznymi wskazanymi w załączniku do niniejszego.

Sekcja B

7. Postanowienia ust. 2 Artykułu 4 nie będą również miały zastosowania, poczynając od wejścia w życie Porozumienia WTO, do pierwotnego produktu rolnego, który stanowi dominujący, podstawowy składnik tradycyjnego odżywiania w członkowskim kraju rozwijającym się, a wobec którego to produktu spełnione są następujące warunki ponad te, jakie są wyszczególnione w ust. 1(a) do 1(d) włącznie w odniesieniu do danych produktów:

- (a) możliwości minimalnego dostępu do rynku dotyczące danych produktów wyszczególnione w Sekcji I-B Części I listy koncesyjnej zainteresowanego Członka-kraju rozwijającego się odpowiadają od początku pierwszego roku okresu realizacyjnego 1 procentowi konsumpcji krajowej danych produktów z okresu bazowego, oraz są zwiększane w równych ratach rocznych do 2 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego na początku piątego roku okresu realizacyjnego. Od początku szóstego roku okresu realizacyjnego, możliwości minimalnego dostępu w odniesieniu do danych produktów odpowiadają 2 procentom odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego i aż do początku dziesiątego roku wzrastają w równych ratach rocznych do 4 procent odpowiedniej konsumpcji krajowej z okresu bazowego. Następnie, poziom możliwości minimalnego dostępu do rynku wynikający z tej formuły w dziesiątym roku zostanie utrzymany w liście koncesyjnej danego Członka-kraju rozwijającego się;
- (b) odpowiednie możliwości dostępu do rynku zostały przewidziane dla innych produktów zgodnie z niniejszym Porozumieniem.

8. Wszelkie negocjacje w kwestii możliwości kontynuowania specjalnego traktowania przewidzianego w ust. 7 po zakończeniu dziesiątego roku liczonego od początku okresu realizacyjnego zostaną podjęte i zakończone w ramach czasowych dziesiątego roku licząc od początku okresu realizacyjnego.

9. Jeżeli zostanie uzgodnione w wyniku negocjacji, o których mowa w ust. 8, że Członek może kontynuować stosowanie specjalnego traktowania, taki Członek udzieli dodatkowych i akceptowalnych koncesji, jakie zostaną określone w trakcie tych negocjacji.

10. Jeżeli specjalne traktowanie zgodnie z ust. 7 nie będzie kontynuowane poza dziesiąty rok licząc od początku okresu realizacyjnego, dane produkty zostaną poddane zwykłym opłatom celnym ustalonym na podstawie ekwiwalentu taryfowego wyliczonego zgodnie z wytycznymi wskazanymi w załączniku do niniejszego, które zostaną związane w liście koncesyjnej danego Członka. W odniesieniu do innych aspektów, stosowane będą postanowienia ust. 6 zmodyfikowane odpowiednimi postanowieniami dotyczącymi specjalnego i wyróżniającego traktowania przyznanego w ramach niniejszego Porozumienia Członkom-krajom rozwijającym się.

Dodatek do Załącznika 5

**Wytyczne
dotyczące obliczanie ekwiwalentów taryfowych
dla specjalnych celów wskazanych w ust. 6 i 10
niniejszego Załącznika**

1. Kalkulacja ekwiwalentów taryfowych wyrażonych *ad valorem* lub w stawkach specyficznych zostanie dokonana przy zastosowaniu w sposób przejrzysty faktycznej różnicy między cenami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Użyte dane będą dotyczyły lat od 1986 do 1988. Ekwiwalenty taryfowe:
 - (a) zostaną początkowo ustalone na poziomie klasyfikacji 4- cyfrowej HS;
 - (b) tam, gdzie jest to właściwe, zostaną ustalone na poziomie 6-cyfrowym HS lub jeszcze bardziej szczegółowym;
 - (c) będą zazwyczaj ustalone dla produktów wstępnie albo całkowicie przetworzonych przez pomnożenie specyficznego(ych) ekwiwalentu(ów) taryfowego(ych) dla podstawowego(ych) produktu(ów) rolnego(ych) przez proporcję w kategoriach wartościowych lub ilościowych podstawowego(ych) produktu(ów) rolnego(ych) w produktach wstępnie albo całkowicie przetworzonych przy uwzględnieniu, tak gdzie jest to konieczne, wszelkich dodatkowych elementów obecnie stanowiących ochronę dla produkcji.
2. Ceną zewnętrzną będą zazwyczaj rzeczywiste, średnie wartości jednostkowe liczone dla kraju importującego na bazie c.i.f. Tam, gdzie średnie wartości jednostkowe c.i.f. nie są dostępne lub właściwe, cenami zewnętrznymi będą albo:
 - (a) odpowiednie wartości jednostkowe c.i.f. w pobliskim kraju, albo też
 - (b) szacunki oparte na średnich wartościach jednostkowych f.o.b. odpowiedniego(ich) dużego(ych) eksportera(ów) skorygowane przez dodanie szacunkowych kosztów ubezpieczenia, frachtu i innych stosownych kosztów przy przewozie do kraju importującego.
3. Ceny zewnętrzne będą zazwyczaj przeliczane na waluty krajowe przy zastosowaniu średniego rocznego kursu rynku walutowego dla takiego samego okresu jak dane cenowe.
4. Ceną wewnętrzną będzie zazwyczaj reprezentatywna cena hurtowa dominująca na rynku krajowym, lub też szacunek takiej ceny, jeżeli odpowiednie dane nie są dostępne.
5. Początkowe ekwiwalenty taryfowe mogą być, w razie konieczności, skorygowane w celu uwzględnienia różnic jakościowych i gatunkowych przy zastosowaniu odpowiednich współczynników.

6. Tam, gdzie ekwiwalent taryfowy wynikający z tych wytycznych jest ujemny, lub niższy od bieżącej, związanej stawki celnej, początkowy ekwiwalent taryfowy może zostać ustalony na poziomie bieżącej, związanej stawki celnej, lub na podstawie ofert narodowych dla tego produktu.

7. W przypadku dokonywania zmian w poziomie ekwiwalentu taryfowego, jaki wynikałby z powyższych wytycznych, zainteresowany Członek, jeżeli zostanie o to poproszony, stworzy pełne możliwości konsultacji w celu negocjowania właściwych rozwiązań.

POROZUMIENIE W SPRAWIE STOSOWANIA ŚRODKÓW SANITARNYCH I FITOSANITARNYCH

Członkowie,

Potwierdzając, że żaden Członek nie powinien być pozbawiony możliwości przyjmowania lub wprowadzania środków niezbędnych w celu ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, z zastrzeżeniem, że środki takie nie będą stosowane tak by stanowić instrument arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między Członkami, gdzie panują takie same warunki, lub by działać jako ukryte ograniczenie handlu międzynarodowego;

Pragnąc poprawić sytuację wszystkich Członków w zakresie zdrowia ludzi, zwierząt i warunków fitosanitarnych;

Stwierdzając, że środki sanitarne i fitosanitarne są często stosowane na podstawie dwustronnych porozumień lub protokołów;

Pragnąc ustanowienia wielostronnych reguł i dyscyplin ukierunkowujących wypracowywanie, przyjmowanie i wprowadzanie środków sanitarnych i fitosanitarnych w celu zmniejszenia do minimum ich negatywnego wpływu na handel;

Uznając ważną rolę, jaką mogą odgrywać pod tym względem międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia;

Pragnąc popierać szersze stosowanie między Członkami zharmonizowanych środków sanitarnych i fitosanitarnych, na podstawie międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń opracowanych przez właściwe organizacje międzynarodowe, w tym przez Komisję Codex Alimentarius, Międzynarodowy Urząd Epizootii oraz odpowiednie organizacje międzynarodowe i regionalne działające w ramach Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony roślin i nie wymagając, aby Członkowie zmieniali poziom ochrony zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, który uznają za właściwy;

Uznając, że Członkowie - kraje rozwijające się mogą napotykać szczególne trudności w dostosowaniu się do środków sanitarnych i fitosanitarnych wprowadzanych przez importujących Członków i w rezultacie tego mogą doznawać utrudnień w dostępie do rynków, a także w opracowywaniu i stosowaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych na własnym terytorium i wobec czego pragnąc udzielić im stosownej pomocy z tym zakresie;

Pragnąc zatem opracować reguły dotyczące stosowania postanowień GATT 1994 w odniesieniu do posługiwania się środkami sanitarnymi i fitosanitarnymi, w szczególności postanowień Artykułu XX(b)¹;

Uzgadniają niniejszym, co następuje:

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

1. Niniejsze Porozumienie stosuje się do wszystkich środków sanitarnych i fitosanitarnych, które mogą, bezpośrednio lub pośrednio, wpływać na handel międzynarodowy. Takie środki będą wypracowywane i stosowane zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Dla celów niniejszego Porozumienia będą stosowane definicje zawarte w Załączniku A.
3. Załączniki są integralną częścią niniejszego Porozumienia.
4. Niniejsze Porozumienie w niczym nie wpływa na prawa Członków - stron Porozumienia w sprawie barier technicznych w handlu w odniesieniu do środków, które nie wchodzą w zakres niniejszego Porozumienia.

Artykuł 2

Podstawowe prawa i obowiązki

1. Członkowie mają prawo stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, z zastrzeżeniem, że takie środki nie są niezgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.
2. Członkowie zapewnią, by jakikolwiek środek sanitarny i fitosanitarny był stosowany tylko w zakresie niezbędnym dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, oraz by był oparty na zasadach naukowych i nie był utrzymywany bez wystarczających dowodów naukowych z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w ust. 7 Artykułu 5.

¹

W niniejszym Porozumieniu odwołanie do Artykułu XX(b) obejmuje także część wstępną tego Artykułu.

3. Członkowie zapewnią, by ich środki sanitarne i fitosanitarne nie powodowały arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między Członkami, gdzie panują identyczne lub podobne warunki, w tym między terytorium własnym i innych Członków. Środki sanitarne i fitosanitarne nie będą stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu międzynarodowym.

4. Domniemywa się, iż środki sanitarne i fitosanitarne zgodne z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia są zgodne z zobowiązaniami Członków z tytułu tych postanowień GATT 1994, które dotyczą stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych, zwłaszcza zaś postanowień Artykułu XX(b).

Artykuł 3

Harmonizacja

1. W celu możliwie najszerszego zharmonizowania środków sanitarnych i fitosanitarnych, Członkowie będą opierali swe środki sanitarne lub fitosanitarne na międzynarodowych normach, wytycznych lub zaleceniach, jeżeli takie istnieją, chyba że w niniejszym Porozumieniu, a szczególnie w ust. 3 postanowiono inaczej.

2. Środki sanitarne lub fitosanitarne odpowiadające międzynarodowym normom, wytycznym lub zaleceniom będą uważane za niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin i traktowane jako zgodne z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz GATT 1994.

3. Członkowie mogą wprowadzać lub utrzymywać środki sanitarne lub fitosanitarne skutkujące wyższym stopniem ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej od tego jaki byłby osiągnięty przy zastosowaniu środków opartych na odpowiednich międzynarodowych normach, wytycznych lub zaleceniach, jeżeli istnieje po temu odpowiednie uzasadnienie naukowe lub też w związku z poziomem ochrony, jaki dany Członek uzna za odpowiedni zgodnie z właściwymi postanowieniami ust. od 1 do 8 Artykułu 5². Niezależnie od powyższego, jakiegokolwiek środki powodujące, że poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej byłby odmienny od osiąganego przy zastosowaniu międzynarodowych norm, wytycznych lub zaleceń nie będą niezgodne z jakimkolwiek innym postanowieniem niniejszego Porozumienia.

²

Dla celów ust. 3 Artykułu 3 naukowe uzasadnienie istnieje, gdy na podstawie badań i oceny dostępnej informacji naukowej zgodnej z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia Członek stwierdza, że odpowiednie międzynarodowe normy, wytyczne lub zalecenia nie wystarczają do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej.

4. Członkowie będą brali pełen udział w granicach posiadanych środków, w odpowiednich organizacjach międzynarodowych i ich organach, zwłaszcza w Komisji Codex Alimentarius, Międzynarodowym Urzędzie Epizootii oraz w międzynarodowych i regionalnych organizacjach działających w ramach Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony roślin, tak by w ramach tych organizacji promować opracowywanie i okresowe przeglądy norm, wytycznych i zaleceń dotyczących wszystkich aspektów środków sanitarnych i fitosanitarnych.

5. Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem"), zgodnie z ust. 1 i 4 Artykułu 12, ustali procedurę monitorowania procesu międzynarodowej harmonizacji i będzie koordynował wysiłki podejmowane w tej dziedzinie przez odpowiednie organizacje międzynarodowe.

Artykuł 4

Ekwiwalentność

1. Członkowie będą uznawać środki sanitarne lub fitosanitarne stosowane przez innych Członków za ekwiwalentne, nawet jeżeli takie środki różnią się od ich własnych lub tych, jakie są stosowane przez innych Członków prowadzących handel takim samym produktem, jeżeli eksportujący Członek obiektywnie wykaże importującemu Członkowi, że jego środki zapewniają właściwy poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej importującego Członka. W tym celu i na wniosek importującego Członka będą mu udostępniane, w rozsądnym zakresie, możliwości przeprowadzenia inspekcji, testów i przeprowadzenia innych stosownych procedur.

2. Członkowie będą na wniosek podejmowali konsultacje w celu osiągnięcia dwustronnych i wielostronnych porozumień w sprawie uznania ekwiwalentności określonych środków sanitarnych lub fitosanitarnych.

Artykuł 5

Ocena ryzyka i określenie odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej

1. Członkowie zapewnią, by ich środki sanitarne lub fitosanitarne były oparte na ocenie ryzyka dla życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin stosowanej do okoliczności przy uwzględnieniu technik oceny ryzyka opracowanych przez odpowiednie organizacje międzynarodowe.

2. Przy ocenie ryzyka, Członkowie uwzględnią dostępne dowody naukowe; odpowiednie procesy i metody produkcji; odpowiednie metody inspekcji, pobierania

próbek i testowania; stopień powszechności występowania określonych chorób lub szkodników; istnienie obszarów wolnych od chorób i szkodników; odpowiednie warunki ekologiczne i środowiska naturalnego; kwarantannę lub inne działania.

3. Przy ocenie ryzyka dla życia lub zdrowia zwierząt lub roślin i przy określaniu środka, jaki ma być zastosowany dla osiągnięcia właściwego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej wobec tego ryzyka, Członkowie uwzględnią, jako stosowne czynniki ekonomiczne: potencjalną szkodę w postaci utraconej produkcji lub sprzedaży w przypadku pojawienia się, usadowienia się, albo rozprzestrzenienia się szkodnika lub choroby, koszt ich opanowania lub likwidacji na terytorium importującego Członka oraz relatywną efektywność kosztową alternatywnych działań na rzecz zmniejszenia ryzyka.

4. Przy określaniu odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, Członkowie powinni uwzględnić celowość minimalizowania negatywnych efektów handlowych.

5. W celu zapewnienia spójności w stosowaniu koncepcji odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej przeciwko ryzykom dla życia lub zdrowia ludzkiego, albo życia lub zdrowia roślin lub zwierząt, każdy Członek będzie unikał arbitralnych i nieuzasadnionych różnicowań poziomów ochrony, jakie uznaje on za właściwe w różnych sytuacjach, jeżeli rezultatem takiego różnicowania byłaby dyskryminacja lub ukryte ograniczenia w handlu międzynarodowym. Członkowie będą współdziałać w Komitecie zgodnie z ust. 1, 2 i 3 Artykułu 12 w celu opracowania wytycznych co do dalszego praktycznego wykonywania tego postanowienia. Opracowując takie wytyczne, Komitet uwzględni wszystkie odnośne czynniki, łącznie ze szczególnym charakterem ryzyka dla ludzkiego zdrowia, na które ludzie dobrowolnie się wystawiają.

6. Niezależnie od postanowień ust. 2 Artykułu 3, przy ustanawianiu lub utrzymywaniu środków sanitarnych lub fitosanitarnych w celu osiągnięcia właściwego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, Członkowie zapewnią, że takie środki nie zwiększą ograniczeń handlu w sposób większy niż to konieczne dla osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, przy uwzględnieniu możliwości technicznych i ekonomicznych³.

7. W przypadkach, gdy odpowiednie dowody naukowe są niewystarczające, Członek może tymczasowo przyjąć środki sanitarne lub fitosanitarne na podstawie dostępnych stosownych informacji łącznie z tymi, jakie pochodzą z odnośnych międzynarodowych organizacji jak również na podstawie środków sanitarnych lub fitosanitarnych stosowanych przez innych Członków. W takich okolicznościach, Członkowie podejmą starania w celu

³

Dla celów ust. 6 Artykułu 5 zastosowany środek nie ogranicza handlu bardziej, niż to konieczne chyba, że istnieje inny środek dostępny z punktu widzenia technicznego i ekonomicznego, przy zastosowaniu którego osiąga się odpowiedni poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej, a jest znacznie mniej ograniczający handel.

uzyskania dodatkowych informacji niezbędnych dla bardziej obiektywnej oceny ryzyka i w rozsądnym terminie odpowiednio zweryfikują dany środek sanitarny lub fitosanitarny.

8. Gdy Członek ma powody by sądzić, że konkretny środek sanitarny lub fitosanitarny wprowadzony lub utrzymywany przez innego Członka stanowi lub może stanowić ograniczenie dla jego eksportu, a nie jest on oparty na odpowiednich międzynarodowych normach, wytycznych lub zaleceniach lub takie normy, wytyczne lub zalecenia nie istnieją, wówczas może wystąpić o wyjaśnienie przyczyn zastosowania takiego środka sanitarnego lub fitosanitarnego, a Członek stosujący taki środek udzieli odpowiednich wyjaśnień.

Artykuł 6

Adaptacja do warunków regionalnych, łącznie z obszarami wolnymi od chorób i szkodników oraz obszarami niewielkiego rozpowszechnienia chorób i szkodników

1. Członkowie zapewnią, by ich środki sanitarne lub fitosanitarne były dostosowane do cech sanitarnych lub fitosanitarnych danego obszaru obejmującego bądź cały kraj, jego część, bądź też całość lub części kilku krajów - z którego produkt pochodzi lub dla którego jest przeznaczony. Przy ocenie cech sanitarnych lub fitosanitarnych danego regionu, Członkowie uwzględnią, między innymi, skalę występowania określonych chorób lub szkodników, istnienie programów ich likwidacji lub zwalczania, jak również odpowiednie kryteria lub wytyczne jakie mogą być opracowane przez odpowiednie organizacje międzynarodowe.
2. W szczególności, Członkowie będą uznawali pojęcie obszarów wolnych od szkodników lub chorób oraz obszarów niewielkiego występowania szkodników lub chorób. Określenie takich obszarów będzie oparte na takich czynnikach jak cechy geograficzne, ekosystemy, nadzór epidemiologiczny oraz skuteczność kontroli sanitarnej lub fitosanitarnej.
3. Członkowie eksportujący stwierdzający, że obszary w ramach ich terytorium są wolne od szkodników lub chorób lub są obszarami niewielkiego rozpowszechnienia szkodników lub chorób przedstawią odpowiednie tego dowody w celu obiektywnego wykazania Członkowi importującemu, że takie obszary są i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa mogą pozostać obszarami wolnymi od szkodników lub chorób lub obszarami niewielkiego rozpowszechnienia szkodników lub chorób. W tym celu, na prośbę importującego Członka, będą mu udostępniane w rozsądnym zakresie możliwości inspekcji, testowania oraz zastosowania innych odpowiednich procedur.

Artykuł 7

Przejrzystość

Członkowie będą notyfikować zmiany swych środków sanitarnych i fitosanitarnych oraz będą dostarczać informacji o swych środkach sanitarnych i fitosanitarnych, zgodnie z postanowieniami Załącznika B.

Artykuł 8

Procedury kontroli, inspekcji i atestów

Członkowie będą przestrzegać postanowień Załącznika C w odniesieniu do stosowanych przez nich procedur kontroli, inspekcji i akceptacji, włączając w to narodowe systemy akceptacji dodatków lub ustalania tolerancji dla zanieczyszczeń w żywności, napojach i paszach, oraz podejmą inne działania w celu zapewnienia by ich procedury nie były niezgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Artykuł 9

Pomoc techniczna

1. Członkowie zgadzają się ułatwiać świadczenie pomocy technicznej dla innych Członków, szczególnie Członków - krajów rozwijających się, w trybie dwustronnym lub poprzez odpowiednie organizacje międzynarodowe. Taka pomoc może obejmować, m.in., technologie przetwórstwa, prace badawcze i infrastrukturę, łącznie z ustanawianiem narodowych instytucji normatywnych i może mieć formę doradztwa, kredytów, dotacji i darów, w tym na potrzeby pozyskiwania ekspertyz technicznych, szkolenie i sprzęt, w celu umożliwienia takim krajom dostosowania się i przestrzegania środków sanitarnych i fitosanitarnych niezbędnych dla zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony sanitarnej i fitosanitarnej na ich rynkach eksportowych.
2. Tam gdzie potrzebne są znaczne nakłady inwestycyjne celem spełnienia przez eksportującego Członka - kraju rozwijającego się wymogów sanitarnych i fitosanitarnych importującego Członka, ten ostatni rozważy świadczenie pomocy technicznej jaka umożliwiłaby rozwijającemu się Członkowi utrzymanie i rozszerzenie możliwości dostępu do rynku w odniesieniu do danego produktu.

Artykuł 10

Specjalne i wyróżniające traktowanie

1. Przy opracowywaniu oraz stosowaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych, Członkowie będą brać pod uwagę specjalne potrzeby Członków - krajów rozwijających się, zwłaszcza najmniej rozwiniętych.
2. Jeżeli właściwy poziom ochrony sanitarnej i fitosanitarnej może być zachowany przy stopniowym wprowadzaniu nowych środków sanitarnych i fitosanitarnych, to należy przyjmować dłuższy okres dostosowawczy w odniesieniu do produktów interesujących Członków - kraje rozwijające się, tak by utrzymać możliwość ich eksportu.

3. W celu zapewnienia, by Członkowie - kraje rozwijające się mogli działać zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, Komitet jest władny przyznawać takim krajom, na ich wniosek i na ograniczony czas, określone wyjątki, w całości lub części, od zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu finansowych, handlowych i rozwojowych potrzeb takich krajów.
4. Członkowie winni zachęcać Członków - kraje rozwijające się i ułatwiać ich aktywny udział w odpowiednich organizacjach międzynarodowych.

Artykuł 11

Konsultacje i rozstrzygnięcie sporów

1. Jeżeli nie zaznaczono inaczej w niniejszym Porozumieniu, wobec konsultacji i rozstrzygnięcia sporów powstających w związku z niniejszym Porozumieniem mają zastosowanie postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994 zgodnie z ich rozwinięciem w Porozumieniu w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.
2. W sporze podlegającym niniejszemu Porozumieniu, a obejmującym również sprawy naukowe lub techniczne, panel będzie zasięgał rady ekspertów wybranych przez panel w konsultacji ze stronami sporu. W tym celu, panel może, jeśli uzna to za stosowne, powołać doradczą grupę ekspertów technicznych, lub podjąć konsultacje z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, na wniosek którejkolwiek ze stron sporu lub z inicjatywy własnej.
3. Niniejsze Porozumienie w żadnym stopniu nie uszczupla praw Członków wynikających z innych porozumień międzynarodowych, włącznie z prawami do uciekania się do dobrych usług lub do mechanizmu rozstrzygnięcia sporów w innych organizacjach międzynarodowych lub ustalonego w jakimkolwiek innym porozumieniu międzynarodowym.

Artykuł 12

Administrowanie

1. W celu stworzenia stałego forum konsultacji, ustanawia się niniejszym Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych. Będzie on podejmować czynności niezbędne dla wykonywania postanowień niniejszego Porozumienia i wspierania jego celów, zwłaszcza w odniesieniu do harmonizacji. Komitet będzie podejmować decyzje przez consensus.

2. Komitet będzie inspirował i ułatwiał doraźne konsultacje i negocjacje między Członkami, dotyczące określonych problemów sanitarnych lub fitosanitarnych. Komitet będzie zachęcał do stosowania międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń przez wszystkich Członków i mając to na uwadze, będzie sponsorował techniczne konsultacje oraz prace studialne w celu zwiększenia koordynacji i integracji między systemami i sposobami podejścia międzynarodowymi i krajowymi w zakresie akceptowania dodatków do żywności, lub określania tolerancji zanieczyszczeń w żywności, napojach lub w pokarmie dla zwierząt.

3. Komitet będzie utrzymywał bliski kontakt z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie ochrony sanitarnej i fitosanitarnej, szczególnie z Komisją Codex Alimentarius, Międzynarodowym Urzędem Epizootii oraz Sekretariatem Międzynarodowej Konwencji w Sprawie Ochrony Roślin, mając na względzie zapewnienie najlepszego dostępnego doradztwa naukowego i technicznego dla potrzeb administrowania niniejszego Porozumienia oraz w celu uniknięcia zbędnego dublowania prac.

4. Komitet opracuje procedurę śledzenia procesu międzynarodowej harmonizacji norm międzynarodowych, wytycznych i zaleceń oraz ich stosowania. W tym celu Komitet przy współdziałaniu z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, powinien ustalić listę międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń dotyczących środków sanitarnych i fitosanitarnych, uznanych przez Komitet jako mające poważny wpływ na handel. Lista powinna zawierać wskazania tych norm międzynarodowych, wytycznych i zaleceń dokonane przez Członków, które są przez nich traktowane jako warunek importu i których spełnienie umożliwia produktom importowanym wejście na dany rynek. W przypadku jeśli Członek nie stosuje międzynarodowej normy, wytycznej lub zalecenia jako warunku importu, taki Członek powinien wyjawić stosowne przyczyny, a zwłaszcza wyjaśnić, czy dany środek nie jest przez niego uważany za dostatecznie ścisły aby zapewnić odpowiedni poziom ochrony sanitarnej i fitosanitarnej. Jeżeli Członek zrewiduje swoje stanowisko, po uprzednim wskazaniu stosowanej normy, wytycznej lub zalecenia będących warunkiem importu, powinien przedstawić wyjaśnienie dokonanej rewizji, informując o tym Sekretariat jak również odpowiednie organizacje międzynarodowe, chyba że takie wyjaśnienie jest udzielone w trybie przewidzianym w Załączniku B.

5. W celu uniknięcia zbędnego dublowania, Komitet może w odpowiednim trybie podjąć decyzję o wykorzystaniu informacji uzyskiwanej w wyniku procedur, zwłaszcza dotyczących notyfikacji, stosowanych w odpowiednich organizacjach międzynarodowych.

6. Stosownie do inicjatywy jednego z Członków i za pośrednictwem stosownych kanałów, Komitet może zaprosić odpowiednie organizacje międzynarodowe lub ich agendy do zbadania konkretnie wskazanych spraw dotyczących określonej normy, wytycznej lub zalecenia, włączając w to sprawę przyczyn niestosowania o których mowa w ust. 4.

7. Komitet dokona przeglądu działania i realizacji niniejszego Porozumienia po okresie trzech lat od wejścia w życie Porozumienia WTO, a następnie w miarę potrzeby. Komitet może zaproponować Radzie Handlu Towarami stosowne modyfikacje tekstu niniejszego Porozumienia uwzględniając, m.in. doświadczenie nabyte w toku jego stosowania.

Artykuł 13

Wdrożenie

Zgodnie z niniejszym Porozumieniem, Członkowie ponoszą pełną odpowiedzialność za przestrzeganie wszystkich wynikających z niego zobowiązań. Członkowie ustalą i będą wdrażać odpowiednie środki i mechanizmy wspierające przestrzeganie postanowień niniejszego Porozumienia przez organy inne niż organy rządu centralnego. Członkowie podejmą takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne w celu zapewnienia, by podmioty pozarządowe działające na ich terytoriach, jak również organy regionalne, których podmioty działające na ich terytoriach są członkami, stosowały się do odpowiednich postanowień niniejszego Porozumienia. Ponadto Członkowie nie będą podejmować środków, których bezpośrednim lub pośrednim skutkiem byłoby nakłanianie lub zachęcanie takich regionalnych lub pozarządowych podmiotów albo władz lokalnych do działania niezgodnego z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Członkowie, zapewnią, by przy wdrażaniu środków sanitarnych i fitosanitarnych korzystać z usług podmiotów pozarządowych tylko wówczas, gdy takie podmioty stosują się do postanowień niniejszego Porozumienia.

Artykuł 14

Postanowienia końcowe

Członkowie - kraje najmniej rozwinięte mogą odroczyć stosowanie postanowień niniejszego Porozumienia na okres pięciu lat od wejścia w życie Porozumienia WTO w stosunku do środków sanitarnych lub fitosanitarnych wpływających na import oraz na importowane produkty. Inni Członkowie - kraje rozwijające się mogą odroczyć stosowanie postanowień niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem ust. 8 Artykułu 5 i Artykułu 7, na okres dwóch lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO w stosunku do ich środków sanitarnych lub fitosanitarnych wpływających na import oraz na importowane produkty, jeżeli stosowanie takich środków jest ograniczone brakiem wiedzy technicznej, infrastruktury lub zasobów.

ZAŁĄCZNIK A

Definicje pojęć⁴

1. *Środek sanitarny lub fitosanitarny* - jakikolwiek środek stosowany w celu:
 - (a) ochrony życia lub zdrowia roślin lub zwierząt na terytorium Członka przed zagrożeniami wynikającymi z pojawienia się, usadowienia się oraz rozprzestrzeniania się szkodników, chorób, organizmów przenoszących choroby lub organizmów powodujących choroby;
 - (b) ochrony życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt na terytorium Członka przed zagrożeniami wynikającymi z dodatków, zanieczyszczeń, toksyn lub organizmów przenoszących choroby, zawartych w żywności, napojach i paszach;
 - (c) ochrony życia lub zdrowia ludzkiego na terytorium Członka przed zagrożeniami wynikającymi z chorób przenoszonych za pośrednictwem zwierząt, roślin lub produktów z nich wytworzonych lub z pojawienia się, usadowienia się albo rozprzestrzeniania się szkodników; lub też
 - (d) uniknięcia lub ograniczenia, na terytorium Członka innych szkód wynikających z pojawienia się, usadowienia się lub rozprzestrzeniania się szkodników.

Środki sanitarne lub fitosanitarne obejmują wszystkie stosowne ustawy, dekrety, przepisy, wymogi i procedury, obejmujące, między innymi, kryteria dotyczące produktu finalnego; procesy i metody produkcji; procedury testowania inspekcji, certyfikacji i akceptacji; kwarantannę łącznie ze stosownymi wymogami dotyczącymi transportu zwierząt i roślin oraz materiałami koniecznymi dla utrzymania ich przy życiu podczas transportu; postanowienia odnoszące się do odpowiednich metod statystycznych, pobierania próbek oraz oceny zagrożeń; wymogi dotyczące opakowania i oznakowania produktu odnoszące się bezpośrednio do norm bezpiecznej żywności.

2. *Harmonizacja*- ustanowienie, uznanie i stosowanie wspólnych środków sanitarnych i fitosanitarnych przez różnych Członków.

3. *Międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia*

- (a) w odniesieniu do bezpiecznej żywności - normy, wytyczne i zalecenia ustanowione przez Komisję Codex Alimentarius, a dotyczące dodatków do żywności, pozostałości leków i środków zwalczających szkodniki, zanieczyszczeń, metod analizy i pobierania próbek oraz kodeksy i wytyczne w sprawie higieny;

⁴

Dla celów tych definicji "zwierzęta" obejmują ryby i faunę dziką, "rośliny" obejmują lasy i florę dziką, "szkodniki" obejmują chwasty, a "środki zanieczyszczające" obejmują pozostałości oraz produkty uboczne środków ochrony roślin oraz leków weterynaryjnych i ciała obce.

- (b) w odniesieniu do zdrowia zwierząt - normy, wytyczne i zalecenia opracowane pod auspicjami Międzynarodowego Urzędu Epizootii;
- (c) w odniesieniu do zdrowia roślin - międzynarodowe normy, wytyczne i zalecenia opracowane pod auspicjami Sekretariatu Międzynarodowej Konwencji w Sprawie Ochrony Roślin przy współpracy organizacji regionalnych działających w ramach Międzynarodowej konwencji w sprawie ochrony roślin;
- (d) w sprawach nie będących w gestii wymienionych wyżej organizacji - odpowiednie normy, wytyczne i zalecenia wydawane przez inne stosowne organizacje międzynarodowe, których członkostwo jest otwarte dla wszystkich Członków, wskazane przez Komitet.

4. *Ocena ryzyka* - ocena prawdopodobieństwa pojawienia się, usadowienia się lub rozprzestrzeniania się szkodników lub chorób w obrębie terytorium importującego Członka w świetle środków sanitarnych lub fitosanitarnych, które mogłyby zostać zastosowane oraz szacunek wynikających stąd potencjalnych skutków biologicznych i gospodarczych; lub ocena potencjalnych negatywnych skutków dla zdrowia ludzi lub zwierząt w wyniku obecności dodatków, zanieczyszczeń, toksyn lub chorobotwórczych organizmów w żywności, napojach i pożywieniu dla zwierząt.

5. *Odpowiedni poziom ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej* - poziom ochrony uznawany za odpowiedni przez Członka ustanawiającego środek sanitarny lub fitosanitarny w celu ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin w obrębie jego terytorium.

UWAGA: Wielu Członków nazywa tę koncepcję "akceptowalnym poziomem ryzyka".

6. *Obszar wolny od szkodników lub chorób* - obszar obejmujący bądź cały kraj, część kraju, bądź całość lub części kilku krajów określony przez kompetentne władze, na którym nie występują określone szkodniki lub choroby.

UWAGA: Obszar wolny od szkodników lub chorób może otaczać, być otoczony lub przylegać do obszaru - będącego częścią jakiegoś kraju lub mieszczącego się w regionie geograficznym obejmującym części lub całość kilku krajów - gdzie wiadome jest występowanie określonego szkodnika lub choroby, lecz gdzie takie występowanie jest ograniczane lub eliminowane w wyniku regionalnych środków kontroli, takich jak ustanowienie kontroli, nadzór i strefy buforowe.

7. *Obszar niewielkiego skażenia chorobami lub szkodnikami* - obszar, obejmujący bądź cały kraj, jego część, bądź całość lub części kilku krajów, określony przez kompetentne władze, gdzie dany szkodnik lub choroba występują na niewielkim poziomie i gdzie stosowane są skuteczne środki nadzoru, kontroli i zwalczania.

ZAŁĄCZNIK B

Przejrzystość przepisów sanitarnych i fitosanitarnych

Publikacja przepisów

1. Członkowie zapewnią, by wszystkie przyjęte przepisy sanitarne i fitosanitarne⁵ były publikowane szybko i w taki sposób, aby umożliwić zapoznanie się z nimi zainteresowanym Członkom.

2. Z wyjątkiem pilnych okoliczności, Członkowie będą zachowywać rozsądny odstęp czasu między publikacją zarządzenia w sprawach sanitarnych lub fitosanitarnych, a jego wejściem w życie, aby dać czas producentom eksportujących Członków, a zwłaszcza Członków - krajów rozwijających się na dostosowanie ich produktów i metod produkcji do wymagań Członka importującego.

Punkty informacyjne

3. Każdy Członek zapewni istnienie jednego punktu informacyjnego odpowiedzialnego za udzielanie odpowiedzi na wszystkie rozsądne pytania zainteresowanych Członków oraz za dostarczanie odpowiednich dokumentów dotyczących:
 - (a) wszelkich przepisów sanitarnych lub fitosanitarnych przyjętych lub proponowanych na jego terytorium;

⁵

Środki sanitarne i fitosanitarne, jak ustawy, dekrety lub rozporządzenia, które są powszechnie stosowane.

- (b) wszelkich procedur kontrolnych i inspekcyjnych, zabiegów dotyczących produkcji i kwarantanny, tolerancji dotyczącej pestycydów oraz procedur akceptacji dodatków do żywności stosowanych na jego terytorium;
 - (c) procedur oceny ryzyka, czynników branych pod uwagę, jak również określania właściwego poziomu ochrony sanitarnej lub fitosanitarnej;
 - (d) członkostwa i uczestnictwa Członka, lub stosownych organów na jego terytorium, w międzynarodowych oraz regionalnych organizacjach i systemach sanitarnych i fitosanitarnych, jak również w bilateralnych i wielostronnych umowach i porozumieniach dotyczących zakresu niniejszego Porozumienia wraz z kopiami tekstów takich umów i porozumień.
4. Członkowie zapewniają, że kopie dokumentów, o które wnioskuje zainteresowani Członkowie, będą im udostępniane po takiej samej cenie (jeżeli takowa będzie pobierana), jaka jest stosowana wobec podmiotów⁶ danego Członka z wyjątkiem kosztów dostawy.

Procedury notyfikacji

5. Ilekroć międzynarodowa norma, wytyczna lub zalecenie nie istnieją, lub też treść proponowanego przepisu w sprawach sanitarnych lub fitosanitarnych nie jest merytorycznie taka sama jak treść międzynarodowej normy, wytycznej lub zalecenia, a dany przepis może mieć znaczący wpływ na handel innych Członków, Członkowie:

⁶ Kiedy w niniejszym Porozumieniu mówi się o "podmiotach", pojęcie to oznacza, w przypadku wyodrębnionego terytorium celnego Członka WTO, osoby fizyczne, bądź prawne posiadające siedzibę lub konkretny zakład przemysłowy lub handlowy na tym terytorium celnym.

- (a) opublikują wcześniej stosowne obwieszczenie, tak by umożliwić zainteresowanym Członkom zapoznanie się z propozycją wprowadzenia określonego przepisu;
- (b) powiadomią innych Członków za pośrednictwem Sekretariatu o tym, jakie produkty mają być objęte przepisem przekazując jednocześnie krótkie wyjaśnienie celu i przesłanek proponowanego przepisu. Taka notyfikacja będzie składana we wczesnym etapie, kiedy jest jeszcze możliwe wprowadzanie poprawek i uwzględnianie uwag;
- (c) prześlą innym Członkom na ich wniosek kopie proponowanego przepisu oraz tam, gdzie to możliwe, wskażą te elementy przepisu, które merytorycznie odbiegają od międzynarodowych norm, wytycznych lub zaleceń;
- (d) dadzą innym Członkom bez dyskryminacji stosowny czas na złożenie uwag na piśmie, omówią te uwagi jeżeli otrzymają taki wniosek oraz rozważą uwagi i rezultaty dyskusji.

6. Jeżeli jednak pojawią się pilne problemy ochrony zdrowia, lub też groźby wystąpienia takich problemów u jakiegoś Członka, Członek ten może pominąć takie kroki wskazane w ust. 5 niniejszego Załącznika, jeżeli uzna to za konieczne, z zastrzeżeniem, że ten Członek:

- (a) natychmiast notyfikuje innym Członkom za pośrednictwem Sekretariatu określony przepis i towary których dotyczy z krótkim wskazaniem celu i przesłanek danego przepisu, w tym także istoty pilnego problemu(ów);
- (b) dostarczy na wniosek innych Członków kopie przepisu;

- (c) umożliwi innym Członkom przedstawienie uwag na piśmie, omówi ich uwagi, jeżeli otrzyma taki wniosek oraz rozważy takie uwagi i rezultaty dyskusji.

7. Notyfikacje do Sekretariatu będą sporządzane w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.

8. Członkowie - kraje rozwinięte, gdy otrzymają taki wniosek od innych Członków, dostarczą kopie takich dokumentów lub też, w przypadku obszernych dokumentów, streszczenia dokumentów objętych konkretną notyfikacją, w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.

9. Sekretariat pilnie roześle kopie notyfikacji wszystkim Członkom i zainteresowanym organizacjom międzynarodowym i zwróci uwagę Członkom - krajom rozwijającym się na jakiegokolwiek notyfikacje dotyczące produktów szczególnie je interesujących.

10. Członkowie wyznaczą jeden organ rządu centralnego jako odpowiedzialny za wdrażanie, na szczeblu ogólnokrajowym, postanowień dotyczących procedur notyfikacyjnych stosownie do ust. 5, 6, 7 i 8 niniejszego Załącznika.

Generalne zastrzeżenia

11. Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie traktowane jako wymagające:

- (a) dostarczania szczegółów lub kopii projektów regulacji lub też publikacji tekstów w języku innym niż język danego Członka z wyjątkiem sytuacji wskazanej w ust. 8 niniejszego Załącznika; lub
- (b) ujawnienia przez Członka poufnej informacji, która przeszkodziłaby egzekwowaniu przepisów sanitarnych lub fitosanitarnych lub która naraziłaby na szwank uprawnione interesy handlowe określonych przedsiębiorstw.

ZAŁĄCZNIK C**Procedury kontroli, inspekcji i akceptacji⁷**

1. W odniesieniu do wszelkich procedur mających na celu weryfikację i realizację środków sanitarnych i fitosanitarnych, Członkowie zapewnią by:

- (a) takie procedury były podejmowane i przeprowadzone bez zbędnej zwłoki i w sposób nie mniej korzystny dla produktów importowanych, niż dla podobnych produktów krajowych;
- (b) zwyczajowy okres przeprowadzania każdej procedury był publikowany lub by spodziewany czas trwania takiej procedury był podany do wiadomości zainteresowanej stronie na jej wniosek; kompetentne organy otrzymujące wnioski o wdrożenie procedury sprawdziły kompletność złożonej dokumentacji i poinformowały wnioskodawcę w sposób dokładny i pełny o stwierdzonych uchybieniach; kompetentny organ bez zbędnej zwłoki oraz w sposób dokładny i pełny przekazywał wnioskodawcy wyniki zastosowanej procedury tak, by w razie potrzeby umożliwić dokonanie korekty; kompetentny organ, na wniosek wnioskodawcy prowadził procedurę tak daleko, jak jest to możliwe, nawet gdy wniosek o jej podjęcie posiada usterki; oraz wnioskodawca mógł być na swój wniosek informowany o bieżącym stanie sprawy z wyjaśnieniem przyczyn zwłoki;
- (c) wymagania dotyczące zakresu informacji ograniczać do tego, co jest niezbędne dla przeprowadzenia właściwej kontroli, inspekcji i akceptacji, w tym akceptacji

⁷

Procedury kontroli, inspekcji i akceptacji obejmują m.in. procedury pobierania próbek, testowania i certyfikacji.

zastosowania dodatków lub dla ustalenia określania tolerancji zanieczyszczeń żywności, napojów i pożywienia dla zwierząt;

- (d) poufność informacji uzyskanej o produktach importowanych w wyniku lub w związku z kontrolą, inspekcją i akceptacją była respektowana w nie mniejszym stopniu niż w odniesieniu do produktów krajowych i w sposób umożliwiający ochronę uprawnionych interesów handlowych;
- (e) jakiegokolwiek wymagania dotyczące kontroli, inspekcji i akceptacji poszczególnych próbek produktów ograniczać do tego, co jest racjonalne i niezbędne;
- (f) wszelkie opłaty nakładane w związku z procedurami dotyczącymi importowanych produktów były stosowane równorzędnie z jakimikolwiek opłatami nakładanymi na podobne produkty krajowe lub produkty pochodzące od jakiegokolwiek innego Członka i nie były wyższe od faktycznego kosztu takiej usługi;
- (g) w odniesieniu do produktów importowanych i krajowych stosować takie same kryteria dotyczące umiejscawiania prowadzonych procedur oraz pobierania próbek, tak by minimalizować niedogodności wynikające stąd dla wnioskodawców, importerów, eksporterów lub ich agentów;
- (h) w przypadku zmiany cech produktu, w wyniku kontroli i inspekcji w świetle odpowiednich przepisów, procedura dotycząca tak zmodyfikowanego produktu była ograniczona do tego, co jest konieczne dla określenia, czy istnieje wystarczająca pewność, że produkt nadal spełnia wymogi odpowiednich przepisów;

- (i) istniała procedura przeglądu skarg dotyczących działania takich procedur, oraz podejmowania działań korygujących w przypadku gdy skarga jest uzasadniona.

Gdy Członek stosuje system akceptacji dodatków do żywności lub określania tolerancji zanieczyszczeń w żywności, napojach lub pożywieniu dla zwierząt, który zamyka lub ogranicza dostęp do rynku dla produktów nie posiadających takiej akceptacji, importujący Członek rozważy możliwość oparcia dostępu na stosowaniu odpowiednich norm międzynarodowych, aż do podjęcia ostatecznej decyzji.

2. Ilekroć określony środek sanitarny lub fitosanitarny przewiduje kontrolę na etapie produkcji, Członek na którego terytorium produkcja ma miejsce udzieli niezbędnej pomocy w celu ułatwienia takiej kontroli i pracy organów kontrolnych.

3. Nic w niniejszym Porozumieniu nie uszczupla zdolności Członków do prowadzenia racjonalnej inspekcji na ich własnym terytorium.

POROZUMIENIE W SPRAWIE TEKSTYLIÓW I ODZIEŻY

Członkowie,

Pomni tego, iż w Punta del Este Ministrowie uzgodnili, że "celem negocjacji w dziedzinie tekstyliów i odzieży będzie określenie sposobów, które pozwoliłyby na ostateczne włączenie tego sektora do GATT na bazie wzmocnionych reguł i dyscyplin GATT, tym samym przyczyniając się do dalszej liberalizacji handlu";

Powołując się również na fakt, iż Decyzją Komitetu do spraw Negocjacji Handlowych z kwietnia 1989 roku uzgodniono, że proces integracji powinien rozpocząć się po zakończeniu Rundy Urugwajskiej wielostronnych negocjacji handlowych i mieć progresywny charakter;

Powołując się dalej na fakt, iż uzgodniono, że Członkom - krajom najmniej rozwiniętym należy przyznać traktowanie specjalne;

Niniejszym uzgadniają, co następuje:

Artykuł 1

1. Niniejsze Porozumienie zawiera postanowienia, które mają być stosowane przez Członków podczas okresu przejściowego w integracji sektora tekstyliów oraz odzieży z GATT 1994.
2. Członkowie uzgadniają stosować postanowienia ust. 18 Artykułu 2 oraz ust. 6(b) Artykułu 6 tak, aby pozwolić na znaczącą poprawę możliwości dostępu do rynku dla małych dostawców oraz rozwój istotnych z handlowego punktu widzenia możliwości dla nowych uczestników handlu tekstyliami i odzieżą¹.
3. Członkowie z należytą uwagą rozpatrzą sytuację tych Członków, którzy nie akceptowali od 1986 r. Protokołów przedłużających działania Porozumienia w sprawie międzynarodowego handlu tekstyliami (zwanego w niniejszym Porozumieniu MFA) i w stopniu, w jakim to będzie możliwe, zapewnią im specjalne traktowanie przy stosowaniu postanowień niniejszego Porozumienia.
4. Członkowie uzgadniają, iż szczególne interesy Członków - producentów i eksporterów bawełny powinny zostać, w konsultacji z nimi, odzwierciedlone przy realizacji postanowień niniejszego Porozumienia.
5. W celu ułatwienia integracji sektora tekstylnego i odzieżowego w GATT 1994 Członkowie powinni dopuścić do stałego, autonomicznego dostosowania przemysłu oraz zwiększonej konkurencji na swoich rynkach.

¹ W stopniu, w jakim jest to możliwe, eksport Członków - krajów najmniej rozwiniętych również może korzystać z tego postanowienia.

6. O ile nie przewidziano inaczej w niniejszym Porozumieniu, jego postanowienia nie będą wpływać na prawa i zobowiązania Członków wynikające z postanowień Porozumienia WTO oraz z Wielostronnych porozumień handlowych.

7. Wyroby tekstylne i odzieżowe, do których stosuje się niniejsze Porozumienie, wymienione są w Załączniku.

Artykuł 2

1. Wszystkie ograniczenia ilościowe obowiązujące na mocy dwustronnych umów istniejących na podstawie Artykułu 4 lub notyfikowane zgodnie z Artykułem 7 lub 8 MFA, obowiązujące w dniu poprzedzającym wejście w życie Porozumienia WTO, zostaną w przeciągu 60 dni po jego wejściu w życie szczegółowo notyfikowane wraz z poziomami ograniczeń, stopami wzrostu i postanowieniami dotyczącymi elastyczności przez Członków utrzymujących takie ograniczenia Organowi Kontrolnemu do spraw Tekstyliów (zwanemu w niniejszym Porozumieniu TMB), ustanowionemu na podstawie Artykułu 8. Członkowie zgadzają się, że z dniem wejścia w życie Porozumienia WTO wszystkie takie ograniczenia utrzymywane między umawiającymi się stronami GATT 1947 i stosowane w dniu poprzedzającym jego wejście w życie, będą regulowane postanowieniami niniejszego Porozumienia.

2. TMB będzie rozsyłać takie notyfikacje w celach informacyjnych wszystkim Członkom. Każdy z Członków może w przeciągu 60 dni od rozesłania notyfikacji przedstawić TMB wszelkie uwagi dotyczące takiej notyfikacji, jakie uzna za stosowne. Uwagi takie zostaną rozesłane między pozostałymi Członkami w celach informacyjnych. TMB może przedstawiać zainteresowanym Członkom stosowne rekomendacje.

3. Gdy dwunastomiesięczny okres stosowania ograniczeń podlegających obowiązkowi notyfikacji na podstawie ust. 1 nie pokrywa się z okresem dwunastu miesięcy bezpośrednio poprzedzających datę wejścia w życie Porozumienia WTO, zainteresowani Członkowie powinni uzgodnić wzajemnie środki dla zrównania okresu stosowania ograniczeń z rokiem umownym² oraz dla ustanowienia poziomów bazowych takich ograniczeń w celu zastosowania postanowień niniejszego Artykułu. Zainteresowani Członkowie zgadzają się niezwłocznie podjąć na wniosek konsultacje w celu osiągnięcia takiego wzajemnego porozumienia. Każde z takich uzgodnień będzie uwzględniać, m.in. strukturę sezonowych wahań dostaw w ostatnich latach. Wyniki tych konsultacji zostaną notyfikowane TMB, który przedstawi zainteresowanym Członkom rekomendacje, jakie uzna za stosowne.

4. Przyjmuje się, iż ograniczenia notyfikowane zgodnie z ust. 1 powyżej stanowiąc będą całość takich ograniczeń stosowanych przez odnośnych Członków w dniu poprzedzającym wejście w życie Porozumienia WTO. Poza ograniczeniami

²

Rok umowny oznacza dwunastomiesięczny okres rozpoczynający się od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i następcie kolejne dwunastomiesięczne odstępy.

wprowadzonymi na podstawie postanowień niniejszego Porozumienia lub też odpowiednich postanowień GATT 1994³ nie zostaną wprowadzone żadne nowe ograniczenia dotyczące zarówno produktów, jak i Członków. Ograniczenia nie notyfikowane w przeciągu 60 dni od dnia wejścia w życie Porozumienia WTO przestaną obowiązywać po upływie tego terminu.

5. Jakikolwiek środek jednostronnego charakteru zastosowany na podstawie Artykułu 3 MFA przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO może pozostać w przez okres tam określony, jednakże nie dłużej niż przez 12 miesięcy, pod warunkiem, że został on rozpatrzony przez Organ Nadzorczy do spraw Tekstyliów (zwany w niniejszym Porozumieniu TSB) ustanowiony na podstawie MFA. W przypadku, kiedy TSB nie miało okazji rozpatrzyć takiego jednostronnego środka, zostanie on rozpatrzony przez TMB zgodnie z regułami i procedurami dotyczącymi środków podejmowanych na podstawie Artykułu 3 MFA. Jakikolwiek środek zastosowany na podstawie Artykułu 4 MFA przed wejściem w życie Porozumienia WTO, który stał się przedmiotem sporu i nie został rozpatrzony przez TSB, zostanie również rozpatrzony przez TMB zgodnie z regułami i procedurami MFA odnoszącymi się do takich przeglądów.

6. Z dniem wejścia w życie Porozumienia WTO każdy Członek włączy do GATT 1994 produkty, które stanowiły, w ujęciu pozycji taryfy celnej lub kategorii HS, nie mniej niż 16 procent całkowitego wolumenu importu w 1990 r. produktów wymienionych w Załączniku. Produkty, które powinny zostać włączone, obejmą produkty z każdej z następujących czterech grup: czesanki i przędze, tkaniny, gotowe wyroby tekstylne oraz odzież.

7. Członkowie, których to dotyczy, szczegółowo notyfikują środki, które podejmą na podstawie ust. 6 powyżej zgodnie z następującym:

- (a) Członkowie utrzymujący restrykcje, o których mowa w ust. 1 zobowiązują się, niezależnie od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, notyfikować do Sekretariatu GATT takie szczegóły nie później, niż w terminie przewidzianym Deklaracją ministerialną z dnia 15 kwietnia 1994 r. Sekretariat GATT niezwłocznie roześle innym uczestnikom te notyfikacje w celach informacyjnych. Dla celów ust. 21 notyfikacje te będą dostępne dla TMB;
- (b) Członkowie, którzy zgodnie z ust. 1 Artykułu 6 zachowali prawo do stosowania postanowień Artykułu 6, notyfikują takie szczegóły TMB nie później niż 60 dni po wejściu w życie Porozumienia WTO lub, w przypadku Członków, których dotyczy ust. 3 Artykułu 1, nie później niż pod koniec dwunastego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO. TMB roześle te notyfikacje innym członkom w celach informacyjnych oraz rozpatrzy je zgodnie z ust. 21.

³

Odpowiednie postanowienia GATT 1994 nie obejmują Artykułu XIX w stosunku do produktów dotąd zdeintegrowanych z GATT 1994, z wyjątkiem przypadków wyraźnie określonych w ust. 3 Załącznika.

8. Pozostałe produkty, tzn. produkty nie włączone do GATT 1994 na podstawie ust. 6 zostaną zintegrowane, w ujęciu pozycji taryfy celnej lub kategorii HS w trzech etapach, zgodnie z następującym schematem:

- (a) Pierwszego dnia trzydziestego siódmego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO - produkty, które w 1990 r. stanowiły nie mniej, niż 17 procent całkowitego wolumenu importu Członka za rok 1990 produktów wymienionych w Załączniku. Produkty, które powinny zostać włączone przez Członków, obejmą produkty z każdej z następujących czterech grup: czesanki i przędze, tkaniny, gotowe wyroby tekstylne oraz odzież.
- (b) Pierwszego dnia osiemdziesiątego piątego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO - produkty, które w 1990 r. stanowiły nie mniej, niż 18 procent całkowitego wolumenu importu Członka za rok 1990 produktów wymienionych w Załączniku. Produkty, które powinny zostać włączone przez Członków obejmą produkty z każdej z następujących czterech grup: czesanki i przędze, tkaniny, gotowe wyroby tekstylne oraz odzież.
- (c) Pierwszego dnia sto dwudziestego pierwszego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO sektor tekstylny i odzieżowy zostanie całkowicie zintegrowany z GATT 1994, przy czym wszystkie ograniczenia wynikające z niniejszego Porozumienia zostaną wyeliminowane.

9. Członkowie, którzy zgodnie z ust. 1 Artykułu 6 notyfikowali swój zamiar niezachowywania prawa do stosowania postanowień Artykułu 6 będą w celach niniejszego Porozumienia uważani za Członków, którzy zintegrowali swoje produkty tekstylne i odzieżowe z GATT 1994. Członkowie tacy będą zatem wyłączeni z obowiązku przestrzegania postanowień ust. od 6 do 8 oraz 11.

10. Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie stać na przeszkodzie, aby Członek, który przedstawił zgodnie z ust. 6 lub 8 program integracji, włączył towary do GATT 1994 wcześniej, niż przewidziano w takim programie. Jednakże każde takie włączenie produktów będzie wchodzić w życie na początku roku umownego, a szczegóły będą notyfikowane TMB przynajmniej na trzy miesiące wcześniej w celu rozesłania ich wszystkim Członkom.

11. Stosowne programy integracji, zgodnie z ust. 8, będą szczegółowo notyfikowane TMB przynajmniej dwanaście miesięcy przed rozpoczęciem ich obowiązywania i rozsyłane przez TMB wszystkim Członkom.

12. Bazowymi poziomami ograniczeń na pozostałe produkty wymienione w ust. 8 będą poziomy, o których mowa w ust. 1.

13. Podczas pierwszego etapu stosowania niniejszego Porozumienia (od wejścia w życie Porozumienia WTO do trzydziestego szóstego miesiąca jego obowiązywania włącznie) poziom każdego ograniczenia wynikającego z dwustronnych porozumień MFA obowiązujących przez okres dwunastu miesięcy poprzedzających jego wejście w

życie, będzie co roku zwiększany o co najmniej stopę wzrostu ustaloną dla odpowiednich ograniczeń, zwiększoną o 16 procent.

14. Z wyjątkiem przypadków, w których zgodnie z ust. 12 Artykułu 8 Rada Handlu Towarami lub Organ Rozstrzygania Sporów zdecyduje inaczej, poziom każdego pozostałego ograniczenia będzie w trakcie kolejnych etapów stosowania Porozumienia zwiększany co roku co najmniej o:

- (a) dla etapu 2 (od trzydziestego siódmego do osiemdziesiątego czwartego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO włącznie) stopa wzrostu dla odpowiednich ograniczeń na etapie 1 powiększona o 25 procent;
- (b) dla etapu 3 (od osiemdziesiątego piątego do sto dwudziestego miesiąca obowiązywania Porozumienia WTO włącznie) stopa wzrostu dla odpowiednich ograniczeń na etapie 2 powiększona o 27 procent.

15. Nic w niniejszym Porozumieniu nie będzie stać na przeszkodzie, aby Członek zniósł jakiegokolwiek ograniczenie utrzymywane zgodnie z niniejszym Artykułem, z początkiem jakiegokolwiek roku umownego w czasie okresu przejściowego, pod warunkiem, iż zainteresowany Członek - eksporter oraz TMB zostaną powiadomione przynajmniej trzy miesiące wcześniej przed jego zniesieniem. W porozumieniu z Członkiem, którego dotyczy ograniczenie, okres przeznaczony dla wcześniejszej notyfikacji może zostać skrócony do 30 dni. TMB roześle takie notyfikacje wszystkim Członkom. Rozważając eliminację ograniczeń przewidzianą w niniejszym ust. zainteresowani Członkowie wezmą pod uwagę traktowanie eksportu podobnych produktów z terytorium pozostałych Członków.

16. Postanowienia dotyczące elastyczności, tzn. zamiany oraz przeniesienia remanentów i antycypacyjne wykorzystanie mające zastosowanie do wszystkich ograniczeń obowiązujących na podstawie postanowień niniejszego Artykułu, będą analogiczne, jak w przypadku dwustronnych porozumień MFA w okresie 12 miesięcy przed wejściem w życie Porozumienia WTO. W odniesieniu do połączonego zastosowania zamiany, przeniesienia remanentu i antycypacyjnego wykorzystania, limity ilościowe nie będą nakładane ani utrzymywane.

17. Środki administracyjne uznane za niezbędne dla realizacji jakiegokolwiek postanowienia niniejszego Artykułu będą przedmiotem uzgodnień pomiędzy zainteresowanymi Członkami. Każdy taki środek zostanie notyfikowany TMB.

18. W odniesieniu do tych Członków, których eksport w dniu poprzedzającym wejście w życie Porozumienia WTO podlegał będzie ograniczeniom stanowiącym najwyżej 1,2 procent całości ograniczeń stosowanych przez Członka importera w dniu 31 grudnia 1991 r. i notyfikowanych zgodnie z niniejszym Artykułem z momentem wejścia w życie Porozumienia WTO oraz w czasie obowiązywania niniejszego Porozumienia zostanie zapewniona znacząca poprawa dostępu ich eksportu poprzez przesunięcie o jeden etap dalej stóp wzrostu, o których mowa w ust. 13 i 14, lub też poprzez co najmniej równoważne, wzajemnie uzgodnione zmiany poziomów bazowych, stóp wzrostu i postanowień dotyczących elastyczności. Taka poprawa zostanie notyfikowana TMB.

19. W każdym przypadku, w okresie obowiązywania niniejszego Porozumienia, w którym na podstawie Artykułu XIX GATT 1994 Członek zastosuje środek ochronny w odniesieniu do danego produktu w ciągu roku od włączenia tego produktu do GATT 1994 zgodnie z postanowieniami niniejszego Artykułu, zastosowanie będą mieć postanowienia Artykułu XIX zgodnie z interpretacją Porozumienia w sprawie środków ochronnych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 20.

20. W przypadku, kiedy środek taki stosowany jest przy użyciu środków pozataryfowych, zainteresowany Członek - importer będzie go stosować w sposób przedstawiony w ust. 2(d) Artykułu XIII GATT 1994 na wniosek któregośkolwiek Członka - eksportera, którego eksport takich produktów w dowolnym czasie w ciągu roku przed wprowadzeniem tego środka ochronnego podlegał ograniczeniom wynikającym z niniejszego Porozumienia. Zainteresowany Członek - eksporter będzie administrować takim środkiem. Poziom, na jakim będzie on stosowany, nie będzie ograniczać odnośnego eksportu poniżej poziomu z ostatniego reprezentatywnego okresu, za jaki normalnie uważać się będzie średnią wielkość eksportu danego Członka w ciągu ostatnich trzech reprezentatywnych lat, za które dostępne są statystyki. Ponadto gdy środek ochronny stosowany jest dłużej niż rok, jego poziom będzie stopniowo liberalizowany w równych odstępach czasu w okresie jego stosowania. W takich przypadkach zainteresowany Członek - eksporter nie będzie wykonywać swojego prawa do zawieszenia praktycznie biorąc wszystkich równoważnych koncesji lub innych zobowiązań wynikających z GATT 1994 zgodnie z ust. 3(a) Artykułu XIX GATT 1994.

21. TMB będzie dokonywać przeglądów stosowania niniejszego Artykułu. Na wniosek któregośkolwiek Członka TMB rozpatrzy jakąkolwiek konkretną sprawę mającą związek z realizacją postanowień niniejszego Artykułu. W przeciągu 30 dni przedstawi on stosowne zalecenia lub ustalenia zainteresowanemu Członkowi lub Członkom, po ich uprzednim zaproszeniu do udziału w pracach.

Artykuł 3

1. W ciągu 60 dni po wejściu w życie Porozumienia WTO Członkowie utrzymujący ograniczenia⁴ na wyroby tekstylne i odzieżowe (inne niż ograniczenia stosowane na podstawie MFA i których dotyczą postanowienia Artykułu 2), zgodnie z GATT 1994 lub nie, (a) szczegółowo notyfikują je TMB lub (b) przedstawiają TMB notyfikacje dotyczące takich ograniczeń, które zostały przekazane jakimkolwiek innemu organowi WTO. Notyfikacje te, tam, gdzie jest to stosowne, powinny zawierać informacje odnoszące się do uzasadnienia stosowania takich ograniczeń wynikającego z postanowień GATT 1994, na których są oparte.

2. Członkowie, którzy utrzymują ograniczenia, których dotyczy ust. 1, z wyjątkiem ograniczeń uzasadnionych postanowieniami GATT 1994, albo:

⁴

Ograniczenia oznaczają wszystkie jednostronne ograniczenia ilościowe, porozumienia dwustronne oraz inne środki o podobnym skutku.

- (a) doprowadzą je do zgodności z GATT 1994 w ciągu roku od wejścia w życie Porozumienia WTO oraz notyfikują takie działania do TMB w celach informacyjnych; lub
- (b) stopniowo wyeliminują je zgodnie z programem przedstawionym TMB przez Członka utrzymującego takie ograniczenia nie później, niż sześć miesięcy po wejściu w życie Porozumienia WTO. Program ten będzie obejmować wszystkie ograniczenia, które mają być wyeliminowane w trakcie okresu nie dłuższego, niż okres stosowania niniejszego Porozumienia. W odniesieniu do takiego programu TMB może przedstawić zainteresowanemu Członkowi zalecenia.

3. W trakcie obowiązywania niniejszego Porozumienia Członkowie będą dostarczać TMB w celach informacyjnych notyfikacje przedstawiane innym organom WTO, które dotyczą jakichkolwiek nowych ograniczeń lub zmian w już istniejących ograniczeniach na wyroby tekstylne i odzieżowe, a które zostały podjęte na podstawie GATT 1994 w ciągu 60 dni od momentu ich wprowadzenia.

4. Każdy Członek będzie posiadać prawo do odwrotnego notyfikowania TMB, w celach informacyjnych, uzasadnienia opartego na GATT 1994 lub też jakichkolwiek ograniczeń, które mogły nie być notyfikowane na podstawie niniejszego Artykułu. W stosunku do takich notyfikacji każdy Członek może podjąć działania zgodnie z odpowiednimi postanowieniami lub procedurami GATT 1994 na forum stosownego organu WTO.

5. TMB roześle w celach informacyjnych wszystkim Członkom notyfikacje wynikające z niniejszego Artykułu.

Artykuł 4

1. Ograniczenia, o których mowa w Artykule 2 oraz stosowane na mocy Artykułu 6 będą administrowane przez Członków - eksporterów. Członkowie - importerzy nie będą zobowiązani do przyjmowania ładunków towarów wykraczających poza poziom ograniczeń notyfikowanych zgodnie z Artykułem 2 oraz ograniczeń stosowanych na podstawie Artykułu 6.

2. Członkowie uzgadniają, że wprowadzanie zmian takich, jak zmiany praktyk, reguł, procedur oraz klasyfikacji wyrobów tekstylnych i odzieżowych, włączając w to zmiany dotyczące Zharmonizowanego Systemu, przy wprowadzaniu lub administrowaniu ograniczeń notyfikowanych lub stosowanych na podstawie niniejszego Porozumienia, nie powinno: naruszać równowagi praw i obowiązków zainteresowanych Członków w ramach niniejszego Porozumienia, wpływać niekorzystnie na dostęp do rynku, jaki posiada Członek; utrudniać korzystanie z takiego dostępu; lub dezorganizować wymianę handlową objętą niniejszym Porozumieniem.

3. Jeżeli produkt, stanowiący jedynie część ograniczenia, jest zgodnie z postanowieniami Artykułu 2 notyfikowany jako produkt mający zostać zintegrowany, to

Członkowie zgadzają się, że jakakolwiek zmiana poziomu takiego ograniczenia nie naruszy równowagi praw i obowiązków Członków w ramach niniejszego Porozumienia.

4. Kiedy jednak zmiany, o których mowa w ust. 2 i 3, są konieczne, Członkowie zgadzają się, że Członek wprowadzający takie zmiany będzie zobowiązany przed rozpoczęciem ich wprowadzania informować i tam, gdzie jest to możliwe, konsultować się z Członkiem lub Członkami, których te zmiany dotyczą, w celu osiągnięcia możliwego do wzajemnego przyjęcia rozwiązania mającego na celu właściwe i sprawiedliwe dostosowanie się do zmian. Ponadto Członkowie uzgadniają, że w przypadku, kiedy uprzednie konsultacje są niemożliwe, Członek wprowadzający takie zmiany, na wniosek zainteresowanego Członka przeprowadzi, możliwie w ciągu 60 dni, konsultacje z zainteresowanymi Członkami w celu osiągnięcia możliwych do wzajemnego przyjęcia rozwiązań mających na celu właściwe i sprawiedliwe dostosowanie się do zmian. Jeżeli możliwe do wzajemnego przyjęcia rozwiązanie nie zostanie osiągnięte, jakikolwiek zainteresowany Członek może, zgodnie z Artykułem 8, przekazać sprawę dla wydania zaleceń przez TMB. Jeżeli TSB nie miało możliwości rozpatrzyć sporu dotyczącego takich zmian wprowadzonych przed wejściem w życie Porozumienia WTO, zostanie on rozpatrzony przez TMB zgodnie z regulami i procedurami MFA stosowanymi przy takim przeglądzie.

Artykuł 5

1. Członkowie zgadzają się, że obchodzenie postanowień niniejszego Porozumienia poprzez przeładunek, zmianę marszruty, fałszywe deklaracje dotyczące kraju lub miejsca pochodzenia towaru, a także fałszowanie oficjalnej dokumentacji, udaremnia jego realizację mającą na celu integrację sektora tekstylno-odzieżowego z GATT 1994. Dlatego też Członkowie powinni ustanowić niezbędne przepisy prawne albo procedury administracyjne określające postępowanie w przypadku obchodzenia i działania zapobiegające mu. Członkowie zgadzają się dalej, że stosownie do swoich krajowych ustaw i procedur będą w całej rozciągłości współpracować przy rozwiązywaniu problemów wynikających z obchodzenia.

2. Gdyby którykolwiek z Członków był przekonany, iż postanowienia niniejszego Porozumienia są obchodzone poprzez przeładunek, zmianę marszruty, fałszywe deklaracje dotyczące kraju lub miejsca pochodzenia towaru lub fałszowanie oficjalnej dokumentacji, oraz że w celu przeciwdziałania tym praktykom nie podejmuje się żadnych środków lub też środki podejmowane są niewystarczające, Członek ten powinien podjąć konsultacje z zainteresowanym Członkiem lub Członkami w celu znalezienia wzajemnie zadawalającego rozwiązania. Konsultacje takie powinny zostać podjęte niezwłocznie, w miarę możliwości w ciągu trzydziestu dni. Jeżeli wzajemnie zadawalające rozwiązanie nie zostanie osiągnięte, każdy zainteresowany Członek może przekazać sprawę do TMB dla wydania zaleceń.

3. Członkowie zgadzają się podejmować, zgodnie z ich krajowymi ustawami i procedurami, niezbędne działania mające na celu zapobieganie, badanie i, w stosownych przypadkach, podejmowanie kroków o charakterze prawnym albo administracyjnym przeciwko praktykom obchodzenia na ich terytorium. Członkowie

zgadzają się w całej rozciągłości współpracować ze sobą, zgodnie z ich krajowymi ustawami i procedurami, w przypadkach obchodzenia lub domniemanego obchodzenia w celu ustalania odnośnych faktów w miejscach importu, eksportu i tam gdzie jest to stosowne, przeladunku. Uzgodniono, iż współpraca taka, zgodna z krajowymi ustawami i procedurami obejmować będzie: postępowania w sprawie praktyk obchodzenia które prowadzą do wzrostu eksportu podlegającego ograniczeniom do Członka utrzymującego takie ograniczenia; wymianę dokumentów, korespondencji, sprawozdań i innych odnośnych informacji w stopniu, w jakim to będzie możliwe; ułatwienie wizytacji zakładów oraz kontaktów na wniosek i w każdym indywidualnym przypadku. Członkowie powinni dołożyć starań dla wyjaśnienia okoliczności jakichkolwiek takich przypadków obchodzenia lub rzekomego obchodzenia włączając w to wyjaśnienie roli odnośnych eksporterów lub importerów.

4. Gdy w wyniku postępowania istnieje wystarczający dowód, że miało miejsce obejście (np. gdy istnieją dowody dotyczące kraju lub miejsca prawdziwego pochodzenia towaru oraz okoliczności takiego obejścia), Członkowie zgadzają się, że stosowne działania w stopniu niezbędnym dla rozwiązania problemu powinno być podjęte. Działanie takie może obejmować odmowę wpuszczenia towarów lub w przypadku, kiedy towary zostały już wpuszczone na ich terytorium, dostosowanie poziomu opłat do poziomów ograniczeń odzwierciedlających prawdziwy kraj lub miejsce ich pochodzenia przy należyтым uwzględnieniu faktycznych okoliczności oraz stopnia zaangażowania kraju lub miejsca prawdziwego pochodzenia. Ponadto, w przypadku istnienia dowodów świadczących o zaangażowaniu terytorium Członków, przez które towary zostały przeladowane, działanie takie może obejmować wprowadzenie ograniczeń w stosunku do takich Członków. Jakiegokolwiek takie działania łącznie z ich przedziałem czasowym oraz zakresem, mogą być podjęte po konsultacjach przeprowadzonych w celu znalezienia rozwiązania wzajemnie zadowolającego zainteresowanych Członków i będą notyfikowane TMB wraz z pełnym uzasadnieniem. Zainteresowani Członkowie mogą uzgodnić inne środki zapobiegawcze. Jakiegokolwiek takie porozumienie zostanie notyfikowane TMB, który może przedstawić zainteresowanym Członkom zalecenia, jakie uzna za stosowne. Jeżeli wzajemnie zadowolające rozwiązanie nie zostanie znalezione, jakiegokolwiek zainteresowany Członek może przekazać sprawę TMB w celu niezwłocznego rozpatrzenia i wydania zaleceń.

5. Członkowie są świadomi, iż niektóre przypadki obejścia mogą obejmować tranzyt towarów przez kraje lub miejsca, gdzie nie dokonano zmian lub przeróbek towarów składających się na przesyłkę w miejscach tranzytu. Są oni świadomi, iż w takich miejscach tranzytowych kontrola towarów może być generalnie niewykonalna.

6. Członkowie zgadzają się, że fałszowanie deklaracji dotyczących zawartości włókien, ilości, opisu lub klasyfikacji towarów również uniemożliwia realizację celów niniejszego Porozumienia. Członkowie zgadzają się, iż w przypadku istnienia dowodów, że taka fałszywa deklaracja została złożona w celu obejścia, przeciwko zamieszanym eksporterom lub importerom należy podjąć stosowne środki zgodne z krajowymi ustawami i procedurami. Jeżeli którykolwiek z Członków byłby przekonany, że niniejsze Porozumienie jest obchodzone poprzez fałszywe deklaracje i że żadne lub niewystarczające środki administracyjne są podejmowane dla ukrócenia takich praktyk

albo przeciwdziałania im, lub że kroki takie są niewystarczające, Członek taki powinien niezwłocznie podjąć konsultacje z zamieszanym Członkiem w celu znalezienia wzajemnie zadowalającego rozwiązania. Jeżeli takie rozwiązanie nie zostanie znalezione, jakkolwiek zainteresowany Członek może przekazać sprawę dla wydania zaleceń przez TMB. Niniejsze postanowienie nie ma na celu uniemożliwić Członkom dokonywania technicznych poprawek w przypadku nieumyślnych błędów w deklaracjach.

Artykuł 6

1. Członkowie uznają, iż w trakcie okresu przejściowego niezbędne może okazać się zastosowanie specyficznego, przejściowego mechanizmu ochronnego (zwanego w niniejszym Porozumieniu "ochroną przejściową"). Ochrona przejściowa może zostać zastosowana przez jakiegokolwiek Członka w odniesieniu do towarów wymienionych w Załączniku, z wyjątkiem towarów zintegrowanych z GATT 1994 w oparciu o postanowienia Artykułu 2. Członkowie nie utrzymujący ograniczeń, o których mowa w Artykule 2, w ciągu 60 dni od wejścia w życie Porozumienia WTO notyfikują TMB o swoim zamiarze zachowania lub niezachowania prawa do stosowania postanowień niniejszego Artykułu. Członkowie, którzy od 1986 r. nie akceptowali Protokołów przedłużających działanie MFA, dokonają takiej notyfikacji w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie Porozumienia WTO. Ochrona przejściowa powinna być stosowana w możliwie najbardziej wstrzemięźliwy sposób, zgodnie z postanowieniami niniejszego Artykułu oraz faktyczną realizacją procesu integracji prowadzonego na podstawie niniejszego Porozumienia.

2. Na podstawie niniejszego Artykułu można podjąć działanie ochronne w przypadku, kiedy Członek⁵ bazując na swoich ustaleniach udowodni, że dany produkt jest importowany na jego terytorium w takich zwiększonych ilościach, które powodują poważną szkodę lub faktyczne zagrożenie poważną szkodą dla krajowego przemysłu produkującego podobne albo bezpośrednio konkurencyjne towary. Poważna szkoda lub też zagrożenie poważną szkodą muszą w dający się udowodnić sposób być spowodowane przez takie zwiększone ilości w całkowitym imporcie danego produktu, a nie przez inne czynniki, jak np. zmiany technologiczne lub zmiany upodobań konsumentów.

3. Przy określaniu poważnej szkody lub faktycznego zagrożenia poważną szkodą, o których mowa w ust. 2, Członek zbada skutki takiego importu dla kondycji konkretnej gałęzi przemysłu wyrażające się w zmianach takich wskaźników ekonomicznych, jak

⁵

Unia celna może zastosować środek ochronny jako pojedynczy podmiot lub w imieniu jednego z Państw - członków. W przypadku, kiedy unia celna stosuje środek ochronny jako pojedynczy podmiot, wszystkie wymogi niezbędne dla określenia na podstawie niniejszego Artykułu poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą będą opierać się na warunkach istniejących w unii celnej jako całości. W przypadku, kiedy środek ochronny jest stosowany w imieniu jej Państwa - członka, wszystkie wymogi niezbędne dla określenia poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą będą opierać się na warunkach istniejących w tym Państwie - członku, a środek ochronny będzie ograniczony do tego Państwa - członka.

wielkość produkcji, stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych, zapasy, udział w rynku, eksport, płace, zatrudnienie, ceny krajowe, zyski i inwestycje. Żaden z tych wskaźników, pojedynczo bądź w połączeniu z innymi nie musi koniecznie stanowić decydującej wskazówki.

4. Każdy środek podjęty na podstawie postanowień niniejszego Artykułu będzie stosowany oddzielnie dla każdego Członka. Określenie Członka lub Członków, którym przypisuje się spowodowanie poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą, o których mowa w ust. 2 i 3, będzie dokonywane na podstawie gwałtownego i istotnego wzrostu importu, faktycznego bądź też grożącego⁶, indywidualnie ze strony takiego Członka lub Członków, oraz na podstawie porównania z poziomem importu z innych źródeł, udziałem w rynku, cenami importowymi i krajowymi na porównywalnych etapach transakcji handlowej. Żaden z tych czynników, pojedynczo bądź w połączeniu z innymi, nie musi koniecznie stanowić decydującej wskazówki. Taki środek ochronny nie będzie mieć zastosowania do eksportu żadnego z Członków, których eksport danego produktu już podlega ograniczeniom na podstawie niniejszego Porozumienia.

5. Okres obowiązywania określenia poważnej szkody lub rzeczywistego zagrożenia poważną szkodą w celu zastosowania środka ochronnego nie będzie przekraczać 90 dni od daty początkowej notyfikacji, o której mowa w ust. 7.

6. Przy stosowaniu ochrony przejściowej interesom Członków - eksporterów należy, zgodnie z poniższym, poświęcić szczególną uwagę:

- (a) Członkowie - kraje najmniej rozwinięte będą traktowani w sposób o wiele bardziej wyróżniający, aniżeli inne grupy Członków, o których mowa w niniejszym ustępie. Traktowanie takie dotyczyć będzie w miarę możliwości wszystkich elementów, jednakże co najmniej ujęcia całościowego.
- (b) Członkowie, których całkowity wolumen eksportu wyrobów tekstylnych i odzieżowych jest niewielki w porównaniu z całkowitym wolumenem eksportu innych Członków i których eksport stanowi jedynie drobny procent całkowitego importu danego produktu na terytorium Członka - importera, przy określaniu warunków ekonomicznych, o których mowa w ust. 8, 13 i 14, będą traktowani w sposób odmienny i o wiele bardziej wyróżniający. W odniesieniu do takich dostawców, zgodnie z ust. 2 i 3 Artykułu 1, w należyty sposób zostaną uwzględnione przyszłe możliwości rozwoju ich handlu oraz potrzeba importu istotnych z handlowego punktu widzenia ilości z ich terytoriów.
- (c) Przy rozpatrywaniu poziomu kwot, stóp wzrostu oraz elastyczności w odniesieniu do wyrobów wełnianych z terytorium Członków - krajów rozwijających się producentów wełny, których gospodarka oraz handel w dziedzinie tekstyliów i odzieży zależą od sektora wełnianego oraz których

⁶ Grożący wzrost importu powinien być wymierny. Nie będzie on określany na podstawie przypuszczeń, domniemań lub samej tylko możliwości wzrostu, wynikających np. ze zdolności produkcyjnych Członków - eksporterów.

całkowity wolumen eksportu wyrobów tekstylnych i odzieżowych składa się prawie wyłącznie z produktów wełnianych, a także których udział w handlu tekstyliami i odzieżą jest stosunkowo niewielki na rynkach Członków - importerów, potrzeby eksportowe takich Członków zostaną specjalnie uwzględnione.

- (d) W stosunku do re-importu produktów tekstylnych i odzieżowych na terytorium Członka, który je wyeksportował do innego Członka w celu przetworzenia i następnie ponownego przywozu zgodnie z prawem i praktyką Członka - importera, oraz przy zastrzeżeniu zadowalającego przeprowadzenia procedur kontroli i certyfikacji, udzielone zostanie bardziej wyróżniające traktowanie w przypadku ich importu z terytorium Członka, dla którego ten rodzaj handlu stanowi istotną część całkowitego wolumenu jego eksportu wyrobów tekstylnych i odzieżowych.

7. Członek zgłaszający propozycję przedsięwzięcia działania ochronnego podejmie starania w celu przeprowadzenia konsultacji z Członkiem lub Członkami, którzy byliby dotknięci takim działaniem. Wnioskowi o konsultacje towarzyszyć powinna odnośna i dokładna informacja faktograficzna, w miarę możliwości najbardziej aktualna szczególnie dotycząca: (a) czynników, o których mowa w ust. 3, na których Członek podejmujący działanie opierał się przy ustalaniu istnienia poważnej szkody lub groźby jej powstania, oraz (b) czynników, o których mowa w ust. 4, na podstawie których proponuje on podjęcie działania ochronnego w stosunku do danego Członka lub Członków. W odniesieniu do wniosku, o którym mowa w niniejszym ustępie, informacja powinna dotyczyć, w miarę możliwości najbardziej szczegółowo, dających się określić segmentów produkcji oraz okresu bazowego, o którym mowa w ust. 8. Członek podejmujący działania ochronne powinien również określić dokładny proponowany poziom, na którym import danego wyrobu z terytorium Członka lub Członków, których dotyczą działania ochronne, będzie ograniczony. Poziom taki nie będzie niższy, niż poziom, o którym mowa w ust. 8. Równocześnie Członek wyrażający chęć przeprowadzenia konsultacji poinformuje Przewodniczącego TMB o swoim wniosku w sprawie konsultacji podając jednocześnie wszystkie odnośne dane faktograficzne, o których mowa w ust. 3 i 4, a także proponowany poziom ograniczeń. Przewodniczący poinformuje członków TMB o wniosku dotyczącym konsultacji podając Członka składającego taki wniosek, produkt, którego dotyczy sprawa oraz Członków, którzy otrzymali taki wniosek. Członek lub Członkowie, których to dotyczy, udzielą na ten wniosek niezwłocznej odpowiedzi; konsultacje powinny odbyć się bez zwłoki i zostać zakończone w normalnym terminie 60 dni od momentu otrzymania wniosku.

8. Jeżeli w wyniku konsultacji osiągnięte zostanie wzajemne zrozumienie, iż sytuacja wymaga wprowadzenia ograniczenia eksportu danego wyrobu z terytorium Członka lub Członków, których to dotyczy, poziom takiego ograniczenia zostanie ustalony w wysokości nie niższej, niż faktyczny poziom eksportu lub importu z obszaru zainteresowanego Członka w okresie dwunastu miesięcy kończącym się na dwa miesiące przed miesiącem, w którym złożono wniosek o przeprowadzenie konsultacji.

9. Szczegóły uzgodnionego ograniczenia będą zakomunikowane TMB w ciągu 60 dni od daty zawarcia porozumienia. TMB określi, czy zawarte porozumienie jest

uzasadnione postanowieniami niniejszego Artykułu. W tym celu TMB zostanie zapewniony dostęp do danych faktograficznych, o których mowa w ust. 7, oraz do każdej innej informacji mającej związek z daną sprawą, przekazywanej przez zainteresowanych Członków. TMB może wydawać zainteresowanym Członkom zalecenia, jakie uzna za stosowne.

10. Jeżeli jednak po upływie 60 dni od daty otrzymania wniosku o konsultacje porozumienie między Członkami nie zostanie osiągnięte, Członek wnioskujący przeprowadzenie działania ochronnego może, w ciągu 30 dni po upływie 60-dniowego terminu na przeprowadzenie konsultacji, wprowadzić ograniczenie od daty importu lub eksportu, zgodnie z postanowieniami niniejszego Artykułu i przekazać równocześnie sprawę do TMB. Każdy Członek będzie mieć prawo przekazać sprawę do TMB przed upływem okresu 60 dni. W każdym przypadku TMB niezwłocznie przeanalizuje sprawę, włączając w to określenie poważnej szkody lub zagrożenia poważną szkodą oraz jej przyczyn, i w ciągu 30 dni przedstawi stosowne rekomendacje zainteresowanym Członkom. W celu przeprowadzenia takiej analizy TMB zostanie zapewniony dostęp do danych faktograficznych, które zostaną dostarczane Przewodniczącemu TMB, a o których mowa w ust. 7, jak również dostęp do każdej innej odnośnej informacji dostarczanej przez zainteresowanych Członków.

11. W nietypowych i wysoce krytycznych okolicznościach, w których opóźnienie mogłoby spowodować szkody trudne do naprawienia, działanie, o których mowa w ust. 10, może być podjęte prowizorycznie pod warunkiem, że wniosek o konsultacje oraz notyfikacja do TMB zostaną wystosowane nie później, niż w ciągu pięciu dni roboczych od momentu podjęcia działania. W przypadku, gdy konsultacje nie doprowadzą do porozumienia, TMB zostanie powiadomione o zakończeniu konsultacji, jednakże w żadnym wypadku nie później, niż w ciągu 60 dni od chwili podjęcia działania. TMB niezwłocznie przeanalizuje sprawę i przedstawi w ciągu 30 dni stosowne zalecenia zainteresowanym Członkom. W przypadku, gdy konsultacje doprowadzą do porozumienia, Członkowie poinformują TMB po zakończeniu konsultacji, jednakże w żadnym przypadku nie później, niż w ciągu 90 dni od daty podjęcia działania. TMB może przedstawić zainteresowanym Członkom zalecenia, jakie uzna za stosowne.

12. Członek może stosować środki podjęte na podstawie postanowień niniejszego Artykułu: (a) przez okres do trzech lat, bez ich przedłużenia lub (b) do momentu zintegrowania danego produktu z GATT 1994, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

13. Jeżeli środek ograniczający będzie obowiązywać przez okres ponad jednego roku, poziom ograniczenia w następnych latach będzie poziomem ustalonym dla pierwszego roku powiększonym o stopę wzrostu nie mniejszą, niż 6 procent rocznie, chyba że TMB otrzyma uzasadnienie odstąpienia od powyższego. Poziom ograniczenia na dany wyrób może zostać przekroczony w jednym z dwóch następnych lat przez antycypacyjne wykorzystanie albo przeniesienie remanetu nie więcej, niż 10 procent kwoty z tym, że antycypacyjne wykorzystanie nie może stanowić więcej niż 5 procent w każdym roku. W stosunku do połączonego zastosowania przeniesienia remanetu i antycypacyjnego wykorzystania i postanowień ust. 14 limity ilościowe nie będą mieć miejsca.

14. Kiedy więcej niż jeden produkt Członka będzie podlegać ograniczeniom innego Członka na podstawie niniejszego Artykułu, poziom uzgodnionego ograniczenia, zgodnie z niniejszym Artykułem, na każdy z takich produktów może zostać przekroczony o 7 procent pod warunkiem, że bazując na wspólnych, uzgodnionych jednostkach, całkowity wolumen eksportu podlegającego ograniczeniom nie przekracza ogólnej sumy poziomów ograniczeń na wszystkie produkty ograniczane na podstawie niniejszego Artykułu. W przypadkach, kiedy okresy stosowania ograniczeń na te produkty nie będą się zbiegać ze sobą, postanowienie niniejsze będzie mieć zastosowanie do każdego nakładającego się okresu na bazie *pro rata*.

15. Jeżeli na podstawie niniejszego Artykułu stosuje się działanie ochronne w odniesieniu do produktu uprzednio ograniczanego na bazie MFA w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających wejście w życie Porozumienia WTO, lub też na podstawie postanowień Artykułów 2 lub 6 niniejszego Porozumienia, poziom nowego ograniczenia będzie poziomem, o którym mowa w ust. 8 chyba, że takie nowe ograniczenie nie wchodzi w życie w trakcie roku od:

- (a) daty notyfikowania eliminacji poprzedniego ograniczenia, o której mowa w ust. 15 Artykułu 2; lub
- (b) daty zniesienia poprzedniego ograniczenia wprowadzonego na podstawie niniejszego Artykułu lub MFA,

w którym to przypadku jego poziom będzie co najmniej wyższy niż (i) poziom ograniczenia stosowanego przez okres ostatnich dwunastu miesięcy lub (ii) poziom ograniczeń, o którym mowa w ust. 8.

16. W przypadku, kiedy Członek nie utrzymujący ograniczenia na podstawie Artykułu 2, podejmuje decyzję o wprowadzeniu ograniczenia na podstawie postanowień niniejszego Artykułu, to określi on stosowne regulacje, które: (a) w pełni uwzględnią, zarówno w odniesieniu do składu włókien, jak i w kategoriach konkurencji o ten sam segment jego rynku wewnętrznego czynniki takie, jak ustalona klasyfikacja taryfowa oraz jednostki ilościowe oparte na normalnej praktyce handlowej przy zawieraniu transakcji eksportowych i importowych, oraz (b) pozwolą uniknąć nadmiernej szczegółowości. Wniosek o konsultacje, o którym mowa w ust. 7 lub 11 dotyczyć będzie także kompletnej informacji o takich regulacjach.

Artykuł 7

1. Jako część procesu integracji oraz z uwzględnieniem specyficznych zobowiązań podjętych przez Członków w wyniku Rundy Urugwajskiej, wszyscy Członkowie podejmą takie działania, jakie mogą okazać się niezbędne dla spełnienia reguł i zasad GATT 1994 tak, aby:

- (a) osiągnąć poprawę w dostępie do rynków wyrobów tekstylnych i odzieżowych przy pomocy takich środków, jak np. redukcje i związanie

stawek celnych, redukcja lub eliminacja ograniczeń pozataryfowych oraz uproszczenie formalności celnych, administracyjnych i licencyjnych;

- (b) zapewnić stosowanie środków polityki handlowej związanych z uczciwymi i sprawiedliwymi warunkami handlu tekstyliami i odzieżą w dziedzinach takich, jak reguły i procedury dumpingowe i antydumpingowe, subsydia i środki wyrównawcze oraz ochrona własności intelektualnej, i
- (c) uniknąć dyskryminacji importu w sektorze tekstyliów i odzieży przy podejmowaniu środków dyktowanych racjami ogólnej polityki handlowej.

Działania takie nie będą naruszać praw i zobowiązań Członków wynikających z GATT 1994.

2. Członkowie będą notyfikować do TMB działania wymienione w ust. 1 mające związek ze stosowaniem niniejszego Porozumienia. Jeżeli działania takie zostały notyfikowane innym organom WTO, to dla spełnienia wymogów niniejszego ustępu wystarczające będzie streszczenie tych notyfikacji. Każdy z Członków będzie mieć prawo do wystosowania odwrotnej notyfikacji do TMB.

3. Jeżeli którykolwiek z Członków uważa, iż inny Członek nie podjął działań, o których mowa w ust. 1, oraz że naruszono równowagę praw i zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia, Członek ten może wnieść sprawę do rozpatrzenia przez odpowiednie organy WTO oraz poinformować TMB. Wszystkie następujące po tym ustalenia lub konkluzje, do jakich dojdą organy WTO zostaną włączone do obszernego raportu TMB.

Artykuł 8

1. W celu nadzorowania stosowania niniejszego Porozumienia, analizowania wszystkich środków podejmowanych na podstawie postanowień niniejszego Porozumienia oraz ich zgodności z niniejszym Porozumieniem, jak również w celu podejmowania działań wymaganych Artykułami niniejszego Porozumienia, niniejszym ustanawia się Organ Kontrolny do spraw Tekstyliów (TMB). TMB składać się będzie z Przewodniczącego oraz 10 członków. Przedstawicielstwo w TMB będzie zrównoważone i szeroko reprezentatywne dla składu członkowskiego. Członkowie TMB będą podlegać rotacji w odpowiednich przedziałach czasowych. Członkowie będą wyznaczani przez Członków desygnowanych przez Radę Handlu Towarami do zasiadania w TMB i pełnili swoje funkcje na bazie *ad personam*.

2. TMB opracuje procedurę swojej pracy. Jednakże jest zrozumiałe, że consensus w ramach TMB nie wymaga zgody lub jednomyślności członków wyznaczonych przez Członków zaangażowanych w nierozstrzygniętą sprawę będącą przedmiotem rozpatrzenia przez TMB.

3. TMB będzie organem stałym, spotykającym się w miarę potrzeby w celu wykonywania swoich funkcji wynikających z niniejszego Porozumienia. Będzie się on opierał na notyfikacjach i informacjach dostarczanych przez Członków stosownie do

odpowiednich Artykułów niniejszego Porozumienia uzupełnionych jakimikolwiek dodatkowymi informacjami i niezbędnymi szczegółami, których mogą dostarczyć lub dostarczenia których może zażądać TMB. TMB może również bazować na notyfikacjach oraz sprawozdaniach składanych do lub otrzymywanych z innych organów WTO, oraz z takich innych źródeł, które uzna za stosowne.

4. Członkowie zapewnią sobie wzajemnie równe możliwości konsultacji w zakresie jakichkolwiek spraw oddziałujących na funkcjonowanie niniejszego Porozumienia.

5. W przypadku braku jakiegokolwiek wzajemnie uzgodnionego rozwiązania w wyniku dwustronnych konsultacji, o których mowa w niniejszym Porozumieniu, TMB na wniosek któregoś z tych Członków, po niezwłocznym i dokładnym rozpatrzeniu sprawy przedstawi zainteresowanym Członkom zalecenia.

6. Na wniosek któregoś z Członków TMB niezwłocznie rozpatrzy każdą konkretną sprawę, którą ten Członek uważa za szkodliwą dla jego interesów wynikających z niniejszego Porozumienia, a także w przypadku, kiedy w wyniku konsultacji pomiędzy TMB i zainteresowanym Członkiem lub Członkami nie uda się osiągnąć wzajemnie zadowolającego rozwiązania. W odniesieniu do takich spraw TMB może przedstawiać zainteresowanym Członkom uwagi, jakie uzna za stosowne, również dla celów przeglądu, o którym mowa w ust. 11.

7. Przed sformułowaniem zaleceń lub uwag TMB zaprosi do udziału tych Członków, których dana sprawa może bezpośrednio dotyczyć.

8. Kiedykolwiek TMB zostanie poproszone o przedstawienie zaleceń lub ustaleń, spełni taką prośbę, możliwie w ciągu 30 dni, chyba że niniejsze Porozumienie przewiduje inny przedział czasowy. Wszystkie takie zalecenia lub ustalenia zostaną przedstawione bezpośrednio zainteresowanym Członkom, jak również Radzie Handlu Towarami dla jej informacji.

9. Członkowie będą dokładać starań, aby w całej rozciągłości zaakceptować zalecenia TMB, który będzie w stosowny sposób nadzorować realizację takich zaleceń.

10. Jeżeli Członek uważa, że nie jest w stanie zastosować się do zaleceń TMB, nie później niż w ciągu miesiąca od otrzymania takich zaleceń przedstawi TMB przyczyny, dla których nie może tego spełnić. Po dogłębnym rozpatrzeniu przedstawionych przyczyn, TMB opracuje natychmiast jakiekolwiek dalsze zalecenia, które uzna za stosowne. Jeżeli po przedstawieniu takich zaleceń sprawa pozostanie nadal nierozwiązana, każdy z zainteresowanych Członków może wnieść ją pod obrady Organu Rozstrzygania Sporów i powołać się na ust. 2 Artykułu XXIII GATT 1994 oraz odnośne postanowienia Porozumienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów.

11. Dla nadzorowania realizacji niniejszego Porozumienia pod koniec każdego etapu procesu integracji Rada Handlu Towarami będzie dokonywać zasadniczego przeglądu. W celu pomocy przy jego przeprowadzeniu TMB, co najmniej na pięć miesięcy przed zakończeniem każdego etapu, przekaze Radzie Handlu Towarami obszerny raport

dotyczący realizacji niniejszego Porozumienia w trakcie rozpatrywanego etapu, a zwłaszcza spraw związanych z procesem integracji, stosowaniem środków ochronnych w okresie przejściowym oraz stosowaniem reguł i zasad GATT 1994 określonych odpowiednio w Artykułach 2, 3, 6 i 7. Obszerny raport TMB może obejmować dowolne rekomendacje, które TMB uzna za stosowne dla Rady Handlu Towarami.

12. W świetle dokonanego przeglądu Rada Handlu Towarami podejmie poprzez consensus takie decyzje, jakie uzna za stosowne tak, aby równowaga praw i zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia nie została naruszona. W celu rozwiązania jakichkolwiek sporów, które mogą powstać w związku z kwestiami poruszonymi w Artykule 7, Organ Rozstrzygania Sporów może zezwolić, bez uszczerbku dla końcowych terminów wymienionych w Artykule 9, aby każdy Członek nie wywiązujący się ze swoich zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia, dostosował się do ust. 14 Artykułu 2 na etapie następującym po przeglądzie.

Artykuł 9

Niniejsze Porozumienie oraz wszystkie ograniczenia z niego wynikające przestaną obowiązywać pierwszego dnia sto dwudziestego pierwszego miesiąca od momentu wejścia w życie Porozumienia WTO. Od tej daty sektor tekstyliów i odzieży zostanie całkowicie zintegrowany z GATT 1994. Niniejsze Porozumienie nie będzie przedłużone.

ZAŁĄCZNIK**LISTA PRODUKTÓW OBJĘTYCH NINIEJSZYM POROZUMIENIEM**

1. Niniejszy Załącznik zawiera produkty tekstylne i odzieżowe określone na sześciocyfrowym poziomie Zharmonizowanego Systemu Opisu i Kodowania Towarów (HS).
2. Działania ochronne, o których mowa w Artykule 6, będą stosowane w odniesieniu do poszczególnych wyrobów tekstylnych i odzieżowych, a nie na bazie linii HS per se.
3. Działania ochronne, o których mowa w Artykule 6 niniejszego Porozumienia, nie będą stosowane w odniesieniu do:
 - (a) eksportu Członków - krajów rozwijających się obejmującego ręcznie produkowane tkaniny wyrabiane chałupniczo, produkty chałupnictwa wykonane z takich tkanin lub produkty tekstylne i odzieżowe tradycyjnego rzemiosła ludowego pod warunkiem, iż wyroby takie będą w odpowiedni sposób udokumentowane zgodnie z porozumieniami zawartymi między zainteresowanymi Członkami;
 - (b) wyrobów tekstylnych, międzynarodowy handel którymi nosi charakter historyczny i którymi handlowano w znaczących ilościach do 1982 r. takich jak torby, worki, podkłady dywanowe, liny, torby podróżne, maty, materiały do wyrobu mat oraz dywany, produkowanych zazwyczaj z juty, włókna kokosowego, sizalu, manili (konopie manilskie), włókien roślin z rodzaju *Agave* i *Furcraea* oraz włókien z liści *Agave fourcroydes* z rodziny *Amaryllidaceae*;
 - (c) wyrobów wykonanych z czystego jedwabiu.

W odniesieniu do takich towarów będą mieć zastosowanie postanowienia Artykułu XIX GATT 1994 zgodnie z interpretacją Porozumienia w sprawie klauzul ochronnych.

**Produkty objęte Sekcją XI (Tekstyliia i wyroby tekstylne)
Zharmonizowanego systemu określania i kodowania towarów (HS)**

Nr HS	Opis produktu
Dz. 50	Jedwab
5004 00	Przędza jedwabna (inna niż przędza z odpadów jedwabiu), nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5005 00	Przędza z odpadów jedwabiu, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5006 00	Przędza jedwabna i przędza z odpadów jedwabiu, przeznaczona do sprzedaży detalicznej; substytut katgut z jedwabiu
5007 10	Tkaniny z wyczesków jedwabiu
5007 20	Tkaniny jedwabne zawierające 85% lub więcej masy jedwabiu lub odpadów jedwabiu innych niż wyczeski jedwabiu
5007 90	Inne tkaniny jedwabne
Dz. 51	Wełna, cienka lub gruba sierść zwierzęca; przędza i tkanina z włosia końskiego.
5105 10	Wełna zgrzeblona
5105 21	Czesana wełna cięta
5105 29	Czesanka wełniana i pozostałe wełny czesane, inne niż czesana wełna cięta
5105 30	Cienka sierść zwierzęca, zgrzeblona lub czesana
5106 10	Przędza z wełny zgrzeblonej, zawierająca 85% lub więcej masy wełny, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5106 20	Przędza z wełny zgrzeblonej, zawierająca mniej niż 85% masy wełny, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5107 10	Przędza z wełny czesanej, zawierająca 85% lub więcej masy wełny, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5107 20	Przędza z wełny czesanej, zawierająca mniej niż 85% masy wełny, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5108 10	Przędza z cienkiej sierści zwierzęcej zgrzeblonej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5108 20	Przędza z cienkiej sierści zwierzęcej czesanej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5109 10	Przędza z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, zawierająca 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5109 90	Przędza z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, zawierająca mniej niż 85% masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5110 00	Przędza z grubej sierści zwierzęcej i przędza z włosia końskiego
5111 11	Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej nie przekraczającej 300 g/m ²

- 5111 19 Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej przekraczającej 300 g/m²
- 5111 20 Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi ciągłymi
- 5111 30 Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi ciętymi
- 5111 90 Tkaniny ze zgrzeblonej wełny lub zgrzeblonej sierści zwierzęcej cienkiej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, pozostałe
- 5112 11 Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m²
- 5112 19 Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające 85% lub więcej masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m²
- 5112 20 Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające mniej niż 85% masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie ze sztucznymi włóknami ciągłymi
- 5112 30 Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające mniej niż 85% masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, mieszane głównie lub wyłącznie ze sztucznymi włóknami ciętymi
- 5112 90 Tkaniny z wełny czesankowej lub cienkiej sierści zwierzęcej czesankowej, zawierające mniej niż 85% masy wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, pozostałe
- 5113 00 Tkaniny z grubej sierści zwierzęcej lub włosia końskiego

Dz. 52 Bawełna

- 5204 11 Nici bawełniane do szycia, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, nie przeznaczone do sprzedaży detalicznej
- 5204 19 Nici bawełniane do szycia, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, nie przeznaczone do sprzedaży detalicznej
- 5204 20 Nici bawełniane do szycia, przeznaczone do sprzedaży detalicznej
- 5205 11 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteksa lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 12 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej

- 5205 13 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 14 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.32 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 15 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 21 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteksa lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 22 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 23 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 24 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.32 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 25 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5205 31 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decyteksa lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 32 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decyteksa lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 33 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decyteksa lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 34 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decyteksa lecz nie mniejszej niż 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała

- 5205 35 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 41 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decyteków lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 42 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decyteków lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 43 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decyteków lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 44 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decyteków lecz nie mniejszej niż 125 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5205 45 Przędza bawełniana, zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 11 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteków lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 12 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteków, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 13 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteków, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 14 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.31 decyteków, lecz nie mniejszej niż 125 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 15 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decyteków, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 21 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej 714.29 decyteków lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej

- 5206 22 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 714.29 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 23 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 232.56 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 24 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 192.31 decyteksa, lecz nie mniejszej niż 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 25 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, pojedyncza z włókien czesanych, o masie jednostkowej poniżej 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5206 31 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decyteksa lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 32 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decyteksa lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 33 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decyteksa lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 34 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decyteksa lecz nie mniejszej niż 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 35 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien nie czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 41 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej 714.29 decyteksa lub większej, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 42 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 714.29 decyteksa lecz nie mniejszej niż 232.56 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała

- 5206 43 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 232.56 decyteksa lecz nie mniejszej niż 192.31 decyteksa, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 44 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 192.31 decyteksa lecz nie mniejszej niż 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5206 45 Przędza bawełniana, zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z włókien czesanych, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej poniżej 125 decyteksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej, pozostała
- 5207 10 Przędza bawełniana (inna niż nici do szycia), zawierająca 85% lub więcej masy bawełny, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5207 90 Przędza bawełniana (inna niż nici do szycia), zawierająca mniej niż 85% masy bawełny, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5208 11 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 100 g/m², nie bielone
- 5208 12 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m² lecz nie przekraczającej 200 g/m², nie bielone
- 5208 13 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², nie bielone
- 5208 19 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², nie bielone
- 5208 21 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 100 g/m², bielone
- 5208 22 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m² lecz nie przekraczającej 200 g/m², bielone
- 5208 23 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², bielone
- 5208 29 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², bielone
- 5208 31 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 100 g/m², barwione
- 5208 32 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m² lecz nie przekraczającej 200 g/m², barwione

- 5208 33 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², barwione
- 5208 39 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², barwione
- 5208 41 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 100 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5208 42 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m² lecz nie przekraczającej 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5208 43 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5208 49 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5208 51 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 100 g/m², drukowane
- 5208 52 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej przekraczającej 100 g/m² lecz nie przekraczającej 200 g/m², drukowane
- 5208 53 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², drukowane
- 5208 59 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², drukowane
- 5209 11 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², nie bielone
- 5209 12 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², nie bielone
- 5209 19 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², nie bielone
- 5209 21 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², bielone
- 5209 22 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², bielone
- 5209 29 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², bielone
- 5209 31 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², barwione
- 5209 32 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², barwione
- 5209 39 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², barwione

- 5209 41 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5209 42 Tkaniny drelichowe z bawełny, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m²
- 5209 43 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, inne niż drelich, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5209 49 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5209 51 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², drukowane
- 5209 52 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², drukowane
- 5209 59 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające 85% lub więcej masy bawełny, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², drukowane
- 5210 11 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², nie bielone
- 5210 12 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², nie bielone
- 5210 19 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², nie bielone
- 5210 21 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², bielone
- 5210 22 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², bielone
- 5210 29 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², bielone
- 5210 31 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², barwione
- 5210 32 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², barwione
- 5210 39 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², barwione
- 5210 41 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami

- sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5210 42 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5210 49 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5210 51 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², drukowane
- 5210 52 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², drukowane
- 5210 59 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej nie większej niż 200 g/m², drukowane
- 5211 11 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², nie bielone
- 5211 12 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², nie bielone
- 5211 19 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², nie bielone
- 5211 21 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², bielone
- 5211 22 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², bielone
- 5211 29 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², bielone
- 5211 31 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², barwione
- 5211 32 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², barwione
- 5211 39 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², barwione

- 5211 41 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5211 42 Tkaniny drelichowe z bawełny, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m²
- 5211 43 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, inne niż drelich, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5211 49 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5211 51 Tkaniny bawełniane o splocie płóciennym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², drukowane
- 5211 52 Tkaniny bawełniane o splocie skośnym, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², drukowane
- 5211 59 Pozostałe tkaniny bawełniane, zawierające mniej niż 85% masy bawełny, mieszane głównie lub wyłącznie z włóknami sztucznymi, o masie jednostkowej ponad 200 g/m², drukowane
- 5212 11 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², nie bielone
- 5212 12 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², bielone
- 5212 13 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², barwione
- 5212 14 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5212 15 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej nie przekraczającej 200 g/m², drukowane
- 5212 21 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m², nie bielone
- 5212 22 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m², bielone
- 5212 23 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m², barwione
- 5212 24 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5212 25 Inne tkaniny bawełniane, o masie jednostkowej przekraczającej 200 g/m², drukowane
- Dz. 53 Inne roślinne materiały włókiennicze, przędza papierowa i tkaniny z przędzy papierowej**

5306 10	Przędza lniana, pojedyncza
5306 20	Przędza lniana nitkowana lub nitkowana wielokrotnie
5307 10	Przędza z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, pojedyncza
5307 20	Przędza z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie
5308 20	Przędza z konopi naturalnych
5308 90	Przędza z pozostałych roślinnych materiałów włókienniczych
5309 11	Tkaniny lniane, zawierające 85% lub więcej masy lnu, nie bielone lub bielone
5309 19	Tkaniny lniane, zawierające 85% lub więcej masy lnu, inne niż nie bielone lub bielone
5309 21	Tkaniny lniane, zawierające mniej niż 85% masy lnu, nie bielone lub bielone
5309 29	Tkaniny lniane, zawierające mniej niż 85% masy lnu, inne niż nie bielone lub bielone
5310 10	Tkaniny z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, nie bielone
5310 90	Tkaniny z juty lub innych łykowatych włókien przędnych, inne niż nie bielone
5311 00	Tkaniny z innych roślinnych włókien przędnych; tkaniny z przędzy papierowej

Dz. 54 Włókna chemiczne ciągłe

5401 10	Nici do szycia z włókien ciągłych syntetycznych
5401 20	Nici do szycia z włókien ciągłych przetworzonych
5402 10	Przędza o dużej wytrzymałości na rozciąganie (inna niż nici do szycia), z nylonu lub innych poliamidów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 20	Przędza o dużej wytrzymałości na rozciąganie (inna niż nici do szycia), z poliestrów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 31	Pozostała przędza teksturowana z nylonu lub innych poliamidów, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej do 50 teksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 32	Pozostała przędza teksturowana z nylonu lub innych poliamidów, o masie jednostkowej przędzy pojedynczej ponad 50 teksów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 33	Pozostała przędza teksturowana z poliestrów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 39	Pozostała przędza teksturowana z włókien ciągłych syntetycznych, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 41	Pozostała przędza, pojedyncza, nieskręcana, z nylonu lub innych poliamidów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 42	Pozostała przędza z poliestrów, pojedyncza, częściowo orientowana, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 43	Pozostała przędza z poliestrów, pojedyncza, nieskręcana, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
5402 49	Pozostała przędza z włókien ciągłych syntetycznych, nieskręcana, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej

- 5402 51 Przędza z nylonu lub innych poliamidów, pojedyncza, o skręcie przekraczającym 50 obrotów na metr, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5402 52 Przędza z poliestrów, pojedyncza, o skręcie przekraczającym 50 obrotów na metr, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5402 59 Pozostała przędza z włókien ciągłych syntetycznych, pojedyncza, o skręcie przekraczającym 50 obrotów na metr, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5402 61 Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z nylonu lub innych poliamidów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5402 62 Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z poliestrów, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5402 69 Pozostała przędza z włókien ciągłych syntetycznych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 10 Przędza z jedwabiu wiskozowego (inna niż nici do szycia), o dużej wytrzymałości na rozciąganie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 20 Pozostała przędza teksturowana z włókna ciągłego przetworzonego, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 31 Pozostała przędza, pojedyncza, z jedwabiu wiskozowego, nieskręcana, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 32 Pozostała przędza, pojedyncza, z jedwabiu wiskozowego, o skręcie przekraczającym 120 obrotów na metr, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 33 Pozostała przędza, pojedyncza, z octanu celulozy, nieskręcana, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 39 Pozostała przędza z włókna ciągłego przetworzonego, pojedyncza, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 41 Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z jedwabiu wiskozowego, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 42 Pozostała przędza, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, z octanu celulozy, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5403 49 Pozostała przędza z włókna ciągłego przetworzonego, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5404 10 Syntetyczne włókno pojedyncze o masie jednostkowej 67 decyteków lub większej, którego żaden wymiar przekroju poprzecznego nie przekracza 1 mm
- 5404 90 Pasek i podobne z syntetycznych materiałów włókienniczych o pozornej szerokości nie przekraczającej 5 mm
- 5405 00 Przetworzone włókno pojedyncze o masie jednostkowej 67 decyteków lub większej, którego żaden wymiar przekroju poprzecznego nie przekracza 1 mm; pasek lub podobne z przetworzonego materiału włókienniczego o pozornej szerokości nie przekraczającej 5 mm
- 5406 10 Przędza z syntetycznego włókna ciągłego (inna niż nici do szycia), przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5406 20 Przędza z przetworzonego włókna ciągłego (inna niż nici do szycia), przeznaczona do sprzedaży detalicznej

- 5407 10 Tkaniny z przędzy z o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z nylonu lub innych poliamidów lub z poliestrów
- 5407 20 Tkaniny wykonane z pasków lub podobnego materiału z syntetycznych materiałów włókienniczych
- 5407 30 Tkaniny wyszczególnione w uwadze 9 do Sekcji XI (warstwy równoległej przędzy syntetycznej)
- 5407 41 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, nie bielone lub bielone
- 5407 42 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, barwione
- 5407 43 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, z przędzy o różnych barwach
- 5407 44 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% lub więcej masy włókna ciągłego z nylonu lub innych poliamidów, drukowane
- 5407 51 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% i więcej masy tekstuowanego włókna poliestrowego, nie bielone lub bielone
- 5407 52 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% i więcej masy tekstuowanego włókna poliestrowego, barwione
- 5407 53 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% i więcej masy tekstuowanego włókna poliestrowego, z przędzy o różnych barwach
- 5407 54 Pozostałe tkaniny, zawierające 85% i więcej masy tekstuowanego włókna poliestrowego, drukowane
- 5407 60 Pozostałe tkaniny zawierające 85% lub więcej masy nietekstowanego włókna poliestrowego
- 5407 71 Pozostałe tkaniny zawierające 85% i więcej masy włókna syntetycznego, nie bielone lub bielone
- 5407 72 Pozostałe tkaniny zawierające 85% i więcej masy włókna syntetycznego, barwione
- 5407 73 Pozostałe tkaniny zawierające 85% i więcej masy włókna syntetycznego, z włókien o różnych barwach
- 5407 74 Pozostałe tkaniny zawierające 85% i więcej masy włókna syntetycznego, drukowane
- 5407 81 Pozostałe tkaniny zawierające do 85% masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, nie bielone lub bielone
- 5407 82 Pozostałe tkaniny zawierające do 85% masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, barwione
- 5407 83 Pozostałe tkaniny zawierające do 85% masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, z przędzy o różnych barwach
- 5407 84 Pozostałe tkaniny zawierające do 85% masy włókna syntetycznego, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, drukowane
- 5407 91 Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, nie bielone lub bielone
- 5407 92 Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, barwione
- 5407 93 Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, z przędzy o różnych barwach
- 5407 94 Pozostałe tkaniny z włókna syntetycznego, drukowane
- 5408 10 Tkaniny wykonane z przędzy o dużej wytrzymałości na rozciąganie, z jedwabiu wiskozowego

5408 21	Pozostałe tkaniny zawierające 85% lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, nie bielone lub bielone
5408 22	Pozostałe tkaniny zawierające 85% lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, barwione
5408 23	Pozostałe tkaniny zawierające 85% lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, z przędzy o różnych barwach
5408 24	Pozostałe tkaniny zawierające 85% lub więcej masy włókna przetworzonego lub paska, lub podobnego materiału, drukowane
5408 31	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, bielone lub nie bielone
5408 32	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, barwione
5408 33	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, z przędzy o różnych barwach
5408 34	Pozostałe tkaniny z włókna przetworzonego, drukowane

Dz. 55 Włókna chemiczne cięte

5501 10	Kabel z nylonu lub innych poliamidów
5501 20	Kabel z poliestrów
5501 30	Kabel akrylowy lub modakrylowy
5501 90	Pozostały kabel z włókna syntetycznego
5502 00	Kabel z włókna przetworzonego
5503 10	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z nylonu lub innych poliamidów
5503 20	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z poliestrów
5503 30	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, akrylowe lub modakrylowe
5503 40	Syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z polipropylenu
5503 90	Pozostałe syntetyczne włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane
5504 10	Przetworzone włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, z wiskozy
5504 90	Przetworzone włókna cięte, niezgrzeblone, nieczesane, inne niż z wiskozy
5505 10	Odpady włókien syntetycznych
5505 20	Odpady włókien przetworzonych
5506 10	Syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane, z nylonu lub innych poliamidów
5506 20	Syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane, z poliestrów
5506 30	Syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane, akrylowe lub modakrylowe
5506 90	Pozostałe syntetyczne włókna cięte, zgrzeblone lub czesane
5507 00	Przetworzone włókna chemiczne cięte, zgrzeblone lub czesane
5508 10	Nici do szycia z syntetycznych włókien ciętych
5508 20	Nici do szycia z przetworzonych włókien ciętych
5509 11	Przędza, zawierająca 85% lub więcej masy włókien ciętych z nylonu lub innych poliamidów, pojedyncza, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej

- 5509 12 Pozostała przędza, zawierająca 85% lub więcej masy włókien ciętych z nylonu lub innych poliamidów, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 21 Przędza zawierająca 85% lub więcej masy ciętych włókien poliestrowych, pojedyncza, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 22 Pozostała przędza, zawierająca 85% lub więcej masy ciętych włókien poliestrowych, nitkowana, lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 31 Przędza zawierająca 85% lub więcej masy ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, pojedyncza, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 32 Pozostała przędza, zawierająca 85% lub więcej masy ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, nitkowana, lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 41 Przędza, zawierająca 85% lub więcej masy syntetycznych włókien ciętych, pojedyncza, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 42 Pozostała przędza, zawierająca 85% lub więcej masy syntetycznych włókien ciętych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 51 Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z przetworzonymi włóknami ciętymi, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 52 Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 53 Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 59 Pozostała przędza z poliestrowych włókien ciętych, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 61 Pozostała przędza z ciętych włókien akrylowych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 62 Pozostała przędza z ciętych włókien akrylowych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 69 Pozostała przędza z ciętych włókien akrylowych, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 91 Pozostała przędza z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
- 5509 92 Pozostała przędza z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5509 99 Pozostała przędza z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5510 11 Przędza z przetworzonych włókien ciętych, zawierająca 85% lub więcej masy przetworzonych włókien ciętych, pojedyncza, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej

- 5510 12 Przędza z przetworzonych włókien ciętych, zawierająca 85% lub więcej masy przetworzonych włókien ciętych, nitkowana lub nitkowana wielokrotnie, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5510 20 Pozostała przędza z przetworzonych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5510 30 Pozostała przędza z przetworzonych włókien ciętych, mieszana głównie lub wyłącznie z bawełną, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5510 90 Pozostała przędza z przetworzonych włókien ciętych, nie przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5511 10 Przędza (z wyłączeniem nici do szycia), z syntetycznych włókien ciętych, zawierająca 85% lub więcej masy takich włókien, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5511 20 Pozostała przędza (z wyłączeniem nici do szycia), z syntetycznych włókien ciętych, zawierająca poniżej 85% masy takich włókien, przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5511 30 Przędza z przetworzonych włókien ciętych (z wyłączeniem nici do szycia), przeznaczona do sprzedaży detalicznej
- 5512 11 Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85% lub więcej masy poliestrowych włókien ciętych, nie bielone lub bielone
- 5512 19 Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85% lub więcej masy poliestrowych włókien ciętych, inne niż nie bielone lub bielone
- 5512 21 Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85% lub więcej masy akrylowych lub modakrylowych włókien ciętych, nie bielone lub bielone
- 5512 29 Tkaniny z syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85% lub więcej masy akrylowych lub modakrylowych włókien ciętych, inne niż nie bielone lub bielone
- 5512 91 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85% lub więcej masy takich włókien ciętych, nie bielone lub bielone
- 5512 99 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające 85% lub więcej masy takich włókien ciętych, inne niż nie bielone lub bielone
- 5513 11 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone, o splocie płóciennym
- 5513 12 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone, o splocie skośnym
- 5513 13 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone
- 5513 19 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z

- bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone,
- 5513 21 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², o splocie płóciennym, barwione
- 5513 22 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², o splocie skośnym, barwione
- 5513 23 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², barwione
- 5513 29 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², barwione
- 5513 31 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², o splocie płóciennym, z przędzy o różnych barwach
- 5513 32 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², o splocie skośnym, z przędzy o różnych barwach
- 5513 33 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5513 39 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5513 41 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², o splocie płóciennym, drukowane
- 5513 42 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², o splocie skośnym, drukowane
- 5513 43 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², drukowane
- 5513 49 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej nie przekraczającej 170 g/m², drukowane

- 5514 11 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone, o splocie płóciennym
- 5514 12 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone, o splocie skośnym
- 5514 13 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone
- 5514 19 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², nie bielone lub bielone,
- 5514 21 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², o splocie płóciennym, barwione
- 5514 22 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², o splocie skośnym, barwione
- 5514 23 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², barwione
- 5514 29 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², barwione
- 5514 31 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², o splocie płóciennym, z przędzy o różnych barwach
- 5514 32 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², o splocie skośnym, z przędzy o różnych barwach
- 5514 33 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5514 39 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², z przędzy o różnych barwach
- 5514 41 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o

- masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², o splocie płóciennym, drukowane
- 5514 42 Tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², o splocie skośnym, drukowane
- 5514 43 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², drukowane
- 5514 49 Tkaniny z pozostałych syntetycznych włókien ciętych, zawierające poniżej 85% masy takich włókien, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, o masie jednostkowej przekraczającej 170 g/m², drukowane
- 5515 11 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z ciętymi włóknami jedwabiu wiskozowego
- 5515 12 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciągłymi
- 5515 13 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
- 5515 19 Pozostałe tkaniny z poliestrowych włókien ciętych
- 5515 21 Pozostałe tkaniny z ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciągłymi
- 5515 22 Pozostałe tkaniny z ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
- 5515 29 Pozostałe tkaniny z ciętych włókien akrylowych lub modakrylowych
- 5515 91 Tkaniny z pozostałych ciętych włókien syntetycznych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciągłymi
- 5515 92 Tkaniny z pozostałych ciętych włókien syntetycznych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą
- 5515 99 Pozostałe tkaniny z ciętych włókien syntetycznych
- 5516 11 Tkaniny zawierające 85% lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, nie bielone lub bielone
- 5516 12 Tkaniny zawierające 85% lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, barwione
- 5516 13 Tkaniny zawierające 85% lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, z przędzy o różnych barwach
- 5516 14 Tkaniny zawierające 85% lub więcej masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, drukowane
- 5516 21 Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, nie bielone lub bielone
- 5516 22 Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, barwione
- 5516 23 Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, z przędzy o różnych barwach

5516 24	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z chemicznymi włóknami ciętymi, drukowane
5516 31	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, nie bielone lub bielone
5516 32	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, barwione
5516 33	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, z przędzy o różnych barwach
5516 34	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z wełną lub cienką sierścią zwierzęcą, drukowane
5516 41	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, nie bielone lub bielone
5516 42	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, barwione
5516 43	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, z przędzy o różnych barwach
5516 44	Tkaniny zawierające poniżej 85% masy przetworzonych chemicznych włókien ciętych, mieszane głównie lub wyłącznie z bawełną, drukowane
5516 91	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, nie bielone lub bielone
5516 92	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, barwione
5516 93	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, z przędzy o różnych barwach
5516 94	Pozostałe tkaniny z przetworzonych włókien ciętych, drukowane
Dz. 56	Wata, filc i włókniny; przędze specjalne; szpagat, powrozy, linki i liny oraz wyroby z nich
5601 10	Podpaski higieniczne i tampony, pieluszki dla niemowląt oraz podobne artykuły sanitarne z waty
5601 21	Wata bawełniana i wyroby z niej, inne niż artykuły sanitarne
5601 22	Wata z włókien chemicznych i wyroby z niej, inne niż artykuły sanitarne
5601 29	Wata z innych wyrobów włókienniczych i wyroby z niej, inne niż artykuły sanitarne
5601 30	Kosmyki włókiennicze i proszek oraz rozdrobnione resztki włókien
5602 10	Filc igłowany i wyroby płaskie, których spójność zwiększono przez zszycie
5602 21	Filc inny niż filc igłowany, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, nie impregnowany, nie powlekany, nie pokrywany ani nie laminowany

- 5601 29 Filc inny niż filc igłowany, z innych materiałów włókienniczych, nie impregnowany, nie powlekany, nie pokrywany ani nie laminowany
- 5602 90 Pozostały filc z materiałów włókienniczych
- 5603 00 Włókniny, impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane lub nie poddane tego rodzaju obróbce
- 5604 10 Nić gumowa lub szpagat pokryty materiałem włókienniczym
- 5604 20 Przędza o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z poliestru, nylonu lub innego poliamidu, lub jedwabiu wiskozowego, impregnowana albo powlekana
- 5604 90 Pozostała przędza włókiennicza oraz taśma i podobne materiały, impregnowane, powlekane, pokryte lub otulane gumą lub tworzywem sztucznym
- 5605 00 Przędza metalizowana, żyłkowana lub nie, stanowiąca przędzę włókienniczą, lub taśma, lub podobny materiał, połączony z metalem w postaci nici, taśmy lub proszku, lub pokryty metalem
- 5606 00 Przędza żyłkowana i taśma lub podobny materiał; przędza szenilowa; przędza krajkowa
- 5607 10 Szpagat, powróż, linki i liny, z juty lub innych łykowych włókien przędnych
- 5607 21 Szpagat do wiązania lub belowania z sizalu lub innych włókien przędnych z rodzaju Agave
- 5607 29 Pozostały szpagat, powróż, linki i liny, z sizalu
- 5607 30 Szpagat, powróż, linki i liny, z manili (konopie manilskie lub "Musa textilis Nee") lub innych twardych włókien z liści
- 5607 41 Szpagat do wiązania lub belowania, z polietylenu lub polipropylenu
- 5607 49 Pozostały szpagat, powróż, linki i liny, z polietylenu lub polipropylenu
- 5607 50 Szpagat, powróż, linki i liny, z pozostałych włókien syntetycznych
- 5607 90 Szpagat, powróż, linki i liny, z pozostałych materiałów
- 5608 11 Gotowe sieci rybackie z chemicznych materiałów włókienniczych
- 5608 19 Siatki wiązane ze szpagatu, powroza lub liny oraz inne gotowe sieci wykonane z chemicznych materiałów włókienniczych
- 5608 90 Pozostałe siatki wiązane ze szpagatu, powroza lub liny oraz gotowe siatki wykonane z innych materiałów włókienniczych
- 5609 00 Wyroby z przędzy, taśmy, szpagatu, powroza, linki lub liny, gdzie indziej nie wymienione ani nie włączone

Dz. 57 Dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe

- 5701 10 Dywany wiązane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 5701 90 Dywany wiązane z innych materiałów włókienniczych
- 5702 10 Kilimy ręcznie tkane "Kelem", "Schumacks", "Karamanie" i podobne
- 5702 20 Wykładziny podłogowe z włókna kokosowego
- 5702 31 Inne dywany, strzyżone, niekonfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 5702 32 Inne dywany, strzyżone, niekonfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
- 5702 39 Inne dywany, strzyżone, niekonfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych

5702 41	Pozostałe dywany, strzyżone, konfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 42	Pozostałe dywany, strzyżone, konfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 49	Pozostałe dywany, strzyżone, konfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5702 51	Pozostałe dywany, niestrzyżone, niekonfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 52	Pozostałe dywany, niestrzyżone, niekonfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 59	Pozostałe dywany, niestrzyżone, niekonfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5702 91	Inne dywany, niestrzyżone, konfekcjonowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5702 92	Inne dywany, niestrzyżone, konfekcjonowane, z chemicznych materiałów włókienniczych
5702 99	Inne dywany, niestrzyżone, konfekcjonowane, z innych materiałów włókienniczych
5703 10	Dywany pluszowe z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
5703 20	Dywany pluszowe z nylonu lub innych poliamidów
5703 30	Dywany pluszowe z innych chemicznych materiałów włókienniczych
5703 90	Dywany pluszowe z innych materiałów włókienniczych
5704 10	Dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe z filcu, o powierzchni maksimum 0.3 m ²
5704 90	Pozostałe dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe z filcu
5705 00	Inne dywany i inne włókiennicze wykładziny podłogowe

Dz. 58 **Tkaniny specjalne; tkaniny pluszowe; koronki; tkaniny obciowe; pasmanteria; hafty**

5801 10	Tkaniny "z włossem", pętelkowe i szenilowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 21	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z wątkiem runowym, z bawełny, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 22	Sztruks strzyżony z bawełny, z wyjątkiem tkanin wąskich
5801 23	Pozostałe tkaniny z wątkiem runowym z bawełny
5801 24	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z bawełny, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 25	Strzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z bawełny, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 26	Tkaniny szenilowe z bawełny, inne niż tkaniny wąskie
5801 31	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z wątkiem runowym, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
5801 32	Sztruks strzyżony, z włókien chemicznych, inny niż tkaniny wąskie
5801 33	Pozostałe tkaniny z wątkiem runowym, z włókien chemicznych
5801 34	Niestrzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806

- 5801 35 Strzyżone tkaniny pętelkowe z osnową runową, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
- 5801 36 Tkaniny szenilowe, z włókien chemicznych, inne niż tkaniny wąskie
- 5801 90 Tkaniny "z włosiem", pętelkowe i szenilowe, z innych materiałów włókienniczych, inne niż tkaniny z poz. nr 5802 i 5806
- 5802 11 Tkaniny ręcznikowe niestrzyżone i podobne tkaniny niestrzyżone z bawełny, z wyjątkiem tkanin wąskich objętych poz. nr 5806, nie bielone
- 5802 19 Tkaniny ręcznikowe niestrzyżone i podobne tkaniny niestrzyżone z bawełny, z wyjątkiem tkanin wąskich objętych poz. nr 5806 inne niż nie bielone
- 5802 20 Tkaniny ręcznikowe niestrzyżone i podobne tkaniny niestrzyżone z innych materiałów włókienniczych, z wyjątkiem tkanin wąskich objętych poz. nr 5806
- 5802 30 Różgowe tkaniny włókiennicze inne niż w pozycji 5703
- 5803 10 Gaza, z wyjątkiem wąskiej tkaniny objętej pozycją nr 5806, z bawełny
- 5803 90 Gaza, z wyjątkiem wąskiej tkaniny objętej pozycją nr 5806, z innych materiałów włókienniczych
- 5804 10 Tiule i inne tkaniny siatkowe, z wyjątkiem tkanin o konstrukcji tkanej, dzianej lub szydełkowanej
- 5804 21 Koronki wykonane maszynowo, z włókien chemicznych, w sztukach, w taśmach lub w postaci motywów
- 5804 29 Koronki wykonane maszynowo, z innych materiałów włókienniczych, w sztukach, w taśmach lub w postaci motywów
- 5804 30 Koronki wykonane ręcznie, w sztukach, w taśmach lub w postaci motywów
- 5805 00 Tkaniny obciowe ręcznie tkane typu gobelinów oraz tkaniny obciowe haftowane na kanwie, również konfekcjonowane
- 5806 10 Wąskie tkaniny pętelkowe oraz wąskie tkaniny szenilowe
- 5806 20 Pozostałe wąskie tkaniny, zawierające 5% lub więcej masy przędzy elastomerowej lub nici gumowej
- 5806 31 Pozostałe wąskie tkaniny, z bawełny
- 5806 32 Pozostałe wąskie tkaniny, z włókien chemicznych
- 5806 39 Pozostałe wąskie tkaniny, z innych materiałów włókienniczych
- 5806 40 Wyroby bez wątku sklejane (bolducs)
- 5807 10 Etykiety, odznaki i podobne wyroby z materiałów włókienniczych, tkane
- 5807 90 Pozostałe etykiety, odznaki i podobne wyroby z materiałów włókienniczych
- 5808 10 Plecionki w sztukach
- 5808 90 Ozdobne wyroby pasmanteryjne w sztukach, bez haftów, z wyłączeniem dzianych lub szydełkowanych; frędzle, pompony i podobne wyroby
- 5809 00 Tkaniny z nitką metalową oraz tkaniny z przędzy metalizowanej, stosowane w odzieży, w meblarstwie lub w podobnych celach, nie wymienione ani nie włączone gdzie indziej
- 5810 10 Hafty bez widocznego podłoża, w sztukach, taśmach lub motywach
- 5810 91 Pozostałe hafty, w sztukach, taśmach lub motywach, z bawełny

- 5810 92 Pozostałe hafty, w sztukach, taśmach lub motywach, z włókien chemicznych
- 5810 99 Pozostałe hafty, w sztukach, taśmach lub motywach, z innych materiałów włókienniczych
- 5811 00 Pikowane wyroby włókiennicze w sztukach
- Dz. 59 Tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane; wyroby włókiennicze do celów technicznych**
- 5901 10 Tkaniny powlekane gumą lub substancją skrobiową, używane do opraw książek itp.
- 5901 90 Techniczna kalka płócienna; płótna zagruntowane dla celów malarskich; płótno klejone i podobne tkaniny usztywniane do formowania stożków kapeluszy
- 5902 10 Tkaniny kordowe z przędzy o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z nylonu lub innych poliamidów
- 5902 20 Tkaniny kordowe z przędzy o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z poliesterów
- 5902 90 Tkaniny kordowe z przędzy o wysokiej wytrzymałości na rozciąganie, z jedwabiu wiskozowego
- 5903 10 Tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane polichlorkiem winylu
- 5903 20 Tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane poliuretanem
- 5903 90 Pozostałe tkaniny impregnowane, powlekane, pokrywane lub laminowane tworzywem sztucznym
- 5904 10 Linoleum, także wycinane według kształtu
- 5904 91 Wykładziny podłogowe, inne niż linoleum, z podłożem z filcu igłowego lub z włókien
- 5904 92 Wykładziny podłogowe, inne niż linoleum, z innymi podkładami włókienniczymi
- 5905 00 Włókiennicze wykładziny ścienne
- 5906 10 Taśma do klejenia z tkaniny gumowanej, o szerokości nie przekraczającej 20 cm
- 5906 91 Pozostałe tkaniny gumowane, dziane lub szydełkowane
- 5906 99 Pozostałe tkaniny gumowane
- 5907 00 Tkaniny impregnowane lub powlekane i pokrywane w inny sposób, płótna malowane (np. jako dekoracje teatralne)
- 5908 00 Knoty tkane, plecione lub dziane z materiałów włókienniczych, do lamp, kuchenek, zapalniczek, świec i wyrobów podobnych; koszulki żarowe oraz dzianiny cylindryczne do ich wyrobu
- 5909 00 Przewody rurowe do pomp i podobne przewody, z materiałów włókienniczych
- 5910 00 Pasy transmisyjne lub taśmy przenośnikowe z materiałów włókienniczych
- 5911 10 Tkaniny stosowane do wyrobu obić zgrzeblarskich oraz podobne wyroby do innych zastosowań technicznych
- 5911 20 Gaza młynarska, konfekcjonowana lub nie

- 5911 31 Tkaniny stosowane w maszynach papierniczych lub podobnych, o masie jednostkowej poniżej 650 g/m²
- 5911 32 Tkaniny stosowane w maszynach papierniczych lub podobnych, o masie jednostkowej 650 g/m² lub większej
- 5911 40 Tkanina filtracyjna stosowana w prasach olejarskich lub podobnych urządzeniach, łącznie z tkaniną z włosów ludzkich
- 5911 90 Pozostałe tkaniny i wyroby z materiałów włókienniczych do zastosowań technicznych

Dz. 60 Dzianiny i wyroby szydełkowane

- 6001 10 Wyroby "o długim włosie", dziane lub szydełkowane
- 6001 21 Wyroby pętelkowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6001 22 Wyroby pętelkowe, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6001 29 Wyroby pętelkowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6001 91 Inne wyroby z włosiem, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6001 92 Inne wyroby z włosiem, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6001 99 Pozostałe wyroby z włosiem, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6002 10 Inne wyroby dziane lub szydełkowane, o szerokości nie przekraczającej 30 cm, zawierające 5% lub więcej masy przędzy elastomerowej lub nitki gumowej
- 6002 20 Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, o szerokości nie przekraczającej 30 cm
- 6002 30 Inne wyroby dziane lub szydełkowane, o szerokości przekraczającej 30 cm, zawierające 5% lub więcej masy przędzy elastomerowej lub nitki gumowej
- 6002 41 Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6002 42 Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z bawełny
- 6002 43 Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z włókien chemicznych
- 6002 49 Pozostałe wyroby z dzianin osnowowych, z innych materiałów
- 6002 91 Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6002 92 Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6002 93 Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6002 99 Pozostałe wyroby dziane lub szydełkowane, z innych materiałów

Dz. 61 Odzież i dodatki odzieżowe dziane lub szydełkowane

- 6101 10 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6101 20 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z bawełny

- 6101 30 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6101 90 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6102 10 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6102 20 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6102 30 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6102 90 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny, kurtki anorak etc., dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6103 11 Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6103 12 Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6103 19 Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6103 21 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6103 22 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6103 23 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6103 29 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6103 31 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6103 32 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6103 33 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6103 39 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6103 41 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6103 42 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6103 43 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6103 49 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych

6104 11	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej	dziane lub
6104 12	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, szydełkowane, z bawełny	dziane lub
6104 13	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, szydełkowane, z włókien syntetycznych	dziane lub
6104 19	Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych	dziane lub
6104 21	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej	dziane lub
6104 22	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, szydełkowane, z bawełny	dziane lub
6104 23	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, szydełkowane, z włókien syntetycznych	dziane lub
6104 29	Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych	dziane lub
6104 31	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej	dziane lub szydełkowane,
6104 32	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z bawełny	dziane lub szydełkowane,
6104 33	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z włókien syntetycznych	dziane lub szydełkowane,
6104 39	Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z innych materiałów włókienniczych	dziane lub szydełkowane,
6104 41	Damskie lub dziewczęce suknie, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej	dziane lub szydełkowane,
6104 42	Damskie lub dziewczęce suknie, z bawełny	dziane lub szydełkowane,
6104 43	Damskie lub dziewczęce suknie, z włókien syntetycznych	dziane lub szydełkowane,
6104 44	Damskie lub dziewczęce suknie, z włókien przetworzonych	dziane lub szydełkowane,
6104 49	Damskie lub dziewczęce suknie, z innych materiałów włókienniczych	dziane lub szydełkowane,
6104 51	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniemy, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej	dziane lub szydełkowane,
6104 52	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniemy, z bawełny	dziane lub szydełkowane,
6104 53	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniemy, z włókien syntetycznych	dziane lub szydełkowane,
6104 59	Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniemy, z innych materiałów włókienniczych	dziane lub szydełkowane,
6104 61	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej	dziane lub szydełkowane,
6104 62	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z bawełny	dziane lub szydełkowane,
6104 63	Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z włókien syntetycznych	dziane lub szydełkowane,

- 6104 69 Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6105 10 Koszule męskie lub chłopięce, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6105 20 Koszule męskie lub chłopięce, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6105 90 Koszule męskie lub chłopięce, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6106 10 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6106 20 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6106 90 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6107 11 Męskie lub chłopięce kalessony i majtki, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6107 12 Męskie lub chłopięce kalessony i majtki, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6107 19 Męskie lub chłopięce kalessony i majtki, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6107 21 Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6107 22 Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6107 29 Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6107 91 Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6107 92 Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6107 99 Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6108 11 Damskie lub dziewczęce slipy i halki, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6108 19 Damskie lub dziewczęce slipy i halki, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6108 21 Damskie lub dziewczęce majtki i figi, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6108 22 Damskie lub dziewczęce majtki i figi, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6108 29 Damskie lub dziewczęce majtki i figi, dziane lub szydełkowane, z innych włókien chemicznych
- 6108 31 Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6108 32 Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6108 39 Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych

- 6108 91 Damskie lub dziewczęce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6108 92 Damskie lub dziewczęce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6108 99 Damskie lub dziewczęce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6109 10 Podkoszulki, trykoty wszelkiego rodzaju, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6109 90 Podkoszulki, trykoty wszelkiego rodzaju, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6110 10 Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6110 20 Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6110 30 Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6110 90 Swetry, golfy, pulowery, swetry typu cardigan, kamizelki i podobne artykuły, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6111 10 Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6111 20 Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6111 30 Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z włókien chemicznych
- 6111 90 Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6112 11 Ubiory do turystyki pieszej, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6112 12 Ubiory do turystyki pieszej, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6112 19 Ubiory do turystyki pieszej, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6112 20 Ubiory narciarskie, dziane lub szydełkowane
- 6112 31 Męskie lub chłopięce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6112 39 Męskie lub chłopięce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6112 41 Damskie lub dziewczęce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6112 49 Damskie lub dziewczęce stroje kąpielowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6113 00 Odzież wykonana z dzianin, również szydełkowanych, objętych pozycjami nr 5903, 5906 lub 5907
- 6114 10 Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6114 20 Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z bawełny

- 6114 30 Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z włókien chemicznych
- 6114 90 Pozostała odzież dziana lub szydełkowana, z innych materiałów włókienniczych
- 6115 11 Rajstopy i trykoty, z włókien syntetycznych, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy poniżej 67 decyteków, dziane lub szydełkowane
- 6115 12 Rajstopy i trykoty, z włókien syntetycznych, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy 67 decyteków lub większej, dziane lub szydełkowane
- 6115 19 Rajstopy i trykoty, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6115 20 Damskie trykotaże pełnej długości i do kolan, dziane lub szydełkowane, o masie jednostkowej pojedynczej przędzy poniżej 67 decyteków
- 6115 91 Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6115 92 Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6115 93 Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6115 99 Pozostałe trykotaże, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6116 10 Rękawiczki impregnowane, powlekane lub pokrywane tworzywem sztucznym lub gumą, dziane lub szydełkowane
- 6116 91 Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6116 92 Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z bawełny
- 6116 93 Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
- 6116 99 Pozostałe rękawiczki, mitenki, rękawiczki z jednym palcem, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
- 6117 10 Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
- 6117 20 Krawaty, muszki i fulary, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
- 6117 80 Pozostałe dodatki odzieżowe, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane
- 6117 90 Części odzieży lub dodatków odzieżowych, z materiałów włókienniczych, dziane lub szydełkowane

Dz. 62 Odzież i dodatki odzieżowe, bez dzianych i szydełkowanych

- 6201 11 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6201 12 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z bawełny

- 6201 13 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z włókien chemicznych
- 6201 19 Męskie lub chłopięce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
- 6201 91 Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6201 92 Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z bawełny
- 6201 93 Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z włókien chemicznych
- 6201 99 Męskie lub chłopięce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, z wyłączeniem artykułów objętych pozycją nr 6203, z innych materiałów włókienniczych
- 6202 11 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6202 12 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z bawełny
- 6202 13 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z włókien chemicznych
- 6202 19 Damskie lub dziewczęce płaszcze, płaszcze przeciwdeszczowe, płaszcze do jazdy samochodem, peleryny i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
- 6202 91 Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6202 92 Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z bawełny
- 6202 93 Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki

- chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z włókien chemicznych
- 6202 99 Damskie lub dziewczęce kurtki anorak (łącznie z kurtkami do jazdy na nartach), kurtki chroniące przed wiatrem "wind-cheater", kurtki chroniące przed wiatrem "wind-jacket" oraz podobne artykuły, inne niż te, które objęte są pozycją nr 6204, z innych materiałów włókienniczych
- 6203 11 Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6203 12 Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, z włókien syntetycznych
- 6203 19 Męskie lub chłopięce zestawy ubraniowe, z innych materiałów włókienniczych
- 6203 21 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6203 22 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z bawełny
- 6203 23 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z włókien syntetycznych
- 6203 29 Męskie lub chłopięce zestawy odzieżowe, z innych materiałów włókienniczych
- 6203 31 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6203 32 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z bawełny
- 6203 33 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z włókien syntetycznych
- 6203 39 Męskie lub chłopięce marynarki i blezery, z innych materiałów włókienniczych
- 6203 41 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6203 42 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z bawełny
- 6203 43 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z włókien syntetycznych
- 6203 49 Męskie lub chłopięce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z innych materiałów włókienniczych
- 6204 11 Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6204 12 Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z bawełny
- 6204 13 Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z włókien syntetycznych
- 6204 19 Damskie lub dziewczęce zestawy ubraniowe, z innych materiałów włókienniczych
- 6204 21 Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6204 22 Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z bawełny
- 6204 23 Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z włókien syntetycznych
- 6204 29 Damskie lub dziewczęce zestawy odzieżowe, z innych materiałów włókienniczych
- 6204 31 Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6204 32 Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z bawełny
- 6204 33 Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z włókien syntetycznych

- 6204 39 Damskie lub dziewczęce żakiety i blezery, z innych materiałów włókienniczych
- 6204 41 Damskie lub dziewczęce suknie, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6204 42 Damskie lub dziewczęce suknie, z bawełny
- 6204 43 Damskie lub dziewczęce suknie, z włókien syntetycznych
- 6204 44 Damskie lub dziewczęce suknie, z włókien przetworzonych
- 6204 49 Damskie lub dziewczęce suknie, z innych materiałów włókienniczych
- 6204 51 Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6204 52 Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z bawełny
- 6204 53 Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z włókien syntetycznych
- 6204 59 Damskie lub dziewczęce spódnice i spodniomy, z innych materiałów włókienniczych
- 6204 61 Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6204 62 Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z bawełny
- 6204 63 Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z włókien syntetycznych
- 6204 69 Damskie lub dziewczęce spodnie, spodnie typu "ogrodniczki", bryczesy i szorty, z innych materiałów włókienniczych
- 6205 10 Koszule męskie lub chłopięce, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6205 20 Koszule męskie lub chłopięce, z bawełny
- 6205 30 Koszule męskie lub chłopięce, z włókien chemicznych
- 6205 90 Koszule męskie lub chłopięce, z innych materiałów włókienniczych
- 6206 10 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z jedwabiu i odpadów jedwabiu
- 6206 20 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
- 6206 30 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z bawełny
- 6206 40 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z włókien chemicznych
- 6206 90 Damskie lub dziewczęce bluzki, koszule i bluzki koszulowe, z innych materiałów włókienniczych
- 6207 11 Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, z bawełny
- 6207 19 Męskie lub chłopięce kalesony i majtki, z innych materiałów włókienniczych
- 6207 21 Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, z bawełny
- 6207 22 Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, z włókien chemicznych
- 6207 29 Męskie lub chłopięce koszule nocne i pidżamy, z innych materiałów włókienniczych
- 6207 91 Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, z bawełny
- 6207 92 Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, z włókien chemicznych
- 6207 99 Męskie lub chłopięce płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne wyroby, z innych materiałów włókienniczych

6208 11	Damskie lub dziewczęce slipy i halki, z włókien chemicznych
6208 19	Damskie lub dziewczęce slipy i halki, z innych materiałów włókienniczych
6208 21	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, z bawełny
6208 22	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, z włókien chemicznych
6208 29	Damskie lub dziewczęce koszule nocne i pidżamy, z innych materiałów włókienniczych
6208 91	Damskie lub dziewczęce majtki, płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, z bawełny
6208 92	Damskie lub dziewczęce majtki, płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, z włókien chemicznych
6208 99	Damskie lub dziewczęce majtki, płaszcze kąpielowe, szlafroki i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
6209 10	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6209 20	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z bawełny
6209 30	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z włókien syntetycznych
6209 90	Odzież i dodatki odzieżowe dla niemowląt, z innych materiałów włókienniczych
6210 10	Odzież wykonana z tkanin objętych poz. nr 5602 i 5603
6210 20	Inna odzież typu określonego w podpozycjach 6201 11 do 6201 19
6210 30	Inna odzież typu określonego w podpozycjach 6202 11 do 6202 19
6210 40	Inna odzież męska lub chłopięca, wykonana z impregnowanych, powlekanych, pokrywanych itp. tkanin
6210 50	Inna odzież damska lub dziewczęca, wykonana z impregnowanych, powlekanych, pokrywanych itp. tkanin
6211 11	Męskie lub chłopięce stroje kąpielowe
6211 12	Damskie lub dziewczęce stroje kąpielowe
6211 20	Ubiory narciarskie
6211 31	Inna odzież męska lub chłopięca, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6211 32	Inna odzież męska lub chłopięca, z bawełny
6211 33	Inna odzież męska lub chłopięca, z włókien chemicznych
6211 39	Inna odzież męska lub chłopięca, z innych materiałów włókienniczych
6211 41	Inna odzież damska lub dziewczęca, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6211 42	Inna odzież damska lub dziewczęca, z bawełny
6211 43	Inna odzież damska lub dziewczęca, z włókien chemicznych
6211 49	Inna odzież damska lub dziewczęca, z innych materiałów włókienniczych
6212 10	Biustonosze i ich części z materiałów włókienniczych
6212 20	Pasy i majtki spełniające rolę pasa i ich części z materiałów włókienniczych
6212 30	Gorsety i ich części z materiałów włókienniczych
6212 90	Pozostałe gorsety, szelki, podwiązki i podobne artykuły oraz części tych artykułów z materiałów włókienniczych
6213 10	Chusteczki do nosa, z jedwabiu lub odpadów jedwabiu

6213 20	Chusteczki do nosa, z bawełny
6213 90	Chusteczki do nosa, z innych materiałów włókienniczych
6214 10	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z jedwabiu i odpadów jedwabiu
6214 20	welny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6214 30	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z włókien syntetycznych
6214 40	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z włókien przetworzonych
6214 90	Szale, chusty, szaliki, mantyle, welony i podobne artykuły, z innych materiałów włókienniczych
6215 10	Krawaty, muszki i fulary, z jedwabiu lub odpadów jedwabiu
6215 20	Krawaty, muszki i fulary, z włókien chemicznych
6215 90	Krawaty, muszki i fulary, z innych materiałów włókienniczych
6216 00	Rękawiczki, rękawice z jednym palcem i mitenki
6217 10	Inne konfekcjonowane dodatki odzieżowe
6217 90	Inne konfekcjonowane części odzieży lub dodatków odzieżowych

Dz. 63 **Inne konfekcjonowane artykuły włókiennicze; zestawy; odzież zużyta i zużyte artykuły włókiennicze; szmaty**

6301 10	Koce elektryczne z materiałów włókienniczych
6301 20	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z wełny lub cienkiej sierści zwierzęcej
6301 30	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z bawełny
6301 40	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z włókien syntetycznych
6301 90	Koce (oprócz elektrycznych) i pledy, z innych materiałów włókienniczych
6302 10	Bielizna pościelowa, dziana lub szydełkowana
6302 21	Bielizna pościelowa, drukowana, nie dziana lub szydełkowana, z bawełny
6302 22	Bielizna pościelowa, drukowana, nie dziana lub szydełkowana, z włókien chemicznych
6302 29	Bielizna pościelowa, drukowana, nie dziana lub szydełkowana, z innych materiałów włókienniczych
6302 31	Pozostała bielizna pościelowa, z bawełny
6302 32	Pozostała bielizna pościelowa, z włókien chemicznych
6302 39	Pozostała bielizna pościelowa, z innych materiałów włókienniczych
6302 40	Bielizna stołowa, dziana lub szydełkowana
6302 51	Inna bielizna stołowa, z bawełny
6302 52	Inna bielizna stołowa, z lnu
6302 53	Inna bielizna stołowa, z włókien chemicznych
6302 59	Inna bielizna stołowa, z innych materiałów włókienniczych
6302 60	Bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z tkaniny frotte lub podobnych tkanin niestrzyżonych, z bawełny
6302 91	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z bawełny
6302 92	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z lnu

6302 93	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z włókien chemicznych
6302 99	Pozostała bielizna do celów toaletowych i kuchennych, z innych materiałów włókienniczych
6303 11	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, dziane lub szydełkowane, z bawełny
6303 12	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6303 19	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6303 91	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, nie dziane lub szydełkowane, z bawełny
6303 92	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, nie dziane lub szydełkowane, z włókien syntetycznych
6303 99	Firanki, zasłony i rolety; lambrekiny okienne i łózkowe, nie dziane lub szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6304 11	Narzuty, dziane lub szydełkowane
6304 19	Inne narzuty, nie dziane lub szydełkowane
6304 91	Inne artykuły wyposażenia wnętrza, dziane lub szydełkowane
6304 92	Inne artykuły wyposażenia wnętrza, nie dziane i nie szydełkowane, z bawełny
6304 93	Inne artykuły wyposażenia wnętrza, nie dziane i nie szydełkowane, z włókien syntetycznych
6304 99	Inne artykuły wyposażenia wnętrza, nie dziane i nie szydełkowane, z innych materiałów włókienniczych
6305 10	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z juty lub innych włókien tykowych
6305 20	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z bawełny
6305 31	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z taśmy polietylenowej lub polipropylenowej
6305 39	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z innych tkanin sztucznych
6305 90	Worki i torby stosowane do pakowania towarów, z innych materiałów włókienniczych
6306 11	Wyroby z brezentu impregnowanego, markizy i zasłony przeciwsłoneczne, z bawełny
6306 12	Wyroby z brezentu impregnowanego, markizy i zasłony przeciwsłoneczne, z włókien syntetycznych
6306 19	Wyroby z brezentu impregnowanego, markizy i zasłony przeciwsłoneczne, z innych materiałów włókienniczych
6306 21	Namioty, z bawełny
6306 22	Namioty, z włókien syntetycznych
6306 29	Namioty, z innych materiałów włókienniczych
6306 31	Żagle, z włókien syntetycznych
6306 39	Żagle, z innych materiałów włókienniczych
6306 41	Materace nadmuchiwane, z bawełny
6306 49	Materace nadmuchiwane, z innych materiałów włókienniczych
6306 91	Pozostałe wyposażenie kempingowe, z bawełny

6306 99	Pozostałe wyposażenie kempingowe, z innych materiałów włókienniczych
6307 10	Ścierki do podłogi, ścierki do naczyń, ścierki do kurzu oraz podobne ścierki do wycierania, z materiałów włókienniczych
6307 20	Kamizelki i pasy ratunkowe, z materiałów włókienniczych
6307 90	Inne artykuły konfekcjonowane, łącznie z wykrojami odzieży
6308 00	Zestawy tkanin i przędzy, z dodatkami lub bez, do wykonywania kilimów, obić, haftowanej bielizny stołowej i serwetek lub podobnych artykułów włókienniczych
6309 00	Odzież używana i inne artykuły używane

Wyroby włókiennicze i odzieżowe z Działów 30-49, 64-96

3005 90	Wata, gaza, bandażę i podobne artykuły
ex 3921 12 }	{
ex 3921 13 }	{Tkane, dziane lub nie tkane materiały, }powlekane, pokrywane lub laminowane tworzywami }sztucznymi
ex 3921 90 }	{
ex 4202 12 }	{
ex 4202 22 }	{Torby, torebki ręczne i pokrowce z zewnętrzną }powierzchnią głównie z materiałów włókienniczych
ex 4202 32 }	{
ex 4202 92 }	{
ex 6405 20	Obuwie z podeszwą i cholewką z filcu z wełny
ex 6406 10	Cholewki, w których 50% lub więcej zewnętrznej powierzchni wykonano z materiałów włókienniczych
ex 6406 99	Ocieplacze i getry z materiałów włókienniczych
6501 00	Formy kapeluszy, korpusy kapeluszy i stożki z filcu; płaty i rury z filcu
6502 00	Stożki kapeluszy plecione lub wykonane przez łączenie pasków z jakiegokolwiek materiału
6503 00	Kapelusze i inne nakrycia głowy z filcu
6504 00	Kapelusze i inne nakrycia głowy, plecione lub wykonane przez łączenie pasków z jakiegokolwiek materiału
6505 90	Kapelusze i inne nakrycia głowy, dziane lub szydełkowane lub wykonane z koronki lub innych materiałów włókienniczych
6601 10	Parasole i parasole przeciwsłoneczne, ogrodowe
6601 91	Pozostałe parasole, z trzonem teleskopowym
6601 99	Pozostałe parasole
ex 7019 10	Przędza z włókna szklanego
ex 7019 20	Tkaniny z włókna szklanego
8708 21	Pasy bezpieczeństwa do pojazdów samochodowych
8804 00	Spadochrony; ich części i akcesoria
9113 90	Paski i bransoletki do zegarków z materiałów włókienniczych
ex 9404 90	Poduszki i jaśki z bawełny; kołdry; pierzyny; szaliki i podobne artykuły z materiałów włókienniczych
9502 91	Ubranka dla lalek
ex 9612 10	Taśmy, z włókien sztucznych, inne niż mierzące mniej niż 30 mm szerokości i umieszczone na stałe w kasetach

POROZUMIENIE W SPRAWIE BARIER TECHNICZNYCH W HANDLU

Członkowie,

biorąc pod uwagę wielostronne negocjacje handlowe Rundy Urugwajskiej;

pragnąc sprzyjać celom GATT 1994;

uznając poważny wkład, jaki mogą wnieść w tym zakresie normy międzynarodowe i systemy oceny zgodności, poprzez podnoszenie efektywności produkcji i ułatwianie prowadzenia handlu międzynarodowego;

pragnąc zatem zachęcić do tworzenia takich norm międzynarodowych i systemów oceny zgodności;

pragnąc jednak zapewnić, że przepisy techniczne i normy, w tym wymagania dotyczące opakowania, znakowania i etykietowania oraz procedury oceny zgodności z przepisami technicznymi i normami, nie stworzą niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym;

uznając, że żaden kraj nie powinien być powstrzymywany od podejmowania środków koniecznych do zapewnienia jakości swego eksportu albo ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, czy środowiska, albo w celu zapobiegania oszukańczym praktykom, w zakresie uznanym za właściwy, pod warunkiem rygoru, że nie będą one stosowane w sposób, który stanowiłby narzędzie arbitralnej lub nieusprawiedliwionej dyskryminacji pomiędzy krajami, gdzie panują takie same warunki, lub ukrytego ograniczenia dla handlu międzynarodowego, a które są zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia;

uznając, że żaden kraj nie powinien być powstrzymywany od podejmowania środków koniecznych do ochrony jego zasadniczych interesów bezpieczeństwa;

uznając wkład, jaki normalizacja międzynarodowa może wnieść do transferu technologii z krajów rozwiniętych do rozwijających się;

uznając, że kraje rozwijające się mogą mieć szczególne trudności w formułowaniu i stosowaniu przepisów technicznych i norm oraz procedur oceny zgodności z przepisami technicznymi i normami, i *pragnąc* pomóc im w ich wysiłkach w tym zakresie;

uzgadniają niniejszym co następuje:

*Artykuł 1****Postanowienia ogólne***

- 1.1 Ogólne terminy związane z normalizacją i procedurami oceny zgodności będą normalnie miały znaczenie nadane im w definicjach przyjętych w ramach systemu Narodów Zjednoczonych oraz przez międzynarodowe jednostki normalizujące, biorąc pod uwagę ich kontekst oraz w świetle przedmiotu i celu niniejszego Porozumienia.
- 1.2 Jednakże dla celów niniejszego Porozumienia ma zastosowanie znaczenie terminów podanych w Załączniku 1.
- 1.3 Wszystkie wyroby, łącznie z przemysłowymi i rolnymi, będą podlegać postanowieniom niniejszego Porozumienia.
- 1.4 Specyfikacje zakupów, przygotowywane przez jednostki rządowe dla potrzeb produkcyjnych lub konsumpcyjnych jednostek rządowych, nie podlegają postanowieniom niniejszego Porozumienia, lecz są objęte Porozumieniem w sprawie zakupów rządowych, zgodnie z jego zakresem stosowania.
- 1.5 Postanowień niniejszego Porozumienia nie stosuje się do środków sanitarnych i fitosanitarnych zdefiniowanych w Załączniku A Porozumienia w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych.
- 1.6 Wszelkie powoływanie się w niniejszym Porozumieniu na przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności będzie interpretowane łącznie z wszelkimi do nich zmianami i z wszelkimi uzupełnieniami do ich reguł lub zakresu wyrobów objętych nimi, poza mało istotnymi zmianami i uzupełnieniami.

PRZEPISY TECHNICZNE I NORMY*Artykuł 2****Przygotowywanie, przyjmowanie i stosowanie przepisów technicznych przez centralne jednostki rządowe***

W odniesieniu do swoich centralnych jednostek rządowych:

- 2.1 Członkowie zapewnią, że w odniesieniu do przepisów technicznych wyroby importowane z terytorium któregośkolwiek Członka będą traktowane w sposób nie mniej korzystny niż podobne wyroby pochodzenia krajowego lub podobne wyroby pochodzące z jakiegokolwiek innego kraju.
- 2.2 Członkowie zapewnią, że przepisy techniczne nie będą przygotowywane, przyjmowane lub stosowane w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym. Z tego względu przepisy techniczne nie będą ograniczać handlu w stopniu większym niż to konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu, biorąc pod uwagę zagrożenia, jakie mogłyby wywołać nieosiągnięcie tego celu. Takimi

uzasadnionymi celami są, m.in.: wymagania bezpieczeństwa narodowego; zapobieganie oszukańczym praktykom; ochrona zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi, ochrona życia i zdrowia zwierząt i roślin i lub środowiska. Przy ocenie takich zagrożeń właściwymi elementami branymi pod uwagę są, m.in.: dostępna informacja naukowo-techniczna, odpowiednia technologia przetwarzania lub zamierzone przeznaczenie wyrobów.

2.3 Przepisy techniczne nie będą utrzymywane, jeżeli okoliczności lub cele, które wywołały ich przyjęcie, już nie istnieją, albo gdy zmienione okoliczności lub cele mogą być spełnione w sposób w mniejszym stopniu ograniczający handel.

2.4 W przypadkach, gdy przepisy techniczne są wymagane, a odpowiednie normy międzynarodowe istnieją lub gdy ukończenie prac nad nimi jest pewne, Członkowie będą je wykorzystywać, lub ich odpowiednie fragmenty, jako podstawę dla swoich przepisów technicznych, z wyjątkiem przypadków, kiedy takie normy międzynarodowe lub ich odpowiednie fragmenty byłyby nieskutecznym lub niewłaściwym narzędziem do osiągnięcia uzasadnionych zamierzonych celów, na przykład ze względu na zasadnicze czynniki klimatyczne lub geograficzne, albo zasadnicze problemy techniczne.

2.5 Członek przygotowujący, przyjmujący lub stosujący przepis techniczny, który może wywrzeć znaczący wpływ na handel innych Członków, na wniosek innego Członka, wyjaśni uzasadnienie wprowadzenia tego przepisu technicznego w rozumieniu postanowień ustępów 2 - 4. W każdym przypadku, kiedy jest przygotowywany, przyjmowany lub stosowany przepis techniczny dla osiągnięcia jednego z uzasadnionych celów wyraźnie określonych w ustępie 2, i jest on zgodny z odpowiednimi normami międzynarodowymi, będzie to niezbłą podstawą do przypuszczenia, że nie będzie on tworzyć niepotrzebnej przeszkody w handlu międzynarodowym.

2.6 Mając na uwadze harmonizację przepisów technicznych w możliwie najszerszym stopniu, Członkowie będą uczestniczyć w pełnym zakresie, w granicach dostępnych im zasobów, w przygotowywaniu przez odpowiednie międzynarodowe jednostki normalizujące norm międzynarodowych dotyczących wyrobów, w odniesieniu do których albo już przyjęły albo przewidują, że przyjmą przepisy techniczne.

2.7 Członkowie ustosunkują się pozytywnie do kwestii przyjmowania przepisów technicznych innych Członków jako ekwiwalentnych, nawet jeżeli przepisy te różnią się od ich własnych, pod warunkiem, iż nie mają wątpliwości, że przepisy te w odpowiedni sposób posłużą osiągnięciu celów ich własnych przepisów.

2.8 Gdziekolwiek to będzie właściwe, Członkowie będą określać swoje przepisy techniczne na podstawie wymagań dotyczących wyrobów raczej pod względem właściwości funkcjonalnych niż charakterystyki konstrukcyjnej lub opisowej.

2.9 Gdy nie istnieje odpowiednia norma międzynarodowa lub gdy treść techniczna proponowanego przepisu technicznego nie jest zgodna z treścią techniczną odpowiednich norm międzynarodowych, a przepis techniczny może wywrzeć istotny wpływ na handel innych Członków, to Członkowie będą:

2.9.1 na odpowiednio wczesnym etapie publikować informację o zamiarze

wprowadzenia proponowanego przepisu technicznego, w taki sposób, by umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nią.

2.9.2 notyfikować innych Członków, za pośrednictwem Sekretariatu, o wyrobach, jakie mają być objęte proponowanym przepisem technicznym, wraz z krótkim wskazaniem jego celu i przesłanek. Takie notyfikacje będą dokonywane na odpowiednio wczesnym etapie, aby można było jeszcze wprowadzić zmiany i uwzględnić uwagi;

2.9.3 na wniosek, dostarczyć innym Członkom szczegóły lub kopie proponowanego przepisu technicznego oraz, o ile to możliwe, wskazać te fragmenty, które merytorycznie różnią się od odpowiednich norm międzynarodowych;

2.9.4 bez dyskryminacji wyznaczyć rozsądny termin na zgłoszenie uwag na piśmie przez innych Członków, na wniosek przedyskutować je oraz uwzględnić te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

2.10 Z zastrzeżeniem postanowień zawartych we wprowadzeniu do ustępu 9, w przypadku, gdy występują lub grożą wystąpieniem pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem, ochroną środowiska lub bezpieczeństwem narodowym Członka, Członek ten może pominąć te z kroków wyliczonych w ustępie 9, które uzna za konieczne, pod warunkiem, że Członek po przyjęciu przepisu technicznego:

2.10.1 bezzwłocznie notyfikuje, za pośrednictwem Sekretariatu, innych Członków o szczególnym przepisie technicznym, objętych nim wyrobach, wraz z krótkim wskazaniem celu i przesłanek przepisu technicznego, łącznie z istotą pilności problemów;

2.10.2 na wniosek dostarczy innym Członkom kopie tego przepisu technicznego;

2.10.3 bez dyskryminacji umożliwi innym Członkom przedstawienie uwag na piśmie, na wniosek przedyskutuje je i uwzględni te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

2.11 Członkowie zapewniają, iż wszystkie przepisy techniczne, które zostały przyjęte, będą bez zwłoki opublikowane lub udostępnione w taki sposób, aby umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nimi.

2.12 Poza pilnymi okolicznościami podanymi w ustępie 10 Członkowie zapewnią odpowiedni odstęp czasowy pomiędzy opublikowaniem przepisów technicznych a ich wejściem w życie, aby dać czas producentom Członków eksportujących, a szczególnie Członków - krajów rozwijających się, na dostosowanie ich wyrobów lub metod produkcji do wymagań Członka importującego.

Artykuł 3

Przygotowywanie, przyjmowanie i stosowanie przepisów technicznych przez jednostki władz lokalnych i jednostki pozarządowe

W odniesieniu do swoich jednostek władz lokalnych i jednostek pozarządowych na swoich terytoriach:

3.1 Członkowie podejmą wszelkie racjonalne środki, jakie mogą im być dostępne w celu zapewnienia stosowania się przez te jednostki do postanowień Artykułu 2, z wyjątkiem obowiązku notyfikacji według ustępów 9.2 i 10.1 Artykułu 2.

3.2 Członkowie zapewnią, że przepisy techniczne władz lokalnych, szczebla bezpośrednio niższego od rządu centralnego Członków, są notyfikowane zgodnie z postanowieniami ustępów 9.2 i 10.1 Artykułu 2, biorąc pod uwagę, że nie będą wymagać notyfikacji przepisy techniczne, których treść techniczna jest zasadniczo taka sama, jak wcześniej notyfikowanych przepisów technicznych centralnych jednostek rządowych danego Członka.

3.3 Członkowie mogą wymagać, by kontakty z innymi Członkami, w tym notyfikacje, dostarczanie informacji, uwag i dyskusje, omówione w ustępach 9 i 10 Artykułu 2, odbywały się za pośrednictwem rządu centralnego.

3.4 Członkowie nie będą podejmować środków, które wymagałyby lub skłaniały jednostki władz lokalnych lub jednostki pozarządowe na swoich terytoriach do działania w sposób niezgodny z postanowieniami Artykułu 2.

3.5 Członkowie ponoszą całkowitą odpowiedzialność w ramach niniejszego Porozumienia za przestrzeganie wszystkich postanowień Artykułu 2. Członkowie wypracują i będą stosować pozytywne środki i mechanizmy wspomagające przestrzeganie postanowień Artykułu 2 przez jednostki inne niż centralne jednostki rządowe.

Artykuł 4

Przygotowywanie, przyjmowanie i stosowanie norm

4.1 Członkowie zapewniają, że ich jednostki normalizujące rządu centralnego przyjmą Kodeks właściwego postępowania przy przygotowywaniu, przyjmowaniu i stosowaniu norm stanowiący Załącznik 3 niniejszego Porozumienia (zwany dalej w niniejszym Porozumieniu 'Kodeksem właściwego postępowania') i będą stosować się do niego. Będą oni podejmować wszelkie racjonalne dostępne im środki w celu zapewnienia, aby normalizujące jednostki władz lokalnych i normalizujące jednostki pozarządowe na ich terytoriach, a także regionalne jednostki normalizujące, których są członkami lub których członkami jest jedna lub więcej jednostek normalizujących z ich terytoriów, przyjęły i stosowały się do Kodeksu właściwego postępowania. Ponadto, Członkowie nie będą stosować środków, których skutkiem, bezpośrednio lub pośrednio, byłoby wymaganie lub skłanianie tych jednostek normalizujących do działania w sposób niezgodny z Kodeksem właściwego postępowania. Zobowiązania Członków z tytułu stosowania się jednostek normalizujących do postanowień Kodeksu właściwego postępowania będą obowiązywały

niezależnie od tego, czy jednostka normalizująca przyjęła Kodeks właściwego postępowania, czy nie.

4.2 Jednostki normalizujące, które przyjęły i stosują się do Kodeksu właściwego postępowania, będą uznane przez Członków za stosujące się do zasad niniejszego Porozumienia.

ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI TECHNICZNYMI I NORMAMI

Artykuł 5

Procedury oceny zgodności przez centralne jednostki rządowe

5.1 Członkowie zapewniają, że w przypadkach, gdy wymagane jest pozytywne zapewnienie zgodności z przepisami technicznymi lub normami, ich centralne jednostki rządowe będą stosowały następujące postanowienia wobec wyrobów pochodzących z terytoriów innych Członków:

5.1.1 procedury oceny zgodności przygotowuje się, przyjmuje i stosuje tak, aby zapewnić dostęp dostawcom podobnych wyrobów pochodzących z terytoriów innych Członków na warunkach nie mniej korzystnych niż te, które są stworzone dostawcom podobnych wyrobów pochodzenia krajowego lub pochodzących z jakiegokolwiek innego kraju, w porównywalnej sytuacji; dostęp pociąga za sobą prawo dostawcy do oceny zgodności według zasad procedury, a w tym, jeżeli jest to przewidziane daną procedurą, możliwość przeprowadzenia oceny zgodności w ośrodku do tego przeznaczonym oraz uzyskanie odpowiedniego znaku systemu;

5.1.2 procedur oceny zgodności nie przygotowuje się, nie przyjmuje się i nie stosuje się w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym. Oznacza to, m.in. że procedury oceny zgodności nie będą bardziej surowe, ani stosowane bardziej surowo, niż to konieczne do zagwarantowania Członkowi importującemu odpowiedniej pewności, że wyroby są zgodne z odpowiednimi przepisami technicznymi lub normami, biorąc pod uwagę zagrożenia, jakie mogłyby wywołać brak tej zgodności.

5.2 Stosując postanowienia ustępu 1, Członkowie zapewnią, że:

5.2.1 procedury oceny zgodności będą wszczynane i kończone tak szybko, jak to możliwe i w kolejności nie mniej korzystnej dla wyrobów pochodzących z terytoriów innych Członków, niż w odniesieniu do podobnych wyrobów krajowych;

5.2.2 będzie opublikowany standardowy okres przeprowadzania każdej procedury oceny zgodności lub podany będzie wnioskodawcy przewidywany okres przeprowadzenia, na jego wniosek; po otrzymaniu zgłoszenia, kompetentna jednostka bez zwłoki sprawdzi, czy dokumentacja jest kompletna i poinformuje wnioskodawcę, w sposób dokładny i pełny, o wszystkich brakach; kompetentna jednostka tak szybko, jak jest to możliwe, w sposób dokładny i pełny przekaże wyniki oceny wnioskodawcy, tak by w razie potrzeby można było podjąć działanie korekcyjne; nawet jeśli zgłoszenie wykazuje braki, kompetentna jednostka będzie

kontynuować, na wniosek wnioskodawcy, ocenę zgodności na tyle, na ile jest to celowe; i że na jego wniosek wnioskodawca będzie informowany o etapie procedury, z wyjaśnieniem wszelkich opóźnień;

5.2.3 wymogi informacyjne będą ograniczone do tego co jest konieczne do oceny zgodności i określenia opłat;

5.2.4 poufność informacji o wyrobach pochodzących z terytoriów innych Członków, powstałej w wyniku procedur oceny zgodności lub dostarczanej w związku z nimi, będzie przestrzegana tak samo, jak w stosunku do wyrobów krajowych i w taki sposób, aby były chronione uzasadnione interesy handlowe;

5.2.5 wszelkie opłaty nakładane za ocenę zgodności wyrobów pochodzących z terytoriów innych Członków będą relatywnie odpowiednie w stosunku do wszelkich opłat, jakimi obciąża się ocenę zgodności podobnych wyrobów pochodzenia krajowego lub pochodzących z jakiegokolwiek innego kraju, przy wzięciu pod uwagę kosztów łączności, transportu oraz innych kosztów wynikających z różnic w lokalizacji wnioskodawcy i jednostki przeprowadzającej ocenę zgodności;

5.2.6 umiejscowienie ośrodków wykorzystywanych w procedurach oceny zgodności oraz wybór próbek będzie tego rodzaju, by nie powodować niepotrzebnych niedogodności dla wnioskodawców lub ich przedstawicieli;

5.2.7 gdy dane techniczne wyrobu zostaną zmienione w wyniku określania jego zgodności z odpowiednimi przepisami technicznymi lub normami, to procedura oceny zgodności zmodyfikowanego wyrobu będzie ograniczona do tego co jest konieczne, aby stwierdzić, czy istnieje wystarczająca pewność, że wyrób nadal spełnia wymogi odpowiednich przepisów technicznych lub norm;

5.2.8 istnieje procedura rozpatrywania skarg związanych z działaniem procedury oceny zgodności i podejmowania działań korekcyjnych w przypadkach, gdy skarga jest słuszna.

5.3 Żadne z postanowień zawartych w ustępach 1 i 2 nie będzie ograniczać Członków w przeprowadzaniu racjonalnych kontroli wyrywkowych na swoich terytoriach.

5.4 W przypadkach, kiedy wymagane jest pozytywne zapewnienie, że wyroby są zgodne przepisami technicznymi lub normami, i istnieją odpowiednie przewodniki lub zalecenia wydane przez międzynarodowe jednostki normalizujące lub gdy ukończenie prac nad nimi jest pewne, Członkowie zapewnią, że centralne jednostki rządowe wykorzystają je, lub ich odpowiednie fragmenty, jako podstawę swoich procedur oceny zgodności, z wyjątkiem przypadków, na wniosek dokładnie wyjaśnionych, gdy takie przewodniki lub zalecenia lub ich odpowiednie fragmenty nie są odpowiednie dla tych Członków, z powodów takich jak, m.in.: wymagania bezpieczeństwa narodowego; zapobieganie oszukańczym praktykom; ochrona zdrowia lub bezpieczeństwo ludzi, ochrona życia lub zdrowia zwierząt oraz roślin lub środowiska; zasadnicze czynniki klimatyczne lub inne czynniki geograficzne; zasadnicze problemy techniczne lub infrastrukturalne.

5.5 Mając na uwadze harmonizację procedur oceny zgodności w możliwie najszerszym stopniu, Członkowie będą uczestniczyć w pełnym zakresie, w granicach dostępnych im zasobów w przygotowywaniu przez odpowiednie międzynarodowe jednostki normalizujące przewodników i zaleceń dotyczących procedur oceny zgodności.

5.6 Gdy nie istnieje odpowiedni przewodnik czy zalecenie wydane przez międzynarodową jednostkę normalizującą, lub treść techniczna proponowanej procedury oceny zgodności nie jest zgodna z odpowiednimi przewodnikami lub zaleceniami opracowanymi przez międzynarodowe jednostki normalizujące, i jeżeli procedura oceny zgodności może wywrzeć istotny wpływ na handel innych Członków, to Członkowie będą:

5.6.1 na odpowiednio wczesnym etapie publikować informację o zamiarze wprowadzenia danej procedury oceny zgodności, w taki sposób, by umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nią;

5.6.2 notyfikować innych Członków, za pośrednictwem Sekretariatu, o wyrobach jakie mają być objęte proponowaną procedurą oceny zgodności, wraz z krótkim wskazaniem jej celu i przesłanek. Takie notyfikacje będą dokonywane na odpowiednio wczesnym etapie, aby można było jeszcze wprowadzić zmiany i uwzględnić uwagi;

5.6.3 na wniosek, dostarczać innym Członkom szczegóły lub kopie proponowanej procedury oraz, o ile to możliwe, wskazywać te fragmenty, które merytorycznie różnią się od odpowiednich przewodników lub zaleceń wydanych przez międzynarodowe jednostki normalizujące;

5.6.4 bez dyskryminacji wyznaczać rozsądny termin na zgłoszenie uwag na piśmie przez innych Członków, na wniosek przedyskutują je i uwzględnią te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

5.7 Z zastrzeżeniem postanowień zawartych we wprowadzeniu do ustępu 6, w przypadku gdy występują lub grożą wystąpieniem pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem, ochroną środowiska lub bezpieczeństwem narodowym Członka, Członek ten może pominąć te z kroków wyliczonych w ustępie 6, które uzna za konieczne, pod warunkiem, że Członek przyjmując procedurę:

5.7.1 bezzwłocznie notyfikuje, za pośrednictwem Sekretariatu, innych Członków o tej szczególnej procedurze i objętych nią wyrobach, wraz z krótkim wskazaniem celu i przesłanek procedury, łącznie z istotą pilnych problemów;

5.7.2. na wniosek, dostarczy innym Członkom kopie przepisów tej procedury;

5.7.3 bez dyskryminacji umożliwi innym Członkom przedstawienie uwag na piśmie, na wniosek przedyskutuje je i uwzględni te pisemne uwagi i rezultaty tych dyskusji.

5.8 Członkowie zapewniają, iż wszystkie procedury oceny zgodności, które zostały przyjęte, będą bez zwłoki opublikowane lub udostępnione w taki sposób, aby umożliwić zainteresowanym stronom innych Członków zapoznanie się z nimi.

5.9 Poza pilnymi okolicznościami podanymi w ustępie 7 Członkowie zapewnią odpowiedni odstęp czasowy pomiędzy opublikowaniem wymagań dotyczących procedur oceny zgodności a ich wejściem w życie, aby dać czas producentom Członków eksportujących, a szczególnie Członków - krajów rozwijających się, na dostosowanie ich wyrobów lub metod produkcji do wymagań Członka importującego.

Artykuł 6

Uznanie oceny zgodności przez centralne jednostki rządowe

W odniesieniu do swoich centralnych jednostek rządowych:

6.1 Niezależnie od postanowień ustępów 3 i 4, Członkowie zapewniają, że w miarę możliwości wyniki procedur oceny zgodności innych Członków będą akceptowane, nawet gdy procedury te różnią się od ich własnych, pod warunkiem, że nie będą mieli wątpliwości, iż procedury te dają zapewnienie zgodności ze stosownymi przepisami technicznymi lub normami, ekwiwalentne do ich własnych procedur. Uznaje się, że wcześniejsze konsultacje mogą być konieczne w celu osiągnięcia wzajemnie zadowalającego porozumienia dotyczącego w szczególności:

6.1.1 adekwatnej i trwałej kompetencji technicznej odpowiednich jednostek Członka eksportującego dokonujących oceny zgodności, aby mieć zaufanie co do stałej niezawodności wyników ich ocen zgodności; w związku z tym będzie brana pod uwagę zweryfikowana zgodność, np. poprzez akredytację, z odpowiednimi przewodnikami lub zaleceniami wydanymi przez międzynarodowe jednostki normalizujące, jako wskaźnik adekwatnej kompetencji technicznej;

6.1.2 ograniczenia akceptacji wyników oceny zgodności do tych, które są uzyskane przez wyznaczone jednostki Członka eksportującego.

6.2 Członkowie zapewnią, że ich procedury oceny zgodności będą zezwalały, o ile to będzie celowe, na stosowanie postanowień ustępu 1.

6.3 Zachęca się Członków, aby na wniosek innych Członków, przejawiali wolę podjęcia negocjacje w celu zawarcia porozumień o wzajemnym uznawaniu wyników procedur oceny zgodności każdej ze stron. Członkowie mogą wymagać, aby takie porozumienia spełniały kryteria ustępu 1 i były wzajemnie satysfakcjonujące w zakresie możliwości ułatwienia handlu danymi wyrobami.

6.4 Zachęca się Członków, aby zezwalali na udział jednostek dokonujących oceny zgodności zlokalizowanych na terytoriach innych Członków do uczestniczenia w ich procedurach oceny zgodności na warunkach nie mniej korzystnych niż stworzone jednostkom zlokalizowanym na własnym terytorium lub na terytorium jakiegokolwiek innego kraju.

Artykuł 7

Procedury oceny zgodności przez jednostki władz lokalnych

W odniesieniu do jednostek władz lokalnych na swoich terytoriach:

7.1 Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić stosowanie się przez te jednostki do postanowień Artykułów 5 i 6, z wyjątkiem obowiązku notyfikowania, o czym mowa w ustępach 6.2 i 7.1 Artykułu 5.

7.2 Członkowie zapewnią, że procedury oceny zgodności jednostek władz lokalnych, szczebla bezpośrednio niższego od rządu centralnego Członków, są notyfikowane zgodnie z postanowieniami ustępów 6.2 i 7.1 Artykułu 5, biorąc pod uwagę, że nie będą wymagać notyfikacji procedury oceny zgodności, których treść techniczna jest zasadniczo taka sama, jak wcześniej notyfikowanych procedur oceny zgodności centralnych jednostek rządowych danego Członka.

7.3 Członkowie mogą wymagać, by kontakty z innymi Członkami, w tym notyfikacje, dostarczanie informacji, uwag i dyskusje omówione w ustępach 6 i 7 Artykułu 5, odbywały się za pośrednictwem rządu centralnego.

7.4 Członkowie nie będą podejmować środków, które wymagałyby lub skłaniały jednostki władz lokalnych na swoich terytoriach do działania w sposób niezgodny z postanowieniami Artykułów 5 i 6.

7.5 Członkowie ponoszą całkowitą odpowiedzialność w ramach niniejszego Porozumienia za przestrzeganie wszystkich postanowień Artykułów 5 i 6. Członkowie wypracują i będą stosować pozytywne środki i mechanizmy wspomagające przestrzeganie postanowień Artykułów 5 i 6 przez jednostki inne niż centralne jednostki rządowe.

Artykuł 8

Procedury oceny zgodności przez jednostki pozarządowe

8.1 Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić stosowanie się jednostek pozarządowych działających na ich terytoriach i stosujących procedury oceny zgodności, do postanowień Artykułów 5 i 6, z wyjątkiem obowiązku notyfikowania proponowanych procedur oceny zgodności. Ponadto, Członkowie nie będą podejmować środków, których rezultatem, bezpośrednio lub pośrednio, byłoby wymaganie lub skłanianie tych jednostek do działania w sposób niezgodny z postanowieniami Artykułów 5 i 6.

8.2 Członkowie zapewnią, że ich centralne jednostki rządowe będą polegały na procedurach oceny zgodności stosowanych przez jednostki pozarządowe jedynie wtedy, kiedy te ostatnie jednostki będą stosowały się do postanowień Artykułów 5 i 6, z wyjątkiem obowiązku notyfikowania proponowanych procedur oceny zgodności.

Artykuł 9

Systemy międzynarodowe i regionalne

9.1 W przypadkach, kiedy wymagane jest pozytywne zapewnienie zgodności z przepisem technicznym lub normą, Członkowie będą, gdziekolwiek jest to celowe, wypracowywać i przyjmować międzynarodowe systemy oceny zgodności i będą stawać się ich członkami i w nich uczestniczyć.

9.2 Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić stosowanie się międzynarodowych i regionalnych systemów oceny zgodności, których członkami lub uczestnikami są odpowiednie jednostki na ich terytoriach, do postanowień Artykułów 5 i 6. Ponadto, Członkowie nie będą podejmować jakichkolwiek środków, których rezultatem, bezpośrednio lub pośrednio, byłoby wymaganie lub skłanianie takich systemów do działania w sposób niezgodny z którymkolwiek z postanowień Artykułów 5 i 6.

9.3 Członkowie zapewnią, że ich centralne jednostki rządowe będą polegały na międzynarodowych lub regionalnych systemach oceny zgodności jedynie w takim zakresie, w jakim systemy te są zgodne z postanowieniami Artykułów 5 i 6, według właściwości.

INFORMACJA I POMOC

Artykuł 10

Informacja o przepisach technicznych, normach i procedurach oceny zgodności

10.1 Każdy Członek zapewni istnienie punktu informacyjnego, mogącego odpowiedzieć na wszelkie racjonalne zapytania innych Członków i zainteresowanych stron innych Członków, a także dostarczyć odpowiednie dokumenty dotyczące:

10.1.1 wszelkich przepisów technicznych przyjętych lub proponowanych na jego terytorium przez centralne jednostki rządowe lub jednostki władz lokalnych, przez jednostki pozarządowe mające moc prawną wprowadzania przepisu technicznego, lub przez regionalne jednostki normalizujące, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami;

10.1.2 wszelkich norm przyjętych lub proponowanych na jego terytorium przez centralne jednostki rządowe lub jednostki władz lokalnych, lub przez regionalne jednostki normalizujące, których członkami lub uczestnikami są te jednostki;

10.1.3 wszelkich procedur oceny zgodności lub proponowanych procedur oceny zgodności, stosowanych na jego terytorium przez centralne jednostki rządowe lub jednostki władz lokalnych, lub przez jednostki pozarządowe mające moc prawną wprowadzania przepisu technicznego, albo przez regionalne jednostki, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami;

10.1.4 członkostwa i uczestnictwa Członka, lub właściwych centralnych jednostek rządowych lub jednostek władz lokalnych na jego terytorium, w międzynarodowych i regionalnych jednostkach normalizujących oraz systemach oceny zgodności, a także w uzgodnieniach dwustronnych i wielostronnych objętych zakresem niniejszego Porozumienia; Członek będzie również w stanie dostarczyć odpowiednie informacje o postanowieniach w ramach takich systemów i uzgodnień;

10.1.5 miejsca zamieszczania obwieszczeń publikowanych zgodnie z niniejszym Porozumieniem lub udzielenia informacji, gdzie takie informacje mogą być uzyskane;

10.1.6 umiejscowienia punktów informacyjnych wymienionych w ustępie 3.

10.2 Jeżeli jednak, ze względów prawnych lub administracyjnych, Członek ustanowi więcej niż jeden punkt informacyjny, Członek ten dostarczy innym Członkom pełną i jednoznaczną informację dotyczącą zakresu odpowiedzialności każdego z tych punktów informacyjnych. Ponadto, Członek ten zapewni, by wszelkie zapytania skierowane do niewłaściwego punktu informacyjnego były pilnie przekazane do właściwego punktu informacyjnego.

10.3 Każdy Członek będzie podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą mu być dostępne, aby zapewnić istnienie jednego lub więcej punktów informacyjnych, które będą mogły udzielać odpowiedzi na wszelkie racjonalne zapytania innych Członków i zainteresowanych stron innych Członków, a także będą mogły dostarczyć odpowiednie dokumenty lub informacje, gdzie mogą one być uzyskane, dotyczące:

10.3.1 wszelkich norm przyjętych lub proponowanych na jego terytorium przez pozarządowe jednostki normalizujące lub przez regionalne jednostki normalizujące, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami; i

10.3.2 wszelkich procedur oceny zgodności lub proponowanych procedur oceny zgodności, stosowanych na jego terytorium przez jednostki pozarządowe lub przez regionalne jednostki, których takie jednostki są członkami lub uczestnikami;

10.3.3 członkostwa i uczestnictwa właściwych jednostek pozarządowych na swoim terytorium w międzynarodowych i regionalnych jednostkach normalizujących oraz systemach oceny zgodności, a także w uzgodnieniach dwustronnych i wielostronnych objętych zakresem niniejszego Porozumienia; punkty te będą również w stanie dostarczyć odpowiednich informacji o postanowieniach w ramach takich systemów i uzgodnień;

10.4 Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić, że jeżeli przez innych Członków albo przez zainteresowane strony innych Członków wymagane są kopie dokumentów, zgodnie z zasadami niniejszego Porozumienia, to będą one dostarczane po racjonalnej cenie (jeżeli opłata jest pobierana), która będzie, poza rzeczywistymi kosztami dostarczenia, taka sama dla

obywateli¹ danego Członka, jak i jakiegokolwiek innego Członka.

10.5 Członkowie - kraje rozwinięte, będą na wniosek innych Członków, dostarczać w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim tłumaczenia dokumentów wchodzących w zakres danej notyfikacji, lub, w przypadku obszernych dokumentów, streszczenia takich dokumentów.

10.6 Sekretariat, po otrzymaniu notyfikacji zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia, roześle kopie notyfikacji wszystkim Członkom, oraz zainteresowanym międzynarodowym jednostkom normalizującym i dokonującym oceny zgodności, a także zwróci uwagę Członków - krajów rozwijających się na wszelkie notyfikacje dotyczące wyrobów będących przedmiotem ich szczególnego zainteresowania.

10.7 Kiedykolwiek Członek osiągnie porozumienie z jakimkolwiek innym krajem lub krajami w sprawach dotyczących przepisów technicznych, norm lub procedur oceny zgodności, które może mieć znaczący wpływ na handel, przynajmniej jeden Członek, będący stroną tego porozumienia, notyfikuje innych Członków, za pośrednictwem Sekretariatu, jakie wyroby są objęte tym porozumieniem i załączy krótki opis porozumienia. Zachęca się zainteresowanych Członków, aby na wniosek podejmowali konsultacje z innymi Członkami w celu zawierania podobnych porozumień lub podjęcia działań w celu uczestniczenia w takich porozumieniach.

10.8 Żadne z postanowień niniejszego Porozumienia nie będzie rozumiane jako wymagające:

10.8.1 publikowania tekstów w innym języku, niż w języku Członka;

10.8.2 dostarczania szczegółów lub kopii projektów w innym języku niż język Członka, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustępie 5; lub

10.8.3 od Członków dostarczania jakichkolwiek informacji, których ujawnienie uważają oni za sprzeczne ze swoimi zasadniczymi interesami bezpieczeństwa.

10.9 Notyfikacje do Sekretariatu będą dokonywane w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim.

10.10 Członkowie wyznaczą jeden centralny organ rządowy, który będzie odpowiedzialny za wprowadzenie na szczeblu krajowym postanowień dotyczących procedur notyfikacyjnych wynikających z niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem procedur objętych Załącznikiem 3.

10.11 Jeżeli jednak, z przyczyn prawnych lub administracyjnych, odpowiedzialność za procedury notyfikacyjne podzielona będzie pomiędzy dwa lub więcej centralnych organów rządowych, dany Członek przekaze innym Członkom kompletną i jednoznaczną informację na temat zakresu odpowiedzialności każdego z tych organów.

¹ Przez pojęcie 'obywatele' rozumie się, w przypadku odrębnego terytorium celnego Członka WTO, osoby fizyczne lub prawne posiadające siedzibę lub rzeczywiste i działające przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe na tym terytorium celnym.

*Artykuł 11**Pomoc techniczna dla innych Członków*

11.1 Członkowie będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom - krajom rozwijającym się, dotyczących przygotowywania przepisów technicznych.

11.2 Członkowie będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom - krajom rozwijającym się, oraz udzielać im pomocy technicznej, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie ustanawiania krajowych jednostek normalizujących oraz udziału w międzynarodowych jednostkach normalizujących, a także będą zachęcać swoje krajowe jednostki normalizujące do podobnego postępowania.

11.3 Członkowie będą podejmować, na wniosek, takie racjonalne środki, jakie mogą im być dostępne, w celu zapewnienia, aby jednostki stanowiące z ich terytoriów udzielały porad innym Członkom, zwłaszcza Członkom - krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach w zakresie:

11.3.1 powoływania jednostek stanowiących lub jednostek dokonujących oceny zgodności z przepisami technicznymi; oraz

11.3.2 metod, za pomocą których ich przepisy techniczne mogą być jak najlepiej przestrzegane.

11.4 Członkowie będą podejmować, na wniosek, takie racjonalne dostępne im środki, jakie mogą im być dostępne, w celu zapewnienia doradztwa innym Członkom, zwłaszcza Członkom - krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie ustanawiania jednostek dokonujących oceny zgodności z normami przyjętymi na terytorium wnioskującego o to Członka.

11.5 Członkowie będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom - krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie kroków, jakie, powinny być podjęte przez ich producentów, jeżeli pragną oni mieć dostęp do systemów oceny zgodności stosowanych przez jednostki rządowe i pozarządowe na terytorium Członka, do którego skierowano wniosek.

11.6 Członkowie będący członkami lub uczestnikami międzynarodowych lub regionalnych systemów oceny zgodności, będą, na wniosek, udzielać porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom - krajom rozwijającym się, oraz będą świadczyć im pomoc techniczną, na wzajemnie uzgodnionych zasadach i warunkach, w zakresie ustanawiania instytucji i ram prawnych, jakie mogłyby umożliwić im wywiązywanie się ze zobowiązań z tytułu członkostwa lub uczestnictwa w takich systemach.

11.7 Członkowie będą, na wniosek, zachęcać jednostki na swoich terytoriach, które są członkami lub uczestnikami międzynarodowych lub regionalnych systemów oceny zgodności, do udzielania porad innym Członkom, a zwłaszcza Członkom - krajom

rozwijającym się, oraz powinni uwzględnić ich wnioski o pomoc techniczną w zakresie ustanawiania instytucji, jakie mogłyby umożliwić odpowiednim jednostkom na ich terytoriach wywiązanie się ze zobowiązań z tytułu członkostwa lub uczestnictwa.

11.8 Udzielając porad i pomocy technicznej innym Członkom na zasadach ustępów 1 - 7, Członkowie powinni przyznać priorytet potrzebom Członków - krajów najmniej rozwiniętych.

Artykuł 12

Specjalne i wyróżniające traktowanie Członków - krajów rozwijających się

12.1 Członkowie zapewnią Członkom - krajom rozwijającym się, stronom niniejszego Porozumienia, wyróżniające i bardziej uprzywilejowane traktowanie, zarówno zgodnie z poniższymi postanowieniami, jak i zgodnie z odpowiednimi postanowieniami innych Artykułów niniejszego Porozumienia.

12.2 Członkowie będą zwracać szczególną uwagę na postanowienia niniejszego Porozumienia dotyczące praw i zobowiązań Członków - krajów rozwijających się, oraz będą uwzględnić specjalne potrzeby rozwojowe, finansowe i handlowe Członków - krajów rozwijających się przy stosowaniu niniejszego Porozumienia, zarówno na poziomie krajowym, jak i w funkcjonowaniu uzgodnień instytucjonalnych niniejszego Porozumienia.

12.3 Członkowie, przygotowując i stosując przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności, będą brać pod uwagę specjalne potrzeby rozwojowe, finansowe i handlowe Członków - krajów rozwijających się, mając na względzie zapewnienie, by takie przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności nie tworzyły niepotrzebnych przeszkód dla eksportu Członków - krajów rozwijających się.

12.4 Członkowie uznają, iż mimo istnienia norm międzynarodowych, przewodników czy zaleceń, Członkowie - kraje rozwijające się, w swoich szczególnych warunkach technologicznych i społeczno-gospodarczych, przyjmują niektóre przepisy techniczne, normy lub procedury oceny zgodności ukierunkowane na zachowanie rodzimej techniki oraz metod i procesów produkcji zgodnych z ich potrzebami rozwojowymi. Członkowie uznają zatem, iż nie należy oczekiwać, by Członkowie - kraje rozwijające się wykorzystywali normy międzynarodowe jako podstawę dla swoich przepisów technicznych lub norm, łącznie z metodami badań, które nie odpowiadają ich potrzebom rozwojowym, finansowym i handlowym.

12.5 Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić, że międzynarodowe jednostki normalizujące i międzynarodowe systemy oceny zgodności będą organizowane i będą działać w sposób ułatwiający aktywny i reprezentatywny udział odpowiednich jednostek wszystkich Członków, z uwzględnieniem specyficznych problemów Członków - krajów rozwijających się.

12.6 Członkowie będą podejmować takie racjonalne środki, jakie mogą być im dostępne, aby zapewnić, że międzynarodowe jednostki normalizujące, na wniosek Członków - krajów rozwijających się, zbadają możliwość oraz, jeżeli to celowe, opracują normy międzynarodowe dotyczące wyrobów, którymi są specjalnie zainteresowani

Członkowie - kraje rozwijające się.

12.7 Członkowie, zgodnie z postanowieniami Artykułu 11, będą udzielać Członkom - krajom rozwijającym się pomocy technicznej w celu zapewnienia, by przygotowywanie i stosowanie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności nie tworzyło niepotrzebnych przeszkód dla rozszerzania i zróżnicowania eksportu Członków - krajów rozwijających się. Przy ustalaniu zasad i warunków pomocy technicznej, będzie brany pod uwagę stopień rozwoju Członka wnioskującego, a w szczególności Członków - krajów najmniej rozwiniętych.

12.8 Uznaje się, że Członkowie - kraje rozwijające się mogą napotykać na szczególne problemy, łącznie z problemami instytucjonalnymi i infrastrukturalnymi, w zakresie przygotowywania i stosowania przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności. Uznaje się ponadto, że specyficzne potrzeby rozwojowe i handlowe Członków - krajów rozwijających się, a także ich stopień rozwoju technicznego, mogą ograniczyć ich zdolność do pełnego wywiązywania się z zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia. Członkowie będą zatem brać ten fakt w pełni pod uwagę. Zgodnie z tym, dla zapewnienia, by Członkowie - kraje rozwijające się mogły stosować się do niniejszego Porozumienia, Komitet do spraw Barrier Technicznych w Handlu, ustanowiony zgodnie z Artykułem 13 (zwany dalej w niniejszym Porozumieniu "Komitetem"), może udzielać, na wniosek, określonych, ograniczonych w czasie, całkowitych lub częściowych zwolnień ze zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia. Rozpatrując tego rodzaju wnioski, Komitet będzie brać pod uwagę szczególne problemy w zakresie przygotowywania i stosowania przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności oraz specyficzne potrzeby rozwojowe i handlowe Członka - kraju rozwijającego się, a także jego stopień rozwoju technicznego, który może ograniczyć jego zdolność do pełnego wywiązywania się z zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia. W szczególności, Komitet będzie brać pod uwagę specyficzne problemy Członków - krajów najmniej rozwiniętych.

12.9 Podczas konsultacji Członkowie - kraje rozwinięte będą mieć na uwadze specyficzne trudności, jakich doświadczają Członkowie - kraje rozwijające się w formułowaniu i stosowaniu norm i przepisów technicznych oraz procedur oceny zgodności, pragnąc zaś dopomóc Członkom - krajom rozwijającym się w ich staraniach w tym zakresie, Członkowie - kraje rozwinięte będą brać pod uwagę ich specyficzne potrzeby dotyczące finansowania, handlu i rozwoju.

12.10 Komitet będzie badać okresowo specjalne i wyróżniające traktowanie, przewidziane w niniejszym Porozumieniu, przyznane Członkom - krajom rozwijającym się na poziomie krajowym i międzynarodowym.

INSTYTUCJE, KONSULTACJE I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 13

Komitet do spraw Barrier Technicznych w Handlu

13.1 Niniejszym ustanawia się Komitet do spraw Barrier Technicznych w Handlu, który będzie złożony z przedstawicieli każdego z Członków. Komitet wybierze swego

Przewodniczącego i będzie zbierał się w miarę potrzeby, ale nie rzadziej niż raz w roku, w celu stworzenia Członkom możliwości konsultowania wszelkich spraw odnoszących się do funkcjonowania niniejszego Porozumienia lub popierania jego celów, oraz będzie wypełniał obowiązki nałożone nań w ramach niniejszego Porozumienia albo przez Członków.

13.2 Komitet będzie powoływał, tam gdzie jest to właściwe, zespoły robocze lub inne jednostki, które będą pełnić takie obowiązki, jakie mogą być im wyznaczone przez Komitet, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

13.3 Przyjmuje się, że będzie się unikać niepotrzebnego dublowania prac prowadzonych w ramach niniejszego Porozumienia oraz przez rządy w innych jednostkach technicznych. Komitet zbada ten problem mając na względzie minimalizację takiego dublowania.

Artykuł 14

Konsultacje i rozstrzyganie sporów

14.1 Konsultacje i rozstrzyganie sporów w odniesieniu do jakiegokolwiek sprawy, mającej wpływ na funkcjonowanie niniejszego Porozumienia, będą prowadzone pod auspicjami Organu Rozstrzygania Sporów i będą stosować się, *mutatis mutandis*, do postanowień Artykułów XXII i XXIII GATT 1994, opracowanych i stosowanych zgodnie z Uzgodnieniem o rozstrzyganiu sporów.

14.2 Na wniosek strony sporu lub z własnej inicjatywy, panel może powołać grupę ekspertów technicznych, która wspierałaby go w kwestiach natury technicznej wymagających szczegółowego rozpatrzenia przez ekspertów.

14.3 Grupy ekspertów technicznych będą podlegać procedurom Załącznika 2.

14.4 Postanowienia dotyczące rozstrzygania sporów przedstawione powyżej mogą być przywołane w przypadkach, gdy Członek uzna, że inny Członek nie osiągnął zadawalających rezultatów w świetle Artykułów 3, 4, 7, 8 i 9, i jego interesy handlowe są w poważnym stopniu naruszone. Pod tym względem, rezultaty te będą ekwiwalentne takim rezultatom, jak gdyby dana jednostka była Członkiem.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 15

Postanowienia końcowe

Zastrzeżenia

15.1 Bez uzyskania zgody pozostałych Członków nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregokolwiek z postanowień niniejszego Porozumienia.

Przeglądy

15.2 Każdy Członek, wkrótce po wejściu dla niego w życie Porozumienia WTO, poinformuje Komitet o istniejących lub podejmowanych środkach mających na celu stosowanie i administrowanie niniejszym Porozumieniem. Jakiegokolwiek dalsze zmiany w zakresie tych środków będą również notyfikowane Komitetowi.

15.3 Komitet będzie dokonywał corocznego przeglądu stosowania i funkcjonowania niniejszego Porozumienia, biorąc pod uwagę jego cele.

15.4 Nie później niż pod koniec trzeciego roku od wejścia w życie Porozumienia WTO i pod koniec każdego kolejnego okresu trzyletniego, Komitet będzie dokonywać przeglądu funkcjonowania i stosowania niniejszego Porozumienia, w tym postanowień dotyczących przejrzystości, mając na uwadze zalecanie dostosowywania praw i obowiązków wynikających z niniejszego Porozumienia tam, gdzie to konieczne, w celu zapewnienia wzajemnych korzyści gospodarczych oraz równowagi pomiędzy prawami i obowiązkami, bez naruszania postanowień Artykułu 12. Biorąc pod uwagę, m.in. doświadczenia uzyskane przy stosowaniu Porozumienia, Komitet przedstawi Radzie do spraw Handlu Towarami, tam gdzie będzie to właściwe, propozycje zmian do tekstu niniejszego Porozumienia.

Załączniki

15.5 Załączniki do niniejszego Porozumienia stanowią jego integralną część.

ZAŁĄCZNIK 1 TERMINY I ICH DEFINICJE DLA CELÓW NINIEJSZEGO POROZUMIENIA

Terminy przedstawione w szóstym wydaniu Przewodnika 2 ISO/IEC z 1991 r. - "Ogólne terminy i ich definicje dotyczące normalizacji i dziedzin związanych" w przypadku użycia ich w niniejszym Porozumieniu, będą mieć to samo znaczenie, jak podano w definicjach wspomnianego Przewodnika, biorąc pod uwagę fakt, że z zakresu niniejszego Porozumienia wyłączone są usługi.

Jednakże dla celów niniejszego Porozumienia będzie stosować się następujące definicje:

1. *Przepis techniczny*

Dokument przedstawiający charakterystykę wyrobów lub związanych z nimi procesów i metod produkcji, wraz z odpowiednimi postanowieniami administracyjnymi, z którymi zgodność jest obowiązująca. Może on również zawierać lub dotyczyć wyłącznie terminologii, symbolów, wymagań dotyczących opakowania, znakowania lub etykietowania, odnoszących się do wyrobu, procesu lub metody produkcji.

Uwaga wyjaśniająca

Definicja zawarta w Przewodniku 2 ISO/IEC nie stanowi zamkniętej całości, lecz bazuje na systemie tzw. "klocków".

2. Norma

Dokument zatwierdzony przez uznaną jednostkę, ustalający, do powszechnego i wielokrotnego stosowania, zasady, wytyczne lub charakterystyki wyrobów lub związanych z nimi procesów i metod produkcji, z którymi zgodność nie jest obowiązująca. Może również zawierać lub dotyczyć wyłącznie terminologii, symbolów, wymagań dotyczących opakowania, znakowania lub etykietowania odnoszących się do wyrobu, procesu lub metody produkcji.

Uwaga wyjaśniająca

Terminy wg definicji Przewodnika 2 ISO/IEC obejmują wyroby, procesy i usługi. Niniejsze Porozumienie dotyczy jedynie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności w odniesieniu do wyrobów lub procesów i metod produkcji. Normy wg definicji Przewodnika 2 ISO/IEC mogą być obowiązujące lub dobrowolne. Dla celów niniejszego Porozumienia normy definiuje się jako dobrowolne, a przepisy techniczne - jako obowiązujące dokumenty. Normy opracowywane przez międzynarodową społeczność normalizacyjną oparte są na consensusie. Niniejsze Porozumienie obejmuje również dokumenty, które nie są oparte na consensusie.

3. Procedury oceny zgodności

Jakakolwiek procedura zastosowana, bezpośrednio lub pośrednio, w celu ustalenia, że odpowiednie wymagania zawarte w przepisach technicznych lub normach zostały spełnione.

Uwaga wyjaśniająca

Procedury oceny zgodności obejmują, m.in. procedury pobierania próbek, badania i kontrolowania; oceny, weryfikacji i zapewnienia zgodności; rejestracji, akredytacji i dopuszczenia, a także kombinacje tych procedur.

4. Jednostka międzynarodowa lub system

Jednostka lub system, którego członkostwo jest otwarte dla odpowiednich jednostek przynajmniej wszystkich Członków.

5. *Jednostka regionalna lub system*

Jednostka lub system, którego członkostwo jest otwarte dla odpowiednich jednostek tylko niektórych Członków.

6. *Centralna jednostka rządowa*

Rząd centralny, jego ministerstwa i departamenty lub jakakolwiek jednostka podlegająca kontroli rządu centralnego w zakresie danej działalności.

Uwaga wyjaśniająca

W przypadku Wspólnot Europejskich stosuje się postanowienia dotyczące centralnych jednostek rządowych. Jednakże, w ramach Wspólnot Europejskich mogą być ustanawiane regionalne jednostki lub systemy oceny zgodności, i w tych przypadkach podlegają one postanowieniom niniejszego Porozumienia dotyczącym jednostek regionalnych lub systemów oceny zgodności.

7. *Jednostka władzy lokalnej*

Rząd inny niż centralny (np. stanu, prowincji, landu, kantonu, władze miejskie, itp.), jego ministerstwa lub departamenty albo jakakolwiek jednostka podlegająca kontroli tego rządu w zakresie danej działalności.

8. *Jednostka pozarządowa*

Jednostka inna niż centralna jednostka rządowa lub jednostka władzy lokalnej, łącznie z jednostką pozarządową mającą moc prawną wprowadzania przepisu technicznego.

ZAŁĄCZNIK 2

GRUPY EKSPERTÓW TECHNICZNYCH

Następujące procedury będą stosowane do grup ekspertów technicznych ustanowionych zgodnie z postanowieniami Artykułu 14.

1. Grupy ekspertów technicznych podlegają panelowi. Zasady ich działania i szczegółowe procedury prac będą ustalane przez panel i panelowi będą składane sprawozdania.

2. Uczestnictwo w grupach ekspertów technicznych będzie ograniczone do osób mających uznaną pozycję zawodową i doświadczenie w danej dziedzinie.

3. Obywatele państw - stron sporu nie będą uczestniczyć w pracach grupy ekspertów technicznych bez wspólnej zgody stron sporu, z wyjątkiem wyjątkowych okoliczności, kiedy panel uzna, że potrzeba wyspecjalizowanej ekspertyzy naukowej nie może być w inny sposób zaspokojona. Urzędnicy państwowi stron sporu nie będą uczestniczyć w grupie ekspertów technicznych. Członkowie grup ekspertów technicznych będą działać w swoim własnym imieniu, a nie jako przedstawiciele rządu, ani przedstawiciele jakiegokolwiek organizacji. W związku z tym rządy lub organizacje nie będą udzielać im instrukcji dotyczących spraw przedkładanych grupie ekspertów technicznych.

4. Grupy ekspertów technicznych mogą przeprowadzać konsultacje lub pozyskiwać informacje i porady techniczne z jakiegokolwiek źródła, które uznają za odpowiednie. Zanim grupa ekspertów technicznych zwróci się o taką informację lub poradę ze źródła będącego w jurysdykcji Członka, poinformuje o tym rząd tego Członka. Każdy Członek będzie reagować bez zwłoki i w pełni na jakąkolwiek prośbę grupy ekspertów technicznych o informacje, które grupa ekspertów technicznych uzna za konieczne i właściwe.

5. Strony w sporze będą mieć dostęp do wszelkich odpowiednich informacji dostarczonych grupie ekspertów technicznych, jeżeli nie mają one charakteru poufnego. Informacje poufne dostarczone grupie ekspertów technicznych nie będą ujawniane bez formalnego upoważnienia rządu, organizacji lub osoby dostarczającej informację. W przypadku, kiedy od grupy ekspertów technicznych żąda się takiej informacji, lecz nie ma upoważnienia do ujawnienia jej przez grupę ekspertów technicznych, niepoufne streszczenie tej informacji zostanie przekazane przez rząd, organizację lub osobę dostarczającą informację.

6. Grupa ekspertów technicznych będzie przedstawiać zainteresowanym Członkom, których dotyczy sprawa, projekt sprawozdania w celu uzyskania ich uwag i uwzględnienia tych uwag, o ile to będzie właściwe, w sprawozdaniu końcowym, które zostanie również rozesłane do Członków, których dotyczy sprawa, w momencie, gdy zostanie ono przedłożone panelowi.

ZAŁĄCZNIK 3**KODEKS WŁAŚCIWEGO POSTĘPOWANIA
PRZY PRZYGOTOWYWANIU, PRZYJMOWANIU
I STOSOWANIU NORM****POSTANOWIENIA OGÓLNE**

A. Dla potrzeb niniejszego Kodeksu będą stosowane definicje zawarte w Załączniku 1 do niniejszego Porozumienia.

B. Niniejszy Kodeks jest otwarty do przyjęcia dla każdej jednostki normalizującej działającej na terytorium Członka WTO, czy to centralnej jednostki rządowej, jednostki władzy lokalnej, czy też jednostki pozarządowej; każdej regionalnej rządowej jednostki normalizującej, której jeden lub więcej członków jest Członkiem WTO; oraz dla każdej regionalnej pozarządowej jednostki normalizującej, której jeden lub więcej członków znajduje się na terytorium Członka WTO (zwane w niniejszym Kodeksie łącznie jako "jednostki normalizujące" lub indywidualnie jako "jednostka normalizująca").

C. Jednostki normalizujące, które przyjęły niniejszy Kodeks lub od niego odstąpiły, powiadomią o tym fakcie Ośrodek Informacji ISO/IEC w Genewie. Notyfikacja będzie obejmować nazwę i adres danej jednostki oraz zakres obecnej i przewidywanej działalności normalizacyjnej. Notyfikacja może być przesłana albo bezpośrednio do Ośrodka Informacji ISO/IEC, albo za pośrednictwem krajowego członka ISO/IEC, lub raczej za pośrednictwem odpowiedniego krajowego członka lub stowarzyszonego międzynarodowego członka ISONET, według właściwości.

POSTANOWIENIA ZASADNICZE

D. W odniesieniu do norm, jednostka normalizująca będzie traktować wyroby pochodzące z terytorium jakiegokolwiek innego Członka WTO w sposób nie mniej korzystny niż podobne wyroby pochodzenia krajowego i podobne wyroby pochodzące z jakiegokolwiek innego kraju.

E. Jednostka normalizująca zapewni, że normy nie będą przygotowywane, przyjmowane lub stosowane w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym.

F. Gdy normy międzynarodowe istnieją lub gdy ukończenie prac nad nimi jest pewne, jednostka normalizująca będzie je wykorzystywać lub ich odpowiednie fragmenty, jako podstawę opracowywanych norm, z wyjątkiem przypadków, kiedy takie normy międzynarodowe lub ich odpowiednie fragmenty byłyby nieskuteczne lub niewłaściwe, na przykład ze względu na niewystarczający poziom ochrony lub zasadnicze czynniki klimatyczne lub geograficzne lub zasadnicze problemy techniczne.

G. Mając na uwadze harmonizację norm w możliwie najszerszym stopniu, jednostka normalizująca będzie, we właściwy sposób, uczestniczyć w pełnym zakresie, w granicach dostępnych jej zasobów w przygotowywaniu przez odpowiednie międzynarodowe jednostki normalizujące norm międzynarodowych dotyczących tematyki, w odniesieniu do której przyjęła lub zamierza przyjąć normy. W przypadku jednostek normalizujących na terytorium Członka, udział w odpowiedniej międzynarodowej działalności normalizacyjnej będzie, kiedykolwiek to możliwe, realizowany przez jedną delegację, reprezentującą jej wszystkie jednostki normalizujące z danego terytorium, które przyjęły lub zamierzają przyjąć normy dotyczące tematyki objętej międzynarodową działalnością normalizacyjną.

H. Jednostka normalizująca działająca na terytorium Członka dołoży wszelkich starań, aby uniknąć dublowania lub nakładania się prac z pracami innych jednostek normalizujących z terytorium kraju lub odpowiednich międzynarodowych czy regionalnych jednostek normalizujących. Dołożą one również wszelkich starań, aby osiągnąć krajowy consensus odnośnie opracowywanych norm. Podobnie, regionalna jednostka normalizująca uczyni wszystko dołoży wszelkich starań, aby uniknąć dublowania lub nakładania się prac z pracami odpowiednich międzynarodowych jednostek normalizujących.

I. Gdy będzie to właściwe, jednostka normalizująca będzie określać swoje normy na podstawie wymagań dotyczących wyrobów raczej pod względem właściwości funkcjonalnych niż charakterystyki konstrukcyjnej lub opisowej.

J. Co najmniej raz na sześć miesięcy jednostka normalizująca będzie publikować swój program prac, zawierający swoją nazwę i adres, normy, jakie obecnie przygotowuje i normy, jakie przyjęła w poprzedzającym okresie. Norma znajduje się w stadium przygotowania od momentu podjęcia decyzji o opracowaniu normy aż do jej przyjęcia. Tytuły poszczególnych projektów norm będą udostępniane, na wniosek, w języku angielskim, francuskim lub hiszpańskim. Informacja o powstaniu programu prac będzie publikowana w krajowym, lub, w zależności od przypadku, w regionalnym wydawnictwie dotyczącym działalności normalizacyjnej.

Program prac dla każdej normy będzie podawać, zgodnie z jakimikolwiek przepisami ISONET, klasyfikację odpowiednią dla danej tematyki, etap, jaki osiągnęły prace nad normą oraz przywołanie wszelkich norm międzynarodowych przyjętych za podstawę. Nie później niż w momencie publikacji swego programu prac, jednostka normalizująca będzie notyfikować jego powstanie do Ośrodka Informacji ISO/IEC w Genewie.

Notyfikacja będzie zawierać nazwę i adres jednostki normalizującej, nazwę i numer publikacji, w której zamieszczony jest program prac, okres objęty programem prac, jej cenę (jeżeli jest odpłatna), oraz informację o tym jak i gdzie można ją uzyskać. Notyfikacja może być przesłana bezpośrednio do Ośrodka Informacji ISO/IEC, lub

raczej za pośrednictwem odpowiedniego krajowego członka lub stowarzyszonego międzynarodowego członka ISONET, wg właściwości.

K. Krajowy członek ISO/IEC dołoży wszelkich starań, aby zostać członkiem ISONET, lub aby wyznaczyć inną jednostkę, która zostanie członkiem, a także, aby uzyskać najbardziej zaawansowany rodzaj członkostwa możliwy dla członka ISONET. Inne jednostki normalizujące dołożą wszelkich starań, aby stowarzyszyć się z tym członkiem ISONET.

L. Przed przyjęciem normy, jednostka normalizująca wyznaczy okres przynajmniej sześćdziesięciu dni na zgłoszenie uwag do projektu normy przez zainteresowane strony na terytorium jakiegokolwiek Członka WTO. Okres ten może być jednak skrócony w przypadkach, kiedy występują lub grożą wystąpieniem pilne problemy związane z bezpieczeństwem, zdrowiem lub środowiskiem. Nie później, niż z początkiem okresu opiniowania, jednostka normalizująca opublikuje informację o czasie trwania okresu opiniowania w publikacji wspomnianej w punkcie J. Taka notyfikacja będzie zawierać informację, o ile to będzie celowe, czy projekt normy różni się od odpowiednich norm międzynarodowych.

M. Na wniosek jakiegokolwiek zainteresowanej strony działającej na terytorium Członka WTO, jednostka normalizująca pilnie udostępni lub umożliwi udostępnienie kopii projektu normy, który poddała opiniowaniu. Jakiegokolwiek opłaty pobierane za tę usługę, pomijając rzeczywisty koszt przesyłki, będą takie same dla stron zagranicznych i krajowych.

N. Jednostka normalizująca uwzględni uwagi, otrzymane w okresie opiniowania, w trakcie dalszego opracowywania normy. Na uwagi otrzymane za pośrednictwem jednostek normalizujących, które przyjęły ten Kodeks właściwego postępowania, na wniosek, będzie udzielona odpowiedź tak szybko, jak to możliwe. Odpowiedź będzie zawierać wyjaśnienie, dlaczego odstąpienie od odpowiednich norm międzynarodowych jest konieczne.

O. Gdy norma zostanie przyjęta, będzie bez zwłoki opublikowana.

P. Na wniosek jakiegokolwiek zainteresowanej strony działającej na terytorium Członka WTO, jednostka normalizująca udostępni lub umożliwi udostępnienie kopii najbardziej aktualnego programu prac lub normy, którą opracowała. Jakiegokolwiek opłaty pobierane za tę usługę będą, pomijając rzeczywisty koszt przesyłki, takie same dla stron zagranicznych i krajowych.

Q. Jednostka normalizująca ustosunkuje się przychylnie i stworzy odpowiednie możliwości do przeprowadzenia konsultacji związanych z wystąpieniami dotyczącymi funkcjonowania niniejszego Kodeksu, dokonywanymi przez jednostki normalizujące, które przyjęły niniejszy Kodeks właściwego postępowania. Jednostka ta podejmie rzeczywiste wysiłki w celu załatwienia wszelkich skarg.

POROZUMIENIE W SPRAWIE ŚRODKÓW DOTYCZĄCYCH INWESTYCJI I ZWIĄZANYCH Z HANDLEM

Członkowie,

Biorąc pod uwagę, iż w Deklaracji z Punta del Este Ministrowie uzgodnili, że "Po zbadaniu funkcjonowania Artykułów GATT odnoszących się do ograniczających i dezorganizujących handel skutków środków polityki inwestycyjnej, negocjacje winny doprowadzić do wypracowania, tam gdzie jest to stosowne, dalszych postanowień, które mogą okazać się potrzebne dla uniknięcia takich niekorzystnych skutków dla handlu";

Pragnąc popierać rozwój i postępującą liberalizację światowego handlu oraz ułatwiać inwestycje przez granice międzynarodowe tak, aby zwiększyć wzrost gospodarczy wszystkich handlowych partnerów, a szczególnie Członków - krajów rozwijających się, przy równoczesnym zapewnieniu wolnej konkurencji;

Biorąc pod uwagę szczególne potrzeby handlowe, rozwojowe i finansowe Członków - krajów rozwijających się, a w szczególności Członków - krajów najmniej rozwiniętych;

Uznając, iż pewne środki polityki inwestycyjnej mogą wywołać skutki o charakterze ograniczającym i dezorganizującym handel;

Niniejszym *uzgadniają*, co następuje:

Artykuł 1

Zakres

Niniejsze Porozumienie odnosi się do środków polityki inwestycyjnej związanych wyłącznie z handlem towarami (zwanymi w niniejszym Porozumieniu "TRIM").

Artykuł 2

Traktowanie narodowe i ograniczenia ilościowe

1. Bez uszczerbku dla innych praw i zobowiązań wynikających z GATT 1994, żaden Członek nie będzie stosował jakiegokolwiek TRIM niezgodnego z postanowieniami Artykułów III lub XI GATT 1994.
2. Wykaz ilustrujący TRIM sprzeczne z zobowiązaniem do traktowania narodowego wynikającym z ust. 4 Artykułu III GATT 1994 oraz z zobowiązaniem do ogólnego zniesienia ograniczeń ilościowych wynikającym z ust. 1 Artykułu XI GATT 1994 zawarty jest w załączniku do niniejszego Porozumienia.

Artykuł 3

Wyjątki

Wszystkie wyjątki wynikające z GATT 1994 mają, odpowiednio, zastosowanie do postanowień niniejszego Porozumienia.

Artykuł 4

Członkowie - kraje rozwijające się

Członek - kraj rozwijający się będzie miał prawo do czasowego odstąpienia od postanowień Artykułu 2 w stopniu oraz w taki sposób, w jakim Artykuł XVIII GATT 1994, Porozumienie w sprawie postanowień dotyczących bilansu płatniczego w Układzie ogólnym w sprawie taryf celnych i handlu 1994 oraz Deklaracja w sprawie środków handlowych podejmowanych dla celów bilansu płatniczego z dnia 28 listopada 1979 roku (BISD 26S/205-209) pozwalają Członkowi na odstąpienie od postanowień Artykułów III oraz XI GATT 1994.

Artykuł 5

Notyfikacja i postanowienia przejściowe

1. W przeciągu dziewięćdziesięciu dni od wejścia w życie Porozumienia WTO Członkowie notyfikują Radzie Handlu Towarami wszystkie TRIM, które są przez nie stosowane i które nie są zgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Takie TRIM, ogólnego bądź specyficznego zastosowania, będą notyfikowane wraz z ich głównymi cechami charakterystycznymi¹.
2. Każdy Członek - kraj rozwinięty wyeliminuje wszystkie TRIM notyfikowane zgodnie z postanowieniami ust. 1 w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie Porozumienia WTO, w przypadku Członka - kraju rozwijającego się w przeciągu pięciu lat, a w przypadku Członka - kraju najmniej rozwiniętego w przeciągu siedmiu lat.
3. Na wniosek Członka - kraju rozwijającego się, włączając w to Członka - kraj najmniej rozwinięty, który wykaże, iż doświadcza szczególnych trudności przy wprowadzaniu w życie postanowień niniejszego Porozumienia Rada Handlu Towarami może przedłużyć okres przejściowy ustanowiony dla eliminacji TRIM notyfikowanych zgodnie z ust. 1. Podczas rozpatrywania takiego wniosku Rada Handlu Towarami weźmie pod uwagę indywidualne potrzeby rozwojowe, finansowe oraz handlowe takiego Członka.

¹ W przypadku TRIM stosowanych według uznania władz będzie notyfikowane każde specyficzne zastosowanie. Informacje, które mogłyby przynieść szkodę prawnie uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, nie muszą być ujawniane.

4. Podczas okresu przejściowego Członek nie będzie dokonywał modyfikacji warunków jakiegokolwiek TRIM notyfikowanego zgodnie z postanowieniami ust. 1, które zmieniałyby warunki występujące w dniu wejścia w życie Porozumienia WTO w sposób zwiększający stopień ich niezgodności z postanowieniami Artykułu 2. TRIM wprowadzone w okresie krótszym niż 180 dni przed datą wejścia w życie Porozumienia WTO nie będą korzystać z uzgodnień, o których mowa w ust. 2.

5. Niezależnie od postanowień Artykułu 2, Członek w celu niestawiania w niekorzystnej sytuacji istniejących już przedsiębiorstw, do których odnoszą się TRIM notyfikowane zgodnie z postanowieniami ust. 1, może zastosować w okresie przejściowym taki sam TRIM do nowej inwestycji: (i) gdy produkty produkowane dzięki takiej inwestycji są produktami podobnymi do produktów wytwarzanych przez istniejące już przedsiębiorstwa oraz (ii) gdy będzie to konieczne w celu uniknięcia zakłócenia warunków konkurencji między nową inwestycją i istniejącymi już przedsiębiorstwami. Jakikolwiek TRIM stosowany w ten sposób w odniesieniu do nowej inwestycji będzie notyfikowany Radzie Handlu Towarami. Warunki takiego TRIM będą równoważne pod względem konkurencyjności TRIM stosowanym wobec istniejących już przedsiębiorstw i przestaną obowiązywać w tym samym czasie.

Artykuł 6

Przejrzystość

1. Członkowie potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie przejrzystości i notyfikacji dotyczące TRIM wynikające z Artykułu X GATT 1994, zawarte w zobowiązaniu dotyczącym "Notyfikacji" w Uzgodnieniu w sprawie notyfikacji, konsultacji, rozstrzygania sporów i nadzoru przyjętym dnia 28 listopada 1979 r. oraz w Decyzji ministerialnej w sprawie procedur notyfikacyjnych przyjętej dnia 15 kwietnia 1994 r.

2. Każdy Członek notyfikuje Sekretariatowi publikacje, w których mogą figurować TRIM, włączając w to takie, które stosowane są przez regionalne i lokalne rządy oraz władze na ich terytoriach.

3. Każdy Członek będzie w życzliwy sposób rozpatrywać wnioski o informację oraz zapewni odpowiednie możliwości konsultacji w jakiegokolwiek kwestii wynikającej z niniejszego Porozumienia poruszonej przez innego Członka. Zgodnie z Artykułem X GATT 1994 żaden Członek nie jest zobowiązany do ujawniania informacji, ujawnienie której mogłyby utrudnić stosowanie prawa lub byłoby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym lub też naruszyłoby prawnie uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw, publicznych bądź prywatnych.

Artykuł 7

Komitet do spraw Handlowych Aspektów Środków Polityki Inwestycyjnej

1. Ustanawia się niniejszym Komitet Handlowych Aspektów Środków Polityki Inwestycyjnej (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem"), który będzie otwarty dla wszystkich Członków. Komitet wybierze swojego Przewodniczącego oraz Wiceprzewodniczącego i będzie zbierał się nie rzadziej, niż raz w roku lub na wniosek któregośkolwiek z Członków.
2. Komitet będzie wykonywał obowiązki wyznaczone mu przez Radę Handlu Towarami oraz zapewni Członkom możliwość konsultacji w jakichkolwiek sprawach związanych z działaniem oraz stosowaniem niniejszego Porozumienia.
3. Komitet będzie obserwował działanie i stosowanie niniejszego Porozumienia oraz będzie co roku przedstawiał Radzie Handlu Towarami sprawozdanie w tej sprawie.

Artykuł 8

Konsultacje i rozstrzygnięcie sporów

W zakresie konsultacji oraz rozstrzygnięcia sporów wynikających z niniejszego Porozumienia będą miały zastosowanie postanowienia Artykułów XXII oraz XXIII GATT 1994, rozwinięte i stosowane na podstawie Porozumienia w sprawie Rozstrzygnięcia Sporów.

Artykuł 9

Przegląd przez Radę do spraw Handlu Towarami

Nie później, niż w ciągu pięciu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO Rada Handlu Towarami dokona przeglądu funkcjonowania niniejszego Porozumienia oraz, w razie konieczności, zaproponuje Konferencji Ministerialnej poprawki do jego tekstu. W trakcie takiego przeglądu Rada Handlu Towarami rozpatrzy możliwość uzupełnienia niniejszego Porozumienia o postanowienia dotyczące polityki inwestycyjnej i polityki w dziedzinie konkurencji.

ZAŁĄCZNIK

Wykaz ilustrujący

1. Do TRIM niezgodnych z zobowiązaniem do traktowania narodowego, o których mowa w ust. 4 Artykułu III GATT 1994 zaliczają się TRIM, które zgodnie z krajowym prawem lub decyzjami administracyjnymi są obowiązkowe lub wymagalne lub też dostosowanie się do których jest konieczne w celu uzyskania korzyści, a które wymagają:

- (a) nabycia lub używania przez przedsiębiorstwo produktów pochodzenia krajowego lub towarów pochodzących z jakiegokolwiek źródła krajowego, bądź to określonych w kategoriach poszczególnych produktów, ilości lub wartości produktów bądź to określonych w kategoriach proporcji ilości lub wartości lokalnej produkcji tego przedsiębiorstwa; lub
- (b) ograniczenia zakupów lub użycia przez przedsiębiorstwo produktów importowanych do wielkości związanej z ilością lub wartością lokalnych produktów, które są przez to przedsiębiorstwo eksportowane.

2. Do TRIM niezgodnych z zobowiązaniem do ogólnego zniesienia ograniczeń ilościowych, o którym mowa w ust. 1 Artykułu XI GATT 1994 zaliczają się TRIM, które zgodnie z krajowym prawem lub decyzjami administracyjnymi są obowiązkowe lub wymagalne lub też dostosowanie się do których jest konieczne w celu uzyskania korzyści, a które ograniczają:

- (a) import przez przedsiębiorstwo produktów używanych w jego lokalnej produkcji lub związanych z nią generalnie lub do wielkości związanej z wolumenem lub wartością lokalnej produkcji eksportowanej przez to przedsiębiorstwo;
- (b) import przez przedsiębiorstwo produktów używanych w jego lokalnej produkcji lub związanych z nią poprzez ograniczanie dostępu tego przedsiębiorstwa do obcych walut do wielkości związanej z dopływem obcych walut, który może być temu przedsiębiorstwu przypisany; lub
- (c) eksport lub sprzedaż na eksport przez przedsiębiorstwo produktów, bądź to określonych w kategoriach poszczególnych produktów, w kategoriach ilości lub wartości produktów, bądź w kategoriach proporcji wolumenu lub wartości lokalnej produkcji tego przedsiębiorstwa.

POROZUMIENIE W SPRAWIE LICENCJONOWANIA IMPORTU

Członkowie,

Uwzględniając Wielostronne rokowania handlowe;

Pragnąc popierać cele GATT 1994;

Biorąc pod uwagę szczególne potrzeby handlowe, rozwojowe i finansowe Członków-krajów rozwijających się;

Uznając przydatność automatycznego licencjonowania importu dla pewnych celów oraz, że takie licencjonowanie nie powinno być stosowane dla ograniczania handlu;

Uznając, że licencjonowanie importu może być stosowane w celu administrowania takimi środkami, jakie zostały przyjęte zgodnie z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994;

Uznając postanowienia GATT 1994, które mają zastosowanie do licencjonowania importu;

Pragnąc zapewnić, aby procedury licencjonowania importu nie były wykorzystywane w sposób sprzeczny z zasadami i zobowiązaniami GATT 1994;

Uznając, że handel międzynarodowy mógłby być hamowany przez nieodpowiednie stosowanie procedur licencjonowania importu;

W przekonaniu, że licencjonowanie importu a zwłaszcza nieautomatyczne licencjonowanie importu, powinno być stosowane w przejrzysty i przewidywalny sposób;

Uznając, że procedury licencjonowania nieautomatycznego nie powinny stwarzać większej administracyjnej uciążliwości niż jest to absolutnie niezbędne dla administrowania odpowiednim środkiem;

Pragnąc uprościć i uczynić przejrzystymi procedury administracyjne i praktyki stosowane w handlu międzynarodowym oraz zapewnić słuszne i sprawiedliwe stosowanie i administrowanie tego rodzaju procedurami i praktykami;

Pragnąc stworzenia mechanizmu konsultacyjnego oraz szybkiego, skutecznego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia sporów powstałych w ramach z niniejszego Porozumienia;

Niniejszym uzgadniają co następuje:

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

1. Dla celów niniejszego Porozumienia, licencjonowanie importu definiuje się jako procedury administracyjne¹, wykorzystywane dla systemów licencjonowania importu, wymagające przedłożenia odpowiedniemu organowi administracyjnemu wniosku lub innej dokumentacji (poza wymaganą dla celów celnych), jako warunku wstępnego dla dokonania importu na obszar celny Członka importującego.
2. Członkowie zapewnią, aby procedury administracyjne dla stosowania systemów licencjonowania importu były zgodne z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994 łącznie z jego załącznikami i protokółami, tak jak są one interpretowane przez niniejsze Porozumienie, w celu zapobiegania zakłóceniom w handlu, które mogłyby wynikać z niewłaściwego działania takich procedur, biorąc pod uwagę cele rozwoju ekonomicznego oraz potrzeby handlowe i finansowe Członków - krajów rozwijających się².
3. Reguły dotyczące procedur licencjonowania importu powinny być neutralne w stosowaniu i administrowane w sposób słuszny i sprawiedliwy.
4. (a) Reguły oraz wszelkie informacje dotyczące procedury przedkładania wniosków, w tym warunki, jakim mają odpowiadać osoby, firmy i instytucje składające wniosek, organ (organy) administracji, do którego(ych) należy zwracać się i listy produktów podlegających wymogowi licencjonowania będą publikowane w źródłach notyfikowanych Komitetowi licencjonowania importu powołanemu na mocy Artykułu 4 (zwanemu w niniejszym Porozumieniu "Komitetem") w taki sposób aby umożliwić rząd³ i handlowcom zapoznanie się z nimi. Informacje te będą publikowane, gdy jest to wykonalne, 21 dni przed efektywnym wejściem w życie tego wymogu. Każdy wyjątek i odstępstwo od reguł dotyczących procedur licencjonowania lub w listach produktów podlegających licencjonowaniu oraz wszelka zmiana tych przepisów i tych list będą również publikowane w ten sam sposób i w tych samych terminach jak podane wyżej. Kopie tych publikacji będą również udostępniane Sekreteriatowi.
- (b) Członkom, którzy zechcą złożyć komentarze na piśmie umożliwi się, na życzenie przedyskutowanie tych komentarzy. Członek, którego to dotyczy

¹ Procedury określane "licencjonowaniem" jak również inne podobne procedury administracyjne.

² Nic w niniejszym Porozumieniu nie może być uznane za pozwalające zakwestionować podstawę, zakres lub czas obowiązywania środka wprowadzonego przez procedurę licencjonowania na mocy niniejszego Porozumienia.

³ Dla celów niniejszego Porozumienia uznaje się, że termin "rządy" obejmuje również kompetentne władze Wspólnot Europejskich.

weźmie wnikliwie pod uwagę te komentarze i wyniki dyskusji.

5. Formularze wniosków oraz - w przypadku gdy ma to zastosowanie - formularze o ich wznowienie, winny być możliwie najprostsze. Przy składaniu wniosku mogą być wymagane tylko takie dokumenty i informacje, jakie są uważane za ściśle niezbędne dla właściwego funkcjonowania systemu licencjonowania.
6. Procedury składania wniosków oraz - w przypadku gdy ma to zastosowanie - procedury o wznowienie, powinny być jak najprostsze. Wnioskodawcom zapewni się rozsądny okres czasu na złożenie wniosku o licencję. Jeśli wyznaczony jest ostateczny termin, okres ten powinien wynosić przynajmniej 21 dni z możliwością prolongaty w okolicznościach, gdy w okresie tym otrzymano niewystarczającą liczbę wniosków. Wnioskodawcy będą musieli w związku z wnioskiem zwracać się tylko do jednego organu administracyjnego. Gdy absolutnie konieczne będzie zwrócenie się do więcej niż jednego organu administracyjnego, to wnioskodawcy nie będą zmuszeni zwracać się do więcej niż trzech organów administracyjnych.
7. Żaden wniosek nie będzie odrzucony z powodu drobnych błędów w dokumentacji nie zmieniających zawartych w niej zasadniczych danych. Nie będzie nakładana kara większa niż niezbędna, służąca jedynie jako ostrzeżenie za jakiegokolwiek opuszczenia lub błędy w dokumentacji lub procedurach, które popełnione zostały wyraźnie bez zamiaru oszustwa lub poważnego zaniedbania.
8. Nie będzie odmawiać się importu licencjonowanego, z powodu niewielkich różnic w wartości, ilości lub ciężarze w stosunku do wielkości wskazanych w licencji, powstałych w następstwie różnic, będących wynikiem transportu, różnic powstałych przy załadunku luzem oraz innych niewielkich różnic, związanych z normalną praktyką handlową.
9. Posiadaczom licencji winno udostępnić się obce waluty, niezbędne do zapłacenia za licencjonowany import, na tej samej zasadzie co importerom towarów, na które licencje importowe nie są wymagane.
10. W stosunku do wyjątków podyktowanych względami bezpieczeństwa, stosuje się zasady Artykułu XXI GATT 1994.
11. Postanowienia niniejszego Porozumienia nie będą zobowiązywać żadnego Członka do ujawnienia poufnych informacji, co utrudniłoby stosowanie prawa lub byłoby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym, lub mogło zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

Artykuł 2

Automatyczne licencjonowanie importu⁴

1. Automatyczne licencjonowanie importu definiuje się jako licencjonowanie importu, gdzie zgoda na wniosek udzielana jest we wszystkich przypadkach i zgodnie z wymogami ust. 2(a).

2. Do procedur automatycznego licencjonowania importu mają zastosowanie następujące postanowienia⁵ w uzupełnieniu do postanowień wymienionych w ust. 1 do 11 Artykułu 1 i ust. 1 niniejszego Artykułu:

- (a) Procedury automatycznego licencjonowania nie będą administrowane w sposób skutkujący ograniczeniem importu będącego przedmiotem automatycznego licencjonowania. Procedury automatycznego licencjonowania będą uznawane za przynoszące skutki ograniczające handel, z wyjątkiem, gdy m.in.:
 - (i) Jakakolwiek osoba, firma lub instytucja spełniająca wymogi prawne Członka importującego odnośnie prowadzenia importu obejmującego produkty podlegające automatycznemu licencjonowaniu importu jest uprawniona na równi do wnioskowania i otrzymywania licencji importowych.
 - (ii) Wnioski o licencje mogą być składane każdego dnia roboczego przed odprawą celną towarów.
 - (iii) Wnioski o licencje przedstawione w odpowiedniej i kompletnej formie są zatwierdzane natychmiast po otrzymaniu i w miarę administracyjnych możliwości lecz najpóźniej w ciągu dziesięciu dni roboczych.
- (b) Członkowie uznają, iż automatyczne licencjonowanie importu może być niezbędne w tych przypadkach, kiedy inne odpowiednie procedury nie są dostępne. Automatyczne licencjonowanie importu może być utrzymywane dopóty, dopóki panują okoliczności, które spowodowały jego wprowadzenie, i dopóki leżące u ich podstaw cele administracyjne nie mogą być osiągnięte w inny, bardziej odpowiedni sposób.

⁴ Te procedury licencjonowania importu wymagają wniesienia zabezpieczenia, które nie mają ograniczającego wpływu na import, winny być traktowane jako wchodzące w zakres par. 1 i 2.

⁵ Członek - kraj rozwijający się inny niż Członek - kraj rozwijający się, który był Stroną Porozumienia w sprawie procedur licencjonowania importu z dnia 12 kwietnia 1979 roku i któremu wymogi pkt. (a)(ii) i (a)(iii) sprawiają szczególne trudności może, na podstawie notyfikacji złożonej w Komitecie opóźnić stosowanie tych pkt. o nie dłużej niż dwa lata od daty wejścia w życie Porozumienia WTO dla takiego Członka.

Artykuł 3

Nieautomatyczne licencjonowanie importu

1. Następujące postanowienia w uzupełnieniu do postanowień w ust. 1 do 11 Artykułu 1 będą mieć zastosowanie do procedur nieautomatycznego licencjonowania importu. Procedury nieautomatycznego licencjonowania są definiowane jako procedury licencjonowania importu na objęte definicją zawartą w ust. 1 Artykułu 2.
2. Nieautomatyczne licencjonowanie nie będzie wywoływać skutków ograniczających lub zakłócających import ponad skutki spowodowane wprowadzeniem ograniczeń. Procedury nieautomatycznego licencjonowania będą odpowiadać pod względem zakresu i czasokresu trwania środkowi, do wprowadzenia którego służą i nie będą bardziej uciążliwe administracyjnie niż jest to absolutnie konieczne dla zarządzania tym środkiem.
3. W przypadku wymogu licencjonowania w celu innym niż stosowanie ograniczeń ilościowych, Członkowie będą publikować wyczerpującą informację dla innych Członków i handlowców, dla zapoznania się z podstawą przyznawania albo rozdzielania licencji.
4. Jeśli Członek stwarza osobom, firmom lub instytucjom możliwość występowania z wnioskiem o wyjątki lub odstępstwa od wymogu licencjonowania, to uwzględni on ten fakt w informacji opublikowanej zgodnie z ust. 4 Artykułu 1, jak również informację dotyczącą sposobu przedstawienia takiego wniosku oraz w miarę możliwości wskazówkę w jakich okolicznościach takie wnioski będą rozpatrywane.
5. (a) Na wniosek jakiegokolwiek Członka, zainteresowanego handlem odnośnym produktem, Członkowie zapewnią wszelkie odpowiednie informacje, dotyczące:
 - (i) administrowania ograniczeniami;
 - (ii) licencji importowych udzielonych w ostatnim okresie;
 - (iii) rozdziału takich licencji między kraje dostawców;
 - (iv) tam, gdzie jest to wykonalne, statystyk importowych, (tj. wartość albo wolumen), dotyczących produktów podlegających licencjonowaniu importu. Nie oczekuje się, aby Członkowie - kraje rozwijające ponosiły z tego tytułu dodatkowe obciążenia finansowe lub administracyjne.
- (b) Członkowie administrujący kontyngentami przy pomocy licencjonowania będą publikować ogólną wielkość kontyngentów, jakie mają być stosowane, według ilości albo wartości, daty otwarcia i zamknięcia kontyngentów oraz wszelkie ich zmiany w tym zakresie, w terminach określonych w ust. 4 Artykułu 1 i w taki sposób, by umożliwić rządowi i handlowcom zapoznanie się z nimi.

- (c) W przypadku kontyngentów rozdzielonych między kraje - dostawców, Członek stosujący ograniczenia, poinformuje możliwie najszybciej wszystkich innych Członków zainteresowanych dostarczaniem odnośnego towaru, o przyznanym na okres bieżący różnym krajom - dostawcom udziałach w kontyngentach, według ilości lub wartości oraz opublikuje te informacje w terminach określonych w ust. 4 Artykułu 1 i w taki sposób, aby umożliwić rządowi i handlowcom zapoznanie się z nimi.
- (d) W przypadku, gdy sytuacja wymaga przyspieszenia terminu otwarcia kontyngentów, informacja, o której mowa w ust. 4 Artykułu 1, powinna być opublikowana w terminach określonych w ust. 4 Artykułu 1 i w taki sposób, aby umożliwić rządowi i handlowcom zapoznanie się z nią.
- (e) Każda osoba, firma lub instytucja, spełniająca wymogi prawne i administracyjne Członka importującego, będzie na równi uprawniona do występowania o licencję i jednakowo potraktowana. Jeżeli wniosek o licencję nie jest przyjęty, wnioskodawca otrzyma na życzenie wyjaśnienie przyczyn odmowy i będzie mieć prawo odwołania się lub rewizji zgodnie z ustawodawstwem krajowym lub procedurami Członka importującego.
- (f) Okres załatwienia wniosków, z wyjątkiem gdy nie jest to możliwe z przyczyn niezależnych od woli Członka, nie będzie dłuższy niż 30 dni, jeśli wnioski są rozpatrzone w miarę ich wpływu tj. na zasadzie kolejności zgłoszeń i nie dłuższy niż 60 dni, jeśli wszystkie wnioski są rozpatrywane jednocześnie. W tym ostatnim przypadku za rozpoczęcie okresu załatwienia wniosku uważany będzie dzień następujący po dacie zamknięcia ogłoszonego okresu składania wniosków.
- (g) Okres ważności licencji importowej będzie rozsądny i nie tak krótki, aby uniemożliwić import. Okres ważności licencji nie powinien wykluczyć importu z odległych źródeł, z wyjątkiem specjalnych przypadków, kiedy import jest niezbędny dla zaspokojenia nieprzewidzianych krótkookresowych potrzeb.
- (h) Przy administrowaniu kontyngentami, Członkowie nie będą uniemożliwiać aby import realizowany był zgodnie z udzielonymi licencjami i nie będą zniechęcać do pełnego wykorzystania kontyngentów.
- (i) Przy wydawaniu licencji, Członkowie będą brać pod uwagę, iż pożądane jest udzielanie licencji na produkty w ilościach ekonomicznie uzasadnionych.
- (j) Przy podziale licencji Członek powinien brać pod uwagę działalność importową wnioskodawcy. W tym zakresie należałoby uwzględnić czy licencje jemu wydane w przeszłości zostały w pełni wykorzystane w ostatnim reprezentatywnym w ostatnim okresie. W przypadku, gdy licencje nie zostały w pełni wykorzystane, Członek zbada przyczyny tego stanu i

uwzględni je przy rozdziale nowych licencji. Należy też mieć na uwadze potrzebę zapewnienia rozsądnego rozdziału licencji dla nowych importerów przy uwzględnieniu, iż pożądane jest udzielenie licencji w ilościach ekonomicznie uzasadnionych. W tym zakresie szczególną uwagę należy zwrócić na importerów dokonujących zakupy u Członków-krajów rozwijających się, a przede wszystkim u Członków-krajów najmniej rozwiniętych.

- (k) W przypadku kontyngentów administrowanych przy pomocy licencji, które nie są rozdzielone między kraje - dostawców, posiadacze licencji⁶ będą mieć swobodę wyboru źródła importu. W przypadku kontyngentów rozdzielonych między kraje - dostawców, licencja wskaże wyraźnie kraj, lub kraje.
- (l) Przy zastosowaniu postanowień ust. 8 Artykułu 1 przy rozdziale licencji na przyszłość można dokonać wyrównań tam, gdzie import przekroczy poziom licencji poprzednich.

Artykuł 4

Instytucje

Niniejszym ustanawia się Komitet Licencjonowania Importu, składający się z przedstawicieli każdego Członka. Komitet wybierze swojego przewodniczącego i wiceprzewodniczącego i będzie zbierać się w miarę potrzeby w celu zapewnienia Członkom możliwości przeprowadzenia konsultacji we wszystkich sprawach dotyczących funkcjonowania niniejszego Porozumienia lub dla popierania jego celów.

Artykuł 5

Notyfikacja

1. Członkowie, którzy ustanowią procedury licencjonowania lub wniosą zmiany w swoich procedurach notyfikują je Komitetowi w ciągu 60 dni od ich opublikowania.
2. Notyfikacje dotyczące ustanowienia procedur licencjonowania importu będą obejmować następujące informacje:
 - (a) listę produktów podlegających procedurom licencjonowania;
 - (b) punkty kontaktowe dla udzielenia informacji na temat warunków, jakim mają odpowiadać ubiegający się o licencje;

⁶

Czasami określanymi jako "posiadacze kontyngentu".

- (c) organ(y) administracji dla składania wniosków;
 - (d) data i nazwa publikacji, w której procedury licencjonowania są opublikowane;
 - (e) wskazanie czy procedura licencjonowania jest automatyczna, czy nieautomatyczna zgodnie z definicjami zawartymi w Artykułach 2 i 3;
 - (f) w przypadku procedur automatycznego licencjonowania importu, ich cel administracyjny;
 - (g) w przypadku procedur nieautomatycznego licencjonowania importu, wskazanie środka, który został wprowadzony przez procedurę licencjonowania;
 - (h) przewidywany czas trwania procedury licencyjnej, jeśli można to oszacować z pewnym prawdopodobieństwem, a jeśli nie, powód dla którego nie można podać tej informacji.
3. W notyfikacjach zmian w procedurach licencjonowania importu wskaże się wymienione elementy, jeśli nastąpiły w nich zmiany.
4. Członkowie notyfikują Komitetowi publikację(e), w której zostaną zamieszczone informacje wymagane zgodnie z ust. 4 Artykułu 1.
5. Każdy zainteresowany Członek, który uważa, że inny Członek nie notyfikował ustanowienia procedury licencjonowania lub zmian w niej zgodnie z postanowieniami ust. od 1 do 3, może zwrócić na to uwagę takiego Członka. Jeżeli po tym notyfikacja nie zostanie dokonana w trybie pilnym, to taki Członek może sam notyfikować procedurę licencjonowania lub zmiany w niej, łącznie z wszystkimi stosownymi i dostępnymi informacjami.

Artykuł 6

Konsultacje i rozstrzyganie sporów

Konsultacje i rozstrzyganie sporów w odniesieniu do jakiegokolwiek sprawy mające wpływ na działanie niniejszego Porozumienia, będą podlegać postanowieniom Artykułów XXII i XXIII GATT 1994, tak jak zostały one sprecyzowane i są stosowane zgodnie z Porozumieniem o rozstrzyganiu sporów.

Artykuł 7

Przegląd

1. Komitet będzie dokonywać w miarę potrzeby, ale co najmniej raz na dwa lata,

przeгляdu wprowadzenia w życie i działania niniejszego Porozumienia przy uwzględnieniu jego celów oraz praw i obowiązków z niego wynikających.

2. Jako podstawę dla przeglądu przez Komitet, Sekretariat przygotowuje raport faktograficzny oparty na informacjach dostarczonych zgodnie z Artykułem 5, odpowiedziach na roczny kwestionariusz na temat procedur licencjonowania importu⁷ i innych istotnych wiarygodnych informacjach mu dostępnych. Raport przedstawi streszczenie w/w informacji, w szczególności wskazując na wszelkie zmiany lub nowe fakty, które zaistniały w rozpatrywanym okresie oraz wszelkie inne informacje, tak jak uzgodniono przez Komitet.

3. Członkowie zobowiązują się do wypełniania corocznych kwestionariuszy na temat procedur licencjonowania importu możliwie najszybciej i w sposób wyczerpujący.

4. Komitet będzie informować Radę Handlu Towarami o faktach, które wydarzyły się w okresie objętym takim przeglądem.

Artykuł 8

Postanowienia końcowe

Zastrzeżenia

1. Bez uzyskania zgody pozostałych Członków nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregośkolwiek z postanowień niniejszego Porozumienia.

Ustawodawstwo krajowe

2. (a) Każdy Członek zapewni zgodność swoich ustaw, przepisów i procedur administracyjnych z postanowieniami niniejszego Porozumienia nie później niż z dniem wejścia dla niego w życie Porozumienia WTO.

(b) Każdy Członek będzie informować Komitet o wszelkich zmianach w swoich ustawach i przepisach odnoszących się do niniejszego Porozumienia i w administrowaniu tymi ustawami i przepisami.

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem:

⁷

Po raz pierwszy rozesłany jako dokument GATT 1947, 23 marca 1971 roku, znak L/3515.

POROZUMIENIE W SPRAWIE SUBSYDIÓW I ŚRODKÓW WYRÓWNAWCZYCH

Członkowie niniejszym uzgadniają co następuje:

CZĘŚĆ I: POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Definicja subsydium

1.1 Dla celów niniejszego Porozumienia przyjmuje się, że subsydium będzie uznane za istniejące, jeżeli:

(a) (1) występuje finansowy wkład rządu lub jakiegokolwiek instytucji publicznej na terytorium Członka (zwanej dalej "rządem"), tzn. gdy:

- (i) działalność rządu obejmuje bezpośredni przepływ środków (np. darowizny, pożyczki, wkłady kapitałowe), potencjalny przepływ środków lub transfer zobowiązań (np. gwarancje kredytowe);
- (ii) należne dochody rządowe są zaniechane lub nie pobierane (np. zachęty fiskalne takie jak ulgi podatkowe)¹;
- (iii) rząd dostarcza dobra lub usługi inne niż w postaci ogólnej infrastruktury lub nabywa dobra;
- (iv) rząd dokonuje wpłat do funduszy celowych lub wyznacza albo upoważnia prywatny podmiot do prowadzenia jednej lub wielu funkcji opisanych powyżej w punktach od (i) do (iii), które normalnie byłyby powierzone instytucjom rządowym i które w praktyce nie różnią się faktycznie od praktyk zwyczajowo prowadzonych przez rząd

lub

(a)(2) występuje jakakolwiek inna forma wspierania dochodu lub ceny w rozumieniu Art. XVI GATT 1994;

i

(b) udzielana jest z tego tytułu korzyść.

¹ Zgodnie z postanowieniami Artykułu XVI GATT 1994 (nota wyjaśniająca do Artykułu XVI) oraz z postanowieniami zawartymi w Załącznikach od I do III niniejszego Porozumienia, zwolnienie produktu będącego przedmiotem eksportu, z cła lub podatków obciążających podobny produkt przeznaczony na rynek krajowy, lub zwrot takiego cła lub podatku w wysokości nie przekraczającej rzeczywistych obciążeń nie jest traktowane jako subsydium.

1.2 Subsydium określone w ust. 1 będzie podlegało postanowieniom Części II lub też postanowieniom części III lub V niniejszego Porozumienia tylko wówczas, gdy jest ono specyficzne w rozumieniu postanowień Artykułu 2.

Artykuł 2

Specyficzność

2.1 W celu ustalenia czy subsydium zdefiniowane w ust. 1 Artykułu 1 jest specyficzne dla danego przedsiębiorstwa, branży, grupy przedsiębiorstw lub gałęzi przemysłu (zwanych dalej "pewnymi przedsiębiorstwami") w ramach właściwości prawnej władzy stosującej subsydium, stosowane będą następujące kryteria:

- (a) Jeżeli władza przyznająca subsydium lub przepisy prawne na podstawie których ona funkcjonuje, w sposób wyraźny ograniczają dostęp do subsydiów dla pewnych przedsiębiorstw, to takie subsydium jest specyficzne.
- (b) Jeżeli władza przyznająca subsydium lub przepisy prawne na podstawie których ona funkcjonuje, ustalają obiektywne kryteria lub warunki² określające dostępność subsydium i jego wysokość, to specyficzność nie występuje pod warunkiem, że dostępność jest automatyczna, a kryteria i warunki są ściśle przestrzegane. Kryteria lub warunki muszą być jasno zapisane w ustawie, przepisie, lub innym oficjalnym dokumencie tak, aby możliwa była ich weryfikacja.
- (c) Jeżeli, mimo jakichkolwiek pozorów niespecyficzności wynikającej ze stosowania zasad określonych w ustępach (a) i (b) istnieją powody by sądzić, że subsydium w rzeczywistości może być specyficzne, to mogą zostać uwzględnione inne czynniki. Czynniki te są następujące: wykorzystywanie programu subsydiów przez ograniczoną liczbę pewnych przedsiębiorstw, wykorzystywanie subsydiów w przeważającym stopniu przez pewne przedsiębiorstwa, przyznawanie nieproporcjonalnie dużych subsydiów pewnym przedsiębiorstwom, jak również stopień uznaniowości stosowanej przez władze przyznające subsydium przy podejmowaniu decyzji o ich udzielaniu³. Przy stosowaniu postanowień tego ustępu będzie brany pod uwagę zakres zróżnicowania działalności

² Obiektywne kryteria i warunki używane tutaj oznaczają kryteria i warunki neutralne, nie faworyzujące pewnych przedsiębiorstw w stosunku do innych, mające z natury charakter ekonomiczny i stosowane według kryteriów horyzontalnych, takich jak liczba zatrudnionych lub wielkość przedsiębiorstwa.

³ W tym przypadku będzie brana w szczególności pod uwagę informacja na temat częstotliwości, z jaką przyznawano bądź odrzucano prośby o subsydium, oraz powody takich decyzji.

gospodarczej w ramach właściwości prawnej władzy stosującej subsydia oraz długość okresu, w którym funkcjonował program subsydiowania.

2.2 Subsydium przyznawane tylko pewnym przedsiębiorstwom zlokalizowanym w określonym regionie geograficznym, w ramach właściwości prawnej władzy stosującej subsydia, będzie uważane za specyficzne. Rozumie się, że ustalanie lub zmiana poziomu powszechnie stosowanych stawek podatkowych wprowadzonych przez wszystkie upoważnione do tego szczeble administracji publicznej nie będzie traktowane jako specyficzne subsydia w rozumieniu niniejszego Porozumienia.

2.3 Każde subsydia podlegające postanowieniom Artykułu 3 będzie uważane za specyficzne.

2.4 Każde orzeczenie specyficzności subsydia zgodnie z postanowieniami niniejszego Artykułu będzie jasno uzasadnione na podstawie pozytywnego dowodu.

CZĘŚĆ II: ZAKAZANE SUBSYDIA

Artykuł 3

Zakaz

3.1 Wyjąwszy ustalenia zawarte w Porozumieniu o rolnictwie, następujące subsydia, w rozumieniu Artykułu 1, będą zakazane:

- (a) subsydia uzależnione prawnie lub faktycznie, wyłącznie lub jako jeden z kilku innych warunków⁴, od działalności eksportowej łącznie z warunkami przedstawionymi w Załączniku I⁵,
- (b) subsydia uzależnione, wyłącznie lub jako jeden z kilku innych warunków, od preferencji dla towarów krajowych w stosunku do importowanych.

3.2 Członkowie nie będą przyznawać ani utrzymywać subsydiów wymienionych w ust. 1.

⁴ Ta norma jest spełniona, gdy fakty wskazują, iż przyznanie subsydia które prawnie nie jest zależne od wyników eksportu, jest w rzeczywistości uzależnione od obecnego lub przewidywanego eksportu lub dochodów z eksportu. Sam fakt, że subsydia jest przyznawane przedsiębiorstwom eksportującym nie będzie tylko z tego powodu traktowany jako subsydia eksportowe w rozumieniu niniejszego postanowienia.

⁵ Środki, o których mowa w Załączniku I, jako nie stanowiące subsydiów eksportowych nie będą zakazane tym lub innymi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Artykuł 4

Środki zaradcze

4.1 Jeżeli Członek ma powody by sądzić, że zakazane subsydium jest przyznawane lub utrzymywane przez innego Członka, może on wystąpić o konsultacje z tym innym Członkiem.

4.2 Wniosek o konsultacje zgodnie z ust. 1 będzie zawierać przedstawienie dostępnego dowodu istnienia i charakteru kwestionowanego subsydium.

4.3 Po otrzymaniu wniosku o konsultacje zgodnie z ust. 1, Członek o którym sądzi się, że przyznaje lub utrzymuje dane subsydium, podejmie możliwie najszybciej takie konsultacje. Celem tych konsultacji będzie wyjaśnienie faktów sprawy i osiągnięcie wzajemnie zadowolającego rozwiązania.

4.4 Jeżeli w ciągu trzydziestu dni⁶ od daty wystąpienia o konsultacje nie uda się osiągnąć wzajemnie zadowolającego rozwiązania, to jakkolwiek Członek będący stroną takich konsultacji może skierować sprawę do Organu Rozstrzygania Sporów ("DSB") w celu niezwłocznego powołania panelu, chyba że DSB zdecyduje jednogłośnie by nie ustanawiać panelu.

4.5 Po utworzeniu, panel może wnioskować o pomoc ze strony Stałej Grupy Ekspertów⁷ (zwana dalej w niniejszym Porozumieniu "PGE") w celu ustalenia, czy kwestionowany środek stanowi zakazane subsydium. PGE, jeśli otrzyma taki wniosek, winna bezzwłocznie dokonać przeglądu dowodów dotyczących istnienia i charakteru danego środka i stworzyć Członkowi przyznającemu lub utrzymującemu środek możliwość wykazania, że kwestionowany środek nie jest zakazanym subsydium. PGE przedstawi swoje wnioski panelowi w terminie przez panel określonym. Wnioski PGE, czy kwestionowany środek stanowi zakazane subsydium będą przyjęte przez panel bez zmian.

4.6 Panel przedstawi swój końcowy raport Członkom - stronom sporu. Raport ten będzie rozesłany wszystkim Członkom w ciągu 90 dni od daty powołania panelu i ustalenia jego mandatu.

4.7 W przypadku stwierdzenia, że kwestionowany środek jest zakazanym subsydium, panel zaleci, by subsydiujący Członek bezzwłocznie zaprzestał stosowania tego subsydium. W tym celu panel określi w swym zaleceniu termin, w którym Członek musi wycofać stosowanie środka.

⁶ Wszelkie terminy wymienione w tym Artykule mogą być przedłużone za wspólną zgodą stron.

⁷ Ustanowiona zgodnie z Artykułem 24.

4.8 W ciągu 30 dni od udostępnienia raportu panelu wszystkim Członkom, raport będzie przyjęty przez DSB, chyba że jedna ze stron sporu oficjalnie notyfikuje DSB o swej decyzji złożenia odwołania lub też DSB zdecyduje jednogłośnie, by nie przyjmować raportu.

4.9 Jeżeli złożono odwołanie od raportu panelu, to Organ Apelacyjny wyda swą decyzję w ciągu 30 dni od daty, w której strona sporu formalnie notyfikowała zamiar złożenia odwołania. Jeżeli Organ Apelacyjny uzna, że nie może przedstawić raportu w ciągu 30 dni, to poinformuje on pisemnie DSB o przyczynach opóźnienia i prawdopodobnym terminie, w którym raport zostanie przedstawiony. W żadnym przypadku takie postępowanie nie będzie przekraczało 60 dni. Raport Organu Apelacyjnego będzie przyjęty przez DSB i bezwarunkowo zaakceptowany przez strony sporu chyba, że DSB zdecyduje jednogłośnie, w ciągu 20 dni od daty udostępnienia raportu Członkom⁸, by nie przyjmować raportu Organu Apelacyjnego .

4.10 W przypadku, gdy zalecenie DSB nie jest zrealizowane w wyznaczonym przez panel terminie, liczonym od momentu przyjęcia raportu panelu lub raportu Organu Apelacyjnego, to DSB upoważni stronę składającą skargę do podjęcia odpowiednich⁹ środków zaradczych chyba, że DSB zdecyduje jednogłośnie o odrzuceniu wniosku.

4.11 W przypadku, gdy strona sporu prosi o arbitraż na podstawie ust. 6 Artykułu 22 Porozumienia o rozstrzyganiu sporów ("DSU"), to arbiter ustali, czy środki zaradcze są właściwe¹⁰.

4.12 Dla celów postępowania spornych prowadzonych na podstawie niniejszego Artykułu, okresy stosowane zgodnie z DSU dla takich postępowania spornych będą o połowę krótsze od tam wskazanych, z wyjątkiem okresów szczegółowo określonych w niniejszym Artykule,

CZĘŚĆ III: SUBSYDIA PODLEGAJĄCE SANKCJOM

Artykuł 5

Niekorzystne skutki

⁸ Jeżeli posiedzenie DSB nie jest zaplanowane w tym okresie, to posiedzenie takie zostanie w tym celu zwołane.

⁹ Określenie to nie oznacza pozwolenia na stosowanie niewspółmiernych środków zaradczych w świetle faktu, iż subsydia objęte tymi postanowieniami są zakazane.

¹⁰ Określenie to nie oznacza pozwolenia na stosowanie niewspółmiernych środków zaradczych w świetle faktu, iż subsydia objęte tymi postanowieniami są zakazane.

5.1 Żaden Członek nie powinien powodować, poprzez stosowanie jakiegokolwiek subsydium opisanego w ust. 1 i 2 Artykułu 1, niekorzystnych skutków dla interesów innych Członków, tzn.:

- (a) szkody dla krajowego przemysłu innego Członka¹¹;
- (b) zniweczenia lub naruszenia korzyści dla innego Członka wynikających bezpośrednio lub pośrednio z GATT 1994, zwłaszcza korzyści wynikających ze związanych koncesji udzielonych w ramach Artykułu II GATT 1994¹².
- (c) poważnego uszczerbku dla interesów innego Członka¹³.

Artykuł niniejszy nie dotyczy subsydiów stosowanych wobec artykułów rolnych stosownie do Artykułu 13 Porozumienia o rolnictwie.

Artykuł 6

Poważny uszczerbek

6.1 Poważny uszczerbek interesów w rozumieniu ust. (c) Artykułu 5 będzie uważany za istniejący w przypadku:

- (a) poziomu całego subwencjonowania *ad valorem*¹⁴ danego towaru przekraczającego 5 procent¹⁵;
- (b) stosowania subsydium dla pokrycia strat eksploatacyjnych danego przemysłu;
- (c) stosowania subsydium dla pokrycia strat eksploatacyjnych danego przedsiębiorstwa, z wyjątkiem jednorazowych, niepowtarzalnych środków, które nie mogą być ponownie udzielone i które są przyznane głównie w celu zyskania czasu na znalezienie długoterminowych rozwiązań i uniknięcia ostrych problemów społecznych;

¹¹ Pojęcie "szkoda dla krajowego przemysłu" jest używane tutaj w takim samym sensie, w jakim używane jest w Części V.

¹² Pojęcie "zniweczenie lub naruszenie korzyści" jest używane w niniejszym Porozumieniu w takim samym jak w odpowiednich postanowieniach GATT 1994, a fakt zniweczenia lub naruszenia korzyści będzie ustalany zgodnie z praktyką stosowania tych postanowień.

¹³ Pojęcie "poważny uszczerbek dla interesów innego Członka" jest używane w niniejszym Porozumieniu w takim samym sensie jak w ust. 1 Artykułu XVI GATT 1994 i obejmuje groźbę poważnego uszczerbku.

¹⁴ Ogólny poziom subsydiowania *ad valorem* będzie wyliczony zgodnie z postanowieniami Załącznika IV.

¹⁵ Ponieważ przewiduje się, że samoloty cywilne zostaną objęte specjalnymi regułami wielostronnymi, próg ustalony w niniejszym punkcie nie dotyczy samolotów cywilnych.

- (d) bezpośredniego anulowania zadłużenia, tzn. umarzania zadłużenia wobec skarbu państwa lub przyznawania bezzwrotnych dotacji dla pokrycia spłat długu¹⁶

6.2 Niezależnie od postanowień ust. 1, poważny uszczerbek interesów nie będzie stwierdzany, jeżeli Członek stosujący subsydia wykáže, że kwestionowane subsydyum nie doprowadziło do żadnego ze skutków wymienionych w poniższym ust. 3.

6.3 Poważny uszczerbek interesów w rozumieniu ust. (c) Artykułu 5 może mieć miejsce w każdym przypadku, gdy występuje jedna lub kilka z następujących sytuacji:

- (a) efektem subsydyum jest wyparcie z rynku lub utrudnienie importu podobnego produktu innego Członka na rynku Członka stosującego subsydyum;
- (b) efektem subsydyum jest wyparcie z rynku lub utrudnienie eksportu podobnego produktu innego Członka na rynku krajów trzecich;
- (c) efektem subsydyum jest znaczące podcinanie ceny przez subsydiowane produkty w porównaniu do cen produktów podobnych innego Członka na tym samym rynku lub znaczące zaniżanie ceny albo sprzedaż ze stratą na tym samym rynku;
- (d) efektem subsydyum jest wzrost udziału w rynku światowym Członka stosującego subsydyum w odniesieniu do określonego subsydiowanego surowca lub produktu podstawowego¹⁷, w porównaniu do średniego udziału w okresie poprzednich 3 lat, przy czym taki wzrost udziału wykazuje trwałą tendencję w okresie, w którym przyznawano subsydyum.

6.4 Dla celów ust. 3(b), wyparcie lub utrudnienie eksportu dotyczy każdego przypadku gdy, zgodnie z postanowieniami ust. 7, wykazano, że nastąpiła zmiana względnych udziałów w rynku na niekorzyść nie subsydiowanego podobnego produktu (w ciągu odpowiednio reprezentatywnego okresu, wystarczającego do wykazania tendencji w rozwoju rynku danego produktu, a który w normalnych okolicznościach będzie wynosił przynajmniej jeden rok). "Zmiana względnych udziałów w rynku" będzie oznaczać jedną z następujących sytuacji: (a) ma miejsce wzrost udziału w rynku subsydiowanego produktu; (b) udział w rynku subsydiowanego produktu nie zmienia się w warunkach, w których przy niewystępowaniu subsydyum, udział zmniejszyłby się; (c) udział w rynku subsydiowanego produktu zmniejsza się, ale w tempie mniejszym niż tempo, które występowałoby przy braku subsydyum.

¹⁶ Członkowie uznają, że w przypadku, gdy finansowanie programu dotyczącego samolotów cywilnych uwarunkowane wielkością sprzedaży (*royalty based payments*) nie jest całkowicie spłacone z powodu spadku sprzedaży poniżej przewidywanego poziomu, to sam ten fakt nie stanowi poważnego zagrożenia w rozumieniu niniejszego punktu.

¹⁷ Jeżeli nie zostaną ustalone w trybie wielostronnym inne specyficzne zasady handlu dla pewnych dóbr, czy produktów lub surowców.

6.5 Dla celów ust. 3(c), podcinanie cen obejmuje każdą sytuację, w której zostanie ono wykazane wobec Komitetu poprzez porównanie cen produktów subsydiowanych z cenami podobnych nie subsydiowanych produktów dostarczanych na ten sam rynek. Porównanie takie będzie dokonane na tym samym szczeblu handlu i w porównywalnym czasie z odpowiednim uwzględnieniem każdego innego czynnika mającego wpływ na cenę. Jeżeli jednak takie bezpośrednie porównanie nie jest możliwe, występowanie podcinania cen może być wykazane na podstawie jednostkowej wartości eksportu.

6.6 Każdy Członek, na którego rynku wystąpił domniemany poważny uszczerbek, stosownie do postanowień ust.3 Załącznika V, udostępni stronom sporu wniesionego w trybie Artykułu 7 i panelowi ustanowionemu zgodnie z ust. 4 Artykułu 7, całość odpowiedniej informacji, jaka może być uzyskana w sprawie zmian udziałów w rynku stron sporu jak również w odniesieniu do cen produktów objętych sporem.

6.7 Wyparcie z rynku lub utrudnienie w handlu powodujące poważny uszczerbek nie będą miały miejsca w rozumieniu ust. 3, gdy w danym okresie występuje jakakolwiek z następujących okoliczności¹⁸:

- (a) zakaz lub ograniczenie dotyczące eksportu podobnego produktu przez Członka wnoszącego skargę, lub importu z kraju wnoszącego skargę na rynek kraju trzeciego;
- (b) rząd kraju importera utrzymujący monopol w handlu lub handel państwowy w danym produkcie podejmuje decyzję zastąpienia, z powodów niehandlowych, importu z kraju Członka wnoszącego skargę, importem z innego kraju lub krajów;
- (c) występują klęski żywiołowe, strajki, zakłócenia transportu lub inne działania siły wyższej, w sposób istotny wpływające na produkcję, jakość, ilość lub ceny produktów przeznaczonych na eksport Członka wnoszącego skargę;
- (d) istnieją porozumienia ograniczające wielkość eksportu Członka wnoszącego skargę;
- (e) następuje dobrowolne zmniejszenie dostępności produktów przeznaczonych na eksport w kraju składającym skargę (obejmujące, między innymi, sytuację, w której firmy Członka wnoszącego skargę autonomicznie dokonują realokacji eksportu danego produktu na nowe rynki);
- (f) eksporter nie jest w stanie sprostać normom technicznym lub innym wymogom przepisów kraju importera.

¹⁸ Fakt, że niektóre okoliczności zostały wskazane w niniejszym ustępie nie nadaje im, jako taki, żadnego statusu prawnego, ani w kategoriach GATT 1994, ani niniejszego Porozumienia. Takie okoliczności nie mogą być sporadyczne, izolowane lub w inny sposób mało znaczące.

6.8 Przy braku okoliczności omówionych w ust. 7, występowanie poważnego uszczerbku powinno być stwierdzone na podstawie informacji dostarczonej panelowi lub uzyskanej przez panel łącznie z informacją przedstawioną zgodnie z postanowieniami Załącznika V.

6.9 Niniejszy Artykuł nie odnosi się do subsydiów utrzymywanych wobec produktów rolnych stosownie do Artykułu 13 Porozumienia o rolnictwie.

Artykuł 7

Środki zaradcze

7.1 Z wyjątkiem postanowień Artykułu 13 Porozumienia o rolnictwie, jeżeli Członek ma powody by sądzić, że jakiegokolwiek subsydium, o którym jest mowa w Artykule 1, przyznane lub utrzymywane przez innego Członka, powoduje powstania szkody dla jego krajowego przemysłu, niweczy lub narusza korzyści, lub też stanowi poważny uszczerbek, taki Członek może wnioskować o konsultacje z tym innym Członkiem.

7.2 Wniosek o konsultacje stosownie do ust. 1 będzie zawierać stwierdzenie posiadanego dowodu dotyczącego: (a) istnienia i charakteru kwestionowanego subsydium; (b) szkody spowodowanej dla krajowego przemysłu, albo zniweczenia lub naruszenia korzyści albo poważnego uszczerbku dla interesów¹⁹ Członka występującego o konsultacje.

7.3 Po otrzymaniu wniosku o konsultacje w myśl ust. 1, Członek, o którym sądzi się, że przyznaje lub utrzymuje subsydium podejmie możliwie najszybciej takie konsultacje. Celem konsultacji będzie zbadanie faktów zaistniałej sytuacji i osiągnięcie wzajemnie akceptowalnego rozwiązania.

7.4 Jeżeli w ciągu 60 dni²⁰ konsultacje nie doprowadzą do wzajemnie akceptowalnego rozwiązania, to każdy Członek uczestniczący w takich konsultacjach może skierować sprawę do DSB w celu powołania panelu chyba, że DSB zadecyduje jednogłośnie, by nie powoływać panelu. Skład panelu i jego mandat będą określone w ciągu 15 dni od daty powołania.

7.5 Panel dokona przeglądu sprawy i przedstawi ostateczny raport stronom sporu. Raport będzie udostępniony wszystkim Członkom w ciągu 120 dni od daty ustalenia składu i mandatu panelu.

¹⁹ W przypadku, gdy wniosek dotyczy subsydium uważanego za powodujące poważny uszczerbek w rozumieniu ust. 1 Artykułu 6, dostępne dowody poważnego uszczerbku mogą zostać ograniczone do dostępnych dowodów wskazujących, czy warunki z ust. 1 Artykułu 6 zostały lub nie zostały spełnione.

²⁰ Wszelkie terminy zapisane w niniejszym Artykule mogą być przedłużone za wspólną zgodą.

7.6 W ciągu 30 dni od udostępnienia wszystkim Członkom raportu panelu, raport ten będzie przyjęty przez DSB²¹, chyba że jedna ze stron sporu formalnie powiadomi DSB o swej decyzji złożenia odwołania, lub też DSB zdecyduje jednogłośnie, by nie przyjmować raportu.

7.7 Jeżeli wniesiono odwołanie od raportu panelu, to Organ Apelacyjny przedstawi swą decyzję w ciągu 60 dni od daty formalnego notyfikowania przez stronę intencji wniesienia odwołania. Jeżeli Organ Apelacyjny uzna, że nie może przedstawić raportu w ciągu 60 dni, to poinformuje on pisemnie DSB o przyczynach opóźnienia i prawdopodobnym terminie, w którym raport zostanie przedstawiony. W żadnym przypadku takie postępowanie nie może przekraczać 90 dni. Raport dotyczący odwołania będzie przyjęty przez DSB i bezwarunkowo zaakceptowany przez strony sporu, chyba że DSB zdecyduje jednogłośnie, w ciągu 20 dni od daty udostępnienia raportu Członkom²², by nie przyjmować raportu dotyczącego odwołania.

7.8 Jeżeli raport panelu lub Organu Apelacyjnego jest przyjęty i ustalono w nim, że jakiegokolwiek subsydium spowodowało niekorzystne skutki dla interesów innego Członka w rozumieniu Artykułu 5, to Członek przyznający lub utrzymujący takie subsydium podejmie odpowiednie kroki w celu usunięcia niekorzystnych skutków lub zaniechania stosowania subsydium.

7.9 W przypadku, gdy Członek nie podjął odpowiednich kroków w celu usunięcia niekorzystnych skutków lub zaniechania stosowania subsydium w okresie sześciu miesięcy od daty przyjęcia przez DSB raportu panelu lub raportu Organu Apelacyjnego i w przypadku braku porozumienia na temat rekompensaty, to DSB upoważni stronę składającą skargę do podjęcia środków zaradczych, współmiernych do zakresu i charakteru ustalonych niekorzystnych skutków chyba, że DSB zdecyduje jednogłośnie o odrzuceniu wniosku.

7.10 Jeżeli strona sporu wystąpi o arbitraż na podstawie ust. 6 Artykułu 22 DSU, arbiter ustali, czy środki zaradcze są współmierne do zakresu i charakteru ustalonych niekorzystnych skutków.

CZĘŚĆ IV: SUBSYDIA NIE WYWOŁUJĄCE SANKCJI

Artykuł 8

Identyfikacja subsydiów nie wywołujących sankcji

²¹ Jeżeli posiedzenie DSB nie jest zaplanowane w tym okresie, to takie posiedzenie zostanie zwołane tylko w tym celu.

²² Jeżeli posiedzenie DSB nie jest zaplanowane w tym okresie, to takie posiedzenie zostanie zwołane tylko w tym celu.

8.1 Następujące subsydia będą uważane za nie wywołujące sankcji²³:

- (a) subsydia, które nie są specyficzne w rozumieniu Artykułu 2;
- (b) subsydia, które są specyficzne w rozumieniu Artykułu 2, lecz które spełniają wszystkie warunki wymienione w ustępach 2(a), 2(b) lub 2(c) poniżej.

8.2. Niezależnie od postanowień Części III i V następujące subsydia nie będą wywoływać sankcji:

- (a) wsparcie dla prac badawczych prowadzonych przez firmy, wyższe uczelnie lub jednostki badawcze na podstawie kontraktu z firmami jeżeli^{24,25, 26} wsparcie²⁷ nie stanowi więcej niż 75 procent kosztów badań przemysłowych²⁸ lub 50 procent kosztów przedsprzedażnego rozwoju produktu^{29,30};

²³ Uznaje się, że pomoc rządowa służąca różnym celom jest szeroko stosowana przez Członków, a sam fakt, że pomoc taka może nie kwalifikować się do środków nie wywołujących sankcji w rozumieniu postanowień niniejszego Artykułu nie ogranicza, jako taki, zdolności Członków do stosowania takiej pomocy.

²⁴ Ponieważ przewiduje się, że samoloty cywilne zostaną objęte specjalnymi regułami wielostronnymi, próg ustalony w postanowieniu niniejszego ust. nie dotyczy tego produktu.

²⁵ Nie później niż po upływie 18 miesięcy od wejścia w życie Porozumienia WTO Komitet do spraw Subsydiów i Środków Wyrównawczych przewidziany Artykułem 24 (zwany w niniejszym Porozumieniu "Komitetem") dokona przeglądu działania postanowień ust.2(a) w celu dokonania niezbędnych korekt służących poprawie działania tych postanowień. Rozważając możliwe korekty, Komitet starannie zweryfikuje definicje kategorii sformułowanych w tym ust. w świetle doświadczeń Członków w prowadzeniu programów badawczych i prac odpowiednich instytucji międzynarodowych.

²⁶ Postanowienie niniejszego Porozumienia nie stosują się do badań podstawowych prowadzonych niezależnie przez wyższe uczelnie i ośrodki badawcze. Pojęcie "badania podstawowe" oznacza poszerzenie ogólnej wiedzy naukowej i technicznej nie związane z celami przemysłowymi lub handlowymi.

²⁷ Dopuszczalne poziomy pomocy nie wywołującej sankcji omawiane w niniejszym punkcie będą ustalone w odniesieniu do całkowitych kosztów związanych z indywidualnym projektem i poniesionych w czasie jego trwania.

²⁸ Pojęcie "badania przemysłowe" oznacza planowe poszukiwania lub krytyczne badania służące odkrywaniu nowej wiedzy, która może być użyteczna przy wytwarzaniu nowych produktów, procesów lub usług lub też przy znaczącym doskonaleniu istniejących produktów, procesów lub usług.

²⁹ Pojęcie "predsprzedażny rozwój produktu" oznacza przełożenie badań przemysłowych na plany, założenia projektowe lub projekty nowych, zmodyfikowanych lub usprawnionych produktów, procesów lub usług przeznaczonych do sprzedaży lub użytkowania, łącznie ze stworzeniem pierwszego prototypu nie przydatnego do komercyjnego użytku. Pojęcie to może również obejmować sformułowanie alternatywnej koncepcji produktu, procesu lub usługi, oraz pierwotne doświadczenia i projekty pilotażowe, przy założeniu, że te same projekty nie mogą być przekształcone lub użyte dla celów przemysłowych lub handlowych. Pojęcie to nie obejmuje rutynowych lub okresowych zmian istniejących produktów, linii produkcyjnych, procesów przetwórczych, usług i innych bieżących operacji, nawet jeżeli takie zmiany mogą doprowadzić do usprawnień.

³⁰ W przypadku programów, które obejmują badania przemysłowe i przedsprzedażny rozwój produktu, dopuszczalny poziom wsparcia nie podlegającego sankcjom nie będzie przekraczać średniej arytmetycznej dopuszczalnych poziomów pomocy nie powodującej sankcji, a dotyczącej dwóch wspomnianych wyżej kategorii, obliczonej na podstawie wszystkich tak uprawnionych kosztów wskazanych pod literami (i) do (v) tego punktu.

- i przy założeniu, że wsparcie to jest ograniczone wyłącznie do:
- (i) kosztów osobowych (pracownicy naukowci, technicy i pozostały personel pomocniczy, zatrudniony wyłącznie przy pracach badawczych);
 - (ii) kosztów aparatury, wyposażenia, terenu i budynków używanych wyłącznie i stale (z wyjątkiem, gdy są one udostępniane na zasadach komercyjnych) dla prowadzenia działalności badawczej;
 - (iii) kosztów konsultacji i analogicznych usług wykorzystywanych wyłącznie do działalności badawczej, łącznie z zewnętrznymi zakupami badań, wiedzy technicznej, patentów itd.;
 - (iv) dodatkowych kosztów ogólnych, ponoszonych bezpośrednio wskutek prowadzenia działalności badawczej;
 - (v) innych kosztów bieżących (takich jak koszty materiałów, dostaw i podobne) ponoszonych bezpośrednio wskutek prowadzenia działalności badawczej;
- (b) pomoc dla regionów upośledzonych na terytorium Członka w ramach ogólnych zasad rozwoju regionalnego³¹ i nie specyficzna (w rozumieniu Artykułu 2) w ramach kwalifikujących się regionów, z zastrzeżeniem, że:
- (i) każdy upośledzony region musi być jasno oznaczonym, zwartym obszarem geograficznym o dającej się określić tożsamości gospodarczej i administracyjnej;
 - (ii) taki region jest uznany za upośledzony na podstawie neutralnych i obiektywnych kryteriów³², wskazujących na to, że trudności wynikają z okoliczności nie mających tylko doraźnego charakteru; takie kryteria muszą być jasno wymienione w ustawie, przepisie lub innym dostępnym dokumencie oficjalnym tak, aby były one dostępne do zweryfikowania;

³¹ "Ogólne zasady rozwoju regionalnego" oznaczają, że regionalne programy subsydiowania stanowią część wewnętrznie spójnej i ogólnie stosowanej polityki rozwoju regionalnego oraz, że subsydia na rozwój regionalny nie są przyznawane pojedynczym punktom geograficznym nie mającym wpływu lub prawie nie mającym wpływu na rozwój całego regionu.

³² "Neutralne i obiektywne kryteria" oznaczają kryteria, które nie faworyzują pewnych regionów ponad to, co jest właściwe w celu zniesienia lub zmniejszenia różnic regionalnych w ramach polityki rozwoju regionalnego. Mając to na celu, regionalne programy subsydiowania będą zawierać maksymalne pułapy wielkości wsparcia, które może być przyznane na rzecz każdego subsydiowanego projektu. Pułapy te muszą być zróżnicowane stosownie do zróżnicowania poziomu rozwoju regionów, którym udziela się wsparcia oraz muszą być wyrażone w kategoriach kosztów inwestycji lub kosztów stworzenia miejsc pracy. W ramach tych pułapów rozdział pomocy musi być dostatecznie szeroki i równy, by unikać nadmiernego wykorzystywania subsydiów przez pewne przedsiębiorstwa lub przyznawania im nieproporcjonalnie dużych kwot subsydiów o czym mowa w Artykule 2.

(iii) kryteria będą obejmować miary rozwoju gospodarczego, które zostaną oparte na przynajmniej jednym z następujących czynników:

- albo dochodzie na głowę, albo dochodzie gospodarstwa domowego na głowę, lub też PKB na głowę, który nie może być wyższy niż 85 procent średniej dla danego terytorium;
- stopie bezrobocia, która musi wynosić przynajmniej 110 procent średniej stopy dla danego terytorium;

mierzonych w okresie trzyletnim; miara taka może być jednak miarą składaną, zawierającą również inne czynniki.

(c) pomoc w adaptacji istniejących instalacji³³ do nowych wymogów ochrony środowiska, określonych przez ustawy albo przepisy, które nakładają zwiększone ograniczenia i ciężary finansowe na firmy pod warunkiem, że pomoc ta:

- (i) jest jednorazowym, niepowtarzalnym środkiem; i
- (ii) jest ograniczona do 20 procent kosztów adaptacji; i
- (iii) nie pokrywa kosztów wymiany i uruchomienia wspieranych inwestycji które muszą być całkowicie poniesione przez firmy; i
- (iv) jest bezpośrednio związana i proporcjonalna do planowanej przez firmę redukcji uciążliwości i zanieczyszczeń oraz nie pokrywa jakichkolwiek możliwych do osiągnięcia oszczędności w kosztach produkcji; i
- (v) jest dostępna wszystkim firmom, które mogą zastosować nowe urządzenia albo procesy technologiczne.

8.3 Program subsydiowania, wobec którego przywołuje się postanowienia ust. 2, będzie notyfikowany przed jego wdrożeniem Komitetowi zgodnie z postanowieniami Części VII. Każda taka notyfikacja będzie wystarczająco precyzyjna, by inni Członkowie mogli ocenić zgodność programu z warunkami i kryteriami dla takich programów przewidzianymi w ust. 2. Członkowie będą także dostarczać Komitetowi coroczne aktualizacje takich notyfikacji, obejmujące zwłaszcza informacje na temat globalnego poziomu wydatków w ramach każdego programu i na temat jakichkolwiek zmian programu. Inni Członkowie będą mieli prawo występowania o informacje na temat

³³ "Istniejące "instalacje" oznacza urządzenia, które są użytkowane co najmniej przez dwa lata przed wprowadzeniem nowych przepisów służących ochronie środowiska.

poszczególnych przypadków stosowania subsydiów w ramach notyfikowanych programów³⁴.

8.4 Na wniosek Członka Sekretariat dokona przeglądu notyfikacji sporządzonej stosownie do ust. 3 i, jeśli jest to konieczne, może zwrócić się do Członka stosującego subsydium o dodatkową informację na temat notyfikowanego poddanego przeglądowi programu. Sekretariat przedstawi wyniki przeglądu Komitetowi. Komitet, na wniosek, niezwłocznie dokona przeglądu wniosku Sekretariatu (lub, gdy nie wnioskowano o przegląd przez Sekretariat, zbada samą notyfikację) w celu orzeczenia, czy warunki i kryteria ust. 2 nie zostały spełnione. Procedura przewidziana w tym ustępie zostanie zakończona najpóźniej do czasu pierwszego regularnego posiedzenia Komitetu następującego po notyfikowaniu programu subsydiowania, pod warunkiem upływu co najmniej dwóch miesięcy między złożeniem takiej notyfikacji, a regularnym posiedzeniem Komitetu. Procedura przeglądu opisana w tym ustępie będzie również, na wniosek, stosowana przy poważnych modyfikacjach programu notyfikowanych w corocznych aktualizacjach, o których mowa w ust.3.

8.5 Na wniosek Członka, orzeczenie Komitetu, o którym mowa w ust. 4, lub niepodjęcie takiego orzeczenia przez Komitet, jak również naruszenie w indywidualnych przypadkach warunków określonych w notyfikowanym programie, zostaną skierowane do arbitrażu, którego decyzja będzie wiążąca. Organ arbitrażowy przedstawi swoje wnioski Członkom w ciągu 120 dni od daty przekazania mu sprawy. Jeżeli nie przewidziano inaczej w niniejszym ustępie, to do arbitrażu prowadzonego stosownie do niniejszego ustępu ma zastosowanie DSU.

Artykuł 9

Konsultacje i dozwolone środki zaradcze

9.1 Jeżeli, w czasie stosowania programu, o którym mowa w ust. 2 Artykułu 8 i pomimo, że program ten jest zgodny z kryteriami sformułowanymi w tym ustępie, jakiś Członek ma powody, by sądzić, że program ten spowodował poważne niekorzystne skutki dla krajowego przemysłu tego Członka mogące wywołać trudną do naprawienia szkodę, to taki Członek może wnioskować o konsultacje z Członkiem udzielającym lub utrzymującym subsydium.

9.2 Po przedstawieniu wniosku o konsultacje w myśl ust. 1, Członek przyznający lub utrzymujący kwestionowany program subsydiowania przystąpi jak najszybciej do konsultacji. Celem tych konsultacji będzie wyjaśnienie faktów dotyczących danej sytuacji oraz osiągnięcie wzajemnie akceptowalnego rozwiązania.

9.3 Jeżeli wzajemnie akceptowalne rozwiązanie nie zostało osiągnięte w wyniku konsultacji przeprowadzonych stosownie do ust. 2 w ciągu 60 dni od daty

³⁴ Uznaje się, że z tego przepisu notyfikacyjnego nie wynikają żadne wymagania dostarczania informacji poufnej, w tym poufnej informacji o charakterze gospodarczym.

przedstawienia wniosku o konsultacje, to Członek, który wystąpił o konsultacje może przekazać sprawę Komitetowi.

9.4 Jeżeli sprawa jest przekazana Komitetowi, to Komitet natychmiast zbada fakty w danej sprawie oraz dowody skutków, o których mowa w ust. 1. Jeżeli Komitet orzeknie, że skutki takie występują, to może zalecić Członkowi stosującemu subsydlum taką zmianę programu, która wyeliminuje te skutki. Komitet przedstawi wnioski w ciągu 120 dni od daty przekazania mu sprawy zgodnie z ust.3. W przypadku, gdy zalecenie nie zostanie wykonane w ciągu sześciu miesięcy, Komitet upoważni Członka składającego wniosek do podjęcia środków zaradczych współmiernych do charakteru i zakresu skutków, których istnienie zostało ustalone.

CZĘŚĆ V: ŚRODKI WYRÓWNAWCZE

Artykuł 10

Stosowanie Artykułu VI GATT 1994³⁶

Członkowie podejmą wszystkie niezbędne kroki w celu zapewnienia, by nałożenie cła wyrównawczego³⁶ na jakikolwiek produkt pochodzący z terytorium jakiegokolwiek Członka i importowany na terytorium innego Członka było zgodne z postanowieniami Artykułu VI GATT 1994 i warunkami niniejszego Porozumienia. Cła wyrównawcze mogą być nakładane wyłącznie w następstwie postępowania wszczętego³⁷ i prowadzonego zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia oraz Porozumienia o rolnictwie.

Artykuł 11

Wszczęcie i prowadzenie postępowania

³⁵ Postanowienia Części II i III mogą być przywołane równocześnie z postanowieniami Części V. Jednakże, w odniesieniu do skutków poszczególnego subsydlum na rynku krajowym Członka-importera, można stosować tylko jedną formę środków zaradczych (albo cła wyrównawcze, jeżeli spełnione zostały wymogi określone w Części V, albo środka zaradczonego przewidzianego Artykułami 4 lub 7). Postanowienia Części III i V nie będą przywoływane wobec środków uważanych za nie wywołujące sankcji w myśl postanowień Części IV. Jednakże, środki określone w par. 1(a) Artykułu 8 mogą być badane w celu ustalenia, czy są one specyficzne w rozumieniu Artykułu 2. Ponadto, w przypadku subsydlum o którym mowa w ust.2 Artykułu 8, udzielonego w związku z programem którego nie notyfikowano zgodnie z ust.3 Artykułu 8, mogą być zastosowane postanowienia Części III lub V, lecz takie subsydlum będzie traktowane jako nie podlegające sankcjom, jeśli zostanie stwierdzona jego zgodność z normami określonymi w ust.2 Artykułu 8.

³⁶ Termin "cło wyrównawcze" będzie rozumiane jako specjalne cło nakładane w celu zrównoważenia jakiegokolwiek subsydlum przyznawanego bezpośrednio lub pośrednio na rzecz wytwarzania, produkcji lub eksportu jakiegokolwiek towaru zgodnie z ust.3 Artykułu VI GATT 1994.

³⁷ Termin "wszczęcie" używane dalej oznacza działanie proceduralne poprzez które Członek rozpoczyna postępowanie przewidziane w Artykule 11.

11.1 Z zastrzeżeniem ust. 6, postępowanie w celu ustalenia istnienia, skali oraz skutków jakiegokolwiek domniemanego subsydium będzie wszczynane na podstawie pisemnego wniosku przedstawionego przez przemysł krajowy lub w jego imieniu.

11.2 Wniosek, o którym mowa w ust. 1, będzie zawierać wystarczające dowody istnienia: (a) subsydium i - jeżeli to możliwe - jego wysokości, (b) szkody w rozumieniu Artykułu VI GATT 1994 interpretowanego przez niniejsze Porozumienie oraz (c) związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy subsydiowanym importem a rzekomą szkodą. Zwykły zarzut, nie poparty odpowiednimi dowodami nie może być uznany za wystarczający do spełnienia wymogów niniejszego ustępu. Wniosek będzie zawierać takie następujące informacje, jakie mogą być w rozsądnym stopniu dostępne składającemu wniosek:

- (i) identyfikację wnioskodawcy i określenie przez wnioskodawcę wielkości i wartości produkcji krajowej produktu podobnego. W przypadku, gdy pisemny wniosek jest złożony w imieniu przemysłu krajowego, wniosek będzie wskazywać przemysł, w imieniu którego został złożony w formie listy wszystkich znanych producentów krajowych produktu podobnego (bądź stowarzyszeń producentów krajowych produktu podobnego) oraz, w miarę możliwości, opis wielkości i wartości produkcji krajowej produktu podobnego przypadającej na tych producentów;
- (ii) pełny opis rzekomo subsydiowanego produktu, nazwę kraju, bądź krajów pochodzenia lub eksportu, identyfikację każdego znanego eksportera, bądź producenta zagranicznego oraz listę znanych importerów kwestionowanego produktu;
- (iii) dowody dotyczące istnienia, skali i charakteru kwestionowanego subsydium,
- (iv) dowody, że rzekoma materialna szkoda dla krajowego przemysłu jest wywołana subsydiowanym importem poprzez skutki subsydium; dowód ten obejmuje informację na temat kształtowania się wolumenu rzekomo subsydiowanego importu, skutków tego importu dla cen podobnego produktu na rynku krajowym i wynikającego stąd wpływu tego importu na przemysł krajowy, wyrażającego się w postaci odpowiednich czynników i wskaźników mających wpływ na przemysł krajowy takich, jak wymienione w ust. 2 i 4 Artykułu 15.

11.3 Władze dokonają przeglądu poprawności i adekwatności dowodów zawartych we wniosku w celu określenia czy dowody są wystarczające aby uzasadnić wszczęcie postępowania.

11.4 Postępowanie nie będzie wszczynane stosownie do ust.1, o ile władze nie stwierdzą na podstawie badania stopnia poparcia lub sprzeciwu co do wniosku

wyrażonego³⁸ przez producentów krajowych produktu podobnego, że wniosek został złożony przez przemysł krajowy lub w jego imieniu³⁹. Wniosek będzie uznany za złożony "przez przemysł krajowy lub w jego imieniu" jeśli jest popierany przez producentów krajowych, których łączna produkcja stanowi ponad 50 procent produkcji ogółem produktu podobnego wytwarzanego przez tę część przemysłu krajowego, która wyraża poparcie, bądź sprzeciw wobec wniosku. Jednakże żadne postępowanie nie zostanie wszczęte jeśli na producentów krajowych wyraźnie popierających wniosek przypada mniej niż 25 procent całości produkcji produktu podobnego wytwarzanego przez przemysł krajowy.

11.5 Władze będą unikały nadawania publicznego rozgłosu wnioskowi o wszczęcie postępowania chyba, że podjęta została decyzja o wszczęciu postępowania.

11.6 Jeśli w szczególnych okolicznościach kompetentne władze podejmą decyzję wszczęcia postępowania nie otrzymawszy pisemnego wniosku złożonego przez przemysł krajowy lub w jego imieniu o wszczęcie takiego postępowania, to podejmą one tę procedurę tylko jeśli posiadają wystarczające dowody istnienia subsydium, szkody i związku przyczynowego, jak w ust. 2, aby uzasadnić wszczęcie postępowania.

11.7 Dowody zarówno subsydium jak i szkody będą rozważane równocześnie (a) przy podejmowaniu decyzji o wszczęciu lub nie wszczynaniu postępowania, (b) w trakcie postępowania poczynając od daty nie późniejszej niż najwcześniejszy termin, w jakim można zastosować tymczasowe środki zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

11.8 W przypadku gdy produkty nie są importowane bezpośrednio z kraju pochodzenia ale są eksportowane do kraju importera z kraju pełniącego funkcję pośrednika, postanowienia niniejszego Porozumienia mają pełne zastosowanie, a taka transakcja lub transakcje będą traktowane dla celów niniejszego Porozumienia, jako następujące między krajem pochodzenia i krajem importu.

11.9 Wniosek, o którym mowa w ust. 1, będzie odrzucony, a postępowanie umorzone niezwłocznie, gdy odpowiednie władze ustalą, że nie ma wystarczających dowodów albo subsydiowania, albo szkody, uzasadniających dalsze prowadzenie sprawy. Niezwłoczne umorzenie sprawy nastąpi w przypadkach, gdy kwota subsydium jest znikoma lub gdy wolumen subsydiowanego importu, rzeczywistego bądź potencjalnego, lub szkoda są nieznaczne. Dla celów niniejszego ustępu kwota subsydium będzie uważana za znikomą, jeżeli subsydium jest mniejsze niż 1 procent ad valorem.

11.10 Postępowanie nie może zakłócać procedury odprawy celnej.

³⁸ W przypadku rozdrobnionego przemysłu obejmującego wyjątkowo dużą liczbę producentów, władze mogą określić poparcie i sprzeciw wykorzystując statystycznie poprawne techniki losowe.

³⁹ Członkowie są świadomi, że na terytorium niektórych Członków pracownicy przedsiębiorstw krajowych wytwarzających towary podobne, bądź przedstawiciele tych pracowników mogą złożyć lub popierać wniosek o wszczęcie postępowania na mocy ust. 1.

11.11 Postępowania, z wyjątkiem szczególnych okoliczności, będą zakończone w przeciągu jednego roku, lecz w żadnym przypadku nie później niż w ciągu 18 miesięcy od daty ich wszczęcia.

Artykuł 12

Dowody

12.1 Zainteresowani Członkowie i wszystkie strony zainteresowane postępowaniem w sprawie nałożenia cła wyrównawczego otrzymają powiadomienie o tym, jakie informacje są wymagane przez władze oraz uzyskają szerokie możliwości zaprezentowania w formie pisemnej wszystkich dowodów, które uznają za istotne dla danego postępowania.

12.1.1 Eksporterzy, zagraniczni producenci lub zainteresowani Członkowie otrzymujący kwestionariusz stosowany przy postępowaniu w sprawie nałożenia cła wyrównawczego będą mieli co najmniej 30 dni na odpowiedź⁴⁰. Wnioski o przedłużenie 30-dniowego terminu udzielenia odpowiedzi na kwestionariusz będą należycie rozważone i w uzasadnionych sytuacjach takie przedłużenie powinno być udzielone ilekroć jest to praktycznie możliwe.

12.1.2 Z zastrzeżeniem wymogu ochrony poufnych informacji, dowody przedstawione na piśmie przez jednego zainteresowanego Członka lub zainteresowaną stronę będą niezwłocznie udostępnione innym zainteresowanym Członkom lub stronom uczestniczącym w postępowaniu.

12.1.3 Zaraz po wszczęciu postępowania władze przekażą znanym sobie eksporterom⁴¹ i władzom kraju eksportującego tekst pisemnego wniosku otrzymanego zgodnie z ust. 1 Artykułu 11, udostępniając go też, na wniosek, innym zainteresowanym stronom zaangażowanym w sprawę. Należyta uwaga zostanie zwrócona na ochronę informacji poufnej tak, jak to przewidziano w ust.4.

12.2 Zainteresowani Członkowie i zainteresowane strony będą również mieć prawo, po przedstawieniu uzasadnienia, do przedłożenia informacji ustnie. Gdy taka

⁴⁰ W zasadzie, maksymalny okres dla eksporterów będzie liczony od daty otrzymania kwestionariusza, która dla tych potrzeb będzie uważana za datę następującą po tygodniu od daty jego wysłania do respondenta lub przekazania właściwym przedstawicielom dyplomatycznym Członka-eksportera, bądź, w przypadku odrębnego terytorium celnego - Członka WTO, oficjalnemu przedstawicielowi eksportującego terytorium.

⁴¹ Rozumie się, że w przypadku gdy ilość zaangażowanych eksporterów jest szczególnie duża, pełny tekst wniosku powinien być zamiast tego dostarczony tylko władzom Członka-eksportera, lub właściwym stowarzyszeniom branżowym, które z kolei powinny przekazać kopie zainteresowanym eksporterom.

informacja jest przedstawiana ustnie, od zainteresowanych Członków i zainteresowanych stron będzie następnie wymagane jej pisemne streszczenie. Jakakolwiek decyzja władz badających sprawę może być oparta tylko na takiej informacji i argumentacji, które zostały zawarte w pisemnej dokumentacji władz badających sprawę i były dostępne zainteresowanym Członkom i zainteresowanym stronom uczestniczącym w postępowaniu z zachowaniem zasady ochrony informacji poufnej.

12.3 Władze będą, gdy to jest tylko praktycznie możliwe, dawać we właściwym czasie wszystkim zainteresowanym Członkom i zainteresowanym stronom możliwość zapoznania się z całością informacji mającej znaczenie dla prezentacji ich argumentów, nie poufnej w rozumieniu ust. 4 i wykorzystywanej przez władze w postępowaniu w sprawie nałożenia cła wyrównawczego, oraz możliwość przygotowania wystąpień na podstawie tej informacji.

12.4 Wszelka informacja o charakterze poufnym (np. dlatego, że jej ujawnienie dawałoby istotne korzyści konkurentowi lub też dlatego, że jej ujawnienie miałoby istotne niekorzystne skutki dla osoby udzielającej informacji lub osoby od której ta osoba uzyskała taką informację), lub która jest dostarczona z klauzulą poufności przez strony postępowania będzie, przy stosownym uzasadnieniu, traktowana przez władze jako poufna. Informacja taka nie zostanie ujawniona bez wyraźnego zezwolenia strony, która ją dostarczyła⁴².

12.4.1 Władze będą wymagały od zainteresowanych Członków lub stron składających poufną informację, dostarczenia jej nie poufnych streszczeń. Streszczenia takie będą na tyle szczegółowe, aby umożliwić rozsądne zrozumienie istoty dostarczonej informacji poufnej. W wyjątkowych przypadkach, tacy Członkowie lub strony mogą stwierdzić, że informacja poufna nie nadaje się do streszczenia. W tych wyjątkowych przypadkach konieczne jest złożenie oświadczenia wyjaśniającego powody niemożności dokonania streszczenia.

12.4.2 Jeżeli władze prowadzące postępowanie stwierdzą, że prośba o poufność nie jest uzasadniona, a strona dostarczająca informacji nie chce zgodzić się na jej publiczne ujawnienie, ani zezwolić na jej ujawnienie w formie uogólnionej, bądź w formie streszczenia, władze prowadzące postępowanie mogą nie brać pod uwagę takiej informacji, chyba że zostaną przekonane na podstawie odpowiednich źródeł o poprawności tej informacji.⁴³

⁴² Członkowie są świadomi, że na terytorium niektórych Członków może być wymagane ujawnienie informacji chronionej ze ściśle określonym zakresem jej ochrony.

⁴³ Członkowie uzgadniają, że wnioski o poufność informacji nie mogą być arbitralnie odrzucane. Członkowie uzgadniają również, iż władze prowadzące postępowanie mogą wnioskować o zdjęcie klauzuli poufności ograniczone do informacji istotnej dla danego postępowania.

12.5 Z wyjątkiem sytuacji określonych w ust.7, władze w trakcie postępowania satysfakcjonująco upewnią się co do poprawności informacji złożonych przez zainteresowanych Członków lub strony, a będących podstawą ich ustaleń.

12.6 Władze prowadzące postępowanie mogą je prowadzić w miarę potrzeby na terytorium innego Członka pod warunkiem, że notyfikują swój zamiar w odpowiednim czasie danemu Członkowi, a ten ostatni nie sprzeciwi się takiemu postępowaniu. Ponadto, władze prowadzące postępowanie mogą je prowadzić w siedzibie firmy i badać jej dokumenty jeżeli: (a) firma wyrazi na to zgodę i (b) dany Członek zostanie o tym notyfikowany i nie wyrazi sprzeciwu. Procedury opisane w Załączniku VI będą mieć również zastosowanie do postępowań prowadzonych w siedzibie firmy. Z zastrzeżeniem wymogu ochrony informacji poufnej, władze udostępnią rezultaty jakichkolwiek takich postępowań lub też ujawnią ich wyniki, zgodnie z ust. 8, firmom których one dotyczą i mogą udostępnić te rezultaty wnioskodawcom.

12.7 W przypadkach, gdy jakkolwiek zainteresowany Członek lub zainteresowana strona odmówi dostępu do informacji lub w inny sposób nie dostarczy koniecznej informacji w rozsądnym terminie lub w sposób wyraźny utrudnia postępowanie, to wówczas wstępne lub ostateczne orzeczenia potwierdzające lub odrzucające, mogą być dokonane na podstawie dostępnych faktów.

12.8 Przed dokonaniem ostatecznego orzeczenia, władze poinformują wszystkich zainteresowanych Członków i zainteresowane strony o istotnych faktach wziętych pod uwagę, jako podstawa decyzji o tym, czy zastosować ostateczne środki. Takie ujawnienie powinno nastąpić dostatecznie wcześniej, by umożliwić stronom obronę ich interesów.

12.9 Dla celów niniejszego Porozumienia pojęcie "zainteresowane strony" będzie obejmować:

- (i) eksportera lub zagranicznego producenta lub importera produktu objętego postępowaniem, lub stowarzyszenie zawodowe lub godpodarcze, w których większość stanowią członkowie będący producentami, eksporterami lub importerami danego produktu; oraz
- (ii) producenta podobnego produktu w kraju Członku importującym lub stowarzyszenie zawodowe lub gospodarcze, z których większość członków produkuje podobny produkt w kraju Członka importującego.

Lista powyższa nie wyklucza, by Członkowie dopuścili strony, krajowe lub zagraniczne, inne niż wspomniane wyżej, do włączenia ich w charakterze zainteresowanych stron.

12.10 Władze stworzą przemysłowym użytkownikom produktu objętego postępowaniem i reprezentatywnym organizacjom konsumenckim, gdy towar jest powszechnie sprzedawany w sieci detalicznej, możliwość złożenia informacji mających znaczenie dla postępowania, dotyczących faktu subsydiowania, szkody i związku przyczynowego między nimi.

12.11 Władze uwzględnią w należyty sposób wszelkie trudności, jakich mogą doznać zainteresowane strony, w szczególności małe firmy, przy dostarczeniu wymaganych informacji i zapewnią wszelką możliwą pomoc.

12.12 Procedury przedstawione powyżej nie mają na celu powstrzymania władz jakiegokolwiek Członka przed szybkim działaniem w zakresie wszczęcia postępowania, podjęcia tymczasowych i ostatecznych orzeczeń potwierdzających lub odrzucających lub przed zastosowaniem tymczasowych lub ostatecznych środków zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Artykuł 13

Konsultacje

13.1 Możliwie najwcześniej po przyjęciu wniosku na podstawie Artykułu 11 o wszczęcie postępowania, a w każdym razie przed wszczęciem postępowania, Członkowie, których produkty mogą być przedmiotem takiego postępowania, zostaną zaproszeni na konsultacje w celu wyjaśnienia sytuacji odnośnie spraw opisanych w ust. 2 Artykułu 11 i osiągnięcia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

13.2 Ponadto, w czasie trwania postępowania, Członkowie, których produkty są przedmiotem postępowania, będą mieć stosowne możliwości kontynuowania konsultacji w celu wyjaśnienia faktycznej sytuacji i osiągnięcia wspólnie uzgodnionego rozwiązania⁴⁴.

13.3 Nie ograniczając obowiązku stworzenia stosownych możliwości konsultacji, postanowienia dotyczące konsultacji nie mają na celu powstrzymania władz Członka przed szybkim wszczęciem postępowania, sformułowaniem wstępnych i ostatecznych orzeczeń, potwierdzających lub odrzucających lub też zastosowaniem tymczasowych lub ostatecznych środków, zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

13.4 Członek, który zamierza wszcząć jakiekolwiek postępowanie lub który prowadzi takie postępowanie umożliwi, na wniosek, Członkowi lub Członkom, których produkty są przedmiotem postępowania, dostęp do nie poufnych dowodów, łącznie z nie poufnym streszczeniem poufnych danych wykorzystanych do wszczęcia i prowadzenia postępowania.

Artykuł 14

Obliczanie wielkości subsydium w kategoriach korzyści dla jego odbiorcy

⁴⁴ W związku z postanowieniami niniejszego ustępu jest szczególnie ważne, by nie przyjmować potwierdzającego orzeczenia wstępnego lub ostatecznego przed stworzeniem stosownych możliwości przeprowadzenia konsultacji. Takie konsultacje mogą ustalić podstawę do postępowania w trybie postanowień Części II, III lub X.

Dla potrzeb Części V, jakakolwiek metoda stosowana przez władze prowadzące postępowanie w celu wyliczenia korzyści przyznanych jego odbiorcy w rozumieniu ust. 1 Artykułu 1 będzie określona w krajowym ustawodawstwie lub w przepisach wykonawczych danego Członka, a jej zastosowanie do każdego poszczególnego przypadku będzie przejrzyste i odpowiednio wyjaśnione. Ponadto, każda taka metoda będzie zgodna z następującymi wytycznymi:

- (a) dostarczanie przez rząd wkładów kapitałowych nie będzie uważane za przyznanie korzyści chyba, że taka decyzja inwestycyjna może być traktowana jako niezgodna z normalną praktyką inwestycyjną (w tym dotyczącą lokowania kapitału spekulacyjnego) prywatnych inwestorów na terytorium danego Członka;
- (b) pożyczka udzielona przez rząd nie będzie uważana za przyznanie korzyści chyba, że występuje różnica pomiędzy kwotą, jaką firma otrzymująca pożyczkę płaci za pożyczkę rządową, a kwotą, jaką ta firma zapłaciłaby za porównywalną pożyczkę, jaką firma mogłaby faktycznie uzyskać na rynku na warunkach komercyjnych. W tym przypadku korzyścią będzie różnica pomiędzy tymi dwoma kwotami;
- (c) rządowa gwarancja kredytowa nie będzie uważana za przyznanie korzyści chyba, że występuje różnica pomiędzy kwotą, jaką firma otrzymująca gwarancję płaci za pożyczkę gwarantowaną przez rząd, a kwotą, jaką firma ta płaciłaby za porównywalną pożyczkę na warunkach komercyjnych przy braku gwarancji rządowej. W tym przypadku korzyścią będzie różnica pomiędzy tymi dwoma kwotami skorygowana o wszelkie różnice w opłatach;
- (d) dostarczenie towarów lub usług lub zakup towarów przez rząd nie będą uważane za przyznanie korzyści, chyba, że dostarczenie następuje w zamian za mniej niż odpowiednie wynagrodzenie, lub zakup jest dokonywany w zamian za wynagrodzenie większe niż odpowiednie. Właściwość wynagrodzenia będzie ustalana w stosunku do dominujących warunków rynku danego towaru czy usługi w kraju, w którym się je dostarcza lub zakupuje (z uwzględnieniem ceny, jakości, dostępności, możliwości sprzedaży, kosztów transportu oraz innych warunków zakupu lub sprzedaży).

Artykuł 15

Orzeczenie szkody⁴⁵

⁴⁵ Dla potrzeb niniejszego Porozumienia pojęcie "szkoda", o ile nie stwierdzone inaczej, oznacza szkodę materialną wyrządzoną przemysłowi krajowemu, groźbę szkody materialnej dla tego przemysłu, bądź faktyczne opóźnienie utworzenia takiego przemysłu i będzie interpretowane zgodnie z postanowieniami niniejszego Artykułu.

15.1 Orzeczenie szkody dla potrzeb Artykułu VI GATT 1994 będzie oparte na pozytywnych dowodach i będzie uwzględniać obiektywne zbadanie zarówno: (a) wielkości subsydiowanego importu i skutku subsydiowanego importu dla cen produktów podobnych⁴⁶ na rynku krajowym oraz (b) wynikającego stąd wpływu tego importu na producentów krajowych takich produktów.

15.2 W kwestii wielkości subsydiowanego importu, władze prowadzące postępowanie rozważają, czy nastąpił znaczący wzrost subsydiowanego importu, albo w wyrażeniu względnym, albo w stosunku do produkcji lub konsumpcji Członka importującego. W odniesieniu do skutków subsydiowanego importu dla cen, władze prowadzące postępowanie rozważają, czy wystąpiło znaczne podcięcie cen przez subsydiowany import w stosunku do cen podobnych produktów importującego Członka lub czy skutkiem takiego importu jest znaczny spadek cen, albo też zapobieżenie znacznej podwyżce cen, która inaczej miałaby miejsce. Żaden pojedynczy czynnik spośród wymienionych, ani kilka z nich, niekoniecznie musi stanowić decydującą wskazówkę.

15.3 W przypadku, gdy przedmiotem równoczesnego postępowania w sprawie cła wyrównawczego jest produkt pochodzący z więcej niż jednego kraju, władze prowadzące postępowanie mogą oceniać łącznie skutki takiego importu tylko wtedy, gdy ustalą, że (a) wielkość subsydium ustalonego w stosunku do importu z każdego kraju jest więcej niż znikoma w myśl definicji z ust. 9 Artykułu 11 oraz, że wielkość importu z każdego kraju nie jest nieznaczna, i (b) łączna ocena skutków importu jest stosowna w świetle warunków konkurencji pomiędzy importowanymi produktami oraz warunków konkurencji pomiędzy produktami importowanymi, a podobnymi produktami krajowymi.

15.4 Badanie wpływu subsydiowanego importu na dany przemysł krajowy będzie obejmować ocenę wszystkich istotnych dla sprawy czynników ekonomicznych i wskaźników mających wpływ na kondycję przemysłu, łącznie z rzeczywistym i potencjalnym spadkiem produkcji, sprzedaży, udziału w rynku, zysków, produktywności, dochodów z inwestycji lub stopnia wykorzystania mocy wytwórczych; czynników wpływających na ceny krajowe; faktycznych i potencjalnych negatywnych skutków dla płynności finansowej, zapasów, zatrudnienia, płac, stopy wzrostu, zdolności do pozyskiwania kapitałów i inwestycji, oraz, w przypadku rolnictwa, wzrostu ciężaru z tytułu rządowych programów wsparcia. Przytoczona tu lista nie jest wyczerpująca, ani też żaden pojedynczy czynnik spośród wymienionych, lub kilka z nich, niekoniecznie musi stanowić decydującą wskazówkę.

15.5 Konieczne jest wykazanie, że subsydiowany import, poprzez skutki subsydiów⁴⁷, wywołuje szkodę w rozumieniu niniejszego Porozumienia. Wykazanie związku

⁴⁶ W niniejszym Porozumieniu pojęcie "produkt podobny" (*like product, produit similaire*) będzie interpretowane jako oznaczające produkt, który jest identyczny, to jest taki sam pod każdym względem jak produkt którego sprawa dotyczy, lub też - w przypadku braku takiego produktu - inny produkt, który wprawdzie nie jest podobny pod każdym względem, ale ma charakterystyki ściśle przypominające cechy produktu którego sprawa dotyczy.

⁴⁷ Jak to zostało określone w ust. 2 i 4.

przyczynowego między subsydiowanym importem, a szkodą dla przemysłu krajowego będzie oparte na analizie wszystkich istotnych dowodów będących w posiadaniu władz. Władze zbadają również wszelkie znane im czynniki, inne niż subsydiowany import, które w tym samym czasie wywołują szkodę dla krajowego przemysłu, a szkoda wywołana a przez te inne czynniki nie może być przypisana subsydiowanemu importowi. Czynniki, które mogą być istotne w tym względzie, obejmują m.in. wielkość i ceny nie subsydiowanego importu danego produktu, spadek popytu lub zmiany w strukturze konsumpcji, restrykcyjne praktyki handlowe obcych i krajowych producentów, konkurencja między nimi, rozwój technologii, działalność eksportowa i produktywność krajowego przemysłu.

15.6 Skutki subsydiowanego importu będą oceniane w odniesieniu do krajowego przemysłu podobnego produktu, jeśli dostępne statystyki pozwalają na odrębną identyfikację takiej produkcji na podstawie takich kryteriów, jak proces wytwórczy, sprzedaże dokonywane przez producentów i ich zyski. Jeśli taka odrębna identyfikacja produkcji nie jest możliwa, skutki subsydiowanego importu będą oceniane na podstawie zbadania produkcji możliwie największej grupy lub asortymentu produktów, obejmujących produkty podobne, dla których niezbędna informacja może być dostarczona.

15.7 Orzeczenie zagrożenia szkodą materialną będzie oparte na faktach, a nie jedynie na domniemaniach, przypuszczeniach, czy niewielkim prawdopodobieństwie. Zmiana warunków, która wywoływałaby sytuację, w której subsydlum spowodowałoby szkodę musi być dokładnie przewidywalna i nieuchronna. Orzekając istnienie zagrożenia materialną szkodą władze prowadzące postępowanie winny, między innymi, uwzględnić takie czynniki, jak:

- (i) charakter danego subsydlum lub subsydlów i prawdopodobne skutki handlowe, które mogą stąd wynikać;
 - (ii) znacząca stopa wzrostu subsydiowanego importu na rynek krajowy wskazująca na prawdopodobieństwo istotnego wzrostu importu;
 - (iii) dostatecznie duże wolne moce produkcyjne eksportera lub ich bezpośredni i istotny wzrost, wskazujące na prawdopodobieństwo istotnego wzrostu subsydiowanego eksportu na rynek Członka importującego przy uwzględnieniu dostępności innych rynków eksportowych, które mogłyby zaabsorbować dodatkowy eksport;
 - (iv) czy import następuje po cenach, które będą miały znaczący skutek w postaci obniżenia cen krajowych lub hamowania ich wzrostu i które mogłyby prawdopodobnie spowodować zwiększenie popytu na dalszy import; i
 - (v) zapasy danego produktu objętego postępowaniem.
-

Żaden z tych czynników traktowany oddzielnie nie musi koniecznie dostarczać decydującej wskazówki, ale całość czynników musi prowadzić do wniosku, że dalszy wzrost subsydiowanego eksportu jest nieuchronny oraz, że powstałaby szkoda materialna, jeżeli nie podejmie się działań ochronnych.

15.8 W przypadkach, kiedy występuje zagrożenie szkodą przez subsydiowany import, stosowanie środków wyrównawczych będzie rozważane i decyzje będą podejmowane ze szczególną starannością.

Artykuł 16

Definicja przemysłu krajowego

16.1 Dla celów niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem postanowień zawartych w ust. 2, pojęcie "przemysł krajowy" będzie interpretowane jako obejmujące ogół producentów krajowych podobnego produktu lub tych spośród nich, których łączna produkcja danego towaru stanowi dużą część całkowitej produkcji krajowej tego towaru - z wyjątkiem sytuacji, w której producenci są powiązani⁴⁸ z eksporterami lub importerami lub sami są importerami rzekomo subsydiowanego produktu lub produktu podobnego z innych krajów, w której to sytuacji "przemysł krajowy" może być interpretowany jako dotyczący pozostałych producentów.

16.2 W wyjątkowych okolicznościach, terytorium Członka można podzielić pod względem danej produkcji na dwa lub więcej konkurencyjnych rynków, a producenci na każdym rynku mogą być traktowani jako oddzielny przemysł jeżeli (a) producenci w ramach takiego rynku sprzedają całą lub prawie całą swą produkcję danego produktu na danym rynku, oraz (b) popyt na danym rynku nie jest w znaczącym stopniu zaspokajany przez producentów znajdujących się gdzie indziej na tym terytorium. W takich okolicznościach można ustalić istnienie szkody nawet wtedy, gdy duża część produkcji krajowej nie doznaje szkody z zastrzeżeniem, że import subsydiowanych produktów jest skoncentrowany na danym izolowanym rynku oraz, że subsydiowany import wywołuje szkodę wytwórcom całej lub prawie całej produkcji na danym rynku.

16.3 Jeżeli przemysł krajowy interpretowano jako odnoszący się do producentów na danym obszarze, to znaczy na rynku tak, jak to zdefiniowano w ust. 2, to cła wyrównawcze będą nakładane tylko na dane produkty przeznaczone do finalnej konsumpcji na danym obszarze. Jeżeli ustawy kraju importera nie zezwalają na nakładanie celów wyrównawczych w ten sposób, Członek importujący może nałożyć cła wyrównawcze bez ograniczeń jedynie wtedy, gdy (a) eksporterom dano sposobność

⁴⁸ Dla potrzeb niniejszego ustępu, producenci będą uważani za powiązanych z eksporterami lub importerami tylko wówczas, gdy (a) jeden z nich bezpośrednio lub pośrednio kontroluje drugiego, lub (b) obydwaj są bezpośrednio lub pośrednio kontrolowani przez osobę trzecią lub (c) kontrolują oni wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio, osobę trzecią, z zastrzeżeniem, że istnieją podstawy, aby sądzić lub domniemywać, iż w efekcie takich związków dany producent zachowuje się inaczej niż producenci nie powiązani. Dla celów niniejszego ustępu osoba będzie uważana za kontrolującą drugą osobę tylko jeśli ta pierwsza jest posiada zdolność prawną lub faktyczną do ograniczania lub kierowania zachowaniem tej drugiej.

zaprzestania eksportu na dany obszar po cenach subsydiowanych lub w inny sposób złożenia zobowiązań zgodnie z Artykułem 18, lecz nie podjęli oni szybko odpowiednich zobowiązań w tym względzie i (b) cła takie nie mogą być nakładane wyłącznie na produkty konkretnych producentów zaopatrujących dany obszar.

16.4 Jeżeli dwa lub więcej krajów osiągnęło, w myśl postanowień ust. 8(a) Artykułu XXIV GATT 1994, taki poziom integracji, że wykazują cechy jednego łącznego rynku, wówczas przemysł na całym zintegrowanym obszarze będzie traktowany, jako przemysł krajowy, o którym mowa w w ustępach 1 i 2.

16.5 Postanowienia ust. 6 Artykułu 15 będą miały zastosowanie do niniejszego Artykułu.

Artykuł 17

Środki tymczasowe

17.1 Środki tymczasowe mogą być zastosowane tylko wówczas, gdy:

- (a) wszczęto postępowanie zgodnie z Artykułem 11, zostało to publicznie obwieszczone, a zainteresowanym Członkom i zainteresowanym stronom dano odpowiednie możliwości przedstawienia informacji i zgłoszenia uwag;
- (b) dokonano wstępnego potwierdzającego orzeczenia, że subsydlum istnieje i że wystąpiła szkoda dla krajowego przemysłu w wyniku subsydiowanego eksportu; oraz
- (c) odpowiednie władze uznają takie środki za konieczne dla zapobieżenia powstaniu szkody w trakcie postępowania.

17.2 Środki tymczasowe mogą przybrać formę wstępnych cel wyrównawczych zagwarantowanych poręczeniem gotówkowym lub wekslem gwarancyjnym w wysokości równej tymczasowo wyliczonej wielkości subsydlum.

17.3 Środki tymczasowe nie będą zastosowane wcześniej niż po upływie 60 dni od daty wszczęcia postępowania.

17.4 Środki tymczasowe będą ograniczone do możliwie najkrótszego okresu, nie przekraczającego czterech miesięcy.

17.5 Przy stosowaniu środków tymczasowych będą stosowane odpowiednie postanowienia Artykułu 19.

Artykuł 18

Zobowiązania

18.1 Postępowanie może⁴⁹ zostać zawieszona lub umorzona bez nakładania środków tymczasowych lub ceł wyrównawczych po złożeniu zadowalających zobowiązań dobrowolnych, w których:

- (a) rząd Członka eksportującego zgadza się na usunięcie lub ograniczenie subsydium lub też na podjęcie innych środków dotyczących jego skutków; lub
- (b) eksporter zgadza się na taką rewizję swych cen, by dać władzom prowadzącym postępowanie satysfakcjonującą pewność, że szkodliwe efekty subsydium zostaną usunięte. Wzrost cen w ramach tych zobowiązań nie będzie większy niż jest to niezbędne dla wyeliminowania wielkości subsydium. Jest pożądane, aby wzrost cen był mniejszy niż wysokość subsydium, jeżeli taki wzrost byłby wystarczający do usunięcia szkody dla przemysłu krajowego.

18.2 Nie będzie się dążyć do uzyskiwania zobowiązań, ani ich przyjmować dopóki władze Członka importującego nie dokonały wstępnego potwierdzającego orzeczenia faktu subsydiowania i szkody wywołanej przez takie subsydiowanie oraz dopóki, w przypadku zobowiązań składanych przez eksporterów, nie otrzymają na to zgody ze strony Członka eksportera.

18.3 Oferowane zobowiązania nie muszą być przyjęte, jeżeli władze importującego Członka oceniają, że zobowiązania takie są niewykonalne, np. gdy liczba faktycznych i potencjalnych eksporterów jest zbyt duża lub z innych powodów, wliczając w to względy ogólnej polityki handlowej. W takim przypadku i jeśli to jest praktycznie możliwe, władze przedstawią eksporterowi powody uznania zobowiązania za niewłaściwe i w miarę możliwości dadzą eksporterowi sposobność złożenia uwag na temat swojej decyzji.

18.4 Jeżeli zobowiązanie zostało przyjęte, to postępowanie w sprawie subsydium i szkody będzie mimo wszystko doprowadzone do końca, jeśli zyczy sobie tego eksportujący Członek lub jeśli tak zadecyduje importujący Członek. W takim przypadku, odrzucające orzeczenie subsydiowania i szkody pociąga za sobą automatyczne wygaśnięcie zobowiązania chyba, że takie orzeczenie wynika w dużym stopniu z istnienia zobowiązania. W takich przypadkach odpowiednie władze mogą wymagać utrzymania zobowiązania przez rozsądny okres zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. W przypadku orzeczenia potwierdzającego subsydium i szkody, zobowiązanie będzie kontynuowane zgodnie z jego warunkami i postanowieniami niniejszego Porozumienia.

⁴⁹ Słowo "może" nie będzie interpretowane jako oznaczające zgodę na kontynuowanie postępowania równocześnie z wykonywaniem zobowiązań dobrowolnych, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych w ust.4.

18.5 Władze importującego Członka mogą sugerować podejmowanie zobowiązań cenowych, ale żaden eksporter nie będzie zmuszany do przyjęcia takich zobowiązań. Fakt, że rządy czy eksporterzy nie oferują takich zobowiązań lub nie akceptują sugestii ich podjęcia, nie będzie w żaden sposób wpływać na rozpatrywanie sprawy. Władze mają jednak pełną swobodę stwierdzenia, że zagrożenie szkodą jest bardziej prawdopodobne, gdy subsydiowany import jest kontynuowany.

18.6 Władze importującego Członka mogą domagać się od każdego rządu lub eksportera, od których przyjęto zobowiązanie, by dostarczali okresowo informacje istotne do oceny wypełniania zobowiązania i pozwalali na weryfikację odpowiednich danych. W przypadku naruszenia zobowiązania władze importującego Członka są uprawnione, w trybie niniejszego Porozumienia i zgodnie z jego postanowieniami, do podjęcia szybkich działań, które mogą polegać na natychmiastowym zastosowaniu środków tymczasowych na podstawie najlepszej dostępnej informacji. W takich przypadkach ostateczne cła mogą zostać nałożone zgodnie z niniejszym Porozumieniem na produkty wprowadzone do konsumpcji nie wcześniej niż 90 dni przed zastosowaniem takich środków tymczasowych, z zastrzeżeniem, że takie wsteczne nałożenie nie będzie dotyczyć importu dokonanego przed naruszeniem zobowiązania.

Artykuł 19

Nalożenie i pobór ceł wyrównawczych

19.1 Jeśli, po podjęciu należytych wysiłków dla zakończenia konsultacji, Członek dokona ostatecznego orzeczenia istnienia subsydium i jego wysokości oraz stwierdzi, że subsydiowany import powoduje szkodę poprzez skutki subsydium, może on nałożyć cło wyrównawcze zgodnie z postanowieniami niniejszego Artykułu chyba, że subsydium bądź subsydia zostaną zniesione.

19.2 Decyzja o tym, czy nałożyć cła wyrównawcze w przypadkach, gdy wszystkie wymogi konieczne do nałożenia zostały spełnione i o tym, czy wielkość ceł wyrównawczych powinna odpowiadać pełnej kwocie subsydium, czy mniejszej, są decyzjami przynależnymi władzom importującego Członka. Jest pożądane, by nakładanie ceł było dozwolone na terytorium wszystkich Członków, by cło było mniejsze niż całkowita kwota subsydium, jeżeli takie mniejsze cło jest odpowiednie do usunięcia szkody dla krajowego przemysłu i by ustanowić procedury pozwalające odpowiednim władzom należycie rozpatrzyć stanowisko zainteresowanych krajowych stron⁵⁰, których interesy mogłyby zostać dotknięte wskutek nałożenia ceł wyrównawczych.

19.3 Jeżeli cło wyrównawcze jest nałożone na jakikolwiek produkt, będzie ono pobierane w każdym przypadku w odpowiedniej wysokości w sposób niedyskryminacyjny wobec importu tego produktu ze wszystkich źródeł, wobec których

⁵⁰ Dla potrzeb niniejszego ustępu pojęcie "zainteresowane krajowe strony" będzie obejmować konsumentów i przemysłowych użytkowników importowanego produktu będącego przedmiotem postępowania.

stwierdzono subsydiowanie i powodowanie szkody z wyjątkiem importu pochodzącego ze źródeł, które zarzuciły wszelkie kwestionowane subsydia lub z tych, których zobowiązania zostały przyjęte na mocy niniejszego Porozumienia. Każdy eksporter, którego eksport jest objęty ostatecznym cłem wyrównawczym, ale który nie był objęty postępowaniem z przyczyn innych niż odmowa współpracy, będzie uprawniony do przyspieszonego przeglądu w celu niezwłocznego określenia przez władze prowadzące postępowanie indywidualnej stawki cła wyrównawczego dla tego eksportera.

19.4 Cło wyrównawcze nie będzie nakładane⁵¹ na żaden importowany produkt w wysokości przewyższającej kwotę stwierdzonego subsydium liczoną jako subsydium na jednostkę subsydiowanego i eksportowanego produktu.

Artykuł 20

Stosowanie wstecz

20.1 Środki tymczasowe i cła wyrównawcze będą stosowane tylko wobec produktów wchodzących do konsumpcji po wejściu w życie, odpowiednio, decyzji podjętej zgodnie z ust. 1 Artykułu 17 oraz ust. 1 Artykułu 19 z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w niniejszym Artykule.

20.2 Jeżeli przyjęto ostateczne orzeczenie stwierdzające istnienie szkody (lecz nie jej groźby lub faktycznego zagrożenia opóźnieniami w tworzeniu określonego przemysłu) lub jeżeli orzeczono groźbę szkody, gdy skutki subsydiowanego importu, przy braku środków tymczasowych, prowadziłyby do orzeczenia szkody, to cła wyrównawcze mogą być nakładane wstecz na okres, w którym stosowane były środki tymczasowe, jeżeli takowe były użyte.

20.3 Jeżeli ostateczne cło wyrównawcze jest większe niż kwota gwarantowana poręczeniem gotówkowym lub wekslem gwarancyjnym, różnica nie będzie pobierana. Jeżeli ostateczne cło jest niższe od kwoty poręczenia gotówkowego lub weksla gwarancyjnego, nadwyżka zostanie zwrócona lub weksel zwolniony bez zwłoki.

20.4 Z zastrzeżeniem ust. 2, ilekroć dokonywane jest orzeczenie groźby szkody lub faktycznego opóźnienia (lecz szkoda jeszcze nie powstała) ostateczne cło wyrównawcze może być nałożone tylko od daty orzeczenia groźby szkody lub faktycznego opóźnienia, a wszelkie poręczenia gotówkowe pobrane w okresie stosowania środków tymczasowych będą zwracane, zaś wszelkie weksle gwarancyjne zwalniane bez zwłoki.

20.5 Gdy ostateczne orzeczenie jest odrzucające, to wszelkie poręczenia gotówkowe pobrane w okresie stosowania środków tymczasowych będą zwracane zaś wszelkie weksle gwarancyjne zwalniane bez zwłoki.

⁵¹ W ramach niniejszego Porozumienia "nałożenie" będzie oznaczać ostateczny wymiar lub pobór cła lub podatku.

20.6 W krytycznych okolicznościach, gdy w odniesieniu do kwestionowanego, subsydiowanego produktu władze stwierdzą, że szkoda, która jest trudna do naprawienia, jest spowodowana przez masowy import produktu dokonywany w stosunkowo krótkim okresie, korzystającego z subsydiów udzielanych niezgodnie z postanowieniami GATT 1994 oraz niniejszego Porozumienia i gdy uznaje się za konieczne wsteczne nałożenie ceł wyrównawczych na taki import w celu zapobieżenia ponowieniu takiej szkody, to ostateczne cła wyrównawcze mogą być nałożone na import, który wszedł do konsumpcji nie wcześniej niż 90 dni przed datą zastosowania środków tymczasowych.

Artykuł 21

Okres stosowania oraz przegląd ceł wyrównawczych i zobowiązań

21.1 Cło wyrównawcze będzie utrzymywane w mocy tylko tak długo i w takim zakresie, jak jest to konieczne dla przeciwdziałania subsydiowaniu, które powoduje szkodę.

21.2 Stosownie do potrzeb, władze będą dokonywać przeglądu potrzeb dalszego utrzymywania nałożonego cła albo z własnej inicjatywy albo też - jeżeli upłynął rozsądny okres od nałożenia ostatecznego cła - na wniosek jakiegokolwiek zainteresowanej strony, która przedstawi stosowne informacje uzasadniające potrzebę przeglądu. Zainteresowane strony będą miały prawo występowania do władz z wnioskiem albo o zbadanie, czy dalsze utrzymywanie nałożonego cła jest konieczne dla zrównoważenia subsydiowania albo czy istnieje prawdopodobieństwo trwania albo ponownego wystąpienia szkody w przypadku wyeliminowania lub zmiany ceł. Jeżeli, w wyniku przeglądu dokonanego zgodnie z tym ustępem władze stwierdzą, że dalsze utrzymywanie cła nie jest wymagane, stosowanie takiego cła zostanie natychmiast zaprzestane.

21.3 Niezależnie od postanowień ustępów 1 i 2, wszelkie ostateczne cło wyrównawcze wygaśnie nie później niż pięć lat od daty jego nałożenia (lub od daty ostatniego przeglądu zgodnego z ust. 2, jeżeli taki przegląd obejmował zarówno subsydyum, jak i szkodę lub przeglądu zgodnego z niniejszym ustępem) chyba, że władze stwierdzą w trakcie przeglądu rozpoczętego przed tą datą, a podjętego z własnej inicjatywy lub w wyniku wniosku zgłoszonego dostatecznie wcześniej i należycie uzasadnionego ze strony lub w imieniu krajowego przemysłu, że wygaśnięcie cła prowadziłoby prawdopodobnie do kontynuacji lub ponownego wystąpienia subsydyum i szkody⁵². Cło może pozostawać w mocy w oczekiwaniu na wynik takiego przeglądu.

⁵² Jeżeli kwota cła wyrównawczego jest określana wstecznie, to wnioski z ostatnio przeprowadzonego szacunku, iż cło nie będzie nakładane, same w sobie nie wymagają od władz zakończenia stosowania ostatecznego cła.

21.4 Postanowienia Artykułu 12 dotyczące dowodów i procedury będą miały zastosowanie do jakiegokolwiek przeglądu dokonywanego na mocy niniejszego Artykułu. Wszelkie takie przeglądy będą przeprowadzane szybko i będą normalnie zakończone w okresie 12 miesięcy od daty zapoczątkowania przeglądu.

21.5 Postanowienia niniejszego Artykułu będą stosowane, *mutatis mutandis*, do zobowiązań podjętych na mocy Artykułu 18.

Artykuł 22

Obwieszczenie i wyjaśnianie orzeczeń

22.1 Gdy władze są przekonane o istnieniu wystarczających dowodów uzasadniających wszczęcie postępowania w myśl Artykułu 11, powiadomią o tym Członka lub Członków, których produkty są przedmiotem takiego badania, oraz inne strony znane władzom przeprowadzającym postępowanie, jako zainteresowane sprawą i dokonają stosownego obwieszczenia.

22.2 Obwieszczenie wszczęcia postępowania będzie zawierało, lub też przekazywało w inny sposób poprzez odesłanie do odrębnego raportu⁵³, właściwą informację dotyczącą:

- (i) nazwy kraju lub krajów eksportujących oraz produktu, którego sprawa dotyczy;
- (ii) daty wszczęcia postępowania;
- (iii) opisu praktyki lub praktyk subwencyjnych będących przedmiotem postępowania;
- (iv) streszczenie opisu czynników, na których oparty jest zarzut szkody;
- (v) adres, na jaki należy kierować wystąpienia zainteresowanych Członków i zainteresowanych stron; oraz
- (vi) terminy, w jakich zainteresowani Członkowie i zainteresowane strony mogą przedstawić swe stanowiska.

22.3 Obwieszczeniu podlegają wszelkie wstępne i ostateczne ustalenia, zarówno potwierdzające, jak i odrzucające, wszelkie decyzje o przyjęciu zobowiązań zgodnie z Artykułem 18, wygaśnięcie takiego zobowiązania, oraz zakończenia stosowania ostatecznego cła wyrównawczego. Każde takie obwieszczenie będzie przekazywało, bezpośrednio lub poprzez odesłanie do odrębnego raportu, wystarczająco szczegółowe

⁵³ Jeżeli władze dostarczają informacji i wyjaśnień z mocy niniejszego Artykułu w formie oddzielnego raportu to zapewnią one, aby ten raport był powszechnie dostępny.

informacje o stwierdzeniach i wnioskach osiągniętych w odniesieniu do wszystkich aspektów faktycznych i prawnych uznanych za istotne przez władze prowadzące postępowanie. Wszelkie takie obwieszczenia i raporty będą kierowane do Członka lub Członków, których produkty są przedmiotem takiego orzeczenia lub zobowiązania, oraz do innych stron znanych jako zainteresowane sprawą.

22.4 Obwieszczenie o nałożeniu środków tymczasowych będzie zawierać, bezpośrednio lub poprzez odesłanie do odrębnego raportu, wystarczająco szczegółowe wyjaśnienia wstępnego orzeczenia istnienia subsydium oraz szkody i będzie nawiązywać do aspektów faktycznych i prawnych które spowodowały przyjęcie lub odrzucenie określonych argumentów. Takie obwieszczenie lub raport, przy odpowiednim uwzględnieniu potrzeby ochrony informacji poufnej, będzie zawierać w szczególności:

- (i) nazwy dostawców lub, tam gdzie jest to niewykonalne, nazwy zaangażowanych krajów, z których dostawy pochodzą;
- (ii) opis produktu, wystarczający dla potrzeb celnych;
- (iii) ustaloną kwotę subsydium oraz podstawę, na jakiej stwierdzono istnienie subsydium;
- (iv) względy istotne dla orzeczenia szkody zgodnie z Artykułem 15;
- (v) główne powody uzasadniające orzeczenia.

22.5 Obwieszczenie o zakończeniu lub zawieszeniu postępowania w przypadku potwierdzającego orzeczenia przewidującego nałożenie cła ostatecznego lub przyjęcia zobowiązania będzie zawierać lub przekazywać w inny sposób poprzez odesłanie do odrębnych raportów wszelkie istotne informacje mające znaczenie dla danej sprawy, a dotyczące kwestii prawnych i merytorycznych, wraz ze wskazaniem powodów nałożenia środków ostatecznych lub przyjęcia zobowiązania przy właściwym uwzględnieniu wymogu ochrony informacji poufnej. W szczególności, obwieszczenie lub raport będą zawierać informację wskazaną w ust. 4, jak również powody przyjęcia lub odrzucenia odpowiednich argumentów lub roszczeń przedstawionych przez zainteresowanych Członków i przez eksporterów i importerów.

22.6 Obwieszczenie o umorzeniu lub zawieszeniu postępowania w następstwie przyjęcia zobowiązania zgodnie z Artykułem 18 będzie zawierać, bezpośrednio lub przekazywać w inny sposób poprzez odesłanie do odrębnego raportu, nie poufną część zobowiązania.

22.7 Postanowienia niniejszego Artykułu będą miały zastosowanie, *mutatis mutandis*, do rozpoczynania i kończenia przeglądów zgodnych z Artykułem 21 oraz do decyzji z Artykułu 20 o zastosowaniu ceł ze skutkiem wstecznym.

Artykuł 23

Rewizja

Każdy Członek, którego ustawodawstwo krajowe zawiera postanowienia dotyczące wyrównawczych środków celnych, będzie utrzymywać sądownicze, arbitrażowe lub administracyjne trybunały lub procedury dla celów, między innymi, szybkiej rewizji działań administracyjnych dotyczących ostatecznych orzeczeń oraz przeglądów orzeczeń w rozumieniu Artykułu 21. Takie trybunały i procedury będą niezależne od władz odpowiedzialnych za dane orzeczenie lub przegląd i zapewnią dostęp do takiej rewizji wszystkim zainteresowanym stronom, które uczestniczyły w postępowaniach administracyjnych oraz są bezpośrednio i indywidualnie dotknięte takimi działaniami administracyjnymi.

CZĘŚĆ VI: INSTYTUCJE

Artykuł 24

Komitet do spraw Subsydiów i Środków Wyrównawczych oraz organy pomocnicze

24.1 Ustanawia się niniejszym Komitet do spraw Subsydiów i Środków Wyrównawczych złożony z przedstawicieli Członków. Komitet wybierze swego Przewodniczącego i będzie zwoływany nie rzadziej niż dwa razy w roku lub inaczej, na mocy stosownych postanowień niniejszego Porozumienia na wniosek któregośkolwiek Członka. Komitet będzie spełniać funkcje przypisane mu przez niniejsze Porozumienie lub przez Członków i będzie stwarzać Członkom możliwość konsultowania się w jakiegokolwiek sprawie związanej z funkcjonowaniem tego Porozumienia lub popieraniem jego celów. Sekretariat WTO będzie działać jako sekretariat Komitetu.

24.2 Komitet może powoływać organy pomocnicze stosownie do potrzeb.

24.3 Komitet powoła Stałą Grupę Ekspertów złożoną z pięciu niezależnych osób posiadających wysokie kwalifikacje w dziedzinie subsydiów i stosunków handlowych. Eksperci będą wybierani przez Komitet, a co roku jeden z nich będzie podlegał rotacji. Do PGE można zwracać się o udzielenie pomocy panelowi, jak to przewidziano w ust. 5 Artykułu 4. Komitet może również wystąpić o doradczą opinię w sprawie istnienia i charakteru jakiegokolwiek subsydium.

24.4 PGE może być konsultowana przez każdego Członka i udzielać doradczych opinii w sprawie charakteru jakiegokolwiek subsydium, które jest proponowane do wprowadzenia lub jest utrzymywane przez tego Członka. Taka opinia doradcza będzie

poufna i nie może być przywołana w trakcie postępowania przewidzianego Artykułem 7.

24.5 Przy wypełnianiu swych funkcji, Komitet i ciała pomocnicze mogą zasięgać konsultacji lub informacji z dowolnego źródła, które uznają za stosowne. Zanim jednak Komitet lub ciało pomocnicze zasięgnie informacji ze źródła będącego w jurysdykcji Członka, poinformuje o tym tego Członka.

CZĘŚĆ VII: NOTYFIKACJE I NADZÓR

Artykuł 25

Notyfikacje

25.1 Członkowie uzgadniają, że niezależnie od postanowień ust. 1 Artykułu XVI GATT 1994, notyfikacje subsydiów będą przedstawiane przez nich nie później niż 30 czerwca każdego roku i będą zgodne z postanowieniami ustępów od 2 do 6.

25.2 Członkowie będą notyfikować jakiegokolwiek subsydium w rozumieniu w ust. 1 Artykułu 1, które jest specyficzne w rozumieniu Artykułu 2, udzielane lub utrzymywane na ich terytorium.

25.3 Treść notyfikacji winna być wystarczająco konkretna, by umożliwić innym Członkom ocenę skutków handlowych i zrozumienie sposobu działania notyfikowanych programów subsydiowania. W związku z tym i niezależnie od treści i formy kwestionariusza na temat subsydiów,⁵⁴ Członkowie zapewnią, by ich notyfikacje zawierały następujące informacje:

- (i) forma subsydium (dotacja, pożyczka, ulga podatkowa itp.);
- (ii) subsydium na jednostkę, lub w przypadkach, gdy to nie jest możliwe, ogólną sumę roczną przewidzianą w budżecie na to subsydium (wskazując, o ile to możliwe, średnie subsydium na jednostkę w roku poprzednim);
- (iii) przesłanki polityczne albo cel subsydium;
- (iv) okres stosowania subsydium albo inne terminy z nim związane;
- (v) dane statystyczne pozwalające na ocenę skutków handlowych subsydium.

⁵⁴ Komitet powoła grupę roboczą w celu dokonania przeglądu treści i formy kwestionariusza zawartego w BISD 9S/193-194.

- 25.4 Jeżeli konkretne punkty wskazane w ust. 3 nie zostały omówione w notyfikacji, to wyjaśnienie tego faktu zostanie przedstawione w tejże notyfikacji.
- 25.5 Jeżeli subsydia są przyznawane na rzecz konkretnych produktów lub sektorów, to notyfikacje powinny być sporządzone według produktów lub sektorów.
- 25.6 Członkowie, którzy uznają, że na ich terytorium nie stosuje się środków wymagających notyfikacji zgodnie z ust. 1 Artykułu XVI GATT 1994 i z niniejszym Porozumieniem, poinformują o tym sekretariat WTO na piśmie.
- 25.7 Członkowie uznają, że notyfikacja określonego środka nie przesądza ani o jego statusie prawnym w świetle GATT 1994 i niniejszego Porozumienia, ani też o jego skutkach na mocy niniejszego Porozumienia, ani też o charakterze samego środka.
- 25.8 Jakikolwiek Członek może w każdej chwili złożyć pisemny wniosek o informację, co do istoty i zakresu jakiegokolwiek subsydium przyznanego lub utrzymywanego przez innego Członka (w tym subsydium wspomnianego w Części IV) lub o wyjaśnienie powodów, dla których konkretny środek został uznany za nie objęty obowiązkiem notyfikacji.
- 25.9 Członkowie, do których wystąpiono z takim wnioskiem, udostępnią taką informację tak szybko, jak to tylko możliwe i w wyczerpujący sposób oraz będą gotowi udzielić dodatkowych informacji wnioskującemu o to Członkowi. W szczególności dostarczą oni wystarczających szczegółów aby umożliwić innemu Członkowi ocenę zgodności ich postępowania z warunkami niniejszego Porozumienia. Jakikolwiek Członek, który uzna, że taka informacja nie została dostarczona, może zwrócić się z tą sprawą do Komitetu.
- 25.10 Jakikolwiek zainteresowany Członek, który uzna, że jakikolwiek środek stosowany przez innego Członka, a mający skutki subsydium, nie został notyfikowany zgodnie z postanowieniami ust. 1 Artykułu XVI GATT 1994 oraz niniejszego Artykułu, może zwrócić się z tą sprawą do innego Członka. Jeżeli rzekome subsydium nie zostanie następnie pilnie notyfikowane, to taki Członek może sam wnieść sprawę rzekomego subsydium do Komitetu.
- 25.11 Członkowie bezzwłocznie będą zgłaszać do Komitetu wszystkie wstępne lub ostateczne działania podejmowane w zakresie ceł wyrównawczych. Takie sprawozdania będą dostępne w Sekretariacie WTO do wglądu przez innych Członków. Członkowie będą również przekazywać w okresach półrocznych sprawozdania o działaniach podjętych w dziedzinie ceł wyrównawczych w ciągu poprzednich sześciu miesięcy. Raporty półroczne będą składane w uzgodnionej, znormalizowanej formie.
- 25.12 Każdy Członek będzie notyfikować Komitetowi (a) która z jego władz jest kompetentna wszczynać i prowadzić postępowanie, o którym mowa w Artykule 11, oraz (b) procedury krajowe dotyczące wszczynania i prowadzenia takich postępowań.
-

Artykuł 26

Nadzór

26.1 Komitet będzie badać na specjalnych sesjach odbywanych co trzy lata nowe i pełne notyfikacje złożone zgodnie z ust. 1 Artykułu XVI GATT 1994 oraz ust. 1 Artykułu 25 niniejszego Porozumienia. Notyfikacje złożone w latach między posiedzeniami (uaktualnienia notyfikacji) będą badane na każdym regularnym posiedzeniu Komitetu.

26.2 Komitet będzie badać sprawozdania złożone zgodnie z ust. 11 Artykułu 25 na każdym regularnym posiedzeniu Komitetu.

CZĘŚĆ VIII: CZŁONKOWIE - KRAJE ROZWIJAJĄCE SIĘ

Artykuł 27

Specjalne i wyróżniające traktowanie Członków - krajów rozwijających się

27.1. Członkowie uznają, że subsydia mogą odgrywać ważną rolę w programach rozwoju gospodarczego Członków-krajów rozwijających się.

27.2 Zakaz z ust. 1(a) Artykułu 3 nie będzie stosować się do:

- (a) Członków-krajów rozwijających się, o których mowa w Załączniku VII;
- (b) Innych Członków-krajów rozwijających się przez okres ośmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO pod warunkiem zastosowania się do postanowień ust. 4.

27.3 Zakaz z ust. 1(b) Artykułu 3 nie będzie mieć zastosowania do krajów rozwijających się przez okres pięciu lat i do krajów najmniej rozwiniętych przez okres ośmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO.

27.4 Każdy Członek-kraj rozwijający się wspomniany w ust. 2(b) stopniowo wyeliminuje swoje subsydia eksportowe w ciągu ośmiu lat, najlepiej w sposób progresywny. Jednakże, Członek-kraj rozwijający się nie podniesie poziomu swoich subsydiów eksportowych⁵⁵ i wyeliminuje je w okresie krótszym niż przewidziany w niniejszym ustępie, jeżeli stosowanie takich subsydiów eksportowych jest niezgodne z jego potrzebami rozwojowymi. Jeżeli Członek-kraj rozwijający się uzna za konieczne stosowanie takich subsydiów przez okres dłuższy niż osiem lat, to podejmie on - nie później niż na rok przed wygaśnięciem tego okresu - konsultacje z Komitetem, który określi, czy przedłużenie tego okresu jest uzasadnione przy uwzględnieniu wszystkich

⁵⁵ Dla Członka - kraju rozwijającego się nie stosującego subsydiów eksportowych z datą wejścia w życie Porozumienia WTO, niniejszy ustęp będzie miał zastosowanie na podstawie poziomu subsydiów eksportowych udzielanych w 1986 roku.

stosownych potrzeb gospodarczych, finansowych i rozwojowych danego Członka-kraju rozwijającego się. Jeżeli Komitet stwierdzi, że przedłużenie jest uzasadnione, zainteresowany Członek-kraj rozwijający się będzie przeprowadzał coroczne konsultacje z Komitetem w celu określenia potrzeby utrzymywania subsydium. Jeżeli Komitet nie stwierdzi takiej potrzeby, Członek - kraj rozwijający się wyeliminuje pozostałe subsydia eksportowe w ciągu dwóch lat od zakończenia ostatniego okresu, na który posiadał upoważnienie.

27.5 Członek-kraj rozwijający się, który osiągnął konkurencyjność eksportową w odniesieniu do jednego lub więcej produktów, wyeliminuje swoje subsydia eksportowe dla tego produktu lub produktów w ciągu dwóch lat. Jednakże, dla Członka-kraju rozwijającego się, o którym mowa w Załączniku VII, a który osiągnął konkurencyjność eksportową w jednym lub kilku produktach, subsydia eksportowe zostaną stopniowo wyeliminowane w okresie ośmiu lat.

27.6 Konkurencyjność eksportowa danego produktu istnieje, gdy udział eksportu Członka - kraju rozwijającego się osiągnął przynajmniej 3,25 procent handlu światowego tym produktem w ciągu dwóch kolejnych lat kalendarzowych. Uznanie istnienia konkurencyjności eksportowej będzie następowało albo (a) na podstawie notyfikacji Członka - kraju rozwijającego o osiągnięciu konkurencyjności eksportowej, albo (b) na podstawie obliczeń dokonanych przez Sekretariat na wniosek jakiegokolwiek Członka. Dla celów niniejszego ustępu, produkt jest zdefiniowany na szczeblu poddziału nomenklatury HS. Komitet dokona przeglądu funkcjonowania niniejszego postanowienia pięć lat po wejściu w życie Porozumienia WTO.

27.7 Postanowienia Artykułu 4 nie będą stosować się do Członka-kraju rozwijającego się w przypadku subsydiów eksportowych zgodnych z postanowieniami ustępów od 2 do 5. W takim przypadku mają zastosowanie odnośne postanowienia Artykułu 7.

27.8 Nie będzie przyjmować się domniemania w rozumieniu ust. 1 Artykułu 6, że subsydium udzielane przez Członka-kraj rozwijający się powoduje poważny uszczerbek w rozumieniu niniejszego Porozumienia. Taki poważny uszczerbek, jakiego przywołanie wynika z postanowień ust. 9, zostanie wykazany poprzez przedstawienie pozytywnych dowodów zgodnie z postanowieniami ust. od 3 do 8 Artykułu 6.

27.9 W odniesieniu do subsydiów podlegających sankcjom, a udzielanych lub utrzymywanych przez Członka-kraj rozwijający się, innych niż omawiane w ust. 1 Artykułu 6, nie można podjąć działania lub upoważnić do działania z tytułu Artykułu 7 niniejszego Porozumienia chyba, że stwierdzono, że wynikiem takiego subsydium jest zniweczenie lub naruszenie koncesji celnych lub innych zobowiązań wynikających z GATT 1994 poprzez wyparcie lub utrudnienie importu podobnego produktu innego Członka na rynku subsydiującego Członka - kraju rozwijającego się lub gdy ma miejsce szkoda dla przemysłu krajowego na rynku Członka importującego.

27.10 Wszelkie postępowanie w zakresie ceł wyrównawczych w odniesieniu do produktu pochodzącego od Członka-kraju rozwijającego się zostanie umorzone, gdy tylko zainteresowane władze stwierdzą, że:

- (a) ogólny poziom subsydiów przyznawanych na rzecz tego produktu nie przekracza 2 procent jego wartości obliczonej na bazie jednostkowej; lub
- (b) wielkość subsydiowanego importu stanowi mniej niż 4 procent ogółu importu podobnego produktu przez Członka importującego chyba, że import od Członków - krajów rozwijających się, których indywidualne udziały są mniejsze niż 4 procent, łącznie stanowi więcej niż 9 procent importu ogółem podobnego produktu przez Członka-importera.

27.11 Dla tych Członków-krajów rozwijających się, do których odnosi się działanie ust. 2(b) Artykułu 27 i którzy wyeliminowali subsydia eksportowe przed upływem okresu ośmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO i dla tych Członków - krajów rozwijających się wymienionych w Załączniku VII, wskaźnik w ust. 10(a) będzie wynosić 3 procent zamiast 2 procent. Postanowienie to będzie stosowane od daty notyfikacji Komitetowi wyeliminowania subsydiów eksportowych i tak długo, jak długo subsydia eksportowe nie są przyznawane przez notyfikującego Członka - kraj rozwijający się. Postanowienie to wygaśnie 8 lat po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

27.12 Postanowienia ust. 10 i 11 będą stosowane przy jakimkolwiek orzekaniu wielkości nieznaczej, o której mowa w ust. 3 Artykułu 15 niniejszego Porozumienia.

27.13 Postanowienia Części III nie będą miały zastosowania do bezpośredniego umorzenia długów, subsydiów na pokrycie kosztów społecznych udzielanych w jakiegokolwiek postaci łącznie z rezygnacją z dochodów publicznych i innym transferem zobowiązań jeżeli takie subsydia udzielane są w ramach i na cele programu prywatyzacji Członka-kraju rozwijającego się pod warunkiem, że zarówno program ten, jak i subsydia mają ograniczony okres i są notyfikowane Komitetowi oraz że program ten doprowadzi do prywatyzacji danego przedsiębiorstwa.

27.14 Na wniosek zainteresowanego Członka, Komitet dokona przeglądu określonej praktyki subsydiowania eksportu przez Członka-kraj rozwijający się dla zbadania jej zgodności z jego potrzebami rozwojowymi.

27.15 Na wniosek Członka-kraju rozwijającego się, Komitet podejmie przegląd określonego środka wyrównawczego dla zbadania jego zgodności z postanowieniami ustępów 10 i 11 w zakresie, w jakim mają one zastosowanie do danego Członka-kraju rozwijającego się.

CZĘŚĆ IX: POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

Artykuł 28

Istniejące programy

28.1 Programy subsydiowania, które zostały ustanowione na terytorium jakiegokolwiek Członka przed podpisaniem Porozumienia WTO przez tego Członka i które są niezgodne z postanowieniami niniejszego Porozumienia zostaną:

- (a) notyfikowane Komitetowi nie później niż w ciągu 90 dni po wejściu w życie Porozumienia WTO dla tego Członka; i
- (b) doprowadzone do zgodności z postanowieniami niniejszego Porozumienia w ciągu trzech lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO dla takiego Członka i do tego czasu nie będą podlegały Części II.

28.2 Żaden Członek nie będzie rozszerzał zakresu takiego programu, ani też taki program nie będzie wznawiany po jego zakończeniu.

Artykuł 29

Transformacja do gospodarki rynkowej

29.1 Członkowie w procesie transformacji z gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej opartej na wolnej przedsiębiorczości mogą stosować programy i środki konieczne dla takiej transformacji.

29.2 W odniesieniu do takich Członków, programy subsydiowania mieszczące się w ramach Artykułu 3 i notyfikowane zgodnie z ust. 3 zostaną stopniowo zlikwidowane lub doprowadzone do zgodności z Artykułem 3 w okresie siedmiu lat od daty wejścia w życie Porozumienia o WTO. W takim przypadku Artykuł 4 nie będzie stosowany. Ponadto w ciągu tego samego okresu:

- (a) programy subsydiowania, mieszczące się w ramach ust. 1(d) Artykułu 6 nie będą podlegać sankcjom w rozumieniu Artykułu 7;
- (b) w stosunku do pozostałych subsydiów podlegających sankcjom mają zastosowanie postanowienia ust. 9 Artykułu 27.

29.3 Programy subsydiowania mieszczące się w ramach Artykułu 3 będą notyfikowane Komitetowi w najwcześniejszym do wykonania terminie po wejściu w życie Porozumienia WTO. Dalsze notyfikacje takich subsydiów mogą być dokonywane w okresie do dwóch lat od daty wejścia w życie Porozumienia WTO.

29.4 W wyjątkowych okolicznościach Członkowie, o których mowa w ust. 1 mogą uzyskać zgodę Komitetu na odejście od swych notyfikowanych programów oraz środków i ich terminów jeżeli takie odejścia są uważane za konieczne dla procesu transformacji.

CZĘŚĆ X: ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 30

Postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994 tak, jak zostały rozwinięte i zinterpretowane w Uzgodnieniu o rozstrzyganiu sporów, będą miały zastosowanie do konsultacji i rozstrzygania sporów zgodnie z niniejszym Porozumieniem chyba, że w niniejszym Porozumieniu postanowiono inaczej.

CZĘŚĆ XI: POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 31

Stosowanie tymczasowe

Postanowienia ust. 1 Artykułu 6 oraz postanowienia Artykułu 8 i Artykułu 9 będą miały zastosowanie przez okres pięciu lat poczynając od daty wejścia w życie Porozumienia WTO. Nie później niż na 180 dni przed końcem tego okresu, Komitet dokona przeglądu działania tych postanowień dla ustalenia, czy przedłużyć ich stosowanie w obecnej lub zmienionej postaci.

Artykuł 32

Inne postanowienia końcowe

32.1 Żadna konkretna akcja przeciwko subsydiom innego Członka nie może być podjęta inaczej niż zgodnie z postanowieniami GATT 1994 tak, jak są one interpretowane niniejszym Porozumieniem⁵⁶.

32.2 Bez uzyskania zgody pozostałych Członków, nie mogą być zgłaszane zastrzeżenia wobec któregoś z postanowień niniejszego Porozumienia.

32.3 Z zastrzeżeniem ust. 4, postanowienia niniejszego Porozumienia będą miały zastosowanie wobec postępowań i przeglądów istniejących środków wszczętych w wyniku wniosków złożonych z datą lub po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO w odniesieniu do Członka.

32.4 Dla celów ust. 3 Artykułu 21 istniejące środki wyrównawcze będą uważane za nałożone z datą nie późniejsza niż data wejścia w życie Porozumienia WTO dla Członka, z wyjątkiem przypadków w których obowiązujące przepisy wewnętrzne

⁵⁶ Niniejszy ustęp nie wyklucza stosownego działania w oparciu o inne odnośne postanowienia GATT 1994, tam gdzie jest to właściwe.

Członka działające z tą datą zawierały już klauzulę w rodzaju tej, jaką przewidziano w tym ustępie.

32.5 Każdy Członek podejmie wszelkie konieczne kroki zarówno o charakterze ogólnym, jak i szczegółowym, aby zapewnić, nie później niż w dniu wejścia dla niego w życie Porozumienia WTO, zgodność jego ustaw, przepisów i procedur administracyjnych z postanowieniami niniejszego Porozumienia w zakresie, w jakim mogą one dotyczyć tego Członka.

32.6 Każdy Członek poinformuje Komitet o wszelkich zmianach w ustawodawstwie i przepisach mających znaczenie dla niniejszego Porozumienia oraz stosowania takiego ustawodawstwa i przepisów.

32.7 Komitet będzie dokonywać corocznie przeglądów wykonywania i działania niniejszego Porozumienia biorąc pod uwagę jego cele. Komitet będzie corocznie informować Radę do spraw Handlu Towarami o wydarzeniach, jakie miały miejsce w okresie objętym takimi przeglądami.

32.8 Załączniki do niniejszego Porozumienia stanowią jego integralną część.

ZAŁĄCZNIK I

PRZYKŁADOWA LISTA SUBSYDIÓW EKSPORTOWYCH

- a) świadczenie przez rządy bezpośrednich subsydiów na rzecz firmy lub gałęzi produkcji, zależnych od działalności eksportowej i jej wyników.
- b) Systemy odpisów dewizowych lub inne podobne praktyki premiujące eksport.
- c) Krajowe opłaty frachtowe i taryfy przewozowe od towarów eksportowych, pobierane przez rządy lub stosowane z ich dyspozycji na warunkach korzystniejszych niż wobec ładunków krajowych.
- d) Dostarczanie przez rządy lub ich agendy, bezpośrednio albo pośrednio z dyspozycji rządu, importowanych bądź krajowych towarów albo usług w celu ich zastosowania w produkcji towarów eksportowanych, na zasadach i warunkach korzystniejszych niż stosowane wobec podobnych lub bezpośrednio konkurencyjnych towarów bądź usług używanych w produkcji towarów przeznaczonych do użytku krajowego, jeżeli (w przypadku produktów) takie zasady lub warunki są korzystniejsze od dostępnych ich eksporterom na rynkach światowych na warunkach handlowych⁵⁷.
- e) Pełne lub częściowe zwolnienie, umorzenie lub odroczenie podatków bezpośrednich⁵⁸ lub płatności z tytułu ubezpieczeń społecznych pobranych albo

⁵⁷ Pojęcie "na warunkach handlowych" oznacza, że wybór między produktem krajowym i importowanym nie podlega ograniczeniom i jest zależny wyłącznie od przesłanek handlowych.

⁵⁸ Dla potrzeb niniejszego Porozumienia:
Pojęcie "podatki bezpośrednie" będzie oznaczało podatki od płac, zysków, odsetek, dzierżawy, dywidend i wszelkich innych form dochodów, jak również podatki od posiadania nieruchomości;
Pojęcie "opłaty importowe" będzie oznaczało taryfy, cła i inne opłaty fiskalne nie wymienione gdzie indziej w tym przypisie, które są nakładane na towary importowane;
Pojęcie "podatki pośrednie" będzie oznaczało podatki od sprzedaży, akcyzowe, obrotowe, od wartości dodanej, franszyzy, opłaty stempowe, podatki od przekazania własności, podatki od zapasów i majątku produkcyjnego, podatki graniczne i inne podatki nie będące podatkami bezpośrednimi i opłatami importowymi;
Podatki pośrednie "uprzednio pobrane" są podatkami nakładanymi na produkty i usługi użyte bezpośrednio lub pośrednio do wytwarzania produktu;
"Skumulowane" podatki pośrednie są wielofazowymi podatkami nakładanymi gdy nie ma mechanizmu dla późniejszego stosowania ulg podatkowych, jeżeli dobra lub usługi podlegające opodatkowaniu w jednej fazie produkcji są używane w kolejnej fazie produkcji;
"Umorzenie" obejmuje refundację lub ulgę podatkową;
"Umorzenie lub zwrot" obejmuje całkowite lub częściowe zwolnienie lub odroczenie opłat importowych.

nałych od przedsiębiorstw przemysłowych lub handlowych⁵⁹, które jest bezpośrednio związane z eksportem.

f) Specjalne pomniejszenia podstawy opodatkowania bezpośredniego, związane z eksportem lub jego wynikami, większe niż w przypadku produkcji towarów do użytku krajowego.

g) Zwolnienie od podatków pośrednich⁵⁸ lub ich umorzenie w odniesieniu do produkcji i dystrybucji towarów eksportowanych, większe niż w przypadku podatków nakładanych na produkcję i dystrybucję podobnych towarów sprzedawanych na użytek krajowy.

h) Zwolnienie, umorzenie lub odroczenie skumulowanych podatków pośrednich⁵⁸ pobranych we wcześniejszych fazach produkcji i obrotu od towarów i usług użytych do produkcji eksportowej, większe niż zwolnienie, zwrot lub odroczenie podobnych, uprzednio pobranych, skumulowanych podatków pośrednich od dóbr i usług użytych do produkcji podobnych towarów sprzedawanych na użytek krajowy; z zastrzeżeniem wszakże, że skumulowane, uprzednio pobrane podatki pośrednie od towarów eksportowanych mogą podlegać zwolnieniu, zwrotowi lub odroczeniu, nawet jeżeli nie podlegają takiemu zwolnieniu, zwrotowi lub odroczeniu przy sprzedaży podobnych produktów na użytek krajowy, jeżeli skumulowane uprzednie podatki pośrednie są nakładane na składniki produkcji zużyte do wytworzenia eksportowanego produktu (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów)⁶⁰. Niniejszy punkt będzie interpretowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w Załączniku II, dotyczącymi zużycia składników produkcji w procesie wytwórczym.

i) Umarzanie lub zwrot opłat importowych⁵⁸ ponad te, jakie są nakładane na importowane składniki produkcji zużyte do wytworzenia eksportowanego produktu (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów); z zastrzeżeniem wszakże, że w szczególnych przypadkach przedsiębiorstwo może stosować jako substytut pewną ilość składników pochodzenia krajowego, równych pod względem ilości, jakości i cech użytkowych produktom importowanym, jeżeli zarówno import jak i odpowiadające mu operacje eksportowe następują w rozsądnie bliskich terminach, nie przekraczających dwóch lat. Niniejszy punkt będzie interpretowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w

⁵⁹ Członkowie uznają, że odroczenie podatku nie musi oznaczać subsydium eksportowego, jeżeli, na przykład, pobierane są właściwe odsetki. Członkowie potwierdzają zasadę, że ceny dóbr w transakcjach pomiędzy przedsiębiorstwami eksportującymi a zagranicznymi nabywcami, będącymi pod ich kontrolą lub pod kontrolą wspólną, powinny - dla celów podatkowych - być cenami, które byłyby wymagane pomiędzy niezależnymi przedsiębiorstwami dokonującymi transakcji na warunkach rynkowych. Każdy Członek może zwrócić uwagę innemu Członkowi na praktyki administracyjne lub inne, które mogą być niezgodne z tą zasadą i w rezultacie mogą prowadzić do znacznych oszczędności w podatkach bezpośrednich od transakcji eksportowych. W takich okolicznościach, Członkowie będą zazwyczaj podejmować starania o rozstrzygnięcie rozbieżności między nimi przy zastosowaniu postanowień istniejących dwustronnych umów podatkowych lub innych właściwych mechanizmów międzynarodowych, z zachowaniem praw i obowiązków Członków wynikających z GATT 1994, łącznie z prawem do konsultacji ustanowionym w poprzednim zdaniu. Punkt (e) nie ma na celu ograniczania jakiegokolwiek Członka w podejmowaniu środków mających na celu unikanie podwójnego opodatkowania dochodów uzyskanych za granicą przez jego przedsiębiorstwa lub przedsiębiorstwa innego Członka.

⁶⁰ Punkt (h) nie dotyczy systemów podatku od wartości dodanej oraz stosowanych w ich miejsce granicznych podatków korekcyjnych; problem nadmiernego umorzenia podatków od wartości dodanej jest traktowany wyłącznie w punkcie (g).

Załączniku II dotyczącymi zużycia składników produkcji w procesie wytwórczym oraz wytycznymi zawartymi w Załączniku III, odnoszącymi się do kwalifikowania potrażeń z tytułu substytucji jako subsydiów eksportowych.

j) Udzielanie przez rządy (lub specjalne instytucje pod kontrolą rządów) gwarancji kredytowych lub ubezpieczeń kredytów eksportowych, ubezpieczeń lub gwarancji przeciwko wzrostowi kosztów towarów eksportowych albo ubezpieczeń od ryzyk kursowych, przy stosowaniu stawek ubezpieczeniowych które nie wystarczają do pokrycia długoterminowych kosztów bieżących i strat związanych z takimi programami.

k) Udzielanie przez rządy (lub specjalne instytucje kontrolowane przez rządy albo działające z ich ramienia) kredytów eksportowych o stopach oprocentowania niższych od tych, które muszą one faktycznie płacić za tak zaangażowane środki (lub też musiałyby płacić, pożyczając na międzynarodowych rynkach kapitałowych w celu uzyskania funduszy na taki sam okres, w takiej samej walucie, oraz na takich samych warunkach jak kredyt eksportowy), bądź też pokrywanie przez nie w całości lub części kosztów poniesionych przez eksporterów albo instytucje finansowe na pozyskanie kredytów, o ile są one stosowane dla uzyskania materialnej korzyści w zakresie warunków kredytów eksportowych.

Jeżeli jednak Członek jest stroną międzynarodowego uzgodnienia dotyczącego oficjalnych kredytów eksportowych, do którego należy co najmniej 12 pierwotnych Członków niniejszego Porozumienia według stanu na dzień 1 stycznia 1979 (lub też stroną późniejszego pochodnego uzgodnienia przyjętego przez tych pierwotnych Członków), albo też jeśli Członek stosuje w praktyce postanowienia dotyczące stóp procentowych zawarte w danym uzgodnieniu, praktyka kredytów eksportowych, zgodna z tymi postanowieniami, nie będzie uznawana za subsydlum eksportowe zakazane niniejszym Porozumieniem.

l) Wszelkie inne obciążenie środków publicznych stanowiące subsydlum eksportowe w rozumieniu Artykułu XVI GATT 1994.

ZAŁĄCZNIK II

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE LICZENIA ZUŻYCIA SKŁADNIKÓW PROCESU PRODUKCJI⁶¹

I

1. Systemy ulg w podatkach pośrednich mogą dopuszczać zwolnienie, umorzenie lub odroczenie skumulowanych podatków pośrednich uprzednio nakładanych na składniki produkcji zużywane do wytworzenia eksportowanego towaru (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów). Podobnie, systemy zwrotów mogą dopuszczać umorzenie lub zwrot opłat importowych obciążających składniki zużywane w produkcji towarów eksportowanych (przy uwzględnieniu normalnej proporcji odpadów).

2. Przykładowa lista subsydiów eksportowych zamieszczona w Załączniku I do niniejszego Porozumienia odwołuje się w punktach (h) oraz (i) do pojęcia "składników produkcji zużytych do wytworzenia eksportowanego produktu". Stosownie do punktu (h) systemy ulg w podatkach pośrednich mogą stanowić subsydlum eksportowe w takim zakresie, w jakim skutkują one zwolnieniem, umorzeniem lub odroczeniem skumulowanych podatków pośrednich nakładanych we wcześniejszej fazie ponad kwotę takich podatków faktycznie nałożonych na składniki produkcji zużywane przy wytwarzaniu eksportowanego towaru. Stosownie do punktu (i) systemy zwrotów mogą stanowić subsydlum eksportowe w takim zakresie, w jakim skutkują one umorzeniem lub zwrotem opłat importowych ponad kwotę takich opłat faktycznie nałożonych na składniki produkcji zużyte przy wytwarzaniu eksportowanego produktu. Oba punkty stanowią, iż przy ustalaniu zużycia składników produkcji zużytych do wytworzenia eksportowanego produktu musi zostać uwzględniona normalna proporcja odpadów. Punkt (i) uwzględnia również substytucję, tam gdzie jest to właściwe.

II

Przy badaniu, w trakcie postępowania dotyczącego ceł wyrównawczych stosownie do niniejszego Porozumienia, czy składniki produkcji są zużywane do wytworzenia produktu eksportowanego, władze prowadzące postępowanie powinny działać jak następuje:

1. Jeżeli zarzuca się, że system ulg w podatkach pośrednich lub zwrotów opłat importowych stwarza subsydlum w następstwie nadmiernej ulgi lub nadmiernego zwrotu podatków pośrednich albo opłat importowych od składników produkcji zużytych do wytwarzania produktu eksportowanego, władze prowadzące postępowanie powinny przede wszystkim stwierdzić, czy rząd Członka eksportującego ustanowił i stosuje system lub procedurę ustalania jakie składniki są zużywane do wytwarzania

⁶¹ Składnikami zużywanymi w procesie produkcji są składniki fizycznie zawarte w wyrobie, energia, paliwa stałe i płynne używane w procesie produkcji oraz katalizatory, podlegające zużyciu w trakcie ich stosowania w celu uzyskania eksportowanego produktu.

eksportowanego produktu i w jakich ilościach. Jeżeli stosowanie takiego systemu lub procedury zostanie stwierdzone, władze prowadzące postępowanie winny zbadać taki system lub procedurę dla stwierdzenia, czy są one rozsądne, skuteczne dla realizacji założonych celów i oparte na powszechnie akceptowanych praktykach handlowych kraju eksportera. Władze prowadzące postępowanie mogą uznać za konieczne przeprowadzenie, zgodnie z ust. 6 Artykułu 12, pewnych praktycznych testów w celu zweryfikowania informacji lub też upewnienia się co do faktycznego stosowania takiego systemu lub procedury.

2. Jeżeli taki system lub procedura nie istnieją, jeżeli nie są one rozsądne, albo jeżeli istnieją i są uznawane za rozsądne, lecz zostanie stwierdzone, że nie są stosowane w praktyce albo są stosowane nieskutecznie, wówczas potrzebne byłoby przeprowadzenie przez Członka eksportującego dalszego badania opartego na faktycznie zaangażowanych składnikach, w ramach ustalania czy nadmierne płatności miały miejsce. Jeżeli władze prowadzące postępowanie uznają to za konieczne, dalsze badanie będzie prowadzone zgodnie z wymogami ust. 1.

3. Władze prowadzące postępowanie winny traktować składniki produkcji jako fizycznie zawarte w produkcie, jeżeli takie składniki są zużywane w procesie produkcji i są fizycznie obecne w eksportowanym produkcie. Członkowie są świadomi tego, że składniki produkcji nie muszą być obecne w produkcie końcowym w takiej samej postaci, w jakiej weszły one do procesu wytwórczego.

4. Przy ustalaniu ilości określonego składnika zużytego do wytworzenia produktu eksportowego, należy uwzględnić "normatyw odpadów", przy czym takie odpady winny być traktowane jako zużyte do wytworzenia eksportowanego produktu. Pojęcie "odpad" oznacza część danego składnika która nie spełnia niezależnej funkcji w procesie produkcji, nie jest zużyta w produkcji towaru eksportowanego (np. z powodu niesprawności) i nie jest odzyskiwana, użytkowana lub odsprzedawana przez tego samego producenta.

5. Orzeczenie władz prowadzących postępowanie czy wskazana wielkość odpadu jest "normalna", winno uwzględniać proces produkcyjny, przeciętną sprawność danego przemysłu w kraju eksportującym oraz inne stosowne czynniki techniczne. Władze prowadzące postępowanie winny mieć przy tym na uwadze, jako ważną kwestię, czy władze Członka eksportującego rozsądnie wyliczyły wielkość odpadów, jeżeli zamierza się uwzględnić ją w uldze podatkowej albo umorzeniu.

ZAŁĄCZNIK III

WSKAZÓWKI DLA ORZEKANIA, CZY SYSTEMY ZWROTÓW Z TYTUŁU
SUBSTYTUCJI SĄ SUBSYDIUM EKSPORTOWYM

I

Systemy zwrotów mogą dopuszczać refundację lub zwrot opłat importowych nakładanych na składniki produkcji które są zużywane w procesie produkcji innego produktu, przy czym eksport tego innego produktu obejmuje krajowe składniki mające taką samą jakość i cechy charakterystyczne, jak te które były substytutem składników importowanych. Stosownie do punktu (i) przykładowej listy subsydiów eksportowych, zawartej w Załączniku I, system takich zwrotów od substytutów może stanowić subsydium eksportowe w takim zakresie, w jakim prowadzi do nadmiernych zwrotów opłat importowych pierwotnie nałożonych na importowane składniki produkcji których dotyczy roszczenie zwrotu.

II

Badając, w ramach postępowania dotyczącego ceł wyrównawczych stosownie do niniejszego Porozumienia, system zwrotów od substytutów, władze prowadzące postępowanie powinny działać jak następuje:

1. Punkt (i) przykładowej listy subsydiów eksportowych stanowi, że przy wytwarzaniu produktu eksportowego, krajowe składniki produkcji mogą być traktowane jako substytut składników importowanych, jeżeli takie składniki występują w tej samej ilości i jakości oraz mają taką samą charakterystykę, jak zastępowane składniki importowane. Istotne jest istnienie systemu lub procedur weryfikacji, ponieważ pozwala to rządowi Członka eksportującego zapewnić i wykazać, że ilość składników których dotyczy roszczenie zwrotu nie przekracza ilości podobnych produktów eksportowanych w jakiegokolwiek postaci i że nie występują zwroty opłat importowych przekraczające te opłaty, które były pierwotnie nałożone na dane składniki importowane.

2. Jeżeli zarzuca się, że system zwrotów od substytutów stwarza subsydium, władze prowadzące postępowanie powinny przede wszystkim ustalić, czy rząd Członka eksportującego ustanowił i stosuje system lub procedurę weryfikacyjną. Jeżeli stosowanie takiego systemu lub procedury zostanie stwierdzone, władze prowadzące postępowanie winny zbadać taki system lub procedurę dla stwierdzenia, czy są one rozsądne, skuteczne dla realizacji założonych celów i oparte na powszechnie akceptowanych praktykach handlowych kraju eksportera. Jeżeli taki system lub procedura spełniają takie kryteria i są efektywnie stosowane to należy przyjąć, że subsydium nie występuje. Władze prowadzące postępowanie mogą uznać konieczność przeprowadzenia, zgodnie z ust. 6 Artykułu 12, pewnych praktycznych testów w celu zweryfikowania informacji lub też upewnienia się, że procedura weryfikacyjna jest skutecznie stosowana.

3. Jeżeli nie ma procedur weryfikacyjnych, albo nie są one rozsądne, albo też procedury takie są ustanowione i uznawane za rozsądne, ale zostanie stwierdzone, że nie są stosowane w praktyce albo są stosowane nieskutecznie, może to oznaczać istnienie subsydium. W takich przypadkach potrzebne byłoby przeprowadzenie przez Członka eksportującego dalszego badania opartego na faktycznych transakcjach, w celu ustalenia czy nadmierne płatności miały miejsce. Dalsze badanie, jakie władze prowadzące postępowanie mogą uznać za konieczne, byłoby prowadzone zgodnie z wymogami ust. 2.

4. Istnienie przepisu o zwrotach od substytutów, w ramach którego eksporterzy mają prawo wyboru określonych dostaw importowych których dotyczy roszczenie zwrotu, nie powinno samo w sobie być traktowane jako okoliczność stwarzająca subsydium.

5. Jeżeli rządy wypłacają oprocentowanie od wszelkich kwot refundowanych w ramach systemu zwrotów, wówczas powstaje domniemanie nadmiernego zwrotu opłat importowych w rozumieniu punktu (i), w wysokości oprocentowania faktycznie udzielonego lub należnego.

ZAŁĄCZNIK IV

KALKULACJA CAŁKOWITEGO SUBSYDIUM AD VALOREM [Ust. 1(a) ARTYKUŁU 6]⁶²

1. Wszelka kalkulacja kwoty subsydium dla celów ust. 1(a) Artykułu 6 będzie sporządzana w kategoriach kosztów ponoszonych przez subsydiujący rząd.

2. Z wyjątkiem postanowień ustępów 3 do 5, przy ustalaniu, czy ogólna stopa subwencjonowania przekracza 5 procent wartości produktu, wartość produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży uzyskanej przez firmę⁶³ pobierającą subsydium w okresie ostatnich dwunastu miesięcy dla których dostępne są dane dotyczące sprzedaży, poprzedzającym okres, w którym subsydium zostało udzielone⁶⁴.

3. Jeżeli subsydium jest powiązane z produkcją lub sprzedażą określonego produktu, wartość tego produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży tego produktu przez firmę pobierającą subsydium w okresie ostatnich dwunastu miesięcy dla których dostępne są dane dotyczące sprzedaży, poprzedzającym okres, w którym subsydium zostało udzielone.

4. Jeżeli firma pobierająca subsydium jest w okresie rozruchu, domniemanie poważnego uszczerbku powstanie wówczas, gdy całkowita stopa subwencjonowania

⁶² Członkowie winni się porozumieć, stosownie do konieczności, co do spraw, które nie są wyszczególnione w niniejszym Załączniku, lub które wymagają dalszych wyjaśnień dla potrzeb ust. 1 Artykułu 6.

⁶³ Firma pobierająca subsydium jest firmą na terytorium Członka udzielającego subsydium.

⁶⁴ W przypadku subsydiów związanych z opodatkowaniem, wartość produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży dokonywanych przez firmę pobierającą subsydium w roku podatkowym, w którym powstała korzyść związana z opodatkowaniem.

będzie przekraczała 15 procent ogólnych zainwestowanych środków. Dla celów niniejszego ustępu okres rozruchu nie będzie przekraczać pierwszego roku produkcji⁶⁵.

5. Jeżeli firma pobierająca subsydlum jest zlokalizowana w kraju o gospodarce inflacyjnej, wartość produktu będzie liczona jako łączna wartość sprzedaży dokonywanych przez firmę pobierającą subsydlum (lub jako łączna wartość sprzedaży określonego produktu, jeżeli subsydlum jest z nim związane) w poprzednim roku kalendarzowym, przy skorygowaniu o wskaźnik inflacji występującej w okresie dwunastu miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym następuje udzielenie subsydlum.

6. Przy określaniu łącznej stopy subwencjonowania w danym roku, subsydlum udzielone z różnych tytułów i przez różne władze na terytorium Członka, będą liczone łącznie.

7. Subsdydlum udzielone przed wejściem w życie Porozumienia WTO będą uwzględniane w łącznej stopie subwencjonowania, jeżeli korzyści z nich wynikające dotyczą przyszłej produkcji.

8. Subsdydlum, które nie podlegają sankcjom z tytułu odpowiednich postanowień niniejszego Porozumienia nie będą włączane do kalkulacji kwoty subsydlum dla celów ust. 1(a) Artykułu 6.

ZAŁĄCZNIK V

PROCEDURY SPORZĄDZANIA INFORMACJI DOTYCZĄCYCH POWAŻNEGO USZCZERBKU

1. Każdy Członek będzie współdziałać w sporządzaniu dowodów, jakie mają być badane przez panel w ramach procedury o której mowa w ustępach od 4 do 6 Artykułu 7. Strony sporu i każdy Członek będący zainteresowaną stroną trzecią, powiadomią DSB, niezwłocznie po przywołaniu postanowień ust. 4 Artykułu 7, o instytucjach odpowiedzialnych za stosowanie tych postanowień na ich terytorium, oraz o właściwym trybie postępowania w celu spełnienia prośby o informację.

2. W przypadkach, gdy sprawy są skierowane do DSB z powołaniem się na ust. 4 Artykułu 7, DSB, jeśli zostanie o to poproszony, podejmie starania, by uzyskać od rządu subsydiującego Członka takie informacje, jakie są niezbędne dla ustalenia faktu istnienia i kwoty subsydlum, wartości całkowitych sprzedaży dokonywanych przez subsydiowane firmy, jak również informacje nieodzowne dla analizy negatywnych

⁶⁵ Sytuacje określone jako rozruch produkcji obejmują przypadki, w których zaangażowano środki finansowe na cele rozwoju produktu lub budowy urządzeń do wytwarzania produktów korzystających z subsydiowania, nawet jeżeli produkcja nie została jeszcze rozpoczęta.

skutków wywołanych przez subsydiowany produkt⁶⁶. Ten proces może obejmować, stosownie do potrzeby, kierowanie zapytań do rządu subsydiującego Członka i Członka wnoszącego skargę, w celu zebrania informacji, jak również dla wyjaśnienia i rozwinięcia informacji dostępnej stronom sporu poprzez procedurę notyfikacyjną ustanowioną w Części VII⁶⁷.

3. W przypadku wystąpienia skutków na rynkach krajów trzecich, strona sporu może zbierać informacje, w tym drogą zapytań kierowanych do rządu takiego kraju trzeciego, niezbędne dla analizy niekorzystnych skutków a niedostępne w normalnym trybie od Członka wnoszącego skargę lub Członka stosującego subsydyum. Ten przepis winien być stosowny w taki sposób, aby nie stwarzać nadmiernego obciążenia dla Członka - kraju trzeciego. W szczególności od takiego Członka nie będzie się oczekiwać dokonania specjalnie dla tego celu analizy rynku lub cen. Oczekiwana w tym trybie informacja będzie informacją już dostępną, bądź też łatwo dostępną dla danego Członka (np. najnowsze dane statystyczne, które zostały już zebrane przez odpowiednie służby statystyczne, lecz nie były jeszcze opublikowane, dane celne dotyczące importu oraz deklarowanych wartości odpowiednich produktów, itp.). Jeśli jednak Członek będący stroną sporu podejmie szczegółową analizę rynku na koszt własny, władze Członka-kraju trzeciego będą ułatwiały wykonanie wynikających stąd zadań stojących przed osobą lub firmą prowadzącą taką analizę, a taka osoba lub firma uzyska dostęp do wszelkiej informacji która nie jest zazwyczaj traktowana przez rząd jako poufna.

4. DSB wyznaczy przedstawiciela, którego zadaniem będzie ułatwianie procesu zbierania informacji. Jedynym celem tego przedstawiciela będzie zapewnienie przygotowania, we właściwym czasie, informacji niezbędnej dla ułatwienia szybkiego rozpoznania sporu na forum wielostronnym. W szczególności, przedstawiciel ten może proponować sposoby najbardziej sprawnego pozyskania informacji i nakłaniać strony do współpracy.

5. Proces zbierania informacji opisany powyżej w ustępach od 2 do 4 będzie zakończony w ciągu 60 dni od daty wniesienia sprawy do DSB zgodnie z ust. 4 Artykułu 7. Informacja uzyskana w tym trybie zostanie przedstawiona panelowi powołanemu przez DSB zgodnie z postanowieniami Części X. Informacja ta winna obejmować, między innymi, dane dotyczące kwoty przedmiotowego subsydium (oraz, tam gdzie jest to właściwe, wartości łącznych sprzedaży dokonywanych przez subsydiowane firmy), cen subsydiowanych produktów, cen nie subsydiowanych produktów, cen innych dostawców na dany rynek, zmian w podaży subsydiowanego produktu na dany rynek oraz zmian udziałów w rynku. Informacja ta winna też obejmować materiał dowodowy przedstawiony w celu odparcia zarzutu, oraz wszelką dodatkową informację jaką panel uzna za właściwą dla powzięcia swych wniosków.

⁶⁶ W przypadkach, gdy istnienie poważnego uszczerbku musi być dowiedzione.

⁶⁷ W procesie gromadzenia informacji przez DSB uwzględniona będzie potrzeba ochrony informacji, która jest ze swej istoty poufna lub jest dostarczona w trybie poufnym przez jakiegokolwiek Członka zaangażowanego w tym procesie.

6. Jeżeli Członek subsydiujący albo Członek-kraj trzeci nie współpracuje w procesie zbierania informacji, Członek wnoszący skargę przedstawi swoje wywody dotyczące poważnego uszczerbku, oparte na dostępnych mu dowodach, łącznie z faktami i okolicznościami dotyczącymi braku współpracy ze strony Członka subsydiującego albo Członka-kraju trzeciego. Jeżeli informacja jest niedostępna wskutek braku współpracy Członka subsydiującego albo Członka-kraju trzeciego, panel może uzupełnić dokumentację sprawy w koniecznym zakresie, opierając się na najlepszej dostępnej mu informacji.

7. Przyjmując swe ustalenia, panel powinien wyciągać negatywne wnioski z faktów braku współpracy którejkolwiek strony zaangażowanej w procesie zbierania informacji.

8. Przy orzekaniu o kierowaniu się albo najlepszą dostępną informacją albo wnioskami negatywnymi wynikającymi z braku współpracy, panel weźmie pod uwagę opinię przedstawiciela DSB wyznaczonego zgodnie z ust. 4, co do zasadności wszelkich próśb o informacje oraz co do starań podejmowanych przez strony celem sprawnego i terminowego zaspokojenia tych próśb.

9. W procesie zbierania informacji nic nie będzie ograniczać zdolności panelu do poszukiwania takiej dodatkowej informacji jaką uzna on za istotną dla właściwego rozstrzygnięcia sporu, a jaka nie została w wystarczającym stopniu pozyskana lub rozwinięta w trakcie tego procesu. Panel zazwyczaj nie powinien jednak występować o dodatkową informację celem uzupełnienia materiału dowodowego, jeżeli taka informacja wspierałaby stanowisko jednej ze stron, a brak takiej informacji w dokumentacji sprawy wynika z niezasadnego braku współdziałania tej strony w procesie zbierania informacji.

ZAŁĄCZNIK VI

PROCEDURY WIZYTACJI LOKALNEJ W MYŚL UST. 8 ARTYKUŁU 12

1. Po wszczęciu postępowania, władze Członka eksportującego i firmy znane jako zainteresowane powinny zostać powiadomione o zamiarze przeprowadzenia wizytacji lokalnej.

2. Jeśli, w wyjątkowych okolicznościach, do zespołu prowadzącego postępowanie zamierza się włączyć ekspertów nierządowych, o zamiarze tym należy poinformować władze i firmy Członka eksportującego. Tacy eksperci nierządowi powinni podlegać skutecznym sankcjom za naruszenie wymogu poufności.

3. Zwyczajową praktyką powinno być uzyskanie wyraźnej zgody zainteresowanych firm Członka eksportującego, przed ostatecznym ustaleniem wizytacji.

4. Po otrzymaniu zgody zainteresowanych firm, władze prowadzące postępowanie powinny powiadomić władze Członka eksportującego o nazwach i adresach firm jakie mają być wizytowane oraz o uzgodnionych terminach wizytacji.
5. Firmy, które mają być wizytowane będą o tym powiadomione z odpowiednim wyprzedzeniem.
6. Wizytacje mające na celu wyjaśnienie kwestionariusza powinny mieć miejsce tylko na wniosek firmy eksportującej. W przypadku takiego wniosku władze prowadzące postępowanie mogą postawić się do dyspozycji firmy. Taka wizytacja będzie mogła mieć miejsce tylko wtedy gdy: (a) władze Członka importującego powiadomią o niej przedstawiciele rządu danego Członka, oraz (b) ci ostatni nie sprzeciwia się tej wizytacji.
7. Ponieważ głównym celem wizytacji lokalnej jest weryfikacja dostarczonych informacji lub pozyskanie dalszych szczegółów, powinna ona być przeprowadzona po uzyskaniu odpowiedzi na kwestionariusz, chyba że firma wyrazi zgodę na wcześniejszą wizytację a rząd Członka eksportującego został poinformowany przez władze prowadzące postępowanie o oczekiwanej wizytacji i nie wyraził sprzeciwu; ponadto zwyczajową praktyką winno być powiadomienie przed taką wizytacją zainteresowanych firm o ogólnym charakterze informacji jakie mają być weryfikowane oraz o wszelkich dalszych informacjach jakich dostarczenie jest potrzebne, aczkolwiek nie wyklucza to możliwości zwracania się o dalsze szczegóły w trakcie wizytacji, w świetle uzyskanych informacji.
8. Odpowiedzi na prośby o informacje i zapytania przedstawione przez władze lub firmy Członków eksportujących oraz istotne dla powodzenia wizytacji lokalnej, powinny być udzielone przed wizytacją ilekroć jest to możliwe.

ZAŁĄCZNIK VII

CZŁONKOWIE-KRAJE ROZWIJAJĄCE SIĘ, O KTÓRYCH MOWA W UST. 2(A) ARTYKUŁU 27

Członkami-krajami rozwijającymi się, nie podlegającymi postanowieniom ust. 1(a) Artykułu 3 zgodnie z ust. 2(a) Artykułu 27 są:

- a) Kraje najmniej rozwinięte, zakwalifikowane w tym charakterze przez Narody Zjednoczone i będące Członkami WTO.
- b) Każdy z następujących krajów rozwijających się, który jest Członkiem WTO będzie podlegał postanowieniom stosowanym wobec innych Członków-krajów rozwijających się zgodnie z ust. 2(b) Artykułu 27 gdy PKB na mieszkańca osiągnie 1.000 dolarów rocznie⁶⁸: Boliwia, Kamerun, Kongo, Wybrzeże Kości Słoniowej, Republika Dominikany, Egipt, Ghana, Gwatemala, Gujana, Indie, Indonezja, Kenia, Maroko, Nikaragua, Nigeria, Pakistan, Filipiny, Senegal, Sri Lanka i Zimbabwe.

⁶⁸ Włączenie Członka-kraju rozwijającego się na listę w punkcie (b) jest oparte na najnowszych danych statystycznych Banku Światowego dotyczących PKB na głowę.

POROZUMIENIE W SPRAWIE ŚRODKÓW OCHRONNYCH

Członkowie,

Biorąc pod uwagę ogólny cel Członków, jakim jest ulepszenie i wzmocnienie międzynarodowego systemu handlowego opartego na GATT 1994;

Uznając potrzebę wyjaśnienia i wzmocnienia dyscyplin GATT 1994 i w szczególności dyscyplin z Artykułu XIX (Wyjątkowe środki wobec importu określonych produktów) i przywrócenia wielostronnej kontroli środków ochronnych oraz eliminowania środków ochronnych, które wymykają się spod takiej kontroli;

Uznając znaczenie dostosowań strukturalnych i potrzebę raczej zwiększenia niż ograniczenia konkurencji na rynkach międzynarodowych; i

Uznając ponadto, że dla powyższych celów, potrzebne jest kompleksowe porozumienie, mające zastosowanie wobec wszystkich Członków i oparte na podstawowych zasadach GATT 1994;

Uzgadniają co następuje:

Artykuł 1

Postanowienia ogólne

Niniejsze Porozumienie ustanawia zasady stosowania środków ochronnych, przez które należy rozumieć środki przewidziane w Artykule XIX GATT 1994.

Artykuł 2

Warunki

1. Członek¹ może stosować środek ochronny w stosunku do produktu tylko wtedy, jeśli ten Członek stwierdził, zgodnie z postanowieniami podanymi poniżej, że taki produkt jest importowany na jego terytorium w tak zwiększonych ilościach, bezwzględnych lub w stosunku do produkcji krajowej i na takich warunkach, iż powoduje on lub grozi spowodowaniem poważnej szkody dla przemysłu krajowego wytwarzającego produkty podobne lub produkty bezpośrednio konkurencyjne.
2. Środki ochronne będą stosowane wobec produktu importowanego niezależnie od jego pochodzenia.

Artykuł 3

Dochodzenie

1. Członek może stosować środek ochronny tylko po przeprowadzeniu postępowania przez właściwe władze tego Członka zgodnie z procedurami uprzednio ustanowionymi i opublikowanymi zgodnie z Artykułem X GATT 1994. Postępowanie to obejmie publikację obwieszczenia odpowiednio informującego wszystkie zainteresowane strony, jak również publiczne przesłuchania, lub inne odpowiednie środki, w ramach których importerzy, eksporterzy i inne zainteresowane strony będą mogły przedstawić dowody i swoje stanowisko łącznie z możliwością odpowiedzi na wystąpienia innych stron i przedstawienia swojego stanowiska, między innymi, w kwestii, czy zastosowanie środka ochronnego będzie lub nie w interesie publicznym. Właściwe władze opublikują raport przedstawiający wyniki swojego postępowania i umotywowane wnioski, do których doszły we wszystkich istotnych problemach taktycznych i prawnych.
2. Wszelka informacja z natury poufna lub udzielona na zasadzie poufności będzie, w przypadku wyjaśnienia przyczyn, traktowana jako taka przez właściwe władze. Taka

¹ Unia celna może stosować środek ochronny jako całość, bądź w imieniu poszczególnego Państwa - członka. Gdy unia celna stosuje środek ochronny jako całość, wszelkie wymogi dotyczące ustalenia poważnej szkody lub jej groźby, zgodnie z niniejszym Porozumieniem, będą odnosić się do warunków panujących na obszarze unii celnej jako całości. W przypadku, gdy środek ochronny ma być stosowany na rzecz Państwa - członka, to wszelkie wymogi dotyczące ustalenia poważnej szkody lub jej groźby, będą dotyczyć warunków panujących w danym Państwie - członku i stosowanie środka ograniczy się tylko do tego Państwa - członka. Żadne postanowienie niniejszego Porozumienia nie przesądza interpretacji dotyczącej związku między Artykułem XIX i ust. 8 Artykułu XXIV GATT 1994.

informacja nie będzie ujawniona bez zgody strony, która tę informację przedstawiła. Strony udzielające informacji poufnej mogą być proszone o dostarczenie niepoufnego jej streszczenia lub, w przypadku gdy strony te stwierdzą, że taka informacja nie może być streszczona, o podanie powodów dlaczego streszczenie nie może być dostarczone. Jednakże, jeśli właściwe władze uznają, że wniosek o zachowanie informacji jako poufnej jest nieuzasadniony i że dana strona bądź odmawia podania do wiadomości publicznej takiej informacji, bądź nie wyraża zgody na jej ujawnienie w formie ogólnej lub streszczonej, władze będą mogły nie uwzględnić takiej informacji, chyba że w sposób satysfakcjonujący zostanie wykazane z odpowiednich źródeł, że taka informacja jest prawidłowa.

Artykuł 4

Ustalenie poważnej szkody lub jej groźby

1. Dla celów niniejszego Porozumienia:
 - (a) "poważna szkoda" będzie rozumiana jako oznaczająca znaczne ogólne naruszenie pozycji przemysłu krajowego;
 - (b) "groźba poważnej szkody" będzie rozumiana jako oznaczająca poważną szkodę, która jest wyraźnie nieuchronna, zgodnie z postanowieniami ust. 2. Ustalenie istnienia groźby poważnej szkody będzie oparte na faktach, a nie jedynie na przypuszczeniach, domysłach i odległej możliwości; i
 - (c) dla ustalenia szkody, lub jej groźby "przemysł krajowy" będzie rozumiany jako oznaczający ogół producentów produktu podobnego lub bezpośrednio konkurującego, działających na terytorium Członka, bądź tych producentów, których łączna produkcja produktów podobnych lub bezpośrednio konkurujących stanowi większą część całej produkcji krajowej tych produktów.
2.
 - (a) W postępowaniu w celu ustalenia, czy zwiększony import spowodował lub zagraża spowodowaniem poważnej szkody dla przemysłu krajowego w świetle postanowień niniejszego Porozumienia, właściwe władze ocenią wszystkie odnoszące się do sprawy czynniki o charakterze obiektywnym i wymiernym, mające wpływ na sytuację tego przemysłu, w szczególności tempo i rozmiar wzrostu importu danego produktu w ilościach bezwzględnych i względnych, udział zwiększonego importu na rynku krajowym, zmiany w poziomie sprzedaży, produkcji, wydajności, wykorzystania zdolności produkcyjnych, zysków i strat oraz zatrudnienia.
 - (b) Ustalenie, o którym mowa w pkt. (a) nie może być dokonane, chyba że takie postępowanie wykaże na podstawie obiektywnych dowodów istnienie związku

przyczynowego między wzrostem importu danego produktu i poważną szkodą lub jej groźbą. Jeśli czynniki inne niż zwiększony import, wyrządzają w tym samym czasie szkodę przemysłowi krajowemu, to ta szkoda nie będzie przypisywana zwiększonemu importowi.

- (c) Właściwe władze opublikują niezwłocznie, zgodnie z postanowieniami Artykułu 3, szczegółową analizę przypadku, będącego przedmiotem postępowania, jak również wykazanie istotnego znaczenia badanych czynników dla sprawy.

Artykuł 5

Stosowanie środków ochronnych

1. Członek będzie stosował środki ochronne tylko w zakresie niezbędnym dla zapobieżenia lub naprawienia poważnej szkody oraz dla ułatwienia przystosowania strukturalnego. W przypadku zastosowania ograniczenia ilościowego, środek taki nie doprowadzi do zmniejszenia ilości importu poniżej poziomu z ostatniego okresu, odpowiadającego średniej wielkości importu w okresie ostatnich reprezentatywnych trzech lat, dla których dostępne są statystyki, chyba że podane zostanie wyraźne uzasadnienie, że inny poziom jest niezbędny dla zapobieżenia lub naprawienia poważnej szkody. Członkowie powinni wybierać środki najwłaściwsze dla osiągnięcia powyższych celów.
2.
 - (a) W przypadkach, kiedy kontyngent jest rozdzielany między kraje dostawców, Członek stosujący ograniczenia może dążyć do uzgodnienia przydziału w ramach kontyngentu ze wszystkimi innymi Członkami mającymi istotny interes w dostarczeniu danego produktu. W przypadkach, gdy metoda ta nie nadaje się do właściwego zastosowania, dany Członek przyzna Członkom mającym istotny interes w dostarczaniu produktu, udziały skalkulowane na bazie proporcji dostaw zrealizowanych przez tych Członków w poprzednim okresie reprezentatywnym w globalnej ilości lub wartości importu tego produktu przez tych Członków w poprzednim okresie reprezentatywnym, uwzględniając przy tym w należyty sposób wszelkie szczególne czynniki, które mogły lub będą mogły oddziaływać na handel tym produktem.
 - (b) Członek może odstąpić od postanowień określonych w pkt. (a) pod warunkiem przeprowadzenia konsultacji zgodnie z ust. 3 Artykułu 12 pod auspicjami Komitetu Środków Ochronnych ustanowionego na mocy ust. 1 Artykułu 13 i przedstawienia Komitetowi wyraźnych dowodów, że (i) import pochodzący z niektórych Członków zwiększył się o procent nieproporcjonalny w stosunku do ogólnego wzrostu importu danego towaru w reprezentatywnym okresie, (ii) przyczyny odstąpienia od postanowień pkt. (a) są uzasadnione i (iii) warunki takiego odstąpienia są sprawiedliwe w stosunku do wszystkich dostawców danego produktu. Okres stosowania wszelkiego takiego środka nie będzie

przedłużony poza okres początkowy, przewidziany w ust. 1 Artykułu 7. Odstąpienie, o którym mowa wyżej, nie będzie dozwolone w przypadku groźby poważnej szkody.

Artykuł 6

Tymczasowe środki ochronne

W krytycznych okolicznościach, kiedy opóźnienie mogłoby wyrządzić szkodę trudną do naprawienia Członek może zastosować tymczasowy środek ochronny zgodnie ze wstępnym ustaleniem, że istnieje wyraźny dowód, iż zwiększony import spowodował lub grozi spowodowaniem poważnej szkody. Okres stosowania środka tymczasowego nie będzie przekraczać 200 dni, w którym to okresie będą spełnione istotne wymogi ustanowione w Artykułach od 2 do 7 i w Art. 12. Takie środki powinny przybrać formę podwyższenia opłat celnych, które będą szybko zwrócone jeśli nie zostanie ustalone w dalszym dochodzeniu, o którym mowa w ust. 2 Artykułu 4, że tak zwiększony import spowodował lub grozi spowodowaniem poważnej szkody przemysłu krajowego. Okres stosowania jakiegokolwiek takiego tymczasowego środka będzie liczony jako część okresu początkowego tak jak wszelkie przedłużenie, o którym mowa w ust. 1, 2 i 3 Artykułu 7.

Artykuł 7

Okres stosowania i przegląd środków ochronnych

1. Członek będzie stosować środki ochronne tylko w okresie niezbędnym dla przeciwdziałania lub naprawienia poważnej szkody lub dla ułatwienia przystosowania strukturalnego. Okres ten nie będzie przekraczać czterech lat, chyba że zostanie przedłużony zgodnie z ust. 2.
2. Okres, o którym mowa w ust. 1 może być przedłużony pod warunkiem, że właściwe władze importującego Członka orzekną, zgodnie z procedurami ustanowionymi w Artykułach 2, 3, 4 i 5 że środek ochronny jest nadal niezbędny dla zapobieżenia lub naprawienia poważnej szkody i istnieją dowody na to, że przemysł dokonuje przystosowania strukturalnego i pod warunkiem, że odpowiednie postanowienia Artykułów 8 i 12 są przestrzegane.
3. Łączny okres stosowania środka ochronnego, obejmujący okres stosowania jakiegokolwiek środka tymczasowego, okres początkowy i jego ewentualne przedłużenie, nie przekroczy ośmiu lat.
4. W celu ułatwienia przystosowania strukturalnego w sytuacji, gdy przewidziany okres stosowania środka ochronnego notyfikowanego zgodnie z postanowieniami ust. 1 Artykułu

12, wynosi ponad jeden rok, Członek stosujący taki środek będzie go stopniowo liberalizować w okresie stosowania w równych odstępach czasu. Jeśli okres stosowania środka przekracza trzy lata, Członek stosujący taki środek dokona przeglądu sytuacji najpóźniej w połowie okresu stosowania środka i jeśli będzie to właściwe, wycofa go lub przyspieszy tempo jego liberalizacji. Środek, którego stosowanie przedłużono zgodnie z ust. 2 nie będzie bardziej restrykcyjny niż był on przy końcu okresu początkowego i powinien być nadal liberalizowany.

5. Żaden środek ochronny nie będzie wprowadzony ponownie wobec importu produktu, który był już objęty takim środkiem, wprowadzonym po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO, na okres równy okresowi, w czasie którego stosowano poprzednio ten środek, o ile okres niestosowania wynosi co najmniej 2 lata.

6. Niezależnie od postanowień ust. 5, środek ochronny stosowany 180 dni lub krócej, może być zastosowany ponownie wobec importu produktu jeśli:

- (a) co najmniej jeden rok upłynął od daty wprowadzenia środka ochronnego wobec importu tego produktu; i
- (b) taki środek ochronny nie był stosowany wobec tego samego produktu więcej niż dwa razy w ciągu 5 lat bezpośrednio poprzedzających datę wprowadzenia środka.

Artykuł 8

Poziom koncesji i inne zobowiązania

1. Członek proponujący wprowadzenie środka ochronnego lub zabiegający o przedłużenie środka ochronnego będzie dążyć do utrzymania zasadniczo równorzędnego poziomu koncesji i innych zobowiązań w stosunku do już istniejących na zasadzie GATT 1994 między nim i eksportującymi Członkami, którzy ucierpią w następstwie takiego środka zgodnie z postanowieniami ust. 3 Artykułu 12. Dla osiągnięcia tego celu zainteresowani Członkowie mogą zgodzić się na wszelkie adekwatne środki kompensaty handlowej za negatywne skutki środka dla ich handlu.

2. Jeśli żadne porozumienie nie zostanie osiągnięte w ciągu 30 dni w ramach konsultacji na zasadzie ust. 3 Artykułu 12, wówczas poszkodowani Członkowie eksportujący będą mieć prawo nie później niż w ciągu 90 dni po wprowadzeniu środka, zawiesić, po upływie 30 dni od dnia, w którym Rada Handlu Towarami otrzymała pisemne zawiadomienie o takim zawieszeniu, stosowanie aktualnie równorzędnych koncesji lub innych zobowiązań w ramach GATT 1994, wobec handlu z Członkiem stosującym ten środek ochronny, jeśli Rada Handlu Towarami nie sprzeciwi się takiemu zawieszeniu.

3. Prawo do zawieszenia, o którym mowa w ust. 2, nie będzie wykorzystywane przez pierwsze trzy lata stosowania środka ochronnego pod warunkiem, że środek ochronny został podjęty w następstwie bezwzględnego wzrostu importu i że taki środek jest zgodny z postanowieniami niniejszego Porozumienia.

Artykuł 9

Członkowie - kraje rozwijające się

1. Środki ochronne nie będą stosowane przeciwko produktom pochodzącym z Członka - kraju rozwijającego się, tak długo, jak jego udział w imporcie danego produktu przez Członka importującego nie przekroczy 3 procent, pod warunkiem, że Członkowie - kraje rozwijające się z indywidualnymi udziałami w imporcie poniżej 3 procent nie uczestniczą łącznie w ponad 9 procentach w całkowitym imporcie danego produktu².

2. Członek - kraj rozwijający się będzie mieć prawo do przedłużenia okresu stosowania środka ochronnego do dwóch lat ponad okres maksymalny przewidziany w ust. 3 Artykułu 7. Niezależnie od postanowień ust. 5 Artykułu 7, Członek - kraj rozwijający się będzie mieć prawo do ponownego zastosowania środka ochronnego wobec importu produktu, który był już przedmiotem takiego środka, podjętego po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO, po okresie równym połowie tego okresu, w którym środek ten był stosowany poprzednio, pod warunkiem że okres niestosowania wynosi co najmniej dwa lata.

Artykuł 10

Upřednio istniejące środki z mocy Artykułu XIX

Członkowie zniosą wszystkie środki ochronne wprowadzone z tytułu Artykułu XIX GATT 1947, które istniały w momencie wejścia w życie Porozumienia WTO, nie później niż po ośmiu latach, licząc od daty, kiedy były one po raz pierwszy wprowadzone lub po pięciu latach od daty wejścia w życie Porozumienia WTO, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza.

² Członek niezwłocznie notyfikuje takie działania, podjęte na podstawie ust. 1 Artykułu 9, Komitetowi Środków Ochronnych.

Artykuł 11

Zakaz i eliminacja niektórych środków

1. (a) Członek nie podejmie ani nie będzie dążyć do podjęcia jakiegokolwiek wyjątkowego działania wobec importu konkretnych produktów przewidzianych w Artykule XIX GATT 1994 chyba, że takie działanie odpowiada postanowieniom tego Artykułu, stosowanym zgodnie z niniejszym Porozumieniem.
 - (b) Ponadto, Członek nie będzie dążyć do podjęcia lub nie podejmie i nie będzie utrzymywać w mocy żadnych dobrowolnych ograniczeń eksportowych, innych porozumień samoujmujących lub jakichkolwiek innych podobnych środków w stosunku do eksportu lub importu^{3,4}. Dotyczy to działań podjętych przez pojedynczego Członka jak i również działań w ramach umów, porozumień i uzgodnień zawartych przez dwóch lub więcej Członków. Każdy taki środek będący w mocy w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO będzie doprowadzony do zgodności z niniejszym Porozumieniem lub zniesiony zgodnie z ust. 2.
 - (c) Niniejsze Porozumienie nie ma zastosowania do środków, które Członek będzie chciał wprowadzić, wprowadził lub utrzymuje na mocy postanowień GATT 1994 innych niż Artykuł XIX oraz Wielostronnych Porozumień Handlowych w Załączniku 1A innych niż niniejsze Porozumienie lub na mocy protokołów i porozumień lub uzgodnień zawartych w ramach GATT 1994.
2. Stopniowe znoszenie środków, o których mowa w ust. 1(b) będzie realizowane, zgodnie z harmonogramami, które zainteresowani Członkowie przedłożą Komitetowi Środków Ochronnych nie później niż 180 dni po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO. Harmonogramy te uwzględnią dla wszystkich środków, o których mowa w ust. 1, stopniowe znoszenie lub doprowadzenie do zgodności z niniejszym Porozumieniem w okresie nie przekraczającym czterech lat po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO,

³ Kontyngent importowy stosowany jako środek ochronny zgodnie z odpowiednimi postanowieniami GATT 1994 i niniejszego Porozumienia może być, za wzajemnym porozumieniem, administrowany przez eksportującego Członka.

⁴ Przykłady podobnych środków obejmują regulowania eksportu, system kontrolowania cen eksportowych lub cen importowych, kontrolę eksportu lub importu, przymusowe kartelee importowe i dyskrecjonalne systemy licencjonowania eksportu lub importu zapewniające protekcję.

z wyjątkiem nie więcej niż jednego, konkretnego środka na importującego Członka⁵, którego okres stosowania nie przekroczy 31 grudnia 1999 r. Każdy taki wyjątek musi być wzajemnie uzgodniony między Członkami, których bezpośrednio dotyczy i notyfikowany Komitetowi Środków Ochronnych w celu dokonania przeglądu i akceptacji w ciągu 90 dni od wejścia w życie Porozumienia WTO. Załącznik do niniejszego Porozumienia wymienia środek, co do którego uzgodniono, że mieści się w ramach tego wyjątku.

3. Członkowie nie będą zachęcać lub popierać wprowadzenia lub utrzymania przez przedsiębiorstwa publiczne i prywatne środków pozarządowych ekwiwalentnych w stosunku do tych omówionych w punkcie 1.

Artykuł 12

Notyfikacja i konsultacja

1. Członek natychmiast dokona notyfikacji Komitetowi Środków Ochronnych w sprawach:

- (a) wszczęcie procesu postępowania dotyczącego poważnej szkody lub jej groźby oraz przyczyn tego postępowania;
- (b) stwierdzenia poważnej szkody lub jej groźby spowodowanej przez zwiększony import; i
- (c) podjęcia decyzji o zastosowaniu lub przedłużeniu środka ochronnego.

2. Składając notyfikacje, o których mowa w ust. 1(b) i 1(c), Członek planujący zastosowanie lub przedłużenie stosowania środka ochronnego przedstawi Komitetowi Środków Ochronnych wszystkie istotne informacje, zawierające dowody poważnej szkody lub jej groźby spowodowanej przez zwiększony import, dokładny opis produktu, którego sprawa dotyczy i proponowanego środka, proponowaną datę wprowadzenia, przewidywany czas stosowania i harmonogram stopniowej liberalizacji. W przypadku dotyczącym przedłużenia stosowania środka, będzie przedstawiony również dowód na to, że dany przemysł jest w trakcie przystosowań strukturalnych. Rada Handlu Towarami lub Komitet Środków Ochronnych mogą zażądać od Członka planującego zastosowanie lub przedłużenie stosowania środka takich dodatkowych informacji, jakie mogą uznać za niezbędne.

3. Członek planujący zastosowanie lub przedłużenie stosowania środka ochronnego stworzy odpowiednie możliwości podjęcia uprzednich konsultacji z tymi Członkami, którzy

⁵ Jedyny wyjątek od tej zasady, do którego mają prawo Wspólnoty Europejskie jest wymieniony w Załączniku do niniejszego Porozumienia.

mają zasadniczy interes jako eksporterzy danego produktu w celu, między innymi, dokonania przeglądu dostarczonych informacji zgodnie z ust. 2, wymiany poglądów na temat środka i osiągnięcia porozumienia co do sposobów osiągnięcia celu określonego w ust. 1 Artykułu 8.

4. Członek dokona notyfikacji Komitetowi Środków Ochronnych przed podjęciem decyzji o zastosowaniu tymczasowego środka ochronnego, o którym mowa w Artykule 6. Konsultacje zostaną wszczęte niezwłocznie po zastosowaniu środka.

5. Wyniki konsultacji, o których mowa w niniejszym Artykule, jak również wyniki przeglądu dokonanego w połowie okresu stosowania, o którym mowa w ust. 4 Artykułu 7, wszelka forma kompensaty, o której mowa w ust. 1 Artykułu 8 i proponowane zawieszenia koncesji i innych zobowiązań, o których mowa w ust. 2 Artykułu 8 będą niezwłocznie notyfikowane Radzie Handlu Towarami przez zainteresowanych Członków.

6. Członkowie notyfikują niezwłocznie Komitetowi Środków Ochronnych swoje ustawy, przepisy i procedury administracyjne dotyczące środków ochronnych, jak i wszelkie ich modyfikacje.

7. Członkowie utrzymujący w mocy środki opisane w Artykule 10 i ust. 1 Artykułu 11 w momencie wejścia w życie Umowy WTO notyfikują takie środki Komitetowi Środków Ochronnych nie później niż 60 dni po dacie wejścia w życie Porozumienia WTO.

8. Każdy Członek może notyfikować Komitetowi Środków Ochronnych wszystkie ustawy, przepisy i procedury administracyjne oraz wszelkie środki lub działania, których dotyczy niniejsze Porozumienie, a które nie zostały notyfikowane przez innych Członków, zobowiązanych niniejszym Porozumieniem do takiego notyfikowania.

9. Każdy Członek może notyfikować Komitetowi Środków Ochronnych jakiegokolwiek środki pozarządowe, o których mowa w ust. 3 Artykułu 11.

10. Wszystkie notyfikacje Radzie Handlu Towarami, o których mowa w niniejszym Porozumieniu będą zwykle składane za pośrednictwem Komitetu Środków Ochronnych.

11. Postanowienia w sprawie notyfikacji, zawarte w niniejszym Porozumieniu nie będą nakładać na żadnego Członka obowiązku ujawnienia informacji poufnych, których ujawnienie zaszkodziłoby stosowaniu prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub podważałoby uzasadnione interesy handlowe konkretnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

Artykuł 13

Nadzór

1. Ustanawia się niniejszym Komitet Środków Ochronnych pod auspicjami Rady Handlu Towarami, w którym udział będzie otwarty dla każdego Członka wyrażającego wolę uczestnictwa w nim. Komitet będzie mieć następujące funkcje:

- (a) monitorowanie i składanie rocznych sprawozdań Radzie Handlu Towarami na temat ogólnej realizacji niniejszego Porozumienia oraz przedstawianie zaleceń w sprawie jego usprawnienia;
- (b) weryfikowanie, na wniosek poszkodowanego Członka, czy wymagania proceduralne niniejszego Porozumienia, były przestrzegane w związku ze środkiem ochronnym i składanie sprawozdania Radzie Handlu Towarami;
- (c) udzielanie pomocy Członkom, na ich wniosek, przy ich konsultacjach zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia;
- (d) badanie środków objętych Artykułem 10 i ust. 1 Artykułu 11, monitorowanie stopniowego znoszenia takich środków i składanie odpowiednio do wymogów sprawozdania Radzie Handlu Towarami;
- (e) badanie, na wniosek Członka podejmującego środek ochronny, czy propozycje zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań są "generalnie równoważne" i składanie odpowiednio do wymogów sprawozdań Radzie Handlu Towarami;
- (f) otrzymywanie i dokonywanie przeglądów wszystkich notyfikacji, przewidzianych w niniejszym Porozumieniu i składanie odpowiednio do wymogów sprawozdań Radzie Handlu Towarami; i
- (g) wykonywanie wszelkich innych funkcji związanych z niniejszym Porozumieniem, które Rada Handlu Towarami może określić.

2. W celu ułatwienia Komitetowi sprawowania jego funkcji nadzoru, Sekretariat będzie przygotowywać corocznie raporty faktograficzne dotyczące funkcjonowania niniejszego Porozumienia, w oparciu o notyfikacje i inne dostępne mu wiarygodne informacje.

Artykuł 14

Rozstrzyganie sporów

Postanowienia Artykułów XXII i XXIII GATT 1994, sprecyzowane i stosowane na zasadzie Porozumienia o rozstrzyganiu sporów będą mieć zastosowanie do konsultacji i rozstrzygania sporów wynikających z niniejszego Porozumienia.

ZAŁĄCZNIK**WYJĄTEK ODNOŚZĄCY SIĘ DO UST. 2 ARTYKUŁU 11**

<u>Zainteresowani Członkowie</u>	<u>Produkt</u>	<u>Data zakończenia</u>
UE/Japonia	Samochody osobowe, pojazdy terenowe, lekkie pojazdy użytkowe, lekkie ciężarówki (do 5 ton) oraz te same pojazdy w kompletnych zestawach części do montażu (zestawy CKD).	31 grudnia 1999 r.